

**Національна академія наук України
Інститут історії України**

**УКРАЇНА:
ХРОНІКА XX СТОЛІТТЯ
Довідкове видання**

Рік 1925

Київ – 2006

Редакційна рада

Голова ради – *В.М.Литвин*

Члени ради: *Л.В.Губерський, І.М.Дзюба, Я.Д.Ісаєвич, С.В.Кульчицький, І.Ф.Курас, О.С.Онищенко, М.В.Попович, В.А.Смолій, Ю.С.Шемшученко*

Редакційна колегія

Голова колегії – *В.А.Смолій*

Члени колегії: *В.Ф.Верстюк, С.В.Віднянський, В.О.Горбик, В.М.Даниленко, М.Ф.Дмитрієнко, О.О.Ковальчук (відповідальний секретар) Г.В.Касьянов, С.В.Кульчицький (заступник голови колегії, керівник авторського колективу), О.С.Лисенко, Ю.А.Пінчук, О.П.Рент, П.Т.Тронько*

Авторський колектив

О.В.Андрощук, О.Г.Бажан, Г.Б.Басара, Н.П.Барановська, О.Д.Бойко, Н.Ф.Васильєва, В.Ф.Верстюк, Д.С.Вирський, Л.В.Гриневич, В.А.Гриневич, А.П.Гриценко, І.І.Дерейко, О.М.Донік, М.Г.Дубік, Т.В.Заболотна, О.О.Ковальчук, Л.В.Ковпак, В.О.Крупина, В.В.Левикін, О.С.Лисенко, М.К.Лобода, О.А.Лошицький, Р.В.Маньковська, О.В.Михайлова, О.М.Мовчан, В.Б.Молчанов, Т.Г.Осташко, С.С.Падалка, Т.В.Пастушенко, О.П.Рабенчук, М.К.Смольницька, Г.В.Степаненко, І.В.Хміль, О.Й.Щусь, О.В.Юркова, Б.М.Янишин

Від 2004 р. Інститут історії України НАН України розгорнув великий дослідницький проект "Україна: хроніка ХХ століття". Підготовлені до друку рукописи виходять в світ окремими частинами, по роках або групах років. У цих книгах день за днем відтворюються події суспільно-політичного, економічного, культурного, релігійного і повсякденного життя українського суспільства.

ISBN 966-02-3607-7 (серія)
ISBN 966-02-3916-5

© Інститут історії України
НАН України, 2005

ПЕРЕДМОВА

Від 2004 р. Інститут історії України НАН України розгорнув великий дослідницький проект, який реалізується у формі багатотомного видання "Україна: хроніка ХХ століття".

Хронологічні довідники завжди користуються попитом як серед науковців, так і серед студентів. Вони є своєрідним кістяком історичного процесу. Тому вони відіграють велику роль і в аналітичній роботі науковця, і в засвоєнні студентом головних закономірностей історії як науки. Найбільш популярним довідником, присвяченим вітчизняній історії, є книга В.Ф.Верстюка, О.М.Дзюби і В.Ф.Репринцева, яка витримала у "Науковій думці" три видання.

Хроніка ХХ ст. якісно відрізняється від будь-яких інших видань довідкового типу. Цю нову якість їй забезпечують неспівставно ширші кількісні показники. Ми хочемо показати кожний день століття, відобразити всі скільки-небудь важливі події політичного, громадського, економічного, культурного, релігійного і повсякденного життя, а також події в сфері міжнародних відносин, фізкультури і спорту.

Чому у здійсненні цього грандіозного проекту ми зупинилися саме на ХХ ст.? Тому, мабуть, що в понад тисячолітній історії українського народу це століття займає винятково важливе місце.

На початку ХХ ст. Україна як геополітичної реальності просто не існувало. Українці жили на землі своїх предків, але не мали національної державності. Під час Першої світової війни в армії Російської імперії і Австро-Угорщини були мобілізовані мільйони українців, змушені воювати між собою за незрозумілі і чужі їм цілі. Наприкінці ХХ ст. вже існувала незалежна і соборна Україна. Вона мала договори з усіма сусідніми країнами, які проголошували недоторканність її кордонів. Влада в Україні належала народу, який на вільних виборах визначав персональний склад народних депутатів і обирав президента.

Між початком і кінцем цього століття пролягли важкі, трагічні роки. Обидві світові війни відбувалися рік за роком на українській землі. Воєнні дії викликали господарську розруху і супроводжувалися голодом

1921–1923 рр. і 1946 –1947 рр. Між ними – голодомор 1932-1933 рр., викликаний терором, влаштованим Й.Сталіним. Вождь прагнув "навчити уму-розуму" непокірливих українських селян, щоб змусити їх працювати у громадському господарстві колгоспів.

Після здобуття національної державності український народ несе відповідальність за своє майбутнє тільки перед самим собою. Попереду багато нерозв'язаних проблем, але серед них нема нерозв'язних.

Рік на рік не припадає, кожний з них мав різне змістове наповнення. Одні роки були наповнені подіями епохального значення, інші минали безслідно. Тому деяким рокам у "Хроніці ХХ століття" присвячуються окремі книги, а деякі роки об'єднуються у певні історичні періоди.

Друкуючи "Хроніку ХХ століття" на інститутській поліграфічній базі, ми не припиняємо роботи над нею. Наша кінцева мета – опублікувати це довідкове видання більшим накладом у професійному видавництві, щоб воно стало доступним для широкого кола читачів. Можливо, ми організуємо друкування його за передплатою. Одночасно ми підготуємо спеціальну програму, щоб "Хронікою" можна було користуватися в Інтернеті. Колектив Інституту історії України розуміє, що цей проект має величезне значення для дальшого розвитку історичної науки. Тому він ставиться до реалізації проекту з належним почуттям відповідальності.

В.Смолій

ОЛЬГА МОВЧАН

ХРОНІКА 1922

Січень

4. Полтава. При клубі ЛКСМУ засновано Першу драматичну студію “Гарту”. Керівник студії – М. Невідомський. *Бернацька Р.П. Бурмістренко С. Л. 50 років Українського драматичного театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. міжвідомчий щорічник, 1964. – К., 1966. – Вип. 1. – С. 284.*

1 січня (четвер).

1. За даними Харківського губернського виборчкому, до Харківської міськради обрано 1203 члени та 463 кандидати, з яких за партійним складом – 728 членів КП(б)У, 431 – позапартійні та 44 – члени КСМУ. За соціальним складом – 787 робітників, 209 – службовців, 132 – селянина, 60 – представників інтелігенції, 15 – червоноармійців. Серед обраних – 272 жінки. У виборах брало участь 102 тис. осіб. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 1 січня.*

2. 4. 8. Кам’янець Подільської губернії. Загальне зібрання викладачів вузів прийняло рішення про шефство над політв’язнями однієї з львівських в’язниць. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 1 січня.*

2. 6. Харків. Відкрито губернський аероклуб ім. Ілліча. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 1 січня.*

3. 6. Харків. Колегія Наркомпраці УСРР прийняла рішення про створення Центрального посередницького бюро для працевлаштування працівників освіти, медичного та агрономічно-технічного персоналу. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 1 січня.*

3. 6. Київ. Організовано невелику кустарну радіостанцію. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 1 січня.*

4. Відень. Засновано товариство „Український музей-архів”. Товариство збирало та зберігало матеріальні й письмові пам’ятки української культури, а також організовувало дослідження з історії українських

земель. *Діло, Львів, 1925, 1 січня.*

7. Харків. На 61 році життя помер один із кращих кардіологів СРСР, професор Харківського медичного інституту А. Трахтенберг. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 1 січня.*

8. Французьким послом в УСРР призначено Жана Ерберта. *Діло, Львів, 1925, 1 січня.*

2 січня (п'ятниця).

1. Київська та Полтавська губернії. Завершилася перевірка соціального і кваліфікаційного складу державного апарату. У Києві перевірка проведена у 35 установах із загальним числом співробітників 5079 осіб, з яких 355 – визнані невідповідними посадам, що вони займали. За апеляціями поновлені на посадах 52 особи. У округах кадрову перевірку здійснено у 77, або 60% установ, звільнено 63 співробітника. У Полтавській губернії перевірено 3680 службовців, звільнено – 249, у округах відповідно – 14284 та 1571 службовців. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 2 січня.*

2. 8. Київ. Відбулося організаційне зібрання товариства „Руки геть, румунські загарбники, від Бессарабії!” *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 2 січня.*

3. Київ. Губернський фінвідділ розпочав кампанію боротьби з неплатниками податків. Злісних неплатників із заможних верств населення заарештовано, а їх майно конфісковано. Незаможним громадянам надано розстрочку у виплаті податкових боргів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 2 січня.*

5. Київ. У Печерській лаврі знайдено церковні цінності, приховані монахами під час кампанії вилучення церковних цінностей у 1922 р.: декілька пудів золота, 100 пудів срібла, 360 діамантів та інші дорогоцінні камені загальною вартістю 800 тис. крб. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 2 січня.*

8. Тифліс. Відбулося перше засідання радянсько-турецької комісії, що займалася розв'язанням питання про кордони. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 2 січня.*

3 січня (субота).

2. Харків. Відкрився розширений пленум комітетів селянської взаємодопомоги. Порядок денний: доповідь про роботу Центральної

селянської секції взаємодопомоги, доповіді з місць, дискусії. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 4-5 січня.*

8. 6. Повідомлялося про прибуття утікачів від голоду з УСРР до Румунії. *Діло, Львів, 1925, 3 січня*

3-7 січня (субота – вівторок).

2. 3. Харків. Відбувся V Всеукраїнський з'їзд Всеукраїнської кооперативної спілки (Вукоопспілка, ВУКС). Порядок денний: про стан споживчої кооперації та діяльність правління ВУКС; про роботу Центрального робітничого кооперативного комітету України (Уцербкооп) і стан робітничої кооперації; звіт ревізійної комісії; плани торговельної, сільськогосподарської та організаційної діяльності ВУКСу; статут Вукоопспілки; про спільний кооперативний центр; вибори правління ВУКСу. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 4, 8 січня.*

4 січня (неділя).

1. Волинь, Польща. Заарештовано групу українців, звинувачених у створенні підпільної шпигунської організації Українська червона повстанська армія. Вісім заарештованих, які визнали звинувачення у шпигунстві на користь СРСР, залучені до судової відповідальності. *Діло, Львів, 1925, 4 січня.*

5 січня (понеділок).

1. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про зміни в адміністративно-територіальному поділі Харківської і Полтавської губерній, згідно з якою розформовано Мало-Камишеватський, Козачо-Лопанський, Коробчанський, Циркунівський, Хотомлянський райони Харківського округу, Михайлівський район Сумського округу, Ново-Рябинівський район Охтирського округу, Шиповатський район Куп'янського округу, Мало-Камишеватський район Ізюмського округу, а Тростянецький район Сумського округу передано до складу Охтирського округу. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 2, Ст. 8.*

2. 3. Харків. Відбулася нарада уповноважених робітничих

кооперативів (робкоопів), що прибули на з'їзд Вукоопспілки. Порядок денний: про дрібнокрамничий кредит; про довгочасне кредитування; про Всеукраїнське пайове товариство роздрібної торгівлі “Ларьок” і кооперацію; про банківське кредитування робкоопів; про Всеукраїнське об'єднання народного харчування (Укрнархарч) і робітничу кооперацію. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 6 січня.*

3. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про купівлю-продаж у роздріб з розстрочкою платежу сільськогосподарських машин і знарядь, придбаних селянами”, що полегшила відповідний порядок здійснення операцій. *ЗУ України, 1925, Від. II, № 2, Ст. 12.*

3. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про видачу позик на заготівлю ярого сільськогосподарського насінневого зерна в місцевостях, що постраждали в 1924 р. від неврожаю”. Позика надавалась у першу чергу маломісним селянським господарствам із розрахунку врожаю на душу населення та мала повертатися грошима з нарахуванням 8 коп. на рубль не пізніше 15 жовтня 1925 р. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 2, Ст. 13.*

3. Харків. Українська економічна рада прийняла нове “Положення про з'їзд промисловості, торгівлі і транспорту УСРР”. Встановлено періодичність скликання з'їздів (не рідше одного разу на рік), мету та завдання їх проведення (виявлення запитів і потреб промисловості, торгівлі і транспорту, а також представництво перед державними й громадськими закладами і організаціями). Визначено права, обов'язки, склад, порядок скликання та роботи з'їздів, компетенцію ради та ревізійної комісії з'їздів. *ЗУ України, 1925, Від. II, № 1-2, Ст. 1.*

5-9 січня (понеділок – п'ятниця).

2. 4. Харків. Відбувся I Всеукраїнський з'їзд учителів. Прибуло 393 делегати, з них 12% – членів КП(б)У. Порядок денний: учитель і пролетарська революція; радянська школа та дитячий рух; комсомол і учительство; учительство та профрух; національне питання та школа; про чергові завдання радянської влади; доповіді з місць. Прийнято декларацію про єднання українського учительства з КП(б)У. *Вісті ВУЦВК,*

Харків, 1925, 1,10 січня; Правда, Москва, 1925, 7 січня; Коммунист, Харьков, 1925, 9-14 январа.

6 січня (вівторок)

2. 4. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило зміни в порядку денному учительського з'їзду. Пропонувалося зняти доповідь „Партія та учительство”. Загальнополітичну доповідь доручалося зробити голові РНК УСРР В. Чубарю, а генеральному секретарю ЦК КП(б)У Е. Квірінгу – виступити з привітанням, в якому зупинитися на питанні „партія та учительство”. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 1.

3. Повідомлялося, що Південмаштрест (Південний машинобудівний трест) замовив за кордоном 100 верстатів для тракторного цеху Харківського паровозобудівного заводу, а Донецький державний кам'яновугільний трест (Донвугілля) – 47 врубових машин для механізованого видобутку вугілля в Донбасі. *Экономическая жизнь, Москва, 1925, 6 январа.*

3. 7. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило склад керівних органів Всеукраїнської кооперативної спілки (ВУКС): правління та президії на чолі з Нуріновим. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 1.

7 січня (середа).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про Українську комуністичну партію (УКП). Визнано необхідним, щоб підготовка ліквідаційного з'їзду УКП проводилася її членами разом з представниками КП(б)У, для чого до всіх комітетів і бюро осередків УКП рекомендувалося ввести по одному представнику відповідних організацій КП(б)У. Представники КП(б)У мали роз'яснити серед членів УКП постанови Комінтерну про ліквідацію їхньої партії. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 4.

3. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У розглянуло питання про договір Південно-рудного тресту (ПРТ) з німецькою фірмою про експорт залізної руди та марганцю. Ухвалено просити ЦК РКП(б) затвердити цю угоду, укладену через німецьке представництво, як економічно вигідну для ПРТ. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 2.

6. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про робмеди (відділи робітничої медицини НК охорони здоров'я). Запропоновано організувати робмеди в промислових округах: Сумському та Охтирському Харківської губернії, Миколаївському, Зінов'євському та Херсонському Одеської губернії, Запорізькому та Криворізькому Катеринославської губернії, Бердичівському та Черкаському Київської губернії, Шостинському та Новгород-Сіверському Чернігівської губернії, Бахмутському, Луганському, Сталінському та Маріупольському Донецької губернії. Визначено структуру, склад та принципи формування робмедів та органів, на які покладалися завдання погодження роботи страхових, профспілкових та медичних органів, а також розв'язання конфліктів, що виникали між ними – губернських робітничих нарад та нарад при Наркоматі охорони здоров'я або завідувачах інспектурою охорони здоров'я. Встановлено джерела формування фонду страхової медицини (фонду „Г”) та визначено види медичної допомоги, яка мала надаватися з цього фонду. Розроблено принципи формування кошторисів Робмеду на місцях. Встановлено контроль страхових та профспілкових органів за організацією медичної допомоги застрахованим у непромислових округах. Зауважено на необхідності забезпечення промислових округів лікарями та на залученні лікарів ЛКК до роботи страхкас по боротьбі з симуляцією захворювань. Накреслено спільні галузі роботи робмедів, профспілок та страхових органів щодо організації курортної допомоги застрахованим. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 4.*

7. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У, відмінивши постанови від 15 грудня 1924 р., погодилося з пропозицією Наркомзаксправ СРСР про залишення Беседовського в Варшаві та про призначення Ю. Коцюбинського повпредом СРСР у Варшаві. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 4.*

8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про представників ЦК КП(б)У в комісії ЦК РКП(б) по Балканським справам. Затверджено представників ЦК КП(б)У з заміною члена ЦК КП(б)У М. Скрипника уповноваженим Наркомзаксправ СРСР по УСРР О. Шліхтером. Зауважено на обов'язковій присутності одного з них на всіх засіданнях комісії.

Вирішено звернутися до ЦК РКП(б) з клопотанням викликати представників ЦК КП(б)У на засідання при розгляді питань, що торкалися України. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 2.*

8 січня (четвер)

1. Надруковано резолюцію виконкому Комінтерну від 24 грудня 1924 р. про розпуск УКП. Запропоновано провести цю кампанію, надаючи можливість членам УКП вступити до КП(б)У. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 8 січня.*

1. Повсюдно розпочалася підготовка до “ленінського тижня”. Мета його проведення – організація в сільбудинках та хатах-читальнях ленінських куточків, що мали пропагувати досягнення радянської влади щодо виконання заповітів В. Леніна, а в робітничих клубах – куточків „єднання робітників і селян” з метою організації шефства робітничих клубів над сільбудинками. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 8 січня.*

2. Харків. Центральна міжвідомча комісія у справах товариств і спілок зареєструвала статут „Всеукраїнського товариства захисту тварин і рослин”. *Коммунист, Харьков, 1925, 8 січня.*

4. Харків. Укрдержстрах (Всеукраїнське правління державного страхування) підготувало до видання російсько-український страховий словник. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 8 січня.*

4. Київ. У театрі ім. Г. Михайличенка відбулася прем'єра вистави “97 незаможників” (“97”) за п'єсою М. Куліша, (режисер – М. Терещенко). *Бернацька Р.П. Бурмістренко С. Л. 50 років Українського драматичного театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. міжвідомчий щорічник, 1964. – К., 1966. – Вип. 1. – С. 283.*

9 січня (п'ятниця)

1. 4. Харків. Біля будинків ЦК КП(б)У та РНК УСРР відбулася демонстрація солідарності делегатів I Всеукраїнського з'їзду учителів з державною партією. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 січня.*

3. Харків. При Наркомвнуторзі УСРР відбулася нарада з питань постачання хлібом промислових районів. Обговорювалися проблеми

слабкої платоспроможності кооперації та затримки нарядів на перевезення хіба, що призводило до зриву безперебійного постачання хлібом промислових центрів, особливо Києва. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 січня.*

3. Москва. Наркомзовнішторг СРСР відмінив постанову про припинення вивозу хліба з УСРР. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 січня.*

3. Ізюм Харківського округу. Завершено будівництво лісопильного заводу. *Коммунист, Харьков, 1925, 9 январа.*

3. 6. 8. Акціонерне товариство “Управління українським повітряним зв’язком” Всеукраїнського товариства цивільного повітряного флоту (Укрповітрошлях) закупило за кордоном 7 літаків типу Дорнье-Комета для обслуговування зовнішніх авіаційних ліній, зокрема, Москва – Харків, і декілька літаків типу Дорнье–Валь для авіалінії Одеса – Константинополь, що організовувалася. *Правда, Москва, 1925, 7 січня.*

4. Харків. Колегія Головополітосвіти прийняла постанову про видання сільськогосподарських плакатів видавництвом „Червоний шлях”. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 січня.*

4. Харків. Колегія Головополітосвіти прийняла постанову про видання газети „Червоний клуб”. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 січня.*

4. Харків. Колегія Головополітосвіти зобов’язала Управління друку затвердити списки ідеологічно шкідливої літератури, складені клубно-бібліотечним відділом Наркомосу УСРР, для вилучення цієї літератури з бібліотечних фондів політосвітніх закладів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 січня.*

4. 7. Харків. ВУЦВК нагородив учителя с. Липці Харківського округу П. Щепкіна орденом Трудового червоного прапора. *Коммунист, Харьков, 1925, 10 январа.*

6. Повідомлялося, що на 23 донецьких рудниках, де працювало 4/5 шахтарів Донбасу, скорочено 23 тис. робітників. Із числа скорочених – 8 тис. осіб становили сезонні робітники з навколишніх сіл, які повернулися до сільськогосподарської праці, 1,5 тис. були працевлаштовані на інших рудниках та ще 1,9 тис. – виїхали до дому за межі губернії. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 січня.*

7. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило заступником голови

РНК УСРР І. Булата, відкликавши його з посади секретаря ВУРПС. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 5.

9-15 січня (п'ятниця – п'ятниця).

4. Київ. У театрі ім. В. Леніна відбулися гастролі Московського драматичного театру (колишній театр Корша) за участю О. Полевицької. *Бернацька Р.П. Бурмістренко С. Л. 50 років Українського драматичного театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. міжвідомчий щорічник, 1964. – К., 1966. – Вип. 1.. – С. 283.*

10 січня (субота)

1. Повідомлялося про завершення виборів сільських рад. На вибори у Волинській губ. з'явилося – 39% виборців, Полтавській – 33%, Київській – 35%, Катеринославській – 78,4%, Донецькій – 34,5%, Одеській – 28,7% і Подільській – 55%. В результаті виборів незаможники збільшили своє представництво в сільрадах до 55%. *Правда, Москва, 1925, 24 січня.*

1. Харків. Створено комісію у справах з'ясування кордонів МАСРР. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 січня.*

1. 2. Балта Молдавської АСРР. Закінчилася I Всемолдавська конференція КСМУ. Розглянуто питання освітньої роботи та участі комсомольців у радянському будівництві в МАСРР. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 січня.*

3. Харків. Колегія Наркомзему УСРР постановила створити Бюро сільськогосподарської пропаганди. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 січня.*

3. 6. Харків. РНК УСРР постановила асигнувати: 500 тис. крб. з особливого фонду Катеринославському губвиконкому на відбудову комунального господарства міста; 72 тис. крб. – Наркомосу УСРР на потреби нацменшин, 200 тис. крб. – Всеукраїнському фонду ім. Леніна для організації допомоги безпритульним дітям. *Правда, Москва, 1925, 13 январа.*

3. 8. До Одеси з Англії прибув пароплав “Свердлов”, що доставив механічний перевантажувач зерна потужністю 42 тис. пуд. на годину, призначений для встановлення в одеському порту. *Економическая жизнь, Москва, 1925, 13 январа.*

10-13 січня (субота – вівторок).

1. Харків. Відбувся пленум ЦК КП(б)У. Порядок денний: звіт ЦК КП(б)У; про політику на селі; про торгову політику та кооперацію; про металопромисловість. Прийнято резолюції “Про політику на селі”, “Про торгову політику і кооперацію”. *КПУ в резолюціях і рішеннях... – Т. 1. – К., 1976. – С. 372.*

10-16 січня (субота – субота).

2. Харків. Відбувся II Всеукраїнський з’їзд профспілки залізничників. Прибуло 170 делегатів. Порядок денний: доповідь ЦК спілки; доповідь Укрбюро ЦК; про роботу Південного округу шляхів сполучення; доповідь інспекції праці Південного округу шляхів сполучення; про соціальне страхування та охорону здоров’я на транспорті; про освіту транспортних працівників; доповідь НК РСІ. *Коммунист, Харьков, 1925, 13 январа; Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11, 16 січня.*

11 січня (неділя).

2. 8. Луганськ. Колектив паровозобудівного заводу чисельністю більше 5 тис. осіб вступив до Міжнародної організації допомоги борцям революції. *Коммунист, Харьков, 1925, 11 январа.*

3. Рутченківський рудник Сталінського округу. На електростанції пущено новий турбогенератор потужністю 3 тис. 200 квт щоденно, що здійснював енергопостачання сусідніх (Петровського і Щолківського) рудників. *Правда, Москва, 1925, 11 січня.*

3. Кременчук. На електростанції встановлено нову динамо-машину потужністю 1 тис. к. с., завдяки якій вартість електроенергії на Кременчуцькому залізничному вузлі знизилася на 50%. *Коммунист, Харьков, 1925, 11 январа.*

3. Повідомлялося, що трест металлооб’єднання відбудував 80% устаткування на Катеринославському гвоздильно-дротовому і шурупному заводі “Червоний Профінтерн” – єдиному в СРСР виробнику шурупів. *Коммунист, Харьков, 1925, 11 январа.*

11-16 січня (неділя – субота).

2. Харків. У Будинку мистецтв відбувся Всеукраїнський з'їзд профспілки працівників мистецтв (Робмис). Порядок денний: звіт ЦК профспілки та оргбюро; доповідь відділу мистецтв Головпрофосу; робота посередницького бюро Робмис по найму робочої сили; кінопромисловість в Україні. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11, 17 січня.*

6. Харків. Відбулася Всеукраїнська нарада завідуючих губвідділами охорони здоров'я. Порядок денний: план і бюджет губернських і окружних інспекцій охорони здоров'я, про робітничу медицину; про роботу на селі та ін. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11, 16 січня.*

12 січня (понеділок).

4. 7. Київ. Спільне засідання ВУАН затвердило президію Археологічного комітету у складі: голови – академіка О. Новицького, заступника голови – О. Щербаківського, секретаря – М. Рудинського. *Історія Національної академії наук України. 1924-1928 рр. – К.: НБУВ, 1998. – С. 558.*

13 січня (вівторок).

4. Київ. Створено етнографічне товариство. *Етнографія, 1925, № 1-2, С. 142.*

3. 4. Київ. При сільськогосподарському інституті відкрито сільськогосподарські курси для селян 40 підшефних сіл. *Коммунист, Харьков, 1925, 13 январа.*

13-14 січня (вівторок – середа).

2. Харків. Відбувся I Всеукраїнський з'їзд профспілки кравців. Порядок денний: звіт ЦК про роботу спілки; доповідь Українського оргбюро; становище і перспективи кравецької промисловості України. *Коммунист, Харьков, 1925, 14-15 январа; Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 16 січня.*

14 січня (середа).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У визнало необхідним поставити перед ЦК РКП(б) питання про санкціонування переходу на триступеневу

систему адміністративного управління та ліквідацію губерній при безпосередньому зв'язку центру з округами. В комісію по районуванню запропоновано ввести наркома освіти, начальника політуправління Українського військового округу В. Затонського. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 6 зв.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило колегію НК РСІ в складі голови ЦКК Д. Лебеда (наркомом), Я. Дудника (його заступником), К. Сухомліна (другим заступником), Теренова, Герасимова, І. Корнеєва. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 6 зв.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову РНК УСРР про розверстку по губерніях УСРР скидок з єдиного продовольчого податку. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 6 зв.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У вирішило порушити перед ЦК РКП(б) клопотання про дозвіл представництва на пленумі ЦК РКП(б) керівників металопромисловості України Іванова та В.Полякова для їх участі в розгляді питання про металопромисловість. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 7 зв.*

3. Должанський гірничий район Донбасу. Відкрито новий пласт кам'яного вугілля. Заплановано першу після війни закладку нової шахти. *Коммунист, Харьков, 1925, 14 январа.*

3. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У визнало доцільним ввіз мануфактури з-за кордону для України. Ухвалено поставити на розгляд ЦК РКП(б) питання про імпорт мануфактури та про зниження ввізного мита. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 6.*

3. 7. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило порушити перед ЦК РКП(б) питання про ведення представника з України Жигалка до складу Концесійного комітету в Берліні. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 6.*

3. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило створення на території УСРР сільськогосподарських концесій. Запропоновано вирішити це питання радянським органам. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 6 зв.*

4. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У вирішило поставити перед ЦК РКП(б) питання про надання Наркомосу УСРР права представництва 7

осіб на нараді по освіті при ЦК РКП(б). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 7.*

6. 7. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило рішення про зняття М. Гуревича і Баранова з роботи в Наркомздорів'я. На посаду тимчасово виконуючого обов'язки наркома затверджено Єфімова, а членом колегії наркомату Дейча, відмінивши його поїздку за кордон. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 6 зв.*

15 січня (четвер).

1. Львів. Відбулися збори українських громадських діячів, літераторів, науковців і студентів, які висловили протест з приводу утиску розвитку української культури та переслідування українців у Польщі. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 16 січня.*

3. Москва. Відбулося засідання комітету по землеустрою працюючих євреїв при ЦВК СРСР під головуванням Смидовича. Заслухано доповідь наркомзему Криму В. Ібрагімова про відведення 100 тис. дес. землі для трудового землекористування 1 тис. 400 єврейських родин та попередній план Наркомзему УСРР про переселення євреїв до Херсонського округу Одеської губернії та Криворізького округу Катеринославської губернії. Постановлено створити планову комісію по переселенню. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 16 січня.*

3. Повідомлялося, що в Одеській губ. у 290 сільських громадах на території 600 тис. десятин землі здійснено перехід до громадської сівозміни. *Экономическая жизнь, Москва, 1925, 15 января.*

15-17 січня (четвер – субота)

3. Відбулася партійно-виробнича нарада Цукротресту. Порядок денний: про наслідки виробничої сільськогосподарської роботи лівобережної філії тресту; співповіді районних інспекторів; про калькуляцію собівартості продукції. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17, 20 січня.*

15-18 січня (четвер – неділя).

2. Харків. Відбувся V Всеукраїнський з'їзд робітників лісної

промисловості. Порядок денний: доповідь ЦК спілки; доповідь Управління лісової промисловості України (Укрліскому); про тарифно-економічну роботу; про організаційну роботу. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17, 18, 20 січня.*

15-19 січня (четвер - п'ятниця).

3. Харків. Відбулася Всеукраїнська фінансова нарада. Порядок денний: про результати фінансової реформи; про фінансову дисципліну і заробітну плату; про податкову політику; організаційні питання; про торгіву політику та фінанси; про сільськогосподарський кредит; про українізацію апарату. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 16, 20, 21 січня.*

16 січня (п'ятниця).

1. Катеринослав. Губернський розшук заарештував ватажка великого збройного угруповання селян Свинухина. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 січня.*

2. Харків. Відкрився V Всеукраїнський з'їзд працівників паперової промисловості. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 січня.*

3. 8. Харків. Ярмарковий комітет всеукраїнського Хрещенського ярмарку отримав запрошення до участі в роботі міжнародного ярмарку в Падуї (Італія), що планувався на червень 1925 р. *Экономическая жизнь, Москва, 1925, 17 января*

16-18 січня (п'ятниця - неділя).

3. Відбулася партійно-виробнича нарада Укртрестсільмашу (Українського тресту сільськогосподарського машинобудування). Обговорено питання постачання сільськогосподарською технікою села. Порядок денний: звіт правління тресту; доповіді з місць; доповідь технічного відділу тресту. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17, 20, 21 січня.*

17 січня (субота).

3. Харків. Президія Вищої ради народного господарства УСРР постановила провести концентрацію соляної промисловості Донбасу з метою зниження собівартості солі: сконцентрувати здобич солі на

рудниках „ім. К. Лібхнехта” № 1 і 2, та на Штерівському руднику; ліквідувати Володарський та Артемівський рудники; побудувати новий соляний млин річною продуктивністю 12 млн. пудів і переобладнати 2 млини, що існували. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 январа.*

3. 6. Сталіно. Металургійному заводу додатково асигновано 400 тис. крб. на житлове будівництво для робітників. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 январа.*

18 січня (неділя)

1. 4. Повідомлялося, що в одеських „Известиях” опубліковано лист 30 українських громадських діячів Балтського округу про підтримку декларації української інтелігенції Одеси, в якій висловлювалася солідарність з політикою державної партії. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 січня.*

3. Харків. Згідно з постановою ЦК КП(б)У при ЦКК КП(б)У – НК РСІ організовано комісію з питань заробітної плати. Комісія погоджувала питання зарплати між госпорганами та профспілками, враховуючи політику, визначену ЦК КП(б)У, та господарські можливості республіки. Одночасно реорганізовано підкомісію по догляду за своєчасною виплатою зарплати при НК РСІ у підкомісію в справах зарплати. Підкомісія займалася попереднім розглядом питань, що надходили до комісії з питань заробітної плати. Контроль за своєчасною виплатою зарплати покладався на Наркомпраці УСРР. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 січня.*

4. 6. Харків. Відкрито курси підготовки лікарів для боротьби з малярією. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 січня.*

10. Наркомздорв'я УСРР повідомив про зменшення пошесті скарлатини в УСРР та нечисленні випадки захворювань на тиф у неврожайних губерніях. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 січня.*

18 січня - 11 лютого (неділя – середа).

3. Харків. Відбувся третій Хрещенський ярмарок, в якому брали участь трести та господарські органи УСРР, РСФРР, Кримської АСРР, Дагестану та представники торгових кіл Персії (Ірану). *Экономическая жизнь, 1925, 17 январа.*

19 січня (понеділок).

4. Київ. Спільне засідання ВУАН постановило організувати Медичний відділ ВУАН. *Історія Національної академії наук України. 1924-1928 рр.* – К.: НБУВ, 1998. – С. 558.

20 січня (вівторок).

3. Харків. Українська економічна нарада затвердила статут “Катеринославського товариства взаємного кредиту”. *ЗУ України, 1925, Від. II. № 1-2, Ст. 3.*

3. Харків. Українська економічна нарада затвердила “Інструкцію про передачу комітетам взаємодопомоги земель під громадське заорювання та правила користування ними”. Всі колишні волосні та насінневі ділянки, відведені із земель держфонду, передавались у користування комітетам взаємодопомоги, залишаючись на обліку державних земельних скарбів. Експлуатація цих ділянок передбачалася на засадах громадської обробки, а здача в оренду дозволялась у виключних випадках, за згодою районних виконкомів і окружних комітетів соціального забезпечення, строком не більше одного сільськогосподарського року. *ЗУ України, 1925, Від. II. № 1-2, Ст. 2.*

21 січня (середа).

1. Чехословаччина. Відбувся з'їзд Української національної організації. Прийнято резолюцію про підтримку С. Петлюри. *Діло, Львів, 1925, 8 лютого.*

3. Харків. Наркомпраці УСРР прийняв постанову про створення посередницьких бюро по найму робітничої сили при відділах праці. Мета діяльності бюро – раціональний підбір робітничої сили для держустанов, підприємств і кооперативів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21 січня.*

6. Оголошено про пільговий продаж ліків для незаможників зі скидкою на 20% у Міжнародний день робітниці 8 березня. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21 січня.*

23 січня (п'ятниця).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У підтвердило попередню постанову

про дозвіл петлюрівцям повернутися в УСРР. Комісії з іноземних справ при політбюро доручалося визначити критерії, за якими б надавався дозвіл в'їзду петлюрівців, а також умови їх розселення на території УСРР. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 9.*

2. 3. 6. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про додаткові пільги незаможному селянству”. По-перш, на придбання племінних тварин у державних племінних господарствах і радгоспах; по-друге, на оренду земель промислового і сільськогосподарського значення (садів, городів, лугів, сінокосів і т.п.) за умовою, коли до нової міської межі входили поселення сільського типу; по-третє, на безкоштовний або пільговий випас худоби на площах державного лісного фонду, на землях цукрових заводів, і вільних від засівів; по-четверте, на придбання на пільгових умовах сільськогосподарських машин і знарядь; уп'яте, на отримання на пільгових умовах або безкоштовно лісного матеріалу з особливих фондів, що щорічно виділялися Економічною нарадою УСРР та деякі інші. Всі пільги надавалися виключно сільськогосподарським об'єднанням незаможних селян. *ЗУ України, 1925, Від. № 3. – Ст. 26.*

2. 6. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли “Положення про селянські комітети взаємодопомоги”, що відмінило раніше діючу постанову РНК УСРР “Про комітети взаємодопомоги на селі” від 23 грудня 1921 р. Визначено правила заснування, мету і завдання діяльності селянських громад взаємодопомоги; форми допомоги селянам з боку цих громад; права та обов'язки їхніх членів. Встановлено порядок накопичення та витрачання коштів, управління справами та нагляду за діяльністю товариств; а також порядок скликання з'їздів, створення об'єднань товариств, призупинення їх діяльності та ліквідації. *ЗУ України, 1925, Від. № 3. – Ст. 21.*

3. Харків. Українська економічна нарада затвердила статут тресту “Державне кондитерське об'єднання міста Харкова”, створеного для випуску кондитерських виробів. До складу тресту увійшли Державна кондитерська фабрика “Жовтень” та Державна кондитерська фабрика № 2. *ЗУ України, 1925, Від II. № 17, Ст. 40.*

3. 7. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило В. Полякова управляючим

Українською конторою Промбанку за сумісництвом, а його заступником Кельмансона. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 8.*

3. 7. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило колегію ЦСУ в складі членів КП(б)У Мазлаха, М. Мишкова, Мінаєва та безпартійних М. Гуревича та Ротмістрова. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 8.*

7. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про відрядження колишнього повпреда СРСР у Відні В. Ауссема в УСРР для роботи в президії Держплану УСРР. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 8.*

7. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У погодилося з призначенням Малюти заступником повпреда в Москві. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 8.*

24 січня (субота).

3. Харків. Планова колегія Наркомзему УСРР поклала обов'язок догляду за сільськогосподарською кустарною промисловістю УСРР на правління наркомату. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24 січня.*

6. Харків. РНК УСРР прийняла постанову "Про переселенські товариства на Україні". Встановлено порядок їх організації, кредитування та ліквідації. Окреслено повноваження та завдання діяльності. Визначено обов'язкові пункти статуту товариств, що мали неодмінно затверджуватися в обласних земельних відділах і реєструватися в органах Наркомзему. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 4, Ст. 27.*

25 січня (неділя).

3. Лисичанськ Бахмутського округу Донецької губернії. На заводі Донсода вітчизняними фахівцями побудовано одну з найпотужніших у СРСР дев'ятиверстну підвісну дорогу для доставки крейди з кар'єрів. Її пропускна спроможність – 5 тис. пуд. на годину. Раніше спорудження підвісних доріг здійснювалося іноземними фірмами. *Комуніст, 1925, 25 січня.*

4. Харків. Відкрито робітничий недільний університет Червонозаводського району. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 26 січня.*

25-26 січня (неділя – понеділок.)

4. Харків. Відбувся I Всеукраїнський з'їзд працівників преси. Прибуло

70 делегатів з усіх губерній України. Порядок денний: про завдання робітничо-селянської преси; про завдання відділу преси ЦК КП(б)У; про діяльність Всесоюзного центрального бюро секції працівників преси; організаційні питання; про економічну роботу; про культроботу; вибори Всеукраїнського центрального бюро секції працівників преси. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 26, 28 січня.*

3. Харків. Відбувся з'їзд пайщиків Українбанку. Порядок денний: звіт голови правління про діяльність банку в минулому році; доповіді представника ради та ревізійної комісії банку. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 26, 28 січня.*

4. Харків. Відбулася Всеукраїнська нарада завідуючих іспартами. Порядок денний: звіт Іспарту ЦК КП(б)У, звіти губіспартів, план роботи Іспарту на 1925 р., питання взаємин Іспарту з архівними закладами. *Летопись революции, 1925, № 2, С. 205, 235.*

26 січня (понеділок).

1. 4. Київ. Напередодні конференції робітників поляків відкрито польський робітничий клуб ім. Круліковського. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 січня.*

5. 8. В одеських «Известиях» надруковано лист католицького протопресвітера місцевої католицької церкви Толстого до Папи римського. Автор листа прохав папу призначити своїх єпископів до радянських республік з метою припинення залежності католицьких церков в СРСР від польських ксьондзів, які звинувачувалися радянською владою в полонізації та політичних інтригах на користь польського уряду. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 січня.*

8. 9. Харків. Прибув американський спортсмен Андерсен, який ознайомив членів «Всеукраїнської ради фізичної культури» та харківських лікарів з американською системою фізичного виховання. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 січня.*

27-31 січня (вівторок – субота).

2. Харків. Відбувся II Всеукраїнський з'їзд профспілки робітників-

металістів. Прибуло 198 делегатів від 144 тис. членів профспілки. Порядок денний: про міжнародне становище; про роботу ЦК і Південбюро профспілки металістів; про стан металопромисловості СРСР; про діяльність Південного машинобудівного тресту; про діяльність Українського тресту сільгоспмашинобудування; про діяльність Електротресту Центрального району. *Промышленность и рабочий класс Украинской ССР в период восстановления народного хозяйства. 1921-1925.* – С. 563.

28 січня (середа)

4. Харків. Урочисто відзначено 5-річний ювілей Державного українського драматичного театру ім. І. Франка. *Бернацька Р.П. Бурмістренко С. Л. 50 років Українського драматичного театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. міжвідомчий щорічник, 1964. – К., 1966. – Вип. 1. – С. 283.*

4. Одеса. Вийшов перший номер журналу «Театральна неделя» (видавався до серпня 1926 р.). *Бернацька Р.П. Бурмістренко С. Л. 50 років Українського драматичного театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. міжвідомчий щорічник, 1964. – К., 1966. – Вип. 1. – С. 283.*

29 січня (четвер)

3. Харків. Українська економічна нарада постановила асигнувати з резервного фонду РНК УСРР 25 тис. крб. для організації виробництва сірководню на Бучанському заводі у Києві. *Комуніст, Харків. 1925, 29 січня.*

4. Сімферополь. При агітпропі Чорноморського окружного комітету КП(б)У організовано бюро Іспарту. *Пролетарская революция, 1925, №7, С. 234.*

4. Київ. У Будинку комуністичної пропаганди (колишній Педагогічний музей) відбулося святкування Першої річниці діяльності Київського філіалу спілки письменників України. *Культура і побут, Харків, 1925, 29 січня.*

4. 6. Харків. Колегія Наркомосу СРСР встановила новий порядок плати за навчання у школах Наркомосу на 1924/25 навчальний рік. За постановою губвиконкомів плата могла стягатися во всіх, встановлених Наркомосом, містах і пригородах, за винятком шкіл робітничих підлітків, низових професійних шкіл, навчально-показових майстерень та пе-

дагогічних шкіл. Від платні за навчання звільнялися певні групи населення: інваліди праці та вояки селяни, що звільнялися від продподатку; учні-стипендіати, учні райпартшкіл та комвузів; державні пенсіонери; викладачі закладів Наркомосу та медпрацівники, що обслуговували ці заклади; безробітні, зареєстровані на біржах праці, що мали право на допомогу по соцстраху; колишні політкаторжани і заслані переселенці; діти робітників і службовців, що отримували платню менше 45 крб., але до 3 класу. У тому разі, коли діти робітників і службовців навчалися у шкільному й позашкільному закладах, плата стягалася по кожній установі, але її загальна сума не мала перевищувати 10% зарплати. За навчання у декількох шкільних закладах плата стягалася по одному із них. Коли працювали батько і мати, вирахування платні проводилося по вищій ставці одного із них. У сільській місцевості плата за навчання в школах, дитячих будинках та притулках також не допускалася. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 січня.*

6. Одеса. Оголошено про відкриття у місті першої автобусної лінії. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 січня.*

30 січня (п'ятниця).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У розглянуло питання про діяльність загону по боротьбі з бандитизмом в Конотопському окрузі Чернігівської губернії. Ухвалено постанову Чернігівського губкому КП(б)У від 16 січня 1925 р. про негайне передання до суду членів робітничого загону, винних у катуваннях та необ'рунтованих розстрілах селян. ДПУ запропоновано вжити заходів, щоб загін не утримувався за рахунок селянства. Додаткові питання (зокрема положення про надзвичайні сесії) запропоновано розробити Наркомюсту. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 11, спр. 65, арк. 98.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про роботу Наркомзаксправ УСРР. Вирішено порушити перед ЦК РКП(б) клопотання про асигнування Наркомзаксправ УСРР тисячі доларів щомісячно на утримання депутатських секретаріатів. Визнано необхідним зобов'язати представників уряду УСРР взяти участь у майбутніх переговорах з

Польщею. Наркому освіти УСРР О. Шумському та уповноваженому Наркомзаксправ СРСР по УСРР О. Шліхтеру доручено розробити заходи по організації продажу української літератури за кордоном на пільгових умовах, зокрема, для Прикарпатської України. Військовому командуванню запропоновано розслідувати інцидент на румунському кордоні та суворо покарати винних. Визнано доцільним забезпечити попередження таких інцидентів шляхом суворого добору працівників розвідки. Ухвалено поставити перед ЦК РКП(б) питання про необхідність суворої ув'язки партійної роботи в Румунії та Бессарабії з розвідувальною. Дозволено в'їзд на територію УСРР А. Жука. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 10; оп. 16, спр. 1, арк. 104.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про Українську комуністичну партію (УКП). Пропонувалося прискорити роботу Центральної комісії по ліквідації УКП, створеної при ЦК КП(б)У. Губкомам КП(б)У було поставлено за обов'язок вжити заходів до припинення полеміки з укапістами та їх огульного паплюження, створюючи атмосферу, що сприяла б переходу членів УКП до КП(б)У. Для цього рекомендувалося налагодити зв'язок місцевих організацій КП(б)У з організаціями УКП у тих місцевостях, де укапісти мали вплив, пропонувалося включати найкращих кандидатів УКП до списків КП(б)У та підтримувати їх при перевиборах рад. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 10 зв.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У постановило створити при ВУЦВК комісію по оживленню роботи рад у складі трьох представників від кожної губернії (по одному від сільських, районних та окружних рад) та п'яти - від центру, залишаючи загальне керівництво роботою за комісією по роботі на селі при ЦК КП(б)У. Термін створення комісії визначався в п'ять днів (до відкриття роботи сесії ВУЦВК). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 10 зв.*

3. 7. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило правління Українбанку в складі А. Блеєра, Ф. Іванова, Колчинського та трьох безпартійних. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 10 зв.*

3. 7. Харків. На відміну від постанови від 23 січня Політбюро ЦК КП(б)У затвердило управляючим Української контори Промбанку

Кальмансона замість В. Полякова. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 10 зв.

4. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про місцевий шкільний бюджет. Визнано недостатнім охоплення дітей шкільного віку школами, особливо на селі. ВУЦВК та РНК УСРР шляхом дотацій та розподілу субвенційного фонду запропоновано збільшити частку витрат на народну освіту в місцевих бюджетах та частку витрат для села в місцевому шкільному бюджеті. В радянському порядку також доручено винайти спеціальні суми для дотацій на культурно-освітні потреби „дефіцитних” у фінансову відношенні губерній та округів, з метою досягнення більш рівномірного задоволення культурних потреб населення. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 10 зв.

4. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про студентів „вичищених” із вишів під час їх соціально-академічної перевірки. Вирішено надати можливість студентам останнього курсу закінчити освіти екстерном. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 11.

5. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про церковні цінності, знайдені в Києві на суму близько 200 тис. крб. Ухвалено передати їх у розпорядження ВУЦВК до фонду допомоги безпритульним дітям та голодним, виокремивши з них ті, що мали культурне та історичне значення, для передання до музеїв. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 11.

31 січня – 1 лютого (субота – неділя.)

1. Харків. У помешканні клубу ім. Варинського відбулася I позапартійна конференція працюючих поляків міста. Порядок денний: про міжнародне та внутрішнє становище СРСР; про національну політику радянської влади; про ситуацію в Польщі; трудящі маси та релігія. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 1, 3 лютого.*

1. Харків. У клубі 3-го Інтернаціоналу відбулася II позапартійна єврейська конференція. Прибуло 200 делегатів від різних єврейських організацій та установ. Порядок денний: рік без Леніна; про освіту рідною мовою; про національну політику радянської влади; про перехід

євреїв до хліборобства; про боротьбу з дрібнобуржуазними течіями. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 1, 3 лютого.*

1 лютого (неділя).

1. Станіслав. Відбувся з'їзд Української республіканської партії (УРП). Прибуло 70 делегатів від 200 партійних осередків. Серед прибулих – половина представники інтелігенції зі Львова та Тернополя, інші – від селян. З'їзд прийняв рішення про безоплатну передачу землі селянам. Головою партії обрано Л. Бачинського. *Вісті ВУЦВК, 1925, Харків, 5 лютого,*

4. За постановою РНК УСРР, асигновано 100 тис. крб. на будівництво робітничого палацу культури в Катеринославі. *Коммунист, Харків, 1925, феверля.*

4. Харків. Пущено на екрани кінофільм “Україна” виробництва Всеукраїнського фото-кіно управління (режисер П. Чардинін). *Коммунист, Харків, 1925, 1 феверля.*

8. Париж. На запрошення Французької комуністичної партії прибули представники літературного пролетарського об'єднання „Гарт”. Мета їх візиту – ознайомлення з літературним життям Франції. *Культура і побут, Харків, 1925, 12 лютого.*

1-2 лютого (неділя – понеділок).

2. 4. Харків. Відбувся I Всеукраїнський з'їзд наукових працівників, скликаний профспілкою працівників освіти (Робос). Порядок денний: про науку та завдання радвлди; про роль і завдання науки в УСРР; про науку та вищу школу; про завдання секції наукових працівників; вибори Всеукраїнського бюро секції наукових працівників. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 січня, 1,3 лютого,*

2 лютого (вівторок)

1. Відень. Утворено Буковинський комітет, який подав петицію до Ліги Націй з протестом проти утисків українців Буковини румунами. Комітет домагався проведення плебісциту на Буковині з питання її

виходу зі складу Румунії на підставі права народів на самовизначення. Відділ Ліги Націй у справах національних меншостей відхилив цю петицію на підставі того, що вона ніби не відповідала вимогам Ліги Націй до таких документів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 січня, 3 лютого,*

1. Дубенський та Рівненський повіти Східної Галичини. У відповідь на масові арешти українських селян у деяких селах організовано партизанські загони, що вбивали польських колоністів (поміщиків) і представників поліції. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 січня, 3 лютого,*

3. Нікопольський марганцевий басейн. Пущено новий рудник ім. Максимова. На руднику побудовано фабрику по випалу руди та електростанцію. *Правда, Москва, 1925, 21 січня.*

2-3 лютого (вівторок – середа).

4. Харків. Відбулася I Всеукраїнська нарада редакторів губернських і окружних газет. Порядок денний: про біжучий момент і завдання преси; про стан преси в Україні, про поширення преси. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 січня, 3, 4 лютого,*

3 лютого (вівторок).

3. Катеринослав. На заводі ім. К. Лібкнехта пройшло успішне випробування цвяхового верстату, який сконструювали робітники. Верстат виробляв на 15% цвяхів більше, ніж верстати закордонних конструкцій, встановлені на заводі, а коштував троє дешевше. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 4 лютого.*

3. Катеринослав. На металургійному заводі відбудовано парову повітродувну машину, що не діяла 7 років. *Коммунист, Харьков, 1925, 1 феверя.*

4. Спілка селянських письменників „Плуг” оголосила про видання неперіодичного органу ЦК і Харківської філії журналу „Плуганин”. У складі редколегії – С. Пилипенко, М. Биковець, І. Сенченко. Перше число мало вийти 15 лютого. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 січня, 3 лютого.*

5. В одеських “Известиях” опублікований лист священника “Живої церкви” Лихонського із с. Слюсарєво із заявою про зречення від сану.

Священик заявив, що “Жива церква” так само мертва, як і тихонівська, так що церква взагалі ожити не може”. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 січня, 3 лютого*

10. Херсонський округ Одеської губернії. Губвиконком прийняв рішення про надання допомоги селянам сіл, що потерпіли від засухи. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 лютого.*

4 лютого (середа).

1. Одеська губернія. Організовано новий німецький район ім. Ф. Енгельса. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 лютого.*

1. Донбас. Під час проведення „Ленінського тижня” вступило до комсомолу майже 5 тис. осіб, переважно – робітнича молодь. *Правда, Москва, 1925, 21 січня.*

4. Київ. Відкрито шестимісячні юридичні курси. Для навчання прибуло 53 працівника судів з Правобережжя, половина з них – висуванці з робітників, а інші – із селян. *Вісті ВУЦВК, 1925, Харків, 5 лютого.*

4. Одеса. Губернський сільськогосподарський банк організував курси навчання тракторній справі селян, які подали заявки на їх купівлю. Надійшло більше 100 заяв переважно від колгоспів та сільськогосподарських товариств. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 лютого.*

4. Одеса. В Робітничо-селянському театрі ім. І. Франка відбулася прем'єра п'єси М. Куліша “97”. Режисер – Р. Єфименко. В ролі Копистки – Д. Козачківський. *Бернацька Р.П. Бурмістренко С. Л. 50 років Українського драматичного театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. міжвідомчий щорічник, 1964. – К., 1966. – Вип. 1. – С. 284.*

6. Харків. Відбувся пленум Центральної ради по боротьбі з проституцією. Порядок денний: затвердження заходів санітарно-епідеміологічного відділу Наркоздорв'я та Наркомосу УСРР по боротьбі з проституцією. Зауважено на роботі на селі. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 лютого.*

5 лютого (четвер).

1. Київ. У губсуді винесено вирок по справі петлюрівського отамана Манохи, якого засуджено до розстрілу. *Вісті. ВУЦВК, 1925, Харків, 6 лютого.*

1. Рівне, Польща. Розпочався суд над 14 українськими повстанцями. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 лютого.*

1. Харків. Відбулася III Всеукраїнська партійна конференція польських бюро. Прибуло 42 делегати. Обговорювалися питання партійної роботи серед членів партії-поляків. *Вісті ВУЦВК, 1925, Харків, 7 лютого.*

2. 4. Одеса. Створено філармонічне товариство (ОФТ), що займається пропагандою класичної музики. *Театральна неділя, Одеса, 1925, № 2, 5 лютого, С. 2.*

4. Харків. Головпрофос призначив комісію для реорганізації Музично-драматичного інституту ім. М. Лисенка та колишньої консерваторії в єдиний музично-драматичний інститут. *Бернацька Р.П. Бурмістренко С. Л. 50 років Українського драматичного театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. міжвідомчий щорічник, 1964. – К., 1966. – Вип. 1. – С. 284.*

6 лютого (п'ятниця).

4. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про чистку вишів. Головпрофосу доручалося розглядати скарги, направлені вищими партійними та професійними організаціями або вищими державними установами щодо наслідків соціально-академічної перевірки вишів. Місцевим компартійним та професійним організаціям, а також комнезамам пропонувалося розпочати підготовку до висунення „найкраще підготовлених та цінних кадрів” до вишів, а Наркомосу УСРР – проводити перевірку придатності висунутих кандидатів до вишів, з точки зору виробничого завдання цих закладів. ВУРПС та Головпрофосу ставилося за обов'язок перевірити стан усіх студентських організацій, окрім партійних, скоротивши їхнє число та спростивши структуру. Крім того, визнавалося за доцільне видати постанову про роль і завдання студентських партійних організацій у вишах та їх взаємини з органами управління вишів, безпартійним студентством та професурою, а також про виконання студентами-комуністами партійно-громадських та академічних зобов'язань. Зважаючи на те, що проведення чистки зумовлювалося виключними умовами (перевантаженістю та ін.), надалі було ухвалено замінити чистки системою відбору. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 12 зв.*

3. 7. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про хід хлібозаготівель. Підтверджено попередні постанови про залишення в УСРР кукурудзи, заготованої для експорту; про завезення жита з інших районів СРСР для задоволення потреб РСЧА; про встановлення в УСРР синдигованих цін на жито на рівні ринкових та щодо посилення його заготовки. Ухвалено заходи, що сприяли експорту житнього борошна до УСРР. Зауважено на необхідності завезення хліба основними хлібозаготівельниками до всіх робітничих центрів, а не тільки до раніше встановлених. Вирішено порушити перед ЦК РКП(б) питання про залишення для України старого порядку встановлення Наркомвнуторгом УСРР продажних цін на житнє борошно та про покриття збитків для хлібозаготівників на рівні 3,5 коп. за рахунок державних дотацій або з прибутків заготівників інших районів для утримання цін для Донбасу. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 12 зв.*

7. Львів. Помер один із засновників Української національно-демократичної партії, відомий український правник, директор Українського земельного Іпотечного банку Л. Рожанський. *Діло, Львів, 1925, 8 лютого.*

7 лютого (субота)

1. До Харкова з Литви відправлено 29 політичних емігрантів-українців, яких уряд УСРР обміняв на білополяків. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 7 лютого.*

4. Харків. У Будинку мистецтв відбулися збори ініціативної групи письменників-драматургів і кіносценаристів. Обговорювалося питання утворення „Товариства драматургів, кіносценаристів і композиторів”. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 12 лютого.*

4. Київська губернія. Внаслідок перевірки українізації державних установ звільнено 120 співробітників, які не засвоїли українську мову. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 7 лютого.*

4. Харків. Колегія Наркомзему УСРР постановила організувати курси підготовки районних агрономів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 7 лютого.*

8 лютого (неділя).

3. “Укрвинуправління” закупило у Франції 1,5 млн. саджанців винограду, що не бояться філоксери. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 8 лютого.*

3 Одеса. Пущено шпалерну фабрику. *Коммунист, Харьков, 1925, 8 февреля.*

3. с. Рогань Харківського району Харківського округу Харківської губернії. Пущено паперову фабрику, що не працювала два роки. *Коммунист, Харьков, 1925, 10 февреля.*

3 Кам’янське Катеринославської губернії. На Дніпропетровському металургійному заводі сконструйовано та виготовлено решітки, які раніше експортувалися зі США. *Правда, Москва, 1925, 8 лютого.*

4. Харків. Президія ВУРПС затвердила положення про Раду робітничого кіно при відділі культроботи ВУРПС, яка керувала радянським кіновиробництвом і кінопрокатом з метою “його ідеологічного оздоровлення та залучення засобів кіно до профосвіти”. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 8 лютого.*

4. Сталіно Донецької губернії. Організовано двотижневі курси по підвищенню політичного й культурного рівня голів сільрад. *Коммунист, Харьков, 1925, 8 февреля.*

8-10 лютого (неділя – вівторок).

4. 7. Харків. РНК УСРР надала звання заслуженого професора УСРР професору Харківського технологічного інституту Є. Орлову – винахіднику карболіту, консультанту підприємств хімічної промисловості СРСР. *Коммунист, Харьков, 1925, 11 февреля.*

9. Харків. Відбулася I Всеукраїнська нарада працівників фізичної культури. Порядок денний: про роботу Вищої ради фізкультури; роль ЛКСМУ в радах фізкультури; розвиток фізкультури на місцях; робота агітсекцій; про ліквідацію фізкультурного лікнепу; про розвиток фізкультури на селі; про організацію лікарського контролю; про підвищення кваліфікації інструкторської ради та викладачів фізичної культури; про Всеукраїнський стадіон; про фізкультуру на виробництві. *Коммунист, Харьков, 1925, 8-11 февреля.*

9 лютого (понеділок).

1. Полтава. Губсуд розглянув справу повстанського загону отамана Липи, який помер перед судом. Двох учасників угруповання Липи - Зінченка та Лазька засуджено до вищої міри покарання – розстрілу; 6 осіб, залучених до судової відповідальності, – виправдано; інших – засуджено до ув'язнення на строки від 2 до 10 років. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 лютого.*

1. Київ. Перед Палацом праці відбулася демонстрація протесту проти утиску українців румунською владою у Бессарабії. В демонстрації прийняли участь 3 тис. мешканців міста і червоноармійців Бессарабського полку. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 лютого.*

2. Товариство бессарабців прийняло шефство над Бессарабським полком. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 лютого.*

3. Миколаїв Одеської губернії. На судноремонтному заводі ім. А. Марті пущено турбіну потужністю 1,5 тис. кінських сил, що не працювала сім років, та паровий котел в 400 кв. метрів, що не діяв дев'ять років. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 лютого.*

3. Харків. Українська економічна нарада затвердила статут Об'єднання радянських господарств в Україні (“Уккрадгоспоб'єднання”), створеного з метою розвитку на території УСРР великих форм державного сільськогосподарського виробництва із застосуванням поліпшених прийомів господарювання, а також сприяння розвитку й вдосконаленню селянських господарств шляхом їх масового постачання зразками поліпшеної сільськогосподарською продукцією для розведення. До складу об'єднання увійшли радгоспи з їх підсобними промисловими підприємствами. *ЗУ України, 1925, Від II. № 19, Ст. 47.*

3. 8. Нью-Йорк. Прибула делегація представників радянської металургійної промисловості для ознайомлення з американськими методами виробництва у металургії. *Вісті ВУЦВК, Харків 1925, 10 лютого.*

4. Київ. Відбулася Всеукраїнська конференція військових кореспондентів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 лютого.*

10 лютого (вівторок).

1. Харків. Президія ВУЦВК постановила утворити постійну комісію

по переселенському руху на чолі із заступником наркома РСІ УСРР А. Дудником. Комісії запропоновано створити секцію по керуванню роботою по землезабезпеченню євреїв. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 лютого.*

1. 2. Львів. У музичному Інституті ім. М. Лисенка відбулися збори українців міста, які висловили протест з приводу полонізації греко-католицької церкви. *Діло, Львів, 1925, 8 лютого.*

3. Старобільськ Донецької губернії. Пущено електростанцію з двома підстанціями. *Правда, Москва, 1925, 10 лютого.*

4. Київ. Спільне засідання ВУАН обрало професора Н. Беренштейна позаштатним академіком. *Історія Національної академії наук України. 1924-1928 рр. – К.: НБУВ, 1998. – С. 564.*

10. Харків. Президія ВУЦВК створила комісію для обстеження становища в 24 районах України, що постраждали від засухи в 1924 р. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 лютого.*

11 лютого (середа).

4. Харків. ЦК КП(б)У постановив реорганізувати виставку Іспарта в Музей революції УСРР при ВУЦВК, залишаючи керівництво роботою музею за Іспартом. *Коммунист, Харьков, 1925, 11 феверля.*

4. При підсекції Наукового товариства організовано математичний гурток. До тимчасового бюро гуртка обрано Кухарську, Мандрика, П. Голубенка. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 лютого.*

6. Харків РНК УСРР асигнувала 10 тис. крб. на будівництво селища для 3 тис. залізничників у с. Біличі поблизу Києва. *Коммунист, Харьков, 1925, 11 феверля.*

6. Київський округ. Відбудовано Мозирський міст через р. Прип'ять, зруйнований в 1919 р. Міст, який з'єднав Правобережну Україну з Білорусією. *Коммунист, Харьков, 1925, 11 лютого; Правда, Москва, 1925, 11 феверля.*

6. Київ. Губернська комісія незаможних селян організувала з безробітних наймитів артіль по вивезенню лісу. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 13 лютого.*

7. Харків. Президія ВУЦВК звільнила І. Клименка з посади наркома

земельних справ УСРР й призначила на цю посаду колишнього наркома РСІ А. Дудника. *ВУЦВК, 1925, Харків, 13 лютого*

7. Харків. Президія ВУЦВК звільнила за особистим прохання з посади наркома охорони здоров'я УСРР М. Гуревича. *ВУЦВК, 1925, Харків, 13 лютого.*

10-13 лютого (вівторок - п'ятниця).

1. Харків. Відбулася Всеукраїнська нарада в справі радянського будівництва. Прибули представники сільрад, райвиконкомів і окрвиконкомів. Порядок денний: про мету та завдання наради; доповіді з місць; союз незаможника із середняком; розмежування функцій комнезамів і комітетів селянської взаємодопомоги; про структуру радянського апарату; про податкову та бюджетну політику; про землеустрій та агрономічну роботу на селі; про забезпечення революційної законності та юридичну допомогу селянам; про культурно-просвітницьку роботу на селі. *Коммунист, Харьков, 1925, 11-14 февраля.*

4. Катеринослав. На металургійному заводі з ініціативи робітника Гукова відкрито перші в СРСР курси з підвищення кваліфікації робітників-зварювальників. *Коммунист, Харьков, 1925, 13 февраля.*

12 лютого (четвер).

3. Харків. РНК УСРР асигнувала 4,5 млн. крб. на будівництво миколаївського елеватора ємністю 800 тис. пуд. зерна. *Коммунист, Харьков, 1925, 12 февраля.*

3. Харків. Відкрився Всеукраїнський з'їзд по боротьбі зі шкідниками сільськогосподарських культур. Порядок денний: доповіді представників Наркомзему УСРР, сільськогосподарського відділу НК РСІ та Цукротресту про наслідки боротьби зі шкідниками в 1924 р.; про боротьбу зі шкідниками у зв'язку з новим районуванням. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 14 лютого.*

4. Одеса. До п'ятирічного ювілею губернської газети "Известия" Першою державною кіностудією Всеукраїнського фото-кіно управління розпочато зйомки документального фільму "День газети". Режисери -

Уейтинг і Шиффер. Оператор - Е. Славинський. *Театральная неделя, Одесса, 1925, № 2, 5 февраля, С. 2.*

6. Харків. РНК УСРР прийняла постанову “Про санітарний нагляд за виготовленням, зберіганням і продажем харчових продуктів, смакових речовин і напоїв”. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 8, Ст. 61.*

13 лютого (п'ятниця).

1. С. Благодатне Первомайського округу Одеської губернії. Напередодні виборів сільради за допомогою сількорів викрито банду, яку очолювали представники сільської влади: голова сільради, його родич голова комнезаму та голова сільськогосподарського товариства. Сільські керівники чинили свавілля й насильства над селянами: розкрадали кошти сільради, організували кубло, куди передали конфісковані у селян самогонні апарати, й навіть ініціювали грабунки з убивствами. Для залякування селян, злочинці позбавили сількорів права голосу як божевільних, а найбільш активного з них – засудили на три місяці позбавлення волі нібито за наклеп, влаштувавши у в'язниці замах на його життя. Іншим селянам, які знали про посадові злочини, напередодні виборів надіслали анонімні листи, в яких погрожували розправою у випадку викриття їх діяльності на сільському сході. Однак селяни відмовилися голосувати за злочинну владу: на вибори прийшло 7% виборців. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 13 лютого.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову по доповіді ЦКК про чистку державного апарату. Ухвалено замінити чистки державного апарату системою добору працівників та регулярного спостереження атестаційних комісій з покладанням більшої відповідальності за склад працівників на керівництво закладів. Чистку неперевірених закладів пропонувалося завершити прискореним темпом, рекомендуючи апеляційним та атестаційним комісіям знімати з роботи лише ті категорії колишніх офіцерів, які перебували на обліку в ДПУ та вороже ставилися до радянської влади, свідомо саботуючи роботу в закладах. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 17-17 зв.*

1. 4. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову з питань

Молдавського обласного комітету КП(б)У. Визнано доцільним забезпечити представництво Бессарабії на наступному установчому з'їзді рад Молдавії, але „не для органічного зв'язку та роботи, а як демонстрацію”. Це питання для остаточного розв'язання запропоновано поставити на розгляд ЦК РКП(б). Також вирішено терміново передати на затвердження Комінтерном рішення про створення всередині Румунської компартії авторитетного Бессарабського обласного комітету з тим, щоб взаємини між ним та ЦК КП(б)У були аналогічними взаєминам між ЦК КПЗУ та ЦК КП(б)У. До врегулювання цього питання рекомендувалося дозволити Молдавському обкому друкувати літературу за замовленням Румунської компартії молдавською мовою. Ухвалено позицію Молдавського обласного комітету КП(б)У про запровадження молдавської мови на території Молдавської АСРР, у зв'язку з цим визнано доцільним видання латинський шрифтом підручників для молдавських шкіл соціального виховання в наступному році. В той же час запропоновано друкувати газети „Плугар Рош”, листівки, брошури та літературу для лікнепу „кирилицею”. Агітпропу доручено з'ясувати питання про переведення румунського сектору КУНМЗ (тлумачення абрєвіатури не з'ясовано – *Авт.*) до Одеси, а Молдавського сектору Одеської губернської партшколи до Балти. Вирішено порушити перед ЦК РКП(б) питання про припинення кампанії, що проводилася проти керівництва АМСРР в румунському секторі КУНМЗ. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 16 зв. – 17, оп. 16, спр. 1, арк. 154.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У розглянуло промфінплан УСРР на 1924/25 р. Зауважувалося на необхідності корегування планових завдань відповідно до змін господарської кон'юнктури, зокрема, Держплану доручалося розглянути можливості зростання української промисловості в I та II кварталах. У зв'язку з цим промисловим трестам пропонувалося домагатися зниження цін на промислові товари за рахунок зменшення їх собівартості, але за умовою збереження реального рівня заробітної плати найманих працівників, а Наркомвнуторгу – шляхом зниження торговельних витрат. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 15 зв. – 16.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову по доповіді Укртрестсільмашу (УТСМ). Вищій раді народного господарства пропонувалося розширити плужне виробництво, для чого радянським органам рекомендувалося поставити питання про залишення за УТСМ усіх прибутків для розвитку виробництва. Укрсільбанку ставилося за обов'язок порушити перед Радою праці та оборони клопотання про асигнування для УСРР 25% сум із загальносоюзного кредиту, що призначалися для машинобудування, а також подовжити термін довгострокового цільового кредитування по машинопостачанню з 2 до 3-4 років. Українському тресту сільськогосподарського машинобудування рекомендувалося проводити роботу по зниженню собівартості та поліпшенню якості сільськогосподарських машин. Наркомвнудоргу доручалося спростити систему отримання селянами машин, доводячи до мінімуму всі формальності. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 16 зв.*

3. 7. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило Я.Дудника на посаду Наркомзему УСРР. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 12 зв.*

4. Харків. Бюро агро-пропаганди при Наркомземі УСРР уклало угоду з Всеукраїнським кіно-фото управлінням про зйомку 8 навчальних кінофільмів по агро-пропаганді. *Вісті, ВУЦВК, Харків, 1925, 13 лютого.*

4. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанову оргбюро ЦК КП(б) від 4 лютого про реорганізацію Наркомосу УСРР, що передбачала збереження за відділами ЦК КП(б)У права на безпосередні ділові зносини з відповідними органами Наркомосу, але за умовою, щоб вони не набули характеру безпосереднього адміністрування. Для цього пропонувалося всі питання, що розглядалися на політбюро, оргбюро, секретаріаті та відділах ЦК КП(б)У стосовно роботи органів Наркомосу, погоджувати з цим наркоматом. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 14.*

6. Катеринослав. Повідомлялося, що 50 робітників металургійного заводу ім. Г. Петровського виступили ініціаторами будівництва житла на власні кошти: подали заяви до комунального відділу про дозвіл на будівництво 3-4 кімнатних будинків. Місцева влада задовольнила клопотання робітників: виділила їм земельну ділячку та надала кредит і різні пільги для будівництва. *ВУЦВК, 1925, Харків, 14 лютого.*

7. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило Катена повпредом УСРР в Туреччині, а Брикова – у Відні. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 14 зв.*

14 лютого (субота).

1. Харків. РНК УСРР прийняла постанову “Про скасування губерній та перехід до триступеневої системи управління”, згідно з якою встановлено спрощену систему адміністративно-територіального поділу УСРР: на округи та райони під управлінням єдиного республіканського центру. Строк переходу до нової системи адміністративно-територіального управління обмежено 1 жовтня 1925 р. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 6-7, Ст. 49.*

4. Повідомлялося, що Харківська губерньська інспекція народівити виявила 5 підпільних приватних шкіл. Їх керівників залучено до судової відповідальності. *Вісті, ВУЦВК, Харків, 1925, 14 лютого.*

6. Харків. Наркомздорв'я УСРР прийняв постанову про аборти, яка визначила порядок здійснення цих операцій у медичних закладах для різних категорій вагітних жінок. Комісії лікарів і представниць жінвідділів мали розподіляти ліжка в лікарнях для жінок, які бажали перервати вагітність, таким чином: у першу чергу надавати їх безробітним самотнім жінкам, що отримували допомогу бірж праці; в другу чергу – самотнім робітницям, які мали одну дитину; потім – одруженим робітницям, що мали багато дітей; після них – дружинам робітників; а потім усім іншим жінкам. *Вісті, ВУЦВК, Харків, 1925, 14 лютого.*

6. Харків. Відкрилася Всеукраїнська нарада в справі охорони материнства та дитинства. Порядок денний: про перспективи Охматдиту; організація дитячих притулків на селі; дитяча оздоровча кампанія; допомога породіллю. *Вісті, ВУЦВК, Харків, 1925, 17 лютого.*

6. Південно-рудний трест асигнував 1 млн. крб. на будівництво робітничого селища при ст. Марганець для гірників Нікопольського марганцевого району. *Правда, Москва. 1924, 14 лютого.*

15 лютого (неділя).

4. Харків. Відбувся Всеукраїнський з'їзд спілки "Гарт". У з'їзді прийняли участь: делегати філій та студій літературної, театральної, музичної та образотворчої груп "Гарту". Порядок денний: загальний звіт центрального бюро "Гарту"; організаційний звіт; доповіді з місць; про мистецтво та революцію; стан художньої творчості та пропаганди в Україні; про масову культурно-творчу роботу "Гарту"; про робкорів і літгуртки; про драмгуртки; про хори; про образотворчі студії; про завдання пролетарської художньої творчості мовами нацменшостей; про позицію "Гарту" до інших культурно-творчих організацій та угруповань СРСР і УСРР; про вибори керівних органів спілки; про поточні справи. Під час роботи з'їзду працювала I Всеукраїнська нарада пролетарських письменників "Гарт". *Культура і побут, Харків, 1925, 29 січня.*

15-19 лютого (неділя – четвер).

1. Харків. Відбулася четверта сесія ВУЦВК VIII скликання. Порядок денний: про весняну засівну кампанію, про союзний державний бюджет і державний бюджет УСРР 1924/25 р.; звіт про діяльність прокуратури; про низове районування; про внутрішню торгівлю; про зовнішню торгівлю. *Четверта сесія Всеукраїнського ЦИК VIII скликання. 15-19 лютого 1925 р. – Харків, 1925. – 255 с.*

3. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову "Про введення в дію ветеринарного кодексу УСРР". *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 9, Ст. 7.*

3. Катеринослав. На заводі ім. В. Леніна пущено мартенівську піч № 2 продуктивністю 1 тис. 500 пуд на добу. *Правда, Москва, 1925, 15 фебруаля.*

16 лютого (понеділок).

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У визнано необхідним залишити в Одеській губернії лишки сільгоспподатку для допомоги неврожайним районам губернії та безпритульним дітям Поволжя. Ухвалено поставити це питання перед ЦК РКП(б). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 18.*

1. 7. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У призначило головою Верховного суду Михайлика. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 18.*

20 лютого (п'ятниця).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про принципи конституції АМССР. Підтверджено постанову від 28 листопада 1924 р. (протокол № 37 параграф 10). Вирішено відхилити проект основ конституції, запропонований Молдавським обласним комітетом КП(б)У. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 21.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про передання трьох спірних районів Шахтинського та Таганрозького округів, щодо яких виникли суперечки при визначенні кордонів між УСРР та РСФРР, до РСФРР. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 21.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про кошти для допризовників. Визнано необхідним в радянському порядку забезпечити коштами допризовну підготовку в 3-х дефіцитних по надходженню бюджету губерніях - Чернігівській, Волинській, Подільській, а також вжити заходи до поліпшення політроботи серед допризовників. Вирішено поставити перед ЦК РКП(б) питання про забезпечення коштами допризовної підготовки у Всесоюзному масштабі за рахунок держави. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 20 зв.*

2. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У дозволило шефство ЛКСМУ над польським КСМ. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 22 зв.*

2. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про дитячий рух. Визнано необхідним наполягати перед ЦК РКП(б) на встановленні безпосереднього партійного керівництва дитячим рухом, особливо в Україні, де комсомольська організація налічувала 7% партійців порівняно з 30% в Ленінграді. Комісії в складі генерального секретаря ЦК КП(б)У Е. Квірінга, наркома освіти УСРР, голови ЦКК КП(б)У, наркома РСІ Д. Лебеда, наркома освіти В. Затонського, секретаря ЦК КП(б)У М. Владимирського, завідувача агітаційно-пропагандистським відділом ЦК КП(б)У О. Шумського, завідувача агітаційно-пропагандистським відділом ЦК КП(б)У М. Попова та секретаря ЦК ЛКСМ доручено розглянути питання про

структуру дитячого руху та внесення своїх пропозицій до політбюро щодо скликання у Москві наради по освіті. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 21.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про відміну примусового асортименту при відпуску товарів кооперації. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 21.*

4. Харків. ЦК КП(б)У прийняв рішення про видання повного зібрання творів В. Леніна українською мовою. В 1925 р. планувалося видати перші 10 томів. *Правда, Москва, 1925, 21 лютого.*

21 лютого (субота).

3. Катеринослав. Губернська нарада директорів-висуванців, представників НК РСІ та делегатів профспілки металістів постановила відкрити в місті Будинок червоних директорів з метою підвищення їх виробничо-технічної кваліфікації. *Коммунист, Харьков, 1924, 21 лютого.*

21-24 лютого (субота – вівторок).

3. Харків. Відбувся I Всеукраїнський з'їзд сільськогосподарських колективів. Прибуло 200 делегатів. Порядок денний: про міжнародне та внутрішнє становище; про стан колективних господарств в Україні та перспективи їх розвитку; про роботу Всеукраїнської ради сільськогосподарської кооперації “Сільський господар” у галузі кооперування сільського господарства; про наслідки обслуговування сільськогосподарських колективів. *Коммунист, Харьков, 1924, 24-26 лютого.*

23 лютого (понеділок).

1. Київ. Відбулися організаційні збори трудящих чехів. Обрано загальноміське чеське бюро. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24 лютого.*

3. Харків. Українська економічна нарада затвердила “Статут поліграфічного тресту”, створеного для виробництва паперу та паперових півфабрикатів. До складу товариства увійшли Малинська, Коростишівська, Понінковська, Миропільська, Славутська, Полянська, Ташкинська, Донецька, Роганська і Дніпрянська фабрики. *ЗУ України, 1925, Від II. № 22, Ст. 57.*

24 лютого (вівторок).

4. Харків. Відкрито чотиримісячні курси перепідготовки журналістів. На навчання прибуло 30 працівників місцевих газет зі всієї України. *Коммунист, Харків* 1924, 24 лютого.

4. Київ. У театрі студійних постановок (приміщення театру ім. Т. Шевченка) відбулася прем'єра вистави "Смерть Пазухіна" М. Салтикова-Щедріна (режисери І. Чужой та В. Кожич). *Бернацька Р.П. Бурмістренко С. Л. 50 років Українського драматичного театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. міжвідомчий щорічник, 1964. – К., 1966. – Вип. 1. – С. 284.*

25 лютого (середа).

4. Київ. У театрі "Березіль" відбулася прем'єра вистави "За двома зайцями" по М. Старицькому (режисер – В. Василько, художник – В. Шкляїв). *Бернацька Р.П. Бурмістренко С. Л. 50 років Українського драматичного театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. міжвідомчий щорічник, 1964. – К., 1966. – Вип. 1. – С. 284.*

6. Харків. Міська рада встановила податок на велосипеди та мотоцикли, розмір якого визначався класовою приналежністю їх власників. Зокрема, володарі велосипедів з робітників мали сплачувати 1 крб., а з інших категорій населення – 3 крб. Власникам мотоциклів з робітників і службовців ставилося за обов'язок сплачувати 3 крб. Сума податку на мотоцикли для інших категорій населення не повідомлялася. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 25 лютого.*

6. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову "Про обов'язкове безкоштовне надання квитків для Червоної армії і Флоту на публічні вистави". Встановлено обов'язковий безкоштовний відпуск квитків для червоноармійців і червонофлотців на драматичні, оперні, балетні, циркові вистави, оперети, симфонічні та ораторні виконання та концерти, літературні та музичні вечори, художні та інші вистави, а також спортивні змагання в містах і селищах міського типу. На кожну виставу для цієї категорії глядачів належало виокремлювати не менше 5% загального числа квитків. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 6-7, Ст. 55.*

25-27 лютого (середа - п'ятниця)

2. Відбувся Всеукраїнський з'їзд профспілки Нарзв'язку (Всеукраїнської професійної спілки працівників народного зв'язку). Порядок денний: звіт ЦК спілки Нарзв'язку, про стан поштово-телеграфного господарства в Україні. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 26, 27, 28 лютого*

3. Харків. Відбувся Всеукраїнський з'їзд по землеустрою. Порядок денний: про землеустрій та відновлення сільського господарства, звіт та план роботи по землеустрою та меліорації; про методи оцінки результатів землеустрою. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 26, 27, 28 лютого.*

26 лютого (четвер).

1. Київ та Катеринослав. Відбулися ліквідаційні з'їзди губернських організацій Української комуністичної партії. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 лютого.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У визнало недоцільним застосування щодо інженерів Дніпровського заводу, звинувачених в економічному шпигунстві, вищої міри покарання. Питання ухвалено передати для остаточного вирішення до ЦК РКП(б). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 1, арк. 156.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У в основному ухвалило декрет РНК УСРР „Про заходи термінового здійснення повної українізації радянського апарату”. Запропоновано продовжити строк її проведення до січня 1926 р. Оговорено, що в громадських організаціях публічно-правового характеру українізація мала здійснюватися в особливому порядку, з встановленням особливих строків, відповідно до характеру їх роботи. Зауважено також на тому, що громадським господарським організаціям належало підтримувати зв'язки з місцевим українським населенням та місцевими українськими органами, а також вести діловодство українською мовою. Питання про українізацію в профспілках пропонувалося передати на розгляд оргбюро ЦК КП(б)У. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 24 зв.*

2. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову по доповіді Всеробітземлісу. Визнано політично вірною лінію профспілки на створення на селі масової організації сільськогосподарських та лісних

робітників. Запропоновано реорганізувати Всеробітземліс на засадах розширення профспілкового членства. Вирішено надати його всім лісним та радгоспним робітникам, незалежно від відомчої підпорядкованості радгоспів (їх приналежності цукровим та винним заводам, школам, рудника й т. ін.), робітникам-одиначкам, батракам, а також найманим робітникам кустарів та дрібних підприємств з числом працівників до 10 осіб, якщо поблизу не було великих підприємств, працівники яких входили до інших профспілок. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 26-26 зв.*

2. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У вирішило порушити на сесії союзного ЦВК питання про допомогу голодуючим Галичини. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 26 зв.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про селянські ліси. Зауважувалося на необхідності посилення контролю окружних виконкомів за роботою комісій по лісному розмежуванню для попередження непорозумінь з селянами. Пропонувалося терміново передати в користування селянських громад ліси, посаджені селянами, а також ліси, що раніше були в їх володінні. В той же час переведення лісів у сільськогосподарське користування дозволялося у виключних випадках. Порядок постачання селян лісними ділянками для рубки лісу пропонувалося розробити Наркомзему УСРР. З метою стимулювання лісонасадження, вважалося необхідним у доповнення до лісного кодексу, видати закон про селянські ліси. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 25-26.*

4. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову по доповіді Наркомосу УСРР про соціальне виховання. Підтверджено як партійну директиву план РНК УСРР щодо охоплення дітей шкільного віку протягом шести років шкільною освітою. Вказано на необхідність його забезпечення кошторисним фінансуванням. Зокрема, для губерній, „перевантажених” інтернованими дітьми, пропонувалося порушити клопотання про дотації на їх утримання із загальносоюзного фонду. Зауважувалося на необхідності розвитку профшкіл та дошкільних закладів. Головним завданням перекваліфікації учительства визначалася розробка методики навчальної роботи відповідно з новими навчальними програмами.

Також рекомендувалося налагодити педагогічну підготовку комсомольських працівників – організаторів піонерського руху. При підготовці шкільних підручників зважалося на необхідності врахування специфіки навчання в сільській та міській місцевості, а також мовних особливостей у районах проживання національних меншин. Вказувалося на необхідність забезпечення закладів виробничою базою для трудового виховання. Пропонувалося посилити керівництво шкільною роботою шляхом підвищення кваліфікаційного складу інспекторів Наркомосу УСРР. Заборонялося передавати дитячі заклади, що знаходилися на місцевому бюджеті, на утримання громадських організацій. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 24-24 зв.*

4. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про політичну недоцільність перейменування Російської академії наук у Всеросійську. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 26 зв.*

4. Київ. 11 членів організації панфутурістів “АсКК” (аббревіатура від назви - Асоціація працівників комуністичної культури) утворили нову групу працівників пролетарської культури “Жовтень”. У складі групи – Я. Савченко, В. Ярошенко, М. Терещенко. *Культура і побут, Харків, 1925, 26 лютого.*

5. В одеських “Известиях» опубліковано відозву католицького священника Крушинського до всіх католицьких священнослужителів Одеської єпархії із закликом не включати до проповідей антирадянську агітацію та критику політики радянського уряду. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 лютого.*

8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У висловило протест перед ЦК РКП(б) з приводу відмови від асигнування коштів з загальносоюзного бюджету для репатріації колишніх петлюрівців. Зауважувалося, що Наркомзаксправ СРСР ставився інакше до українських реемігрантів, ніж до врангелівців, які реєвакуювались у звичайному порядку. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 1, арк. 156.*

27 лютого (п'ятниця).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову на запит

Київського губкому КП(б)У про те, чи доцільно проводити гучний політичний процес проти співробітників польської місії, звинувачених у шпигунстві. Було вирішено політичного процесу не створювати, проводячи його „в суворо лояльних межах”, як процес кримінальний. Остаточно питання пропонувалося погодити з Москвою. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 1, арк. 159.*

2. Рудник ім. Комінтерну Катеринославської губернії. Робітники купували трактор для селян підшефного села. *Правда, Москва, 1925, 27 лютого.*

3. Правління тресту Південсталь (Південний металургійний трест) асигнувало кошти на побудову в Катеринославі селища для робітників металургійних заводів ім. В. Леніна та ім. Г. Петровського із 170 будинків і 2 гуртожитків. *Правда, Москва, 1925, 27 лютого.*

3. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про нараду у справі банків при Всеукраїнській конторі Державного банку”. Нарада засновувалася з метою погодження діяльності кредитних установ УСРР та визначення напрямків розвитку банківського кредитування в складі управляючого Всеукраїнською конторою Держбанку та одного з його товаришів; управляючих Всеукраїнськими конторами інших центральних банків та їх місцевих правлінь, що малися в Харкові; представників товариств взаємного кредиту, що також діяли у столиці; Ради з’їздів промисловості, торгівлі й транспорту, представників державних органів: НК фінансів, внутрішньої торгівлі, земельних справ, уповноваженого НК зовнішніх справ при РНК УСРР, Вищої ради народного господарства, Держплану УСРР. *ЗУ України, Харків, Відділ I, 1925, № 11, Ст. 81.*

3. 6 Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про хлібні ціни в Донбасі. Підтверджено попередню постанову про утримання рівня цін на хліб в Донбасі, порушивши це питання для затвердження перед ЦК РКП(б). Сталінському окружному КП(б)У надано директиву про неприпустимість безпосереднього звернення до ЦК РКП(б), поза санкцією губкому та ЦК КП(б)У, та публікації цих звернень у пресі. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 27.*

3. 7. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило склад колегії Нарком-

соцзабезу на чолі з Познанським (нарком). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 27.*

6. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про комітети допомоги кооперативному будівництву робітничих осель”. Комітети засновувалися при президіях губернських і окружних виконкомів рад для нагляду за втіленням у життя постанови ЦВК і РНК СРСР від 16 травня 1924 р. “Про допомогу кооперативному будівництву”. До складу комітетів входили завідувачі губернських інспекцій праці, члени президій губпрофрад, завідувачі губернськими відділами місцевого господарства і фінансів; представники міськради, комунального банку, правління спілки житлових кооперативів, губернської інспекції охорони здоров’я. *ЗУ України, Харків, Відділ I, 1925, № 5, Ст. 33.*

28 лютого (субота).

1. Харків. ВУЦВК запропонував губвиконкомам організувати спеціальні виховально-освітні дитячі заклади для утримання неповнолітніх правопорушників, для їх виокремлення із будинків примусових робіт, де вони утримувалися разом з дорослими правопорушниками. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 28 лютого.*

3. Харків. РНК УСРР прийняла постанову “Про порядок вирішення трудових конфліктів, що виникали на ґрунті використання найманої праці в селянських господарствах”. Порядок розв’язання трудових конфліктів, запроваджений Кодексом законів про працю 1922 р. у промисловості, було поширено на сільські господарства. Згідно з встановленими правилами, робітники та службовці в селянських та інших індивідуальних господарствах у сільській місцевості для вирішення трудових конфліктів і спорів отримали право на звернення до народних судів або до примирних комісій, що мали діяти на паритетних засадах при районних виконавчих комітетах рад за обоюсторонньою згодою робітників і службовців, з одного боку, та наймачів, з іншого. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 11, Ст. 82.*

3. Харків. На базі лекальної майстерні створено лекально-інструментальний завод ім. Лобанова. *Коммунист, Харьков, 1925, 28 феверля.*

4. Полтава. Драматичний колектив “Червоний агітатор” під керівництвом М. Тіміна розпочав серію дитячих вистав у театрі міської ради: “Колька Ступін”, “Діти каптана Гранта”, Подвиг Геркулеса”. “Ящик з іграшками”, “Хубеане” Р. Победимського. *Бернацька Р.П. Бурмістренко С. Л. 50 років Українського драматичного театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. міжвідомчий щорічник, 1964. – К., 1966. – Вип. 1. – С. 284.*

6. Харків. Наркомсоцзабез УСРР призначив пенсії членам родин червоноармійців строкової служби, слухачам радпартшкіл та загиблих військовослужбовців, які мали непрацездатних батьків. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 28 лютого.*

10. Харків. Особлива комісія по боротьбі з наслідками недороду прийняла рішення про залучення коштів громадськості для допомоги голодуючим. Це завдання покладалося на комісію, що мала складатися з представників громадських організацій та державних закладів на чолі з головою НК соціального забезпечення УСРР Познанським. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 28 лютого.*

Березень

3. Криворізький залізорудний басейн. Здобуто 5 млн. 400 тис. залізної руди, що складало 108,3% планового завдання, й 6 тис. 400 пудів кварциту, що дорівнювало 112,8% планового завдання. *Коммунист, Харьков, 1925, 12 апреля.*

3. Криворізький металургійний басейн. Вивезено за кордон 1 млн. 587 тис. пуд. залізної руди. *Коммунист, Харьков, 1925, 12 апреля.*

4. Харків. За постановою ВУЦВК організовано музей революції УСРР при ВУЦВК (на базі виставки Істпарту, створеної до 5-річчя Жовтневої революції). *Летопись революции, 1925, Харьков, 1925, № 5-6 (14-15), С. 331; 1926, № 1 (16), С. 226.*

4. Харків. Президія ВУЦВК звернулася до ЦВК СРСР з проханням про передання Україні українських історичних і культурних цінностей, що зберігалися в сховищах РСФРР. Одночасно президія запропонувала Укрцентрархіву провести облік історичного матеріалу, що знаходився в

Україні, але торкався минулого РСФРР, для передання до Російської федерації. *Правда, Москва, 1925, 7 марта.*

4. Розпочалася “літературна дискусія” щодо визначення шляхів розвитку української літератури. *Енциклопедія українознавства. – Т. 9. – Л., 2000. – С. 3313.*

1 березня (неділя).

3. Катеринослав. На металургійному заводі ім. Г. Петровського пущено найпотужнішу в СРСР четверту доменну піч продуктивністю 30 тис. пуд чавуну на добу. *Правда, Москва, 1925, 3 березня.*

4. Полтава. Драматичний колектив Робмис (професійної спілки працівників мистецтв) здійснив постанову п’єси “Мауглі” за Р. Кіплінгом. Режисер М. Тімін. *Бернацька Р.П. Бурмістренко С. Л. 50 років Українського драматичного театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. міжвідомчий щорічник, 1964. – К., 1966. – Вип. 1. – С. 284.*

2 березня (вівторок).

2. Харків. Відбувся I Всеукраїнський з’їзд кооперативних виробництв інвалідів. Порядок денний: про господарсько-організаційні питання, про культурно-освітню роботу. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 березня.*

4. Полтава. Організовано філіал спілки пролетарських письменників “Гарт”. *Культура і побут, Харків, 1925, 5 березня.*

3 березня (середа).

1. Харків. У клубі III Інтернаціоналу відбулися фундаторські збори Всеукраїнського відділу допомоги євреям землеробам. Обрано організаційну комісію. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 4 березня.*

1. Харків. Відбувся ліквідаційний з’їзд Української комуністичної партії (УКП). Порядок денний: про огляд діяльності УКП; звіт про діяльність ЦК УКП; про виконання постанови Комінтерну про злиття з КП(б)У; дискусії. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 4 березня.*

1. 6. Містечко Черневі Черневецького району Могилівського округу Подільської губернії. Виїзна сесія губернського суду розглянула

справу по обвинуваченню 70 селян с. Березівка у самосуді над 7 конокрадами. Призвідники засуджені до 10 років ув'язнення. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 4 березня.*

7. Помер головний режисер, один із фундаторів театру ім. М. Заньковецької О. Корольчук. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 6 березня.*

4 березня (четвер).

1. Харків. Адміністративно-фінансова комісія при РНК УСРР доручила Наркомзему УСРР до 1 жовтня 1925 р. реєвакуювати на батьківщину 9,5 тис. утікачів від голоду 1921-1922 рр., що залишалися в Україні. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 4 березня.*

1. Зінов'євськ. Місцева позапартійна інтелігенція оголосила про приєднання до декларацій Одеської і Харківської інтелігенції про підтримку радянської влади. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 4 березня.*

2. Миколаїв. Робітники суднобудівного заводу придбали для селян підшефного с. Богоявленка 4 трактори. *Коммунист, Харків, 1925, 4 марта.*

2. 4. Одеса. Утворено „Товариство друзів народної музики”. *Театральная неделя, Одесса, 1925, №5, 4 марта, С. 12.*

4. Повідомлялося, що Лесь Курбас закінчив зйомку фільму “Арсенал” (по сценарію Г. Тасіна) на Першій державній кінофабриці Всеукраїнського фото-кіно управління в Одесі. *Театральная неделя, Одесса, 1925, №5, 4 марта, С. 12.*

4. Почала виходити “Театральна та кіно газета” (Існувала до 15 квітня 1925 р.). *Бернацька Р.П. Бурмістренко С. Л. 50 років Українського драматичного театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. міжвідомчий щорічник. 1964. – К., 1966. – Вип. 1. – С. 284.*

4. Харків. У Центральній державній бібліотеці ім. В. Короленка проф. А. Білецький прочитав лекцію “Основні течії сучасного театру”. *Бернацька Р.П. Бурмістренко С. Л. 50 років Українського драматичного театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. міжвідомчий щорічник. 1964. – К., 1966. – Вип. 1. – С. 284.*

6. Харків. Президія губвиконкому ввела постійний ветеринарний

догляд за продажем м'ясних продуктів, а також худоби та птиці, зарізаних не на харківських комунальних різницях. М'ясо без тавра ветеринарної служби продавати заборонялося. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 4 березня.

5 березня (четвер).

1. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову "Про порядок роботи РНК УСРР, Української економічної наради, комісії по розгляду законодавчих проектів і адміністративно-фінансову комісію при РНК УСРР", згідно з якою визначилися структура та особистий склад цих органів. ЗУ України, Харків, 1925, Від. I, № 18019, Ст. 135.

1. Полтава. Відбулося ліквідаційне засідання губернської організації Української комуністичної партії. Селянин, Харків, 1925, 5 березня.

1. 2. Харків. Відбувся Всеукраїнський ліквідаційний з'їзд УКРЮСа (Української комуністичної робітничої спілки молоді). Порядок денний: огляд історії УКРЮСа; про виконання постанови про ліквідацію УКП і злиття з КП(б)У. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 6 березня.

3. Харків. Управління лісами Наркомзему УСРР віддало місцевим органам наркомату розпорядження про передання селянам у прискореному порядку, не очікуючи обмежування, лісових ділянок, що не мали державного значення. Селянин, Харків, 1925, 5 березня.

6. Харків. ВУЦВК прийняв постанову про організацію ясел і кімнат для годування грудних дітей на промислових підприємствах з масовим використанням жіночої праці. При промислових підприємствах з числом робітниць більше 200 організувалися ясла, з розрахунку одне ліжко на кожні 10 робітниць, а при підприємствах з числом робітниць від 50 до 200 – спеціальні кімнати. ЗУ України, 1925, Від 1, № 6-7, Ст. 116-118.

10. Одеська губернія. Прибуло 233 тис. пуд. насіння для допомоги неврожайним районам, додаткові насінневі потреби яких склали 500 тис. пуд. Український Червоний Хрест організував харчування 20 тис. голодуючих дітей. Намічено громадські роботи на рибних промислах для допомоги дорослому населенню. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 березня.

6 березня (п'ятниця).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про з'їзд Української комуністичної партії (УКП). Зазначено, що робота з'їзду не в повній мірі визначалася рішеннями Виконкому Комінтерну (ВККІ), оскільки керівники УКП відстоювали принципи політики цієї партії, що набуло відображення в резолюції з'їзду. Зважаючи на це, резолюцію з'їзду друкувати заборонялося, а його стенограму пропонувалося здати до секретаріату ЦК для визначення порядку користування нею. Комісії по прийняттю укапістів до КП(б)У доручалося негайно розпочати роботу, щоб провести його впродовж місяця. Одночасно редакції журналу „Більшовик” ставилося за обов'язок надрукувати низку статей проти УКП, зокрема, проти резолюції з'їзду та виступів делегатів, а Агітпропу, Інституту марксизму та лекторам Університету ім. Артема – розпочати вивчення „укапізму” задля подальших виступів проти нього в пресі. Також було вирішено скликати найближчим часом з'їзд лівої фракції УКП, в якому доручалося брати участь М. Попову та М. Равичу, а голові РНК УСРР В. Чубарю – виступити з привітанням від ЦК КП(б)У. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 31.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про порядок прийняття громадянства УСРР. Вважалося необхідним, щоб усі справи щодо прийняття громадянства УСРР і поновлення громадянства проходили через Управління Уповноваженого Наркомзаксправ СРСР при РНК УСРР, за попереднім погодженням з ДПУ. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 29.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про порядок дозволу в'їзду в УСРР. Вирішено погодитися з пропозицією комісії ЦК про доцільність надання Уповноваженому Наркомзаксправ, як члену колегії Наркомзаксправ, права надавати дозвіл на в'їзд за погодженням з ДПУ та із повідомленням Наркомзаксправ. При неузгодженості в радянському порядку пропонувалося ставити питання перед ЦК РКП(б). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 29.*

1. 7. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про В. Винниченка та М. Шаповала. Приходку пропонувалося не вести переговори з Винниченком та Шаповалом до отримання від них офіційної заяви про

зречення від попередньої політичної діяльності та беззастережний перехід на бік радянської влади. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 29 зв.*

1. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У надало дозвіл на повернення в Україну 22 галичан з табору Юзифова у Чехословаччині, заарештованих польським урядом. Пропонувалося наполягати перед Наркомзаксправ СРСР про відпуск коштів, необхідних для їх реєміграції. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 29 зв.*

1. 7. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про пана П. Красного (колишнього петлюрівського міністра по єврейських справах), висланого польським урядом з Польщі в УСРР. Було ухвалено не заперечувати проти використання Красного на роботі в Озеті (рос. абрєвіатура “Товариства по землекористування трудящих євреїв СРСР” – *Авт.*). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 29 зв.*

2. Харків. Завершився місячник допомоги безробітним. Громадяни пожертвували 152 тис. 800 крб. *Коммунист, Харьков, 1925, 6 марта*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про пересів озимих. Вирішено наполягати перед політбюро ЦК РКП(б), по-перше, на прискоренні видачі дозволу Особливому комітету по паливу та продовольству (Особкому) України на ввіз з території Північного Кавказу кукурудзи та про надання українським кооперативним органам права насінневих заготівель на території СРСР до 25 квітня; а, по-друге, на терміновому відпуску коштів по додатковому замовленню Особкому на підвищення зернових цін. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 30.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову Наркомвнуторгу про заборону „Ларьку” поширювати свої паї через мережу низової кооперації, враховуючи незначні капітали єдиних споживчих товариств. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 32.*

4. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про кошти для будівництва робітничих клубів у Донбасі, Катеринославі та Миколаєві. Зазначалося, що їх належало вишукувати з місцевих джерел, оскільки державні дотації мали бути додатковими. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 32 зв.*

4. 7. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло рішення не заперечувати

про повернення в УСРР поета Олеся та професора Післячевського. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 29 зв.*

8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло рішення про створення при пленумі ІКК комісії по бессарабським справам з запрошенням до її складу секретаря Молдавського обласного комітету КП(б)У Бадєєва. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 32 зв.*

8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило проект положення про українські консульські столи при повпредствах СРСР за кордоном. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 29.*

8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про включення представника УСРР до складу делегації СРСР по веденню переговорів з Польщею. Було вирішено наполягати на ухваленні цього рішення з боку ЦК РКП(б), а також на тому, щоб заступником голови делегації було призначено висуванця з України, зважаючи на велику зацікавленість УСРР у цих переговорах. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 29 зв.*

6-7 березня (п'ятниця - субота).

3. Відбулася виробнича нарада ПРТ (Південно-рудного тресту). Порядок денний: про діяльність тресту; про ремонтно-відновлювальні роботи, про збут продукції ПРТ; про постачання підприємств сировиною; доповіді з місць. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 8, 10 березня.*

8 березня (неділя).

4. Харків. Відбулася I Всеукраїнська шкільна нарада за участю представників КСМУ. Порядок денний: про народну освіту; про завдання шкільної роботи; про освіту селянської молоді; про підняття продуктивності праці; про семирічки та школи фабрично-заводського навчання; про стан народної освіти в Україні. *Коммунист, Харьков, 1925, 9 марта.*

6. Повсюдно розпочався тиждень допомоги матері пролетарці та селянці з метою поліпшення побуту трудящих жінок. На заводах і підприємствах Донецької і Катеринославської губерній проводилася організація 14 жіночих консультацій та 13 дитячих притулків, кімнати для годування груддю немовлят. У сільській місцевості підготовлювалися до

відкриття 25 пологових відділень при сільських лікарнях, де існували дитячі консультації. Розпочалася організація літніх дитячих ясел і майданчиків. Для їх влаштування РНК УСРР асигнувала 100 тис. крб. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 8 березня.*

6. Полтавська губернія. Розпочалася підготовка до відкриття 7 сільських жінок консультацій та 10 родильних пунктів. Для організації ясел асигновано 3 тис. крб. *Коммунист, Харьков, 1925, 8 марта.*

6. Харків. Українська економічна нарада асигнувала 100 тис. крб. на створення фонду кредитування інвалідної кооперації. *Коммунист, Харьков, 1925, 8 марта*

6. Харків. Губвиконком і міська рада асигнували 51 тис. крб. на будівництво жител для робітників. *Коммунист, Харьков, 1925, 8 марта.*

6. Харків. Президія ВУРПС встановила безкоштовну медичну допомогу пролетарському студентству в поліклініках Наркомосу. *Коммунист, Харьков, 1925, 8 марта.*

9 березня (понеділок).

1. Миколаїв Одеської губернії. Відбулася I окружна конференція “Товариства культурного єднання міста із селом”. Товариство у місті налічувало 12 тис. членів, об’єднаних у 25 гуртків, до яких були прикріплені 33 підшефних села. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 12 березня.*

4. Київ. Спільне засідання ВУАН затвердило обрання академіка Л. Тарасевича позаштатним академіком кафедри загальної патології та прикладної медичної мікробіології й академіка В. Левицького – позаштатним академіком кафедри історії народного господарства; В. Гордона – позаштатним академіком кафедри цивільного права. *Історія Національної академії наук України. 1924-1928 рр. – К.: НБУВ, 1998. – С. 567.*

4. Київ. У приміщенні Пролетарського будинку мистецтв відбувся вечір, присвячений пам’яті Т. Шевченка. *Бернацька Р.П. Бурмістренко С. Л. 50 років Українського драматичного театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. міжвідомчий щорічник, 1964. – К., 1966. – Вип. 1. – С. 284.*

4. Київ. Спільне засідання ВУАН затвердило статут Ніжинського

краєзнавчого товариства. *Історія Національної академії наук України. 1924-1928 рр.* – К.: НБУВ, 1998. – С. 567.

10 березня (вівторок).

1. С. Іванівці Валківського району Харківської губернії. Заарештовано голову сільради, звинуваченого в розтратах громадських коштів і знуцаннях над селянами, які доходили до 'валтування та вбивств. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 16 березня*

1. С. Перегонівка Київської губернії. Селяни надіслали голові ВУЦВК Г. Петровському скаргу про порушення правил проведення виборів до Перегонівської сільської ради. З цього приводу голова Центр-виборчкому П. Буценко доручив Київському губвиконкому перевірити скаргу й доповісти про результати перевірки на засіданні Центр-виборчкому. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 березня.*

3. Харків. Відкрилася торговельна конференція при Держплані УСРР. Порядок денний: про товарообіг України; про кон'юнктурні обстеження. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 12 березня.*

3. Харків. Українська економічна нарада затвердила "Нормальний статут товариства для електропостачання з обмеженою відповідальністю", створеного з метою виробництва й розподілу електричної енергії. Членами товариства могли бути як фізичні, так і юридичні особи. *ЗУ України, 1925, Від. II, № 9, Ст. 9.*

6. З 1 січня по 10 березня 1925 р. ЦК Допомоги дітям при ВУЦВК витратив 1 млн. 75 тис. крб. на охорону материнства та дитинства, й потреби закладів соціального виховання. На ці кошти відкрито 125 медичних і соціальних закладів, розрахованих на обслуговування 6 тис. дітей: 50 шкіл і дитячих будинків, 8 ясел для дітей безробітних, 8 домів для сімей безробітних, 9 колоній для неповнолітніх правопорушників, а також 50 сільських медичних жіночих консультацій. *Коммунист, Харків, 1925, 10 марта.*

10-16 березня (вівторок – понеділок).

6. Харків. У помешканні Медичного товариства відкрилася Всеукраїнська

санітарна нарада. Порядок денний: про житлове будівництво; про план демографічного обстеження сільського населення в 1925 р.; про громадське харчування, про санітарно-харчовий догляд; про стан громадського харчування в неврожайних районах Харківщини; про поширення сибірської виразки в Україні; про боротьбу зі скарлатиною, дизентерією, шлунковим тифом, соціальними та професійними хворобами; про профілактичну роботу на селі; про диспансеризацію лікарської допомоги; про дезінфекційну справу. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5, 12, 16, 18 березня.*

11-13 березня (середа четвер).

1. Харків. Відбувся ліквідаційний з'їзд лівої фракції Української комуністичної партії (УКП). Порядок денний: про міжнародне становище, звіт Центрального бюро, біжучі справи, про виконання постанови Комінтерну про ліквідацію УКП та її злиття з КП(б)У. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 12, 15 березня.*

11-15 березня (середа – п'ятниця).

4. Харків. Відбувся I Всеукраїнський з'їзд творчих об'єднань "Гарт": спілки пролетарських письменників "Гарт", аматорів робітничого театру, образотворчого і художнього мистецтва. Порядок денний: загальний звіт ЦК "Гарту"; доповіді з місць; мистецтво і революція; стан художньої творчості і пропаганди в Україні; масова культурно-творча робота "Гарту"; робкори і літгуртки; драмгуртки, хори, образотворчі студії; завдання пролетарської художньої творчості нацменшин; позиція "Гарту" щодо інших культурно-творчих організацій і угруповань УСРР і СРСР; організаційні питання і зміни статуту; вибори керівних органів; поточні справи. Під час роботи з'їзду відбулася Всеукраїнська нарада пролетарських письменників. *Культура і побут, Харків, 1925, 29 січня, 12, 15 березня.*

12 березня (четвер).

3. Повідомлялося, що за кордоном закуплено 400 плугів з комплектами

запасних частин, а також 400 ящиків комплектуючих для тракторів. Се-
лянин, 1925, 12 березня.

4. Харків. Наркомос УСРР відрядив на Паризьку виставку мистецтв
для ознайомлення з сучасним західноєвропейським мистецтвом 17 де-
легатів творчих спілок та колективів УСРР – „Гарту”, ВУАППу (Всеук-
раїнської асоціації пролетарських письменників), театрів ім. І. Франко,
ім. Г. Михайличенка, „Березоля”, й музичних та образотворчих това-
риств. *Культура і побут, Харків, 1925, 12 березня.*

4. Полтава. Колектив київського Першого державного драматичного
театру УСРР ім. Т. Шевченка влаштував урочистий вечір, присвячений
пам’яті ВеликогоКобзаря. У програмі вечора – вистава “Гайдамаки” за
сценарієм Т. Шевченка (постановка Леся Курбаса). *Бернацька Р.П. Бур-
містренко С. Л. 50 років Українського драматичного театру: (Хроні-
ка) // Театральна культура. Наук. міжвідомчий щорічник, 1964. – К.,
1966. – Вип. 1. – С. 285.*

5. 7. Житомир Волинської губернії. У помешканні костелу згорів, об-
литий бензином, ксьондз А. Федорович, відомий своїм листом до Папи
римського, в якому він закликав запропонувати польським священикам,
що живуть в УСРР, припинити агітацію проти радвлади. *Рубльова Н.
Ліквідація в Україні ієрархії Римо-католицької церкви (кінець 1917-
1937 рр.) // 3 архіві ВУЧК, ГПУ, НКВД, КГБ. – № 2/4, 2000. –С. 311-337.*

12- 14 березня (четвер - субота).

2. Харків. Відбувся II Всеукраїнський з’їзд профспілки цукровиків.
Порядок денний: звіт ЦК цукровиків, доповідь Цукротресту, про пер-
спективи розвитку цукрової промисловості, організаційні питання. *Віс-
ті ВУЦВК, Харків, 1925, 12, 15, 16 березня*

13 березня (п’ятниця).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про партійний
склад делегатів Всеукраїнського та губернських з’їздів рад, визначивши
частку безпартійних у розмірі не нижче 30% від загальної кількості де-
легатів. Також затверджено порядок денний Всеукраїнського з’їзду рад:

про результати господарського 1923/24 р. та перспективи 1924/25 р.; про промисловість; про яру та озиму посівні кампанії; про землеустрій; про боротьбу з недородом; про Червону армію. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 38 зв.*

1. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про прийняття до лав КП(б)У колишніх членів УКП, що публічно виступили із засудженням політики цієї партії (група Ю. Мазуренка). Було ухвалено поставити перед ЦК РКП(б) питання про прийом цих товаришів, поряд з колишніми членами лівої фракції УКП. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 32 зв.*

2. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про становище в бюро ЦК КСМУ. Зважаючи на неможливість подальшої погодженої роботи членів бюро, було ухвалено відкликати Павлова зі складу бюро КСМУ в розпорядження ЦК КП(б)У, а також екстрено скликати пленум ЦК КСМУ, до початку якого визначити склад ЦК ЛКСМУ. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 39.*

1. 7. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У вирішило не заперечувати проти надання виборчих прав колишнім діячам Центральної Ради, членам ЦК УПСР громадянам Д. Коліуху, П. Христюку та Х. Степаненку. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 38 зв.*

1. Харків. Розглянувши питання про районування, Політбюро ЦК КП(б)У погодилося з пропозицією про встановлення 41-го округу та виокремлення на території УСРР МАСРР. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 39.*

1. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про встановлення точного списку міст і поселень міського типу Донецької губернії”, згідно з якою до категорії міст було віднесено: Артемівськ, Луганськ, Маріуполь, Старобільськ, Сталіно, Слав’янськ, Єнакієве та Дмитрівськ; а до категорії поселень міського типу – Гришино, Дебальцеве, Краматорськ, Лисичанськ, Попасну, Алчевськ, Костянтинівку, Лозову-Павлівку, Овдієвку, Красний Луч, Маріуполь-Порт. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 12, Ст. 91.*

1. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про зміни в

адміністративно-територіальному поділі Полтавської губернії” відповідно до якої підлягали розформуванню Хмеловський район Роменського округу, а 8 районів Полтавського, Роменського та Лубенського округів переносилися з відповідним перейменуванням районів до інших округів. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 12, Ст. 92.*

1. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про точний розподіл території ліквідованого Малинського округу Київської губернії між Київською і Волинською губерніями”, згідно з якою територію Розважівського, Іванківського, Хабнівського, Чорнобильського, Товстоліського районів було включено до складу Київського округу Київської губернії; а Радомисельського і Коростишівського районів – до складу Житомирського округу Волинської губернії; Малинського і Потіївського районів – до складу Коростенського округу Волинської губернії; Ставищанський район розформовувався. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 12, Ст. 96.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло рішення про введення безпартійних селян до місцевих органів влади. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 38 зв.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про роботу Українського центрального робітничого кооперативу (Уцербкоопу). Було визнано ліквідацію Уцербкоопу передчасною. Його губернським комітетам пропонувалося перебудувати роботу відповідно до нових умов – видачі заробітку готівкою та можливістю “відливу” покупців з робкоопів. У зв’язку з цим Уцербкоопу доручалося вжити заходів до збільшення власних обігових коштів. Також зауважувалося на необхідності зміцнення пайового та основного капіталу (шляхом довготермінових позик у формі товаро-комісійних операцій банків та векселів) і розмежування роботи робкоопів і „Ларьку” (державного роздробу). Пропонувалося посилити кооперування населення в непромислових районах, зміцнити організаційне обслуговування низової мережі, знизити організаційні витрати та перейти до поза складської та комісійної роботи. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 37.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову по доповіді про роботу

Об'єднання Державних Лисичанських хімічних і кам'яновугільних підприємств в Донбасі (Хімвугілля). Зауважувалося на необхідності розвитку військової хімічної промисловості, а також виробництва туків та віконного скла. План розвитку хімічної промисловості доручалося розробити Вищій раді народного господарства та Держплану. Хімвугіллю пропонувалося більш доцільне використання ресурсів військового відомства, а задля підвищення кваліфікаційного рівня інженерно-технічних працівників запросити фахівців із-за кордону та покращити вітчизняну хімічну освіту. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 37.*

4. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову про “Про Всеукраїнське, губернські та окружні управління селянськими будинками і хатами читальнями”, відповідно до якої Всеукраїнське управління організовувалося як орган Головного політосвітнього комітету Наркомосу УСРР по роботі на селі, що мав керувати сільськими політосвітніми закладами. Також визначено принципи організаційного будівництва, права та повноваження республіканського, губернських та окружних управлінь. *ЗУ України, 1925. Від. I, № 12, Ст. 93.*

6. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову про введення в дію “Ветеринарного кодексу”. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 9/10, Ст. 77.*

8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило Жигалка торгпредом УСРР до Англії, а Затуловського – до Німеччини. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 32 зв.*

15 березня (неділя).

3. Харків. РНК УСРР зобов'язала Наркомфін УСРР асигнувати в другому півріччі 1924/25 р. 50 тис. крб. Наркомосу УСРР на потреби національних періодичних видань. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 березня.*

4. Харків. У Державному драматичному театрі ім. І. Франка відбувся вечір зустрічі з представниками творчого об'єднання „Гарт”, що прибули на всеукраїнський з'їзд цієї спілки. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 березня.*

4. Одеса. Художнє об'єднання “Березіль” влаштувало вечір, присвячений пам'яті Т. Шевченка. Вперше в Одесі була показана п'єса П. Долини “Царі” (за мотивами поезії Т. Шевченка). *Бернацька Р.П.*

Бурмістренко С. Л. 50 років Українського драматичного театру: (Хроніка) // *Театральна культура. Наук. міжвідомчий щорічник, 1964.* – К., 1966. – Вип. 1. – С. 285.

5. Надруковано лист одеського прелата ксьондза Крушинського, адресованого до всіх католицьких священиків України, із закликом припинити агітацію проти радвлади та розірвати зносини з Польщею. *Червоний кордон, 1925, 15 березня.*

8. Оголошено про проведення у Москві наприкінці березня 1925 р. „українського тижня” з метою ознайомлення населення столиці зі станом сільського господарства в УСРР та діяльністю українського уряду по його відродженню. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 березня.*

10. Одеса. Відбулася пожежа в оперному театрі ім. А. Луначарського. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 16 березня.*

17 березня (вівторок).

1. Волинська губернія. Губвиконком засудив до розстрілу уповноваженого губрозшуку та його помічника за хабарі. Враховуючи молодий вік засуджених, вища міра покарання замінена 10 роками ув'язнення. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21 березня.*

1. Повідомлялося про проведення урочистих зборів на підприємствах республіки, присвячених пам'яті Паризької комуні і Дню Міжнародної організації допомоги робітникам. Приймалися резолюції проти “білого терору” в Західній Європі, насамперед, у Польщі. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 березня*

1. Первомайський район Одеської губернії. Губернська прокуратура завершила перевірку роботи місцевої міліції. Виявлено численні факти зловживань і недбалого виконання обов'язків співробітниками міліції, зокрема, отримання начальниками міліції, які звільнялися, відкупного від їх заступників у розмірі, залежному від „прибутковості” району (незаконних поборів і хабарів). *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 березня.*

3. Катеринослав. На металургійному заводі ім. Г. Петровського пущено бесемерівський цех, що виробляв рейкову сталь. Продуктивність бесемеру становила 500 тис. пуд. чавуну на місяць. Цех працював на

замовлення Південно-Китайської залізниці та тифліського трамвайного депо. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 березня.*

18 березня (середа).

1. 2. Відбулася ліквідаційна нарада лівого крила Української робітничої спілки молоді (УКРЮСУ). Порядок денний: доповідь про історію УКРЮСУ та огляд його діяльності за час існування; про ліквідацію лівого крила УКРЮСУ та вступ його членів до КСМУ. Учасники наради вшанували пам'ять К. Лібкнехта та надіслали привітання Комінтерну молоді й ЦК РКСМУ. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 березня.*

19 березня (четвер).

1. Херсонський округ Одеської губернії. Відбулися вибори сільрад. У Каховському районі в виборах брали участь 50% виборців-селян, які повсюдно висували своїх кандидатів. У 5 сільрадах Скадовського району головами обрано середняків. Їх висуванню перешкоджали незаможники. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21 березня.*

1. Гайсин Подільської губернії. Відбувся суд над керівниками окружного військкомату за переслідування військкора, який викрив їхні посадові злочини (зловживання владою, порушення службових обов'язків, знущання над червоноармійцями та розкрадання військового майна) Начальника військкомату та його заступника засуджено до ув'язнення строком на 3 роки з конфіскацією майна та на 2 роки позбавлення виборчих прав після відбуття ув'язнення. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 20 березня.*

20 березня (п'ятниця).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло заяву Е. Квірінга про звільнення його від обов'язків секретаря ЦК КП(б)У, враховуючи, що з його провини (слабкий зв'язок із секретаріатом ЦК РКП(б), пленум ЦК КП(б) прийняв помилкове рішення з питання про Л. Троцького, що суперечило позиції ЦК РКП(б). Пропонувалося наполягати перед ЦК РКП(б) про відрядження в Україну В. Молотова. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 41.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У визначило частку жінок серед делегатів Всеукраїнського з'їзду рад: не нижче 5%. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 41.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло пропозицію кооперативної наради про організацію сільськогосподарського кредиту (текст постанови в додатках до протоколів не зберігся). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 40.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило резолюцію по доповіді Наркомзему про радгоспи (текст постанови в додатках до протоколів політбюро не зберігся). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 40 зв.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У надало директиву Наркомзему УСРР, щоб землезабезпеченість євреїв-переселенців не перевищувала норми землезабезпеченості, встановленої для місцевого населення в районах, куди переселялися євреї. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 42.*

3. Харків. Організовано нове пайове товариство "Червоне поле", що займалося електрифікацією сільського господарства. *Селянин, Харків, 1925, 20 березня.*

3. Завершено електрифікацію Бердичева, Василькова, київських заводів „Укршкітресту” та трьох сіл на Поділлі й Чернігівщині. Продовжувалася електрифікація Гайсина, Білої Церкви, Лубен, махоркової фабрики у Прилуках. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21 березня.*

3. 10. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло до відома та виконання постанову ЦК РКП(б) від 19 березня № II 53-12-с з питання про даткові асигнування для надання допомоги недорідним районам УСРР: а). про збільшення коштів комісії О. Рикова (по боротьбі з недородом) для України на півтора мільйона крб.; б). про передання інших пропозицій УСРР на розгляд комісії Рикова; в). про відміну рішення Особкому УСРР про організацію добровільних зборів. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 41 зв.*

4. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило пропозиції Головополітосвіти по культурно-освітній роботі, наголосивши на необхідності розвитку громадської ініціативи для активізації роботи сільбудів. Агітпропу доручалося вивчити питання про організацію районних спілок сільбудів. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 40 зв.*

4. Харків. Президія Головпрофосу постановила організувати педагогічні курси з російською мовою викладання у Харкові та Одесі, крім існуючих з українською мовою навчання. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 20 березня.*

4. Харків. Президія Головпрофосу підтримала клопотання Кубанського медінституту, порушене перед РНК СРСР, про продовження діяльності інституту з метою медичного обслуговування українського населення цього регіону РСФРР. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 20 березня.*

5. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову антирелігійної комісії з питань „Про чудеса” та „Про секти” (текст постанови в додатках до протоколів політбюро не зберігся). Внесено деякі доповнення до першої постанови: пункт 3-й вточнити; пункт 4-й змінити в тому сенсі, щоб експертизи призначилися лише у виключних випадках, щоб не підвищувати інтересах до „чудес” з боку населення, при чому присутність представників віруючих вважалася не бажаною, а обов’язковою. По другій постанові – параграф 3-й доповнити фразою: “Не проводячи перепису та опитування населення”; параграф 13-й „вважати необхідною реєстрацію всіх сект в УСРР; другий абзац параграфу 15-го викреслити, вважаючи недоцільним організацію районних об’єднань сект; в параграфі 16-й замість слів “особливий контроль” написати “негласний контроль”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 40 зв.*

6. Повідомлялося, що до Херсонського округу Одеської губернії виїхало 500 єврейських родин, що виявили бажання займатися землеробством. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21 березня.*

6. Київ. Губернська комісія допомоги безпритульним дітям відкрила сільськогосподарську колонію для 100 безпритульників та 4 дитячих садка на 150 дітей. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21 березня.*

6. Одеса. Губвиконкомом асигнував кошти на організацію громадських робіт для 1,5 тис. безробітних протягом 7 місяців та на влаштування дитячого будинку для 200 безпритульних підлітків. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21 березня.*

6. Повсюдно розпочалася кампанія медичного огляду підлітків, яка тривала два місяці. Огляду підлягали підлітки віком до 18 років, які пра-

цювали на підприємствах великої та малої промисловості, в будівництві та в радгоспах, а також учні шкіл фабрично-заводського навчання та профшкіл, незалежно від віку. Огляд у містах проводили фабрично- та гірничозаводські лікарні, а на периферії – виїзні комісії, створені місцевими органами Робмеду (робітничої медицини) у складі медичних працівників, представників профспілок, органів НК праці і КСМУ. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 20 березня.*

7. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило Р. Гальперина головою МОДР(Міжнародної організації допомоги революціонерам). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк.и41 зв.*

20-23 березня (п'ятниця - неділя).

2. 3. Харків. Відбулася Всеукраїнська нарада інженерів і техніків спілки будівельників. Порядок денний: звіт спілки будівельників; про роботу будівельних контор; про виробничий план поточного року; про організаційні питання; про обороноздатність країни; про союз робітників та інженерів; про підвищення продуктивності праці. З'їзд прийняв декларацію про підтримку господарського відродження країни та надіслав листа інженерам Заходу із закликом приєднатися до Червоного Профінтерну. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21 березня.*

3. 4. Харків. Відкрилася Всеукраїнська нарада ректорів сільськогосподарських вузів. Порядок денний: сільськогосподарська освіта в СРСР; план Головпрофосвіти у справі сільськогосподарської освіти; доповіді з місць; агрокультурна праця та боротьба зі шкідниками в сільськогосподарських школах; організація школами видавничої справи. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21, 24, 25 березня.*

3. Відбулася Всеукраїнська ветеринарна нарада. Порядок денний: про стан ветеринарної справи в УСРР; про організацію районної ветеринарії; про боротьбу з епізоотіями та інші питання *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 20-24 березня.*

21 березня (субота).

1. Катеринослав. Губсуд оголосив про повторний розгляд справи сількора губерньської газети „Зірка”, який оскаржив вирок Казанківського

районного суду Криворізького округу Катеринославської губернії, що приговорив його до ув'язнення строком на 6 місяців за компрометацію в пресі голови районного земельного управління Казанківського району та агронома управління (за звинувачення в хабарництві, зловживанні владою та утисках робкорів). *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21 березня.*

1. Повідомлялося про вбивство сількора газети „Радянське село” з с. Нижньої Дубечні на Київщині. Вбивство скоїв колишній голова сільського комнезаму, звільнений з посади за злочини, викриті сількором. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 8, 20, березня.*

21-22 березня (субота – неділя).

3. Харків. Відбулася Всеукраїнська нарада у справі торгівлі металом. Порядок денний: про збут 1923/24 р. і перспективи поточного року; про організацію торгівлі металом в Україні; про виробничі перспективи металопромисловості. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24, 25 березня.*

21-24 березня (субота - вівторок).

2. Харків. Відбувся Всеукраїнський з'їзд уповноважених сільськогосподарської кооперації. Порядок денний: про систему сільськогосподарського кредиту; доповідь правління Всеукраїнської спілки сільськогосподарської кооперації „Сільський господар”; про розподіл продуктів; доповідь Всеукраїнської спілки скотарсько-молочарської кооперації „Добробуту”; доповідь Всеукраїнської кооперативної страхової спілки „Коопстрах”. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24- 28 березня*

22 березня (неділя).

1. Військова прокуратура закінчила слідство по справі шпигунської організації Белавіна, що працювала на польську розвідку. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 26 березня.*

3. Створено Всеукраїнську спілку “Сільськогосподарської кооперації”. *Статистика України. – Харків, 1929. – № 148. Кооперація в Україні в 1925/26 р. – С. 51.*

4. Харків. Відбувся перший випуск 30 трактористів – курсантів

сільськогосподарських курсів Сільськогосподарського інституту. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 26 березня; Коммунист, Харьков, 1925, 26 марта.*

6. Харків. Президія Центральної комісії по боротьбі з безробіттям асигнувала 654,9 тис. крб. на організацію громадських робіт у другому півріччі 1924/24 р. *Коммунист, Харьков, 1925, 26 марта.*

22-28 березня (неділя – понеділок).

2. Харків. Відбулася Всеукраїнська нарада губернських політосвіт КСМУ за участю представника обласного комітету КСМУ МАСРР. Порядок денний: доповіді політосвіт Катеринославської та Подільської губерній; про підсумки зимової праці; про форми літньої політосвітньої роботи в місті й на селі; про літню організаційно-масову роботу; про працю з міським і сільським активом; про перепідготовку гуртківців; про спорт у літній роботі; про комсомольський клуб і юнацькі секції робітничих клубів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22, 24, 29 березня.*

23 березня (вівторок).

1. Повідомлялося, що колегія оборонців Київського губернського суду, здійснюючи гасло „обличчям до села”, відкрила низку юридичних консультацій у селах округу, де селяни могли отримати безкоштовну юридичну допомогу. Крім того, надіслала в лютому 1923 р. 25 оборонців до районних судів губернії, щоб забезпечити адвокатуру судів не менше, ніж двома оборонцями. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 березня.*

3. Повідомлялося, що протягом 40 днів з початку експортної кампанії з Николаївського порту Одеської губернії вивезено близько 3 млн. залізної руди. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 березня.*

24 березня (середа).

3. Луганськ Донецької губернії. На паровозобудівному заводі ім. Жовтневої революції пущено мартенівську піч № 5. *Правда, Москва, 1925, 25 березня.*

25 березня (четвер).

3. Повідомлялося, що в УСРР експортовано 640 тракторів марки “Фордзон”. Трактори розподілено між колективними господарствами на умовах довгострокового кредитування. Ціна одного трактора, що була встановлена в розмірі 1, 6 тис. крб., включала витрати, пов’язані з навчанням трактористів і технічним обслуговуванням машин інструктурами. *Коммунист, Харьков, 1925, 25 марта.*

3. Харків. РНК УСРР асигнувала 4 млн. крб. на будівництво Харківської районної електростанції. *Коммунист, Харьков, 1925, 25 марта.*

4. Одеса. Перша державна кінофабрика Всеукраїнського фото-кіно управління випустила в прокат кінофільми: “Укразія”, “Лісний звір”, “Арсенальці”, “Генерал з того світу” та “Марійка”. Завершено зйомки повнометражних фільмів “Сіль” і “Винахідник”. *Театральная неделя, Одесса, 1925, № 7, 25 февраля, С. 18.*

26 березня (п’ятниця).

1. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про зміни в адміністративно-територіальному поділі Київської та Подільської губерній”, відповідно до якої розформувалися Гоголівський район Київського округу, Шамраєвський район Білоцерківського округу, Завадовський і Степанецький райони Шевченківського округу, Тальянський район Уманського округу, Білозерський, Трушковський, Лесковський, Прусяжський, Трилеський, Телепинський райони Черкаського округу, а також переносилися 10 районних центрів Київського, Білоцерківського, Бердичівського, Уманського, Черкаського, Шевченківського округів із перейменуванням районів. *ЗУ України, Харків, 1925, Від. 1, № 15, Ст. 109.*

3. Харків. РНК УСРР постановила асигнувати 12 тис. крб. на розвиток селянського бджільництва. *Селянин, Харків, 1925, 26 березня.*

3. Харків. РНК УСРР постановила асигнувати 1 млн. 700 тис. крб. на ремонт і відбудову лікарень Харківської губернії. *Коммунист, Харьков, 1925, 26 марта.*

3. Харків. Промислова секція Держплану УСРР постановила передати Південному машинобудівному тресту Сумський машинобудівний

завод і катеринославські заводи – кол. “Маньель” (верстатобудівний) та “Стела”. *Коммунист, Харьков, 1925, 26 марта.*

3. Катеринослав. На заводі ім. Леніна відбудовано й технічно обладнано ковальський та модельний цехи. *Коммунист, Харьков, 1925, 27 марта.*

4. Харків. Наркомос УСРР постановив відкрити в Україні низьку науково-лікувальних клінічних інститутів. *Коммунист, Харьков, 1925, 26 марта.*

6. Відкрився з'їзд хірургів Лівобережної України, який мав обговорити проблеми хірургічної допомоги сільському населенню. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 березня.*

6. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про покращання справи соціального забезпечення”, згідно з якою передбачалося створення особливого фонду соціального забезпечення за рахунок конфіскованого, виморочного та безгосподарного майна. Фонд передавався в розпорядження НКСЗ та його місцевих органів. *ЗУ України, Харків, 1925, Від. 1, № 15, Ст. 110.*

27 березня (п'ятниця)

1. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про зміни в організації судових установ, що діяли на території Автономної Молдавської соціалістичної радянської республіки”. В МАСРР засновано Головний суд у складі голови, заступника і 4 членів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27, 29 березня.*

1. 3. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про земельні судові комісії МАСРР”. У зв'язку зі змінами адміністративно-територіального поділу УСРР скасовано окружні земельні комісії та засновано Центральну судову комісію при земельному відділі Ревкому (РК) МАСРР у складі представників земельного відділу РК МАСРР, Головного суду МАСРР, підвідділу землеустрою земельного відділу РК МАСРР. Мета діяльності Центральної комісії – проведення в МАСРР “Земельного кодексу УСРР” у порядку касаційного розгляду справ, підвідомчих районним земельним комісіям. *ЗУ України, Харків, 1925, Від. 1, № 16, Ст. 116.*

2. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло до відома постанову ЦК РКП(б) від 19 березня про недоцільність входження до Сільського інтернаціоналу (Сільінтерну) комнезамів, сільських комітетів та інших аналогічних організацій та про неможливість вступу до нього сільсько-господарської кооперації. Ухвалено відмінити постанову політбюро ЦК КП(б)У від 18 лютого 1924 р. про бажаність вступу КНС до Сільінтерну. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 43.*

2. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про ЦК ЛКСМУ. Бюро ЦК ЛКСМУ затверджено в складі: Височиненка – I секретар, Зав'ялова – II секретар, Перліна, Табуріна, Рафаїла, Жолдака, Березова, Самотоя, Котляренка, Каланіна, Клименка. Ухвалено порядок денний пленуму ЦК ЛКСМУ: інформація Чапліна про ЦК РКСМУ; інформація Клименка про ЦК ЛКСМУ; про районування; про фізичне оздоровлення комсомольців; про вибори. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 43.*

2. Харків. Відкрився Всеукраїнський з'їзд гірників. Порядок денний: звіт уповноваженого ЦК спілки; дискусії; організаційні справи. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27, 29 березня.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанову по доповіді Наркомвнуторгу М. Попова про хлібозаготівлі та хлібопостачання. Прийнято до виконання телеграму ЦК РКП(б) № 4764. Ухвалено просити ЦК РКП(б) дати таку ж директиву всьому СРСР, зокрема, по Уральській області та Південь-Сходу. Губернським партійним та радянським органам пропонувалося не допускати застосування адміністративних заходів до обмеження хлібозаготівель та вивозу хліба приватними особами, а також заготівельниками з інших районів та кооперативними заготівельниками. Попову доручалося надати проект циркуляру про регулювання хлібного ринку, а РНК УСРР – прискорити перегляд постанови про заборону вивозу хліба з деяких районів УСРР. З метою збереження в промислових районах рівня цін на випечений хліб, що існував, постановлено звернутися до ЦК РКП(б) з клопотанням про дотацію цим районам, зокрема, Донбасу, для покриття дефіциту хлібозаготівельникам, які постачали ці райони хлібом. Також пропонувалося пові-

домити ЦК РКП(б) про обмеженість запасів хліба в УСРР, невпинне зростання цін на хліб та необхідність збільшення його імпорту для України. Наголошувалося на особливому значенні постачання хлібом РСЧА. Зокрема, було ухвалено просити ЦК РКП(б) забезпечити виконання союзними хлібозаготівельними органами плану постачання житом військового відомства УСРР у кількості 1 млн. пудів, а також повідомити ЦК РКП(б) про те, що затримка забезпечення хлібом цього відомства з боку українських хлібозаготівельних органів відбувалась через надзвичайно низькі ціни, що становили лише 50% нижче собівартості, та високі кондиції. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 44 зв.*

6. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про матеріальне забезпечення студентства. Було ухвалено відмінити постанову ВУЦВК від 26 березня 1924 р. про єдиний стипендіальний фонд, відповідно до рішення РНК СРСР. Проте, зважаючи на катастрофічне становище з постачанням студентства стипендіями, що склалося через припинення відрахувань з промисловості та торгівлі до стипендіального фонду, пропонувалося терміново поставити перед ЦК РКП(б) питання про затвердження відмінених постанов ВУЦВК від 12 лютого 1924 р. і 10 січня 1925 р. про єдиний стипендіальний фонд. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 45.*

1. 7. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову ЦК РКП(б) про відрядження в УСРР Л. Кагановича на посаду генерального секретаря ЦК КП(б)У. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 45.*

28 березня (субота).

1. Одеська губернія. Завершено анкетування сількорів. За наслідками анкетування з'ясовано, що не менше половини сількорів зазнавали утисків місцевої влади. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 березня.*

1. Зінов'євськ. Затримано повстанське селянське угруповання Коваленка та Краснюка. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 березня.*

2. Одеська губернія. Завершилися позапартійні селянські конференції, в яких брало участь до 40% середняків. Найбільший інтерес делегати виявляли до проблем землеустрою та проведення засівної кампанії.

Незamoжників непокоїв курс нової економічної політики. Всі групи селян висловлювали незадоволення недостатнім розвитком шкільної мережі та високим оподаткуванням кустарів. У центрі дискусій, що розгорнулися на з'їздах, стояло питання про роль середняків. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 березня.*

3. Катеринослав. На заводі ім. Леніна пущено нову мартенівську піч продуктивністю 160 пуд. сталі на добу. *Правда, Москва, 1925, 28 березня.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про заробітну плату та продуктивність праці. Визначено шляхи підвищення продуктивності праці – її раціоналізацію, механізацію виробництва, покращання організації господарства та підготовку кадрів кваліфікованих робітників. Зауважено на необхідності своєчасної виплати зарплати та вирівнювання її розмірів у різних галузях виробництва шляхом підвищення по окремих трестах. Вказано на недопустимість зростання собівартості продукції, перегляду норми виробітку та розцінок до закінчення терміну дії колективних угод, а також на негативні наслідки скорочення штатів найманих працівників внаслідок підвищення продуктивності праці на промислових підприємствах. Визначено заходи раціоналізації виробництва шляхом поширення та вдосконалення досвіду організації виробничих комісій (завдяки спрямуванню їх діяльності на розробку реальних завдань, матеріального заохочення раціоналізаторів та ін.) й залучення до справи раціоналізації інженерно-технічних працівників (шляхом матеріального стимулювання їхньої праці та використання інженерно-технічних секцій профспілок). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 46-47 зв.*

28 березня – 5 квітня (субота – неділя).

4. Київ. У приміщенні театру ім. В. Леніна відбулися гастролі московського театру (колишній театру Корша) за участю О. Полевицької. В репертуарі – “Ідіот” Ф. Достоєвського, “Гроза” О. Островського, “Дворянське гніздо” І. Тургенєва та ін. *Бернацька Р.П., Бурмістрєнко С. Л. 50 років Українського драматичного театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. міжвідомчий щорічник. 1954. – К., 1966, Вип. 1. – С. 285.*

29 березня (неділя).

2. Харків. ЦК КП(б)У постановив об'єднати „Товариство авіації і повітроплавання України” („ТАПУК”) та „Доброхім” (Товариство друзів хімічної оборони). в одне „Товариство друзів авіації, хімії та повітроплавання”. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 березня.*

4. Київ. У театрі ім. Г. Михайличенка відбулася прем'єра вистави “Камергер” С. Грея (режисер – М. Терещенко). *Бернацька Р.П., Бурмістренко С. Л. 50 років Українського драматичного театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. міжвідомчий щорічник. 1954. – К., 1966, Вип. 1. – С. 285.*

6. Харків. Губернська рада професійних спілок затвердила план розширення мережі будинків відпочинку до 1600 ліжок для членів профспілок Харкова та 400 – Харківського округу. Будинки відпочинку для працівників столиці мали відкритися до 15 травня в Померках та Карачовці – на 400 ліжок, Василеві – 250, Мерєфі та Сокольниках – 200, Наталівці – 150. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 30 березня.*

30 березня (понеділок).

4. Київ. Спільне засідання ВУАН затвердило Г. Саливона на посаду голови Лубенського наукового товариства. *Історія Національної академії наук України. 1924-1928 рр. – К.: НБУВ, 1998. – С. 568.*

4. Київ. Спільне засідання ВУАН затвердило статут Музею антропології та етнології ВУАН ім. Ф. Вовка. *Історія Національної академії наук України. 1924-1928 рр. – К., 1998. – С. 568.*

31 березня (вівторок).

4. Харків. У Державному драматичному театрі ім. І. Франка відбулася прем'єра вистави “Вій” за сценарієм Остапа Вишні (за мотивами оповідання М. Гоголя). Режисер – Г. Юра, художник – А. Петрицький, композитор – Н. Пруслін. *Бернацька Р.П., Бурмістренко С. Л. 50 років Українського драматичного театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. міжвідомчий щорічник. 1964. – К., 1966, Вип. 1. – С. 285.*

4. Харків. Науково-технічний відділ Вищої ради народного господарства

постановив організувати Інститут сільськогосподарського машинобудування. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 31 березня.*

3. 8. Повідомлялося, що у квітні до Катеринослава прибуло 200 тис. пудів американського зерна та борошна, завдяки чому ціни на хлібопродукти понизилися. *Коммунист, Харьков, 1925, 26 апреля.*

6. Харків. Президія ВУРПС ухвалила проект положення про нові нормативи квартирної плати, переданий на затвердження РНК УСРР. Квартирна плата та плата за комунальні послуги не мала перевищувати 15% від середнього рівня заробітної плати робітників, а збільшення квартирної плати не могло перевищувати 50% старих нормативів квартирної плати. Крім того, частина осіб вільних професій, які раніше дорівнювалися до нетрудового елементу, була прирівняна до робітників і службовців. Для кустарів, які не використовували найманої праці, ставки квартирної плати не мали сягати вищої межі, встановленої для працюючого населення, а для безробітних і родин червоноармійців – 50% нижчої ставки для робітників і службовців даної місцевості. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 31 березня.*

6. Київ. Повідомлялося, що кооперативне хлібопечення в першому кварталі 1925 р. збільшилося порівняно з минулим роком в 4 рази (працювало 8 пекарень робкоопу). Продажна ціна хліба в робітничих кооперативах стала нижчою, ніж на ринку (на 1-2 коп. за фунт). Потреба населення в хлібі за рахунок кооперативного хлібопечення задовольнялася на 30%. *Коммунист, Харьков, 1925, 10 апреля.*

1 квітня (середа).

1. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про Всеукраїнську школу командного складу міліції та карного розшуку”. Визначено мету та організаційно-фінансові засади діяльності школи, її структуру, особовий склад, порядок прийому та навчання курсантів. *ЗУ України, Харків, 1925, Від. 1, № 17, Ст. 134.*

1. Східна Галичина. Поліція провела масові обшуки та арешти серед українців з метою виявлення осіб, які належали до комуністичних організацій та повстанських загонів, щоб перешкодити відокремленню

етнічних українських земель від Польщі і приєднанню їх до СРСР. *Діло, Львів, 1925, 19 квітня.*

2. Харків. ВУЦВК прийняв постанову “Про місячник ремонту Червоної казарми”. Місцевим органам влади доручено з 1 травня по 1 червня 1925 р. організувати в Україні кампанію залучення додаткових коштів для відбудови казарм, поліпшення житлових умов, побуту та навчання червоноармійців шляхом збору пожертв та влаштування благодійних концертів, вистав і лекцій. *ЗУ України, Харків, 1925, Від. 1, № 17, Ст. 131.*

3. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про державні субвенційні фонди для фінансування місцевих бюджетів” з метою надання фінансової допомоги МАСРР і адміністративно-територіальним одиницям УСРР для задоволення окремих потреб місцевого господарства у формі додаткової допомоги, що видавалася за рахунок асигнувань із загально-союзних і республіканських коштів. *ЗУ України, Харків, 1925, Від. 1, № 20, Ст. 135.*

3. Харків. Українська економічна нарада затвердила інструкцію про порядок кредитування постачання сільськогосподарських машин у 1924/25 р., яка встановила першочергове кредитування колективних господарств, машинних товариств, комітетів взаємодопомоги та інших сільських об’єднань у межах їх кредитоспроможності, але не вище 1 тис. крб. (для організації прокатних і зерноочисних пунктів – до 1 тис. 500 крб.). В другу чергу кредити мали надаватися незаможницьким і середняцьким господарствам. Граничний кредит для одноосібних господарств встановлювався в розмірі 150 крб. *ЗУ України, Харків, 1925, Від. II, № 5, Ст. 10.*

3. Рутченківський рудник. Донбас. Встановлено турбіну потужністю 3 тис. 200 квт, яка забезпечила електроенергією рудники Сталінського округу Донецької губернії. *Коммунист, Харьков, 1925, 1 апреля.*

3. Харків. Президія ВУЦВК прийняла рішення про здачу дрібних шахт в оренду організаціям незаможних селян. *Коммунист, Харьков, 1925, 1 апреля.*

4. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про реорганізацію Наркомосу УСРР”, згідно з якою система Головних комітетів у

структурі наркомату (Головсоцвиху, Головпрофосу, Головополітосвіти) реформувалася у відповідні управління з єдиним керівництвом і відповідальністю завідуючих перед колегією Наркомосу. Крім того, при колегії Наркомосу організовувався Державний науково-методологічний комітет і відповідні комітети – при головних управліннях. Головний науковий комітет реорганізовувався в управління науковими закладами, Центральне управління друку – в управління справами літератури та видавництва. Крім того, створювалася об'єднана ревізійна комісія НКО для контролю за діяльністю його органів, що працювали на засадах госпрозрахунку. *ЗУ України, Харків, 1925, Від. I, № 20, Ст. 142.*

б. Одеса. Губвиконком прийняв рішення про страхування сількорів залежно від їх „активності та соціальної ваги” через обмеженість коштів громадського „залізного фонду сількорів”. *Коммунист, 1925, Харьков, 3 апреля.*

б. Полтавська губернія. Розпочалося обстеження стану здоров'я підлітків – робітників промислових підприємств. Хворі підлітки відбиралися для оздоровлення в санаторіях і будинках відпочинку, а зайняті на шкідливому виробництві – переводилися на іншу роботу. *Коммунист, 1925, Харьков, 3 апреля.*

б. Київ. Адміністративна секція міськвиконкому постановила закрити 40 винних шинків у робітничих районах міста. Крім того, в цих районах заборонялося відкриття нічних ресторанів. *Коммунист, Харьков, 1925, 1 апреля.*

2 квітня (четвер).

1. С. Мар'їнське Мар'їнського району Сталінського округу. Відбувся суд над головою сільськогосподарського кооперативу, який побив сількора за критику в місцевій пресі. Голову кооперативу засуджено до 4 місяців примусових робіт. *Коммунист, Харьков, 1925, 2 апреля.*

1. Миколаївський та Херсонський округи. Завершилися перевибори сільських рад. У Херсонському окрузі у виборах взяли участь 40% виборців. У складі новообраних сільрад – 53% середняків, 23% – незаможників і 10% – робітників. У Миколаївському окрузі – 57% середняків,

34% – незаможників і 2% – робітників. Із 63 сільрад наслідки виборів було скасовано у 3-х через низьку участь виборців у виборах. *Коммунист, 1925, Харьков, 3 апреля.*

1. Харків. НКВС УСРР затвердив інструкцію та положення про міліціонерів у сільських областях. В інструкції, зокрема, зазначалося, що сільські міліціонери мали ввічливо поводитись з селянами й намагатися заслужити довіру та повагу трудящих селян. *Коммунист, Харьков, 1925, 2 апреля.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило порядок денний Всеукраїнського з'їзду рад: звіт уряду; про сільське господарство та землеустрій; про РСЧА; про НК РСІ; про перехід на триступеневу систему управління; про вибори рад. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 48.*

2. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У дозволило розгорнути дискусію про КНС на сторінках газети „Більшовик”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 48 зв.*

3. Харків. НКВС УСРР запропонував адміністративним відділам губвиконкомів у дворічний строк провести перевірку та таврування всіх мір і вагів. *Коммунист, Харьков, 1925, 2 апреля.*

3. Повідомлялося про звільнення всіх артілей та інших виробничих об'єднань безробітних від всіляких поборів та податків упродовж шести місяців після їх заснування. В наступні три місяці ці об'єднання підлягали оподаткуванню в половинному розмірі. *Коммунист, Харьков, 1925, 2 апреля.*

3. Катеринославська губернія. Ввезено 40 тракторів „Запорожець” для продажу в кредит селянським кооперативам. *Коммунист, Харьков, 1925, 2 апреля.*

6. Рутченківський рудник, Донбас. Започатковано будівництво робітничого селища. В поточному будівельному сезоні заплановано побудувати 60 будинків і 2 казарми. *Коммунист, Харьков, 1925, 2 апреля.*

6. Повідомлялося, що ВУЦВК постановив забезпечити зразкові селянські будинки радіоприймачами. *Селянин, 1925, Харків, 2 квітня.*

2 - 7 квітня (п'ятниця – вівторок).

4. Харків. Відбувся II Всеукраїнський з'їзд спілки селянських

письменників “Плуг”. Прибуло 138 делегатів. Порядок денний: організаційний звіт ЦК спілки; доповіді з місць; “Плуг” на ідеологічному фронті; “Плуг” і сількори; про художню політику партії; про стан і перспективи художньої справи в Україні. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 квітня; Культура і побут, Харків, 1925, 16 квітня.*

3 квітня (п'ятниця).

1. Москва. Й. Сталін надіслав телеграму секретарю ЦК КП(б)У Л. Кагановичу із повідомленням про постанову ЦК РКП(б) від 2 квітня 1925 р. з питань комісії з політичних справ. Ухвалено запропонувати провести процес по справі польської місії в Києві (про покарання осіб, винних у контрреволюційних злочинах, пов'язаних із шпигунством на користь Польщі) відповідно з директивою політбюро ЦК КП(б)У від 27 березня. Вказано на необхідність надання директиви всім судам і прокуратурі про те, щоб такі особи, засуджувалися зі всією суворістю згідно із законами, що існували, без застосування пом'якшення вироків. Відповідно вказувалося на неприпустимість застосування амністії та помилування (ЦВК СРСР та ЦВК союзних республік) до вже засуджених осіб, без попереднього погодження з комісією Політбюро ЦК РКП(б) (у складі Ф. Держинського, В. Куйбишева, М. Криленка). Визнано доцільним справу по вбивстві родини Олійника також проводити у звичайному порядку, зі всією суворістю законів й на місці злочину, але без спеціального широкого оповіщення в пресі. З питання про справу польського ксьондза в Одесі вирішено звернути увагу на доцільність ретельної підготовки цієї справи, поставивши її, як і попередні справи, в звичайному судовому порядку, але з оповіщенням у пресі. По справі інженерів Дніпровського заводу ухвалено організувати процес у показовому порядку. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 1, арк. 161: оп. 16, спр. 1, арк. 160.*

1. Харків. Всеукраїнський ЦК Міжнародної організації допомоги борцям революції від імені 90 тис. членів висловив протест проти вбивства польськими жандармами польських революціонерів Вечоркевича і Багинського та висунули вимогу до польського уряду про суворе покарання вбивць та їхніх захисників. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 квітня.*

1. Повідомлялося про вбивство голови КНС с. Заливки Черкаського округу Київської губернії Киленка. Окружний комітет КП(б)У сформував спеціальну комісію для з'ясування обставин злочину. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 квітня.*

1. 7. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У задовольнило прохання Е. Квірінга про звільнення його від обов'язків генерального секретаря ЦК КП(б)У. Ухвалено пропозицію ЦК РКП(б) про рекомендацію Л. Кагановича секретарем ЦК КП(б)У. Вирішено це питання винести на затвердження пленуму ЦК КП(б)У. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 54.*

2. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У визнало необхідним надіслати 20 вагонів хліба до голодуючої Галичини й постановило запросити дозвіл ЦК РКП(б) на здійснення цього рішення. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 53 з.*

2. 6. Київ. Поліклініка Деміївського району взяла шефство над найближчим селом. Щотижня співробітники поліклініки виїжджали в підшефне село для надання медичної допомоги його мешканцям. *Коммунист, 1925, Харьков, 3 апреля.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про наслідки податкової роботи в УСРР в 1923/24 р. Ухвалено скоротити кількість податків на наступний рік. Заборонено примусово поширювати серед населення платні емблеми для їх встановлення, а також проводити інші збори й обов'язкову підписку на твори друку. Ухвалено створити комісію для розробки питання про комунальні тарифи та місцеві збори на сільське населення. Визнано доцільним проводити таку податкову політику, яка сприяла б накопиченню коштів підприємств для розвитку виробництва. Запропоновано скоротити прямі податки на село, що перевищували довоєнний рівень. Ухвалено закласти засади прогресивного оподаткування, створюючи режим сприяння для платників лісостепу. Зауважено на можливості посилення непрямого оподаткування шляхом обкладання предметів повсякденного користування; гасу, солі та сірників. Визнано доцільним ввести оподаткування будівель робітників та службовців. Рекомендовано звільнити кустарів, що працювали за патентами І-го розряду, без застосування найманої праці, від сплати зрівняльного та прибуткового податків, залишаючи для них лише патентний

збір на користь місцевого бюджету. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 50-51.

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про розміри єдиного сільгосподатку. Визнано доцільним знизити розмір податку на наступний рік, оскільки податок поточного року був обтяжливим й призводив до деградації селянських господарств, особливо в прикордонній смузі. Враховуючи збільшення надходжень по акцизам, ухвалено поставити перед ЦК РКП(б) питання про встановлення розміру загальногромадянського податку в 240 млн. крб., з відрахуванням 100 млн. крб. на місцеві потреби, а також про залишення в УСРР ще 60 млн. крб., тобто 25%. Крім того, пропонувалося збільшити пільги для колгоспів при оподаткуванні. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 51 зв.

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило звернутися з клопотанням до ЦК РКП(б) про те, щоб у тижневий строк було вирішено питання про залишення цін на хліб у Донбасі на старому рівні. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 53 зв.

3. 6. Повідомлялося про переселення єврейських родин з Правобережної України на Південь республіки для переходу до землеробської праці. З Полтавської губернії до Криворізького округу прибуло 175 родин, яким відведено 1 тис. 750 дес. землі, а з Подільської та Київської – ще 862, які заснували 140 колективів „ОРТ”. *Коммунист, Харьков, 1925, 3 апреля.*

3. 8. Одеса. На адресу Зовнішторгу УСРР із закордону прибуло 300 снопов'язалок, снопов'язальний шпагат і насіння суданської посухостійкої трави. *Коммунист, Харьков, 1925, 3 апреля.*

4. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило проект постанови пленуму ЦК КП(б)У про українізацію. Визначено завдання українізації в партійних та профспілкових організаціях, радянських органах та в РСЧА. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 52 – 53 зв.

4. Харків. Президія ВУЦВК затвердила положення про Всеукраїнську школу командного складу міліції та карного розшуку. *Коммунист, 1925, Харьков, 3 апреля.*

4. Полтава. Місцевий театр реорганізувався в Український театр

Полтавщини, де мала грати трупа „шевченківців”. Також створювалося товариство відродження кобзарства на Полтавщині. *Коммунист, Харьков, 1925, 3 апреля.*

б. Одеса. Губпрофрада запропонувала житлоспільці кооперувати будинки на робітничих околицях, продовжити кампанію по зробітниченню житлокооперації, а також відремонтувати будинки для робітників по пільгових цінах. *Коммунист, Харьков, 1925, 3 апреля.*

б. Полтава. Міськрада постановила відремонтувати 18 будинків на 108 квартир та виділити 18 садиб для будівництва 16 одноповерхових будинків на 36 квартир для самотніх робітників, а також 2 двоповерхових будинки на 8 квартир для сімейних робітників. Усі будинки планувалося електрифікувати та забезпечити водопроводом. Кошторис будівельних робіт складав 394 тис. 483 крб. *Коммунист, 1925, Харьков, 3 апреля.*

б. Повідомлялося, що в Бессарабії до нового врожаю не вистачало 25 тис. вагонів хліба, які уряд Румунії не міг імпортувати через фінансову кризу. *Коммунист, Харьков, 1925, 3 апреля.*

4 квітня (субота).

1. С. Никифорівка Артемівського округу Донецької губернії. Вбито делегатку-селянку Христину Нестеренко. *Коммунист, Харьков, 1925, 10 апреля.*

б. Одеса. Губвиконком затвердив статут товариства „Стройкредит”, що мало кредитувати відбудову переважно денаціоналізованих будівель. *Коммунист, Харьков, 1925, 4 апреля.*

б. Харків. Губернській відділ комунального господарства замовив у Німеччині 20 автобусів фірми „Майнек”. *Коммунист, Харьков, 1925, 4 апреля.*

б. С. Сосновка Черкаського округу Київської губернії. Влаштовано санаторій для незаможників, розрахований на оздоровлення 15 осіб щомісячно. *Коммунист, Харьков, 1925, 4 апреля.*

10. Харків. Губернська комісія допомоги дітям асигнувала 724 тис. 750 крб. для закупівлі 301 тис. 980 пайків, необхідних для організації

громадського харчування голодуючих дітей у недорідних місцевостях Охтирського, Ізюмського, Куп'янського та Харківського округів протягом трьох місяців. *Коммунист, Харьков, 1925, 4 апреля.*

10. Катеринослав. Прибув перший ешелон із 75 вагонів з борошном, що було закуплене за кордоном для селян, які постраждали від засухи. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 7 квітня.*

10. Донецька губернія. Луганським окрвиконком асигновано кошти для придбання 9 тис. продовольчих пайків для дітей неврожайних Старобільського та Луганського округів. Крім того, ним асигновано 20 тис. крб. для закупівлі борошна на допомогу дорослим голодуючим й 100 тис. крб. – для організації громадських робіт для 5 тис. безробітних. *Коммунист, Харьков, 1925, 4 апреля.*

10. Повідомлялося, що в Одеській губ. для насінневої позики селянам було надано 1 млн. 873 тис. крб. і 194 тис. пудів насінневого зерна. З них для неврожайних місцевостей призначалося 1 млн. 214 тис. крб. і 129 тис. пудів насіння. Для пересіву загиблих озимих було додатково виділено 90 тис. крб. й 65 тис. пудів зерна. *Коммунист, Харьков, 1925, 4 апреля.*

5-7 квітня (неділя – вівторок).

1. Харків. Відбувся пленум ЦК КП(б)У. Порядок денний: звіт ЦК КП(б)У; про районування; доповідь про роботу розширеного пленуму ВККІ (виконкому Комуністичного Інтернаціоналу) та ін. питання. Прийнято резолюцію “Про районування”, згідно з якою ліквідовувалися губернії. *Комуністична партія України в резолюціях... – У 2 тт. – Т. 1. – К., 1976. – С. 318-320.*

6 квітня (понеділок).

1. Київ. Відбулася конференція бессарабців. Делегати заслухали доповідь про міжнародне та внутрішнє становище СРСР, обрали делегатів до Всесоюзного з'їзду бессарабців, а також висловили протести з приводу вбивства польських революціонерів Багинського і Вечоркевича та надіслали з цього приводу відозву до ЦК КП(б)У та Комінтерну. *Коммунист, Харьков, 1925, 4 апреля.*

1. 2. Артемівськ Донецької губернії. Відбулася перша окружна конференція жінок-татарок. *Коммунист, Харьков, 1925, 7 апреля.*

4. Відбулося організаційне засідання російської секції „Гарту”, до складу якої увійшли вихідці зі Всеукраїнської асоціації пролетарських письменників і частина колишніх членів пролетарського молодняку „Авангард”. *Коммунист, Харьков, 1925, 9 апреля.*

4. Київ. Спільне засідання ВУАН затвердило статут Кам'янець-Подільського наукового товариства при ВУАН з таким членами-засновниками: Т. Недужий, А. Веселовський, В. Свідзинський, В. Зборовець, Ю. Філь, А. Шумлянський, Ю Сіцинський, В. Храневич, Є Колдацький, Д. Богацький. *Історія Національної академії наук України. 1924-1928 рр. – К., 1998. – С. 568.*

7 квітня (вівторок).

1. Катеринослав. Філіал Укрбанку асигнував 5 тис. крб. на кредитування кустарно-промислових артілей у неврожайних губерніях. *Вісті ВУЦВК, 1925. – 7 квітня.*

2. Робітники першої дільниці Південно-Західної залізниці та студенти Харківського медінституту, які наприкінці 1924 р. взяли шефство над с. Красилівкою Харківської губернії, організували у підшефному селі амбулаторію та дитячу консультацію й надали його мешканцям господарську та культурно-освітню допомогу. *Вісті ВУЦВК, 1925. – 7 квітня.*

4. Харків. Почалися гастролі московської трупи “Синя блуза”. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 7 квітня.*

4. Уманський округ Київської губернії. Під час археологічних розкопок знайдено предмети давньогрецької культури. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 7 квітня.*

5. Одеса. Відбувся I Всеукраїнський з'їзд атеїстів-суспільствознавців. На порядку денному стояла розробка методів антирелігійної пропаганди. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 7 квітня.*

6. Харків. Вища житлова комісія при ВУЦВК зобов'язала Всеукраїнське правління селянськими будинками звільнити від жильців частину Центрального селянського будинку в Харкові, а також розширити

гуртожиток і відкрити на околицях міста декілька дворів для приїжджих селян. *Коммунист, Харьков, 1925, 7 апреля.*

6. Харків. ВУЦВК прийняв постанову про передання соцзабезам виморочного, безгосподарного та конфіскованого за судом майна для створення фонду допомоги малопотужним господарствам. *Коммунист, Харьков, 1925, 7 апреля.*

6. Харків. Наркомсоцзабез і Наркомвнусправ УСРР розробили проект постанови про надання підопічним соцзабезу права на безкоштовне користування, в межах встановлених норм, водою, каналізацією та електроенергією. Проект передбачав і пільгову оплату за користування житлом й проїзд у трамваях. Кошти для покриття витрат для надання пільг мали сплачувати виконкоми. *Коммунист, Харьков, 1925, 7 апреля.*

6. Харків. Наркомсобез УСРР розробив проект постанови про надання пільг глухонімих і сліпим. Сліпі отримали право на соціальне забезпечення, а глухонімі – на вступ до інвалідної кооперації нарівні з інвалідами праці. *Коммунист, Харьков, 1925, 7 апреля.*

8 квітня (середа).

1. Харків. ВУЦВК запропонував губвиконкомам і окрвиконкомам перевести до кінця року всі витрати місцевих комісій національних меншин на місцеві кошти. *Коммунист, Харьков, 1925, 8 апреля.*

1. Харків. Президія ВУЦВК оголосила про скликання на 15 травня з'їзду місцевих комісій Червоного Хреста. *Коммунист, Харьков, 1925, 8 апреля.*

1. Харків. Президія ВУЦВК розглянула особисті клопотання Д. Коліухи (колишнього товариша генерального секретаря по продовольству при Центральній Раді), П. Христюка (члена уряду УНР, члена віденської групи Української партії соціалістів революціонерів (УПСР) та А. Степаненка (колишнього члена Центральної Ради, голови ЦК „Селянської спілки”, члена ЦК УПСР, колишнього завідувача продовольчою частиною уряду Директорії) про надання їм громадянських прав. Враховуючи бездоганну роботу цих громадян в органах радян-

ської влади, а також їх розрив із колишнім політичним минулим, президія ВУЦВК задовольнила їх клопотання. *Коммунист, Харьков, 1925, 8 апреля.*

1. 2. Одеса. Президія губвиконкому постановила висунути до складу окрвиконкомів безпартійних робітників і селян, а також робітниць, доводячи їхню частку серед членів виконкомів відповідно до 20 і 10%. *Коммунист, Харьков, 1925, 9 апреля.*

1. 2. Сталінський округ. Завершено кампанію по висуванню робітниць і селянок для організації руху жінок у підтримку політики державної партії та на роботу в заклади соціального забезпечення. П'ять робітниць було висунуто до жінвідділів КП(б)У непромислових губерній, 7 – на посади осередкових організаторів у села, 15 селянок і 25 робітниць – на посади патронажних сестер, 10 – вихователів дитячих закладів. Ті, хто був висунутий на роботу до органів соцзабезу, пройшли попереднє навчання на підготовчих курсах. *Коммунист, Харьков, 1925, 8 апреля.*

1. Харків. Президія ВУЦВК звільнила М. Лебединця з посади голови Верховного суду та призначила на його місце М. Михайліва. *Коммунист, Харьков, 1925, 8 апреля.*

2. Відкрився з'їзд німців Ландауського національного району Миколаївської губернії. Делегати надіслали привітання до РНК УСРР, в якому висловили солідарність із КП(б)У й „готовність підтримувати радянську громадськість у німецьких колоніях”. *Коммунист, Харьков, 1925, 9 апреля.*

2. 6. Київ. З ініціативи дружин робітників міськрада прийняла рішення про закриття пивних лавок у робітничих районах і на базарах. *Коммунист, Харьков, 1925, 9 апреля.*

3. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про розмежування державного майна УСРР на республіканське та місцеве” з метою розмежування доходних джерел і створення твердої основи формування республіканського та місцевого бюджетів. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 21, Ст. 153.*

4. Харків. Відбувся перший випуск слухачів юридичних курсів по підвищенню кваліфікації працівників низового судового апарату,

організованих губсудом. *Коммунист, Харьков, 1925, 8 апреля.*

4. Харків. Президія ВУЦВК розглянула питання про пропаганду кіно на селі. Всеукраїнське фото-кіно управління мало в найближчий час прийняти заходи матеріального та кадрового зміцнення Одеської кінофабрики, а також сприяти створенню кінокартин для сільських глядачів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 8 квітня.*

6. Повідомлялося, що у Катеринославській губернії безробіття порівняно з минулим роком зменшилося на 40%. Повністю було ліквідовано безробіття кваліфікованих робітників та демобілізованих червоноармійців. У 1925 р. на громадських роботах планувалося зайняти 1, 5 тис. безробітних. *Коммунист, Харьков, 1925, 8 апреля.*

6. Харків. Комісія по розгляду законодавчих пропозицій затвердила проект постанови РНК УСРР про надання пільг студентам вузів по оплаті комунальних послуг і житла. Всі пільги, надані робітникам, студентам вузів і партшкіл, поширювалися також на членів їхніх сімей. *Коммунист, Харьков, 1925, 8 апреля.*

6. Артемівськ. Трест “Донвугілля” асигнував Краматорському металургійному заводу 300 тис. крб. на житлове будівництво. В першу чергу мали будувати 200 будинків для сімейних робітників. *Коммунист, Харьков, 1925, 8 апреля.*

6. Катеринослав. Організовано пайове товариство для фінансування будівництва хлібопекарського заводу продуктивністю 3 тис. пудів хліба щодобово. *Коммунист, Харьков, 1925, 9 апреля.*

9 квітня (четвер).

1. Одеса. Президія губвиконкому постановила ввести до складу окружних виконкомів не менше 10% безпартійних робітників і селян, й 10% робітниць – низового апарату. *Коммунист, Харьков, 1925, 9 апреля.*

1. 2. Мелітопольський округ. Висунуто на роботу до державного апарату 4 безпартійних селянина: на посади заступників голів окружного виконкому та окружного земвідділу, а також на роботу до окружних органів фінансів та соцзабезу. *Коммунист, Харьков, 1925, 9 апреля.*

1. Ісаївський район Одеського округу. Залучено до судової відпові-

дальності за зловживання владою представників місцевої влади. *Коммунист, Харьков, 1925, 9 апреля.*

2. Відкрився з'їзд Донецьких залізничників. Порядок денний: доповідь Дорпрофсожу; про заробітну плату; про тарифну роботу; про міжнародне становище СРСР; про страхування; про курортну кампанію; про медичну допомогу. *Коммунист, Харьков, 1925, 9, 13 апреля.*

2. Київ. Студенти з Кубані створили земляцтво з метою організації взаємодопомоги, українізації кубанських шкіл, проведення культурно-освітньої роботи в хатах читальних Кубанського регіону та вивчення його історії. *Більшовик, Київ, 1925, 9 квітня.*

3. Катеринославська губернія. Пущений Кайдаківський рейко-просочувальний завод. *Коммунист, Харьков, 1925, 10 апреля.*

3. Одеська губернія. Єдиний сільськогосподарський податок виконано на 104%. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 9 квітня.*

3. 8. Донбас. Прибуло 20 вагонів рису, експортованого з Китаю, для постачання робітників. *Коммунист, Харьков, 1925, 9 апреля.*

6. Катеринослав. Завершилося обстеження умов жіночої праці на металургійних заводах ім. Г. Петровського, В. Леніна і К. Лібкнехта. З'ясовано, що більшість робітниць зайнята на некваліфікованих, важких роботах. За постановою комісії, що проводила обстеження, 103 жінки переведено на більш легкі роботи. *Коммунист, Харьков, 1925, 9 апреля.*

10. Москва. РНК СРСР постановила асигнувати УСРР 1 млн. 950 тис. 750 крб. для закупки 910 тис. пудів насінневого зерна, щоб пересіяти озимі, які загинули від засухи. *Селянин, Харків, 1925, 9 квітня.*

10 квітня (п'ятниця).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило організацію Спілки революційних селян Бессарабії з метою консолідації революційно настроєних селян на платформі боротьби за звільнення цього регіону від національного та політичного гніту та за його з'єднання з СРСР. Загальне керівництво організаційною роботою покладалося на комісію ЦК КП(б)У в складі В. Затонського, М. Попова, С. Діманштейна, Зеленіна та представника Румунської компартії, а керівництво поточною роботою - на іншу комісію,

які планувалося створити в Балті за участю Бадєєва, Борисова та представника Румунської компартії. Робота балтської комісії мала безпосередньо підпорядковуватися комісії політбюро. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 1, арк. 165-168, 170.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанову комісії політбюро ЦК КП(б)У по справі Гулого-Гуленка (тест постанови в додатках до протоколів політбюро не зберігся). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 1, арк. 16.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло до дії постанову ЦК РКП(б) по справі Київського обласного центру дії. Зауважено про неприпустимість вирішення питання про застосування вищої міри покарання без погодження з ЦК РКП(б). Згідно з рішенням ЦК РКП(б) ухвалено вжити заходів по заміні вищої міри покарання для чотирьох засуджених по справі Київського обласного центру дії. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 57 зв.; ф. 16, спр. 1, арк. 166.*

2. Первомайський округ Одеської губернії. Там, де перевибори комітетів незаможних селян відбулися із порушенням директив центру, проведено повторні вибори. *Коммунист, Харьков, 1925, 10 апреля.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про будівництво гідроелектростанції на р. Десьонка біля Києва. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 56.*

3. Харків. РНК УСРР прийняла “Тимчасове положення про Державну планову комісію (Держплан УСРР)”. Визначено, що комісія створювалася при РНК УСРР, але безпосередньо підпорядковувалася Українській економічній нараді. Мета її діяльності – розробка господарського плану УСРР як частини загального плану народного господарства СРСР, а також систематичний догляд за проведенням цього плану в життя після його затвердження вищими органами УСРР. *ЗУ України, 1925. – Від. I, № 22. – Ст. 161.*

3. Харків. На заводі “Електросила №1” по замовленню “Азнафти” виготовлено найпотужніший в СРСР трансформатор (потужністю 10 тис. квт). *Коммунист, Харьков, 1925, 10 апреля.*

3. Харків. Українська економічна нарада ухвалила проект будівництва

гідроелектростанції на р. Десьонка біля Києва. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 квітня.*

4. Харків. У результаті об'єднання Вечірньої театральної майстерні “Пролеткульту” та “Театру робітничої молоді ЛКСМУ” організований філіал “Робітничого театру” – “Театр робітничої молоді Всеукраїнського пролеткульту та Харківського губкому ЛКСМУ” (“Терамбол”). *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 квітня.*

3. 8. Повідомлялося про поновлення експорту донецького вугілля на Близький Схід. Акціонерне товариство „Русотюрк” закупило для Близького Сходу 500 тис. пудів донецького цементу та 3 тис. т вугілля. *Коммунист, Харьков, 1925, 10 апреля.*

4. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У визнало постанову від 28 березня про зарплату та продуктивність праці як таку, що не підлягала оголошенню. Членам ЦК було запропоновано не посилатися на вказану постанову в своїх виступах. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 57 зв.*

4. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило організацію в містах “договірних шкіл” для дітей торговців, тобто шкіл, що мали створюватися на договірних засадах між органами Наркомосу та торговцям за умовою їх утримання на кошти батьків, але підпорядкування органам Наркомосу. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 56 зв.*

4. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило проект постанови Агітпропу ЦК про ставлення до українських художніх груп. Наголошувалося на необхідності організації марксистської критики і бібліографії, яка викривала б недоліки та політичні ухили, як серед письменників „Гарту”, так і серед інших літературних угруповань. Зазначалося, що жодна з літературних організацій, у тому числі й „Гарт”, не мала права на одноосібне представництво КП(б)У в галузі художньої літератури та монопольне проведення лінії правлячої партії в цій сфері. Спілці пролетарських письменників „Плуг” пропонувалося створювати осередки лише там, де були партійні організації, спроможні керувати роботою цих осередків. Визнавалася передчасною організація єдиного всеукраїнського центру пролетарських письменників. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 57.*

6. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанову оргбюро від 8 квітня 1924 р. про літературний пайок для членів ЦК і ЦКК КП(б)У. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 57 зв.*

6. Донбас. Укрнархарч приступив до розширення мережі громадського харчування у робітничих районах. Відкрито їдальні на Чулаковському руднику пропускною спроможністю 200 осіб і на Будьоннівському руднику – на 300 осіб. Підготовано до відкриття їдальні в Сталіно – на 500 осіб і Смолянці – на 200. *Коммунист, Харьков, 1925, 10 апреля.*

10-13 квітня (п'ятниця – понеділок).

1. 2. Харків. Відбулася Всеукраїнська нарада працівників губернських, окружних і міських жінвідділів. Прибуло 200 делегаток. Порядок денний: про завдання партії на селі; про роботу серед селянок; звіт центрального відділу робітниць і селянок при ЦК КП(б)У; про облік та інформацію в організаційній роботі жінвідділів; про особливості роботи в літній період. *Коммунист, Харьков, 1925, 11, 14 апреля.*

11 квітня (субота).

1. 2. Черкаси Київської губернії. Окрвиконком прийняв рішення про висування селян: на посаду заступника голови окрвиконкому й на відповідальну роботу до окружних відділів комунгоспу, земельного управління й наросвіти. *Коммунист, Харьков, 1925, 11 апреля.*

3. 6. 8. Київ. Прибуло борошно із США та Канади, закуплене для кооперативного хлібопечення та роздрібної торгівлі в кооперативних магазинах „Ларьку” по ціні 4 крб. 40 коп. за пуд. Імпортне борошно знизило ціну на хліб. *Коммунист, Харьков, 1925, 11 апреля.*

4. Харків. Оголошено скликання на початку травня Всеукраїнської конференції з краєзнавства. Порядок денний: народне господарство та краєзнавство; становище краєзнавства в Україні; II Всесоюзна конференція по краєзнавству та всеукраїнський з'їзд виробничих сил; доповіді з місць; проблеми краєзнавства та принципи краєзнавчої роботи; організація краєзнавства в УСРР в нових радянських формах; краєзнавство на селі; краєзнавство, політосвітня робота та молодь; краєзнавча

робота в школі; методологія та практика краєзнавчої роботи. *Коммунист, Харків, 1925, 11 апреля.*

6. Харків. РНК УСРР прийняла постанову “Про Всеукраїнський центральний комітет сприяння кооперативному будівництву робітничих жител”, який було створено при Українській економічній нараді під головуванням наркома праці УСРР у складі представників ВУРПС, ВУК (всеукраїнського комітету) профспілки будівельників, Вищої ради народного господарства УСРР, Наркомфіну УСРР, Наркомздоров’я УСРР, НК РСІ УСРР, НКВС УСРР й уповноваженого НКШС СРСР при УСРР. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 22, Ст. 163.*

6. Артемівськ Донецької губернії. Трест “Донвугілля” асигнував Краматорському заводу 300 тис. крб. на житлове будівництво. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 квітня.*

6. Повідомлялося, що в Донбасі розпочалося житлове будівництво на 7 рудниках. Планувалося побудувати 20 тис. кв. сажнів житла. *Коммунист, Харків, 1925, 11 апреля.*

6. Донбас. Робітничі кооперативи отримали довгострокову позику в розмірі 1,5 млн. крб. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 квітня.*

5. Одеса. Відбувся губернський з’їзд атеїстів. Вирішено перейменувати “гуртки безбожників” на науково-природничі, а також створити кадри пропагандистів атеїстів. *Коммунист, Харків, 1925, 11 апреля.*

11- 13 квітня (субота).

2. Харків. Відбувся II пленум ВУРПС. Порядок денний: доповідь голови ВУРПС; про масову організаційну роботу; про культурно-освітню роботу; про стан української промисловості; про продуктивність праці та заробітну плату. *Коммунист, Харків, 1925, 12, 14, 15 апреля.*

11- 15 квітня (субота – середа).

1. Відбулася партійна нарада Українського військового округу (УВО). Прибуло 255 делегатів. Порядок денний: про завдання партії в Червоній армії; про роботу політуправління УВО; доповідь окружної партійної комісії; вибори окружної партійної комісії. *Коммунист, Харків, 1925, 12, 14-16 апреля.*

12 квітня (неділя).

1. Балта Молдавської АСРР. Обрано першу в Молдавії міськраду. *Коммунист, Харьков, 1925, 12 апреля.*

1. С. Гусівка Чернігівського округу. За зловживання владою (знущання над селянами і розкрадання суспільного майна) притягнуто до судової відповідальності голову сільвиконкому та голову сільськогосподарського товариства. *Коммунист, Харьков, 1925, 11 апреля.*

3. Конотоп. На механічному заводі опановано випуск патронів для верстатів, які раніше імпортувалися. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 12 квітня.*

3. Харків. РНК УСРР прийняла постанову про заходи сприяння розвитку виноградарства в Україні. Згідно з цією постановою, населенню Придністров'я на засадах трудового землекористування передавалися земельні ділянки із земельного фонду, де були сипучі піски. *Коммунист, Харьков, 1925, 12 апреля.*

3. Катеринослав. Губернський сільськогосподарський банк асигнував 160 тис. крб. селянам губернії для придбання посухостійких культур. *Коммунист, Харьков, 1925, 12 апреля.*

5. 8. Миколаїв. Робітники суднобудівного заводу ім. А. Марті вирішили працювати на свято Паски й звернулися із закликом до інших робітників підтримати їхню ініціативу. *Коммунист, Харьков, 1925, 12 апреля.*

6. Харків. ВУЦВК прийняв постанову про повернення випускниками вузів – колишніми студентами-стипендіатами, коштів, витрачених на їхнє утримання під час навчання. Для цього такі випускники мали поступати на службу виключно в державні або громадські заклади за державним розподілом, де з їхніх окладів поступово відраховувалися кошти, витрачені на стипендії, впродовж строку, який відповідав терміну навчання. Ті випускники, які відмовлялися працювати за розподілом без поважних причин, мали негайно повернути кошти. *Коммунист, Харьков, 1925, 12 апреля.*

6. Київ. Відбулося випробування відбудованого ланцюгового мосту. *Коммунист, Харьков, 1925, 12 апреля.*

6. Могилівський округ Подільської губернії. У неврожайних районах

відкрито три їдальні для 300 дітей. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 12 квітня.*

10. Харків. РНК УСРР зобов'язала Наркомфін УСРР асигнувати 100 тис. крб. для надання продовольчої допомоги населенню неврожайних місцевостей, а Наркомздоров'я УСРР – ще 25 тис. руб. із субвенційного фонду для 9 лікарських ділень Донбасу. Крім того, для оплати праці медичних працівників цих ділень додатково було асигновано 12 тис. 800 крб. *Коммунист, Харьков, 1925, 12 апреля.*

13 квітня (понеділок).

3. С. Вінницькі Івани Богодухівського району Харківської губернії. Організовано сільськогосподарську артіль “Нове хліборобство”, що об'єднувала 12 селянських господарств. *Селянин, Харків, 1925, 12 квітня.*

4. Харків. Відбулася Всеукраїнська нарада працівників кіно. Порядок денний: про кіно в робітничих клубах; кіно на селі; про нові фільми. *Коммунист, Харьков, 1925, 15 апреля.*

14 квітня (вівторок).

1. Херсон. Повідомлялося, що внаслідок виявлення спеціальною комісією на чолі з головою окружного ДПУ масових зловживань владою голів сільрад, комнезамів і комітетів селянської взаємодопомоги (розкрадання колективного майна та побиття селян), знято з посад 100 сільських відповідальних працівників, більшість з яких було притягнуто до судової відповідальності. *Коммунист, Харьков, 1925, 14 апреля.*

1. 2. Старобільський округ Донецької губернії. Завершилися перевибори комітетів селянської взаємодопомоги. Селяни вступали до комітетів не тільки індивідуально, а й колективно – в складі сільських громад. *Коммунист, Харьков, 1925, 14 апреля.*

4. Сталіно. Прибула група кінопрацівників, яка мала зняти документальний фільм про робітників Донбасу. *Коммунист, Харьков, 1925, 14 апреля.*

6. Сталіно Донецької губернії. Завершено відбір 3 тис. членів профспілок для оздоровлення на курортах і у будинках відпочинку. Серед відібраних 90% становили робітники, 8% – службовці та по 1% – студенти

пролетарського походження і відповідальні працівники. *Коммунист, Харьков, 1925, 14 апреля.*

6. Маріуполь Донецької губернії. До порту прибуло 200 тис. пудів борошна для робітників Донбасу. *Коммунист, Харьков, 1925, 14 апреля.*

6. Харків. Розпочала роботу губернська міжвідомча комісія по боротьбі з жебрацтвом. До плану комісії було включено заходи по організації громадських робіт, на які першочергово приймали демобілізованих червоноармійців; видачі позик незаможним селянам у місцевостях, де організація таких робіт затягувалася; залучення інвалідів війни до інвалідної кооперації, розміщення професійних жебраків у притулках. Для попередження скупчення безробітних у столиці, передбачалося сповіщення безробітних у сільській місцевості про відсутність вільних робочих місць у Харкові, а також введення заборони на їх в'їзд до столиці. *Коммунист, Харьков, 1925, 14 апреля.*

10. Сталінський округ. Було зареєстровано більше 3 тис. осіб, хворих на малярію (в січні – 783, а в лютому – 1 тис. 283). З метою припинення епідемії розпочалося „нафтування” водоймищ (покриття їх нафтовою плівкою) та проведено закупки хініну за кордоном (до округу прибуло 200 кг хініну). *Коммунист, Харьков, 1925, 14 апреля.*

10. Харків. РНК УСРР асигнувала 240 тис. крб. для ліквідації наслідків недороду в Старобільському та Луганському округах Донецької губернії. Ці кошти призначалися для проведення меліоративних робіт. *Коммунист, Харьков, 1925, 14 апреля.*

15 квітня (середа).

1. У броварському лісі біля Києва вбито сількора. *Коммунист, Харьков, 1925, 15 апреля.*

1. С. Верпики Роменського округу Полтавської губернії. Вбито двох сількорів. *Коммунист, Харьков, 1925, 15 апреля.*

1. С. Середня Раївка Катеринославської губернії. Виїзна сесія губернського трибуналу розглянула справу голови волосного виконкому та 4 селян, звинувачених у самосуді над „відьмою”, яка нібито псувала худобу, а також у інших злочинах, пов'язаних з перевищенням службових

повноважень. Голову виконкому було засуджено до 3 років ув'язнення з суворою ізоляцією, а його поплічників – до 2,5 років. *Коммунист, Харьков, 1925, 15 апреля.*

2. Миколаїв. Робітники шкіряного заводу взяли шефство над політичним в'язнем, робітником-шкіряником Дуцем, засудженим угорською владою за участь у революційному русі. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 квітня.*

3. М.Погребище Бердичівського округу Київської губернії Київського округу. Збудовано малопотужну електростанцію. *Коммунист, Харьков, 1925, 15 апреля.*

4. Харків. У приміщенні ВУЦВК відбулась експериментальна трансляція радіоконцерту з Москви за допомогою акціонерного товариства „Радіопередача”. За наслідками першого досліду, вирішено в найближчий час відкрити в столиці відділення „Радіопередачі” й влаштувати широко відому радіотелефонну станцію. *Коммунист, Харьков, 1925, 15 апреля.*

4. 6. Харків. РНК УСРР асигнувала 12 тис. 500 крб. для поліпшення матеріального становища наукових працівників ВУАН та ще 10 тис. для працівників дослідницьких кафедр. *Коммунист, Харьков, 1925, 15 апреля.*

6. Президія Подільського губвиконкому розглянула заходи боротьби з пожежами. Оскільки 75% пожеж на селі траплялося внаслідок класової боротьби, було вирішено залучити селян до боротьби з пожежами. *Коммунист, Харьков, 1925, 15 апреля.*

15-22 квітня (середа - середа).

1. Харків. Відбулася Всеукраїнська нарада агітпропів. Прибуло 100 делегатів. Порядок денний: про роботу Агітпропу ЦК КП(б)У; про систему партосвіти; про перспективи партійно-освітньої роботи; про роботу на селі; про роботу в КСМУ; про антирелігійну пропаганду. *Коммунист, Харьков, 1925, 17-23 апреля.*

16 квітня (четвер).

1. С. Животилівка Новомосковського району Катеринославського округу Катеринославської губернії. Залучено до судової відповідальності

представників міської влади за переслідування сількора. *Коммунист, Харьков, 1925, 16 апреля.*

6. Харків. При Наркомпраці УСРР відбулася Всеукраїнська нарада з жіночої праці. Делегати – члени жіночих комісій при губвідділах праці промислових губерній (Київської, Катеринославської, Артемівської, Харківської і Донецької), профорганизатори при Вищій раді народного господарства УСРР і Харківській губернській раді народного господарства, робітниця великих заводів і фабрик столиці. Порядок денний: про охорону жіночої праці та підвищення їх кваліфікації; про активізацію участі робітниць в управлінні виробництвом і профрусі; про боротьбу з безробіттям серед жінок; про покращання умов побуту робітників. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 квітня.*

6. Сталінський округ Донецької губернії. В Каракунівській сільсько-господарській школі встановлено електричну станцію, завдяки якій електрифіковано села Василівка та Великі Каракуни. Також електрифіковано всі дитячі містечка округу. *Коммунист, Харьков, 1925, 16 апреля.*

17 квітня (п'ятниця).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про заходи здійснення резолюції пленуму ЦК КП(б)У про українізацію. Визначено заходи українізації партійного апарату: організацію курсів української мови для партпрацівників різного рівня; висування на керівну роботу робітників і селян українців; українізацію ЛКСМУ та засобів друку, здійснення контролю з боку партійних та урядових органів за виконанням цих заходів. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 60 зв.*

1. Катеринослав. Губернські органи НК РСІ і ЦКК КП(б)У провели кампанію по вдосконаленню роботи державного апарату. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 апреля.*

1. С. Тарандинка Лубенського округу Полтавської губернії. Відбувся терористичний акт проти представників радянської влади: вбито голову тарандинцівського райкому, завідувача районного земельного управління, районного земельного організатора. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 апреля.*

1. Харків. Президія ВУЦВК вирішила створити комісію по переселенню селян на чолі з А. Дудником. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 апреля.*

1. Харків. Центральна комісія нацменшин при ВУЦВК вирішила провести вибіркоче обстеження єврейських містечок у Подільській, Київській, Волинській, Чернігівській та Одеській губерніях з метою підготовки до всеукраїнського перепису населення в 1926 р. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 апреля.*

1. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про організацію кампанії протесту у зв'язку з репресіями проти українців у Польщі. Органам КП(б)У доручалося провести зібрання та мітинги протесту робітників і селян проти масових арештів українців у Західній Україні, створюючи уяву, що ініціатива цих акцій виходила від громадських організацій. Відповідно ВУРПС, ЦК КНС, та ЦК МОДР ставилося за обов'язок звернутися з відозвою в пресі з приводу цих арештів, причому текст відозви вони мали узгодити з ЦК КП(б)У. Партійним газетам рекомендувалося публікувати відповідні резолюції і статті, а партійним та радянським працівникам у своїх виступах дотримуватись позиції, що висловлювалася в цих статтях. Також вважалося необхідним відповісти від імені ЦК КП(б)У на відозву компартії Східної Галичини. Персонально М. Попову доручалося підготувати проект цієї відповіді, а секретаріату погодити її зміст з ЦК РКП(б). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 62.*

2. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про зв'язок ЦБ пролетарського студентства (Пролетстуда) при ВУРПС з закордонним студентством. Пролетстуду ставилося за обов'язок здійснювати вплив на український студентський рух за кордоном під керівництвом агітаційно-пропагандистського відділу ЦК КП(б)У. Пропонувалося налагодити взаємний обмін інформацією про стан студентства й, насамперед, обмін студентською пресою; наукові зв'язки навчальних закладів УСРР та закордонних країн; участь Пролетстуду в періодичних виданнях закордонного студентства; участь членів українських та закордонних студентських організацій в студентських конференціях та з'їздах. Для налагодження зв'язків з закордонними

студентськими організаціями було ухвалено створити спеціальну комісію при Центральному бюро (ЦБ) Пролетстуду, до складу якої ввести І. Мусульбаса від ВУРПС. Питання про форми зв'язку та участі ЦБ Пролетарського студентства у закордонних українських організаціях, зокрема, зі „Спілкою студентства” в Празі, пропонувалося погодити з ЦК РКП(б). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 62.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про постачання хлібом промислових районів України до нового врожаю. Зважаючи на заміну постачання робітників пшеничним борошном замість житнього та на загрозу подорожчання цін на хліб, було ухвалено поставити перед ЦК РКП(б) питання про збільшення імпорту борошна для України. Наркомвнуторгу УСРР доручалося розробити план постачання хлібом промислових районів УСРР до нового врожаю по цінах, що існували, для того, щоб на наступному тижні поставити це питання перед ЦК РКП(б), а М. Попову особисто виїхати до Москви для влагодження цього питання з Наркомвнуторгом СРСР. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 61.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про стан залізничного транспорту Південного округу шляхів сполучення та про перспективи його розвитку. Наголошено на необхідності забезпечити п'ятирічний план розвитку транспорту в Україні твердим фінансуванням. У зв'язку з цим доручено з'ясувати фінансові потреби українських залізниць та розробити заходи щодо їх задоволення. Запропоновано організувати залізничний банківський кредит та надати залізницям право на більш повне використання прибутків для відбудови свого господарства. Вирішено звернутися з клопотання до ЦК РКП(б) про добудову доріг УСРР як економічно сприятливого району для розвитку залізничного господарства. Відхилено пропозицію транспортників про заснування залізничного банку. Ухвалено залишити старий порядок фінансування залізничних доріг. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 61 зв.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У відхилило клопотання Донецького губкому про збереження цін на хліб у Донбасі на старому рівні до травня місяця. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 61.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про контингент єдиного сільгосподатку. Було ухвалено не наполягати на постановці питання про єдиний сільгосподаток на пленумі ЦК РКП(б). Наркомфіну доручалося наполягати на контингенті 1925/26 р. в 60 млн. крб. для УСРР, враховуючи недоїмку податку попереднього року. У випадку відхилення цієї пропозиції радянськими органами, пропонувалося порушити це питання перед ЦК РКП(б). Зважаючи на те, що по заяві Наркомфіну з недобору в 2 млн. 700 тис. пудів, що залишався за лісостепом (Волинська, Київська, Чернігівська, Полтавська та Харківська губернії) з минулого року, було можливим отримати не більше 600-700 тис. крб., пропонувалося просити Політбюро ЦК РКП(б) про зниження недоїмок сільгосподатку за 1924/25 р. для України на 2 млн. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 61 зв.*

3. Харків. Згідно з постановою РПО, Держплан УСРР вирішив кредитувати тільки „здорові” кооперативи, які не мали великої заборгованості та неліквідного майна. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 апреля.*

3. Оголошено про скликання у Харкові Всеукраїнської торгової наради робітничих кооперативів, що мала обговорити форми обслуговування Українським центральним робітничим кооперативом (Уцербкоопом) торговельних потреб робкоопів, а також розміри участі Уцербкоопу в закупівельних планах робкоопів. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 апреля.*

3. Нижньодніпровськ Чаплінського району Катеринославського округу Катеринославської губернії. Пущено скляний завод. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 апреля.*

3. Катеринославська губернія. Розпочався „тиждень лісу”, під час якого планувалося зміцнити 100 десятин пісків й обсадити деревами дороги впродовж 268 верст. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 апреля.*

3. 7. Харків. Президія ВУЦВК призначила членом президії бюджетної комісії СРСР від України А. Дудника. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 апреля.*

4. Харків. Наркомос УСРР асигнував кошти для проведення культурно-освітньої роботи серед нечисленних нацменшин, що проживали в

Україні: асирійців, китайців, греків і татар на їхній рідній мові. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 апреля.*

6. Харків. На будинку ВУЦВК встановлено радіоантену та радіопосилувач для прямої трансляції доповідей учасників наступного Всеукраїнського з'їзду рад. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 апреля.*

6. Розпочалася відбудова здравниць Криворізького району Криворізького округу Катеринославської губернії, де системою "Робмеду" охоплено всіх гірників. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 апреля.*

7. Женева. Помер П. Чижевський – український суспільно-політичний діяч, член української парламентської громади Першої Державної думи, член Української партії соціалістів-федералістів, член уряду УНР у екзилі, засновник Українсько-швейцарської торговельної комори та Українського клубу в Швейцарії. *Діло, Львів, 1925, 25 квітня.*

7. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило пропозицію оргбюро ЦК КП(б)У про затвердження Жигалка торгпредом до Лондона, а Затуловського до Берліна. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 62.*

10 Харків. РНК УСРР постановила асигнувати 100 тис. крб. на надання термінової допомоги населенню неврожайних районів. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 апреля.*

18 квітня (субота).

1. Полтава. Депутати міськради виїхали до с. Байрак Деканського округу Полтавської губернії для організації шефської роботи над селом. Під час зустрічі з депутатами селяни обрали свого представника до міськради. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 апреля.*

1. 3. Черкаський округ Київської губернії. Районна спілка кооперативів провела чистку низового кооперативного апарату. *Коммунист, Харьков, 1925, 18 апреля.*

2. 3. Оголошено про скликання в Харкові наради українських товариств взаємного кредиту, що мала обговорити питання про створення всеукраїнського координаційного центру товариств взаємного кредиту та визначити роль товариств у залученні приватного капіталу до товарообігу. *Коммунист, Харьков, 1925, 18 апреля.*

2. 8. М. Васильків Васильківського району Київського округу Київської губернії. Делегатське зібрання робітниць і дружин робітників надіслало до губернського відділу Міжнародної організації допомоги борцям революції пакунок для робітників – в'язнів польських тюрем. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 апреля.*

3. Київ. Створено товариство взаємного кредиту з метою кредитування приватної торгівлі. *Коммунист, Харьков, 1925, 18 апреля.*

3. Завершено ліквідацію Всеукраїнського торгово-промислового акціонерного товариства (Всеукрторгпром). *Коммунист, Харьков, 1925, 18 апреля.*

3. Сумський округ Харківської губернії. Пущено Тростянецьку паркетну фабрику. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 квітня.*

3. Макіївка. Відбувся пуск другої домни на металургійному заводі, завдяки якій завантаженість заводу досягла 90%. *Коммунист, Харьков, 1925, 22 апреля.*

3. Харків. ВУЦВК дозволив 949 єврейським родинам переселитися на землі колонізаційного фонду за умовою купівлі ними сільськогосподарського реманенту на власні кошти та забезпечення переселенців будівельними матеріалами в загальній черговості. В той же час ВУЦВК зобов'язав Наркомзем УСРР виділити необхідні для переселенців землі в Криворізькому округу. *Коммунист, Харьков, 1925, 18 апреля.*

5. Повідомлялося, що настоятель київського костюлу ксьондз Змигровський у листі, надісланому до редакції селянської газети „Серп”, заявив про солідарність із ксьондзами Ч. Федоровичем, Каховичем, Й. Крушинським, які висловили протест проти залучення польськими властями ксьондзів, які мешкали в УСРР, до шпигунської діяльності на користь Польщі. *Коммунист, Харьков, 1925, 18 апреля.*

5. Повідомлялося, що в Києві та губернії проведено комсомольську „антирелігійну паску”, учасники якої виступали з антирелігійними лекціями з природничих наук про походження людини та всесвіту. *Коммунист, Харьков, 1925, 18 апреля.*

6. Москва. Наркомздорів'я РСФРР повідомив ВУЦВК про призначення

48 місць для українських селян на селянському курорті у Ливадійському палаці в Криму, що був розрахований на оздоровлення 700 відпочиваючих за сезон. *Коммунист, Харьков, 1925, 18 апреля.*

20 квітня (понеділок).

8. 10. Львів. У музичному Інституті ім. М. Лисенка відбулися збори місцевого українського Комітету допомоги голодному селу. Члени комітету звернулися до всіх українців та українських установ у Польщі із закликом підтримати акції комітету щодо організації допомоги голодуючим. Вони також прийняли аналогічну відозву до української еміграції в інших країнах, насамперед, в Європі та Америці. *Діло, Львів, 1925, 24 квітня.*

1 квітня (вівторок).

2. Новожи́томир. Відбулася конференція євреїв-селян Криворізького округу, на якій було обговорено питання переселення євреїв до Криворіжжя та наділення їх землею. Делегати колоністи привітали заходи радянської влади по організації переведення євреїв до землеробської праці та висловилися за проведення культурно-масової роботи в єврейських колоніях на єврейській мові. *Коммунист, Харьков, 1925, 22 апрель.*

22 квітня (середа).

1. Катеринослав. Відбулися урочисті збори партійних районних організацій, присвячені відзначенню дня народження В. Леніна. На підприємствах проведено зібрання районних товариств шефства міста над селом за участю представників селян. *Коммунист, Харьков, 1925, 23 апреля.*

2. Харків. При Істпарті відбулося засідання ініціативної групи по організації в столиці відділення товариства „старих більшовиків”. *Коммунист, Харьков, 1925, 22 апреля.*

3. Харків. Наркомсоцзабез УСРР асигнував 11 тис. крб. для комітетів селянської взаємодопомоги. *Коммунист, Харьков, 1925, 22 апреля.*

4. Надруковано постанову ЦК КП(б)У по доповіді Агітпропу ЦК

КП(б)У про ставлення до українських художніх угруповань. *Коммунист, Харків, 1925, 22 апреля.*

4. Харків. Наркомос УСРР асигнував 30 тис. крб. для організації в столиці єврейського державного театру УСРР. До його трупи було запрошено артистів із Москви та Києва. *Коммунист, Харків, 1925, 22 апреля.*

8. Київ. Прибула жіноча делегація Англійської незалежної робітничої партії. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 квітня.*

10. Харків. Наркомпраці УСРР видав постанову про обов'язкову реєстрацію нещасних випадків на виробництві. Адміністрація підприємств і закладів мала терміново повідомляти інспекцію праці про нещасні випадки зі смертельними наслідками та про випадки масового характеру. *Коммунист, Харків, 1925, 22 апреля.*

22-24 квітня (середа - п'ятниця).

2. Балта МАСРР. Відбувся I Все молдавський з'їзд рад. Порядок денний: звіт українського уряду та ревкому МАСРР; про земельне питання; про освіту; про бюджет; про територіальні формування; про прийняття конституції та вибори ЦВК. Обрано ЦВК, президію ЦВК на чолі з головою Старим та РНК МАСРР на чолі з головою Строевим. *Коммунист, Харків, 1925, 23-24 апреля.*

23 квітня (четвер).

1. Харків. Центральна адміністративно-територіальна комісія ВУЦВК затвердила постанову Волинського губвиконкому про створення 9 нових польських сільрад у Шепетівському, Коростенському і Житомирському округах. Постанову передано на розгляд президії ВУЦВК. *Коммунист, Харків, 1925, 23 апреля.*

1. 8. Комуністична партія Західної України звернулася до РКП(б) із закликом організувати в СРСР масові демонстрації протесту проти арештів українських комуністів у Польщі. *Діло, Львів, 1925, 23 квітня.*

6. Харків. РНК УСРР прийняла постанову про організацію в столиці Театру української опери. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 23 квітня.*

24 квітня (п'ятниця).

1. Миколаїв Одеської губернії. Заарештовано членів антирадянського угруповання Іванова, які в 1919 р. здійснювали терористичні акти проти представників радянської влади. *Коммунист, Харьков, 1925, 23 апреля.*

1. Повідомлялося, що у зв'язку із Всеболдавським з'їздом рад у прикордонних населених пунктах Придністров'я – Тирасполі, Рибницях, Григоріополі, Дубоссарах відбулися демонстрації протесту стосовно анексії Бессарабії Румунією. *Коммунист, Харьков, 1925, 24 апреля.*

2. 8. Київ. На загальній конференції правлінь профспілок і фабзавкомів міста ухвалено резолюцію Лондонської конференції англійських профспілок про встановлення інтернаціонального зв'язку між радянськими та англійськими профспілками. *Коммунист, Харьков, 1925, 24 апреля.*

3. Харків. Українська економічна нарада затвердила статут Українського олійного тресту (Укроліттрест). *ЗУ України, 1925, Від. II, № 6, Ст. 14.*

3. Повідомлялося про підвищення цін на м'ясо і худобу в Харківській губернії. На вгодовану худобу (на 15,3%, вище середньої жирності) – на 17,9%. Очікувалося подальше зростання цін. *Коммунист, Харьков, 1925, 24 апреля.*

3. “Сільськогосподарський банк” закупив за кордоном 40 тис. кіс для селян Катеринославської губернії. *Коммунист, Харьков, 1925, 24 апреля.*

4. Харків. ЦКНС направила на гастролі по селах республіки хорову капелу ім. М. Леонтовича. *Селянин, Харків, 1925, 24 квітня.*

6. Оголошено про відкриття нової пароплавної колії за маршрутом Одеса – Очаків – Скадовськ – Хорол – Євпаторія – Севастополь. Рейси по цій колії мали здійснюватися щоденно по суботах. *Коммунист, Харьков, 1925, 24 апреля.*

4. Київ. Відкрито сільськогосподарський музей та постійну промислово-виробничу виставку. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 квітня.*

4. Київ. У приміщенні театру ім. В. Леніна розпочалися гастролі МХАТ-ІІ. *Бернацька Р.П. Бурмістренко С. Л. 50 років Українського*

драматичного театру: (Хроніка) // *Театральна культура. Наук. міжвідомчий щорічник, 1964. – К., 1966. – Вип. 1. – С. 286.*

6. Макіївка Сталінського округу Донецької губернії. Металургійний комбінат отримав 700 тис. крб. із центру для будівництва робітничих жител. *Коммунист, Харьков, 1925, 24 апреля.*

24-26 квітня (п'ятниця – неділя).

4. Харків. При Наркомосі УСРР відкрилася II Всесоюзна нарада Головнауки. Порядок денний: про стан і перспективи наукової роботи в союзних республіках; про підготовку наукових працівників; про організацію наукових експедицій; про стан музейної справи та охорони пам'яток; про наукові зв'язки з закордоном; про бібліографічну роботу; про наукові видавництва; про організацію секцій наукових працівників при професійній спілці працівників освіти. *Коммунист, Харьков, 1925, 24 апреля; Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 26, 28 квітня.*

25 квітня (субота).

2. Київ. Відбувся мітинг протесту трудящих поляків проти контрреволюційної діяльності Польщі в Україні через католицьких ксьондзів. На мітингу виступив колишній ксьондз Кшонович. *Коммунист, Харьков, 1925, 25 апреля.*

3. Харків. Центральна комісія нацменшин звернулася з клопотанням до ЦВК МАСРР про надання земельних ділянок для німців-колоністів, які переселились із Сибіру до УСРР. У випадку неможливості прирізки землі в Молдавії, німці-колоністи мали оселитися в Одеській губернії. *Коммунист, Харьков, 1925, 25 апреля.*

3. 8. Маріуполь Донецької губернії. До порту прибув пароплав з 260 тис. пудами борошна, закупленого за кордоном. Більша частина борошна призначалася для робітників Сталінського та Артемівського округів. *Коммунист, Харьков, 1925, 25 апреля.*

4. Оголошено про відкриття у Києві 27 квітня Всеукраїнського геодезичного з'їзду за участю науковців, представників наркоматів і громадських організацій республіки, та делегатів з інших республік. *Ком-*

мунист, Харьков, 1925, 25 апреля.

4. В Державному драматичному українському театрі ім. М. Заньковецької відбулася прем'єра “До третіх півнів” Я. Мамонтова. Режисер – Б. Романицький. *Бернацька Р.П. Бурмістренко С. Л. 50 років Українського драматичного театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. міжвідомчий щорічник, 1964. – К., 1966. – Вип. 1. – С. 286.*

6. Луганський та Старобельський округи Донецької губернії. На громадські роботи для працевлаштування 5-6 тис. селян асигновано 250 тис. крб. *Коммунист, Харьков, 1925, 25 апреля.*

26 квітня (неділя).

2. Одеса. Делегатське зібрання робітників міста взяло шефство над угорською робітницею Яцко Джолля, яку було засуджено угорськими властями до 10 років тюремного ув'язнення за революційну діяльність. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 26 квітня.*

3. Харків. Відкрито Українсько-Східну торговельну палату. *Коммунист, Харьков, 1925, 26 апреля.*

10. Для надання допомоги голодуючим дітям неврожайних районів Катеринославської губернії асигновано 237 тис. крб. Ці кошти мали забезпечити харчування дітей до нового врожаю. *Коммунист, Харьков, 1925, 26 апреля.*

27 квітня (понеділок).

3. Харків. РНК УСРР прийняла постанову “Про Особливу нараду по регулюванню внутрішньої торгівлі УСРР”, яка створювалася з метою виявлення потреб України в сільськогосподарських машинах і знаряддях; для розробки виробничих програм по сільськогосподарському машинобудуванню та складання імпортного плану (визначення номенклатури та якості сільгоспмашин, що підлягали ввезенню із-за кордону); а також для розгляду питань фінансування постачання сільгоспмашинами й т. ін. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 25, Ст. 186.*

4. Київ. Спільне зібрання ВУАН затвердило статuti товариств при ВУАН: Педагогічного, Ботанічного (колишньої Ботанічної секції), Ге-

ологічного (колишньої Біологічної секції). *Історія Національної академії наук України. 1924-1928 рр.* – К.: НБУВ, 1998. – С. 569.

28 квітня (вівторок).

1. Харків. ВУЦВК прийняв постанову “Про відокремлення національних сільрад на Волині”. Було створено польські Старо-Гутеську, Хотинську та Селюцьку сільради у Шепетівському округу; Бобрицько-Болярську, Забаро-Давидівську – у Коростенському округу; Новозаводську, Кошелівську, Довбишанську – у Житомирському округу, а також німецьку Андріївську сільраду в тому ж округу. *ЗУ України, Харків, Від. I, 1925, № 70, Ст. 394.*

2. Бердичів Київської губернії. На посаду заступника голови окрвиконкому призначено „селянина від плугу”. *Коммунист, Харьков, 1925, 28 апреля.*

2. Київ. Відбулася нарада сліпих. Порядок денний: про наслідки роботи всесоюзного з'їзду; вибори київського губернського відділу спілки сліпих. *Коммунист, Харьков, 1925, 28 апреля.*

2. 3. Запоріжжя. Робітники заводу „Більшовик” організували виїзну майстерню для ремонту сільськогосподарського реманенту в 74 господарствах чотирьох підшефних сіл. *Коммунист, Харьков, 1925, 28 апреля.*

3. Харків. Президія Вищої ради народного господарства затвердила положення про створення спеціального промислового фонду в окружному бюджеті для фінансування місцевої промисловості. *Коммунист, Харьков, 1925, 29 апреля.*

3. Кам'янське Катеринославської губернії. Після восьмирічної перерви пущено найпотужніший в СРСР Дніпровський чавуноливарний завод. Задута перша доменна піч. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 квітня.*

3. У зв'язку з банкрутством Балтської райспілки вирішено організувати новий центр споживчої кооперації – “Всесмолдавську спілку споживчих товариств” з центром у Балті та відділеннями в Анан'єві та Бірзулі. Спілка відкрила кредит на 50 тис. крб. *Коммунист, Харьков, 1925, 28 апреля.*

4. Харків. Наркомос УСРР асигнував 18 тис. крб. на забезпечення

бібліотек для національних меншин, укомплектованих книжками на їхній рідній мові. Крім того, для закупівлі літератури по соціальному вихованню надано дотацію в розмірі 15 тис. крб. фінансово маломіцним округам. *Коммунист, Харьков, 1925, 28 апреля.*

6. Крижопільський район Тульчинського округу Подільської губернії. Відбувся розгляд судової справи про так зване „кропивне весілля” – самосуд членів сільради над селянкою, яка покинула свого чоловіка. Члени сільради роздягли її та публічно били кропивою протягом години. Голову сільради ув’язнено строком на 1 рік, а члена сільради, який його підтримував – на 8 місяців. *Коммунист, Харьков, 1925, 28 апреля.*

6. Харків. Наркомсоцзабез УСРР розробив положення про порядок відправки на курорти членів інвалідної кооперації. Кооперовані інваліди забезпечувалися безкоштовним проїздом на курорти та безкоштовним оздоровленням у санаторіях за умовою повного зберігання заробітної плати під час перебування на курортах. Для фінансового забезпечення цих заходів встановлювалися спеціальні відрахування у фонд курортної кампанії з прибутків артілей та товариств залежно від їх економічної спроможності. *Коммунист, Харьков, 1925, 28 апреля.*

10. Катеринославська губернія. У неврожайних районах за останні три місяці розподілено серед голодуючих дітей 86 тис. продовольчих пайків. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 квітня.*

10. Харківська губернія. Зареєстровано 250 тис. селянських господарств, де проживав мільйон селян, які постраждали від недороду. Пашня площею 425 тис. десятин навіть не повернула насіння. В Куп’янському округу збір соломи становив 8-10 пудів з десятини. *Коммунист, Харьков, 1925, 28 апреля.*

10. Миколаїв. Повідомлялося про зростання захворюваності на малярію. Найбільш загрозлива ситуація склалась у Новоодеському районі Миколаївського округу Одеської губернії, де було зареєстровано декілька сот хворих. *Коммунист, Харьков, 1925, 28 апреля.*

29 квітня (середа).

1. С. Кам’янка Катеринославської губернії. Завершено розгляд

судової справи голови сільради с. Іванівка Запорізької губернії, який звинувачувався у скоєні 15 тяжких злочинів – побитті селян і селянок, їх 'валтуванні та вбивстві. Голову сільради присуджено до вищої міри покарання – розстрілу. *Коммунист, Харьков, 1925, 29 апреля.*

1. Прокурор Первомайського округу Одеської губернії порушив кримінальну справу проти колишнього голови сільради с. Олександрівка за фактами розтрати суспільного майна (2 тис. пудів зерна з фонду комітету селянської взаємодопомоги та сільгосподатку 1923 р.) та побиття селян. *Коммунист, Харьков, 1925, 29 апреля.*

1. 2. Шевченківський округ Київської губернії. До складу окрвиконкому обрано 43 члени, з них 18 – „селяни від сохи”. „Селянина від сохи” призначено на посаду заступника окрвиконкому. *Коммунист, Харьков, 1925, 29 апреля.*

1. 4. Варшава. Польський сейм більшістю голосів відхилив пропозицію українських послів про асигнування коштів для легалізації українського університету і української політехніки у Львові. „За” проголосували представники національних меншостей і члени ПСС. *Діло, Львів, 1925, 29 квітня.*

3. Харків. Транспортна секція Ради з'їздів торгівлі, промисловості та транспорту постановила організувати залізничний банк для кредитування залізниць УСРР. *Коммунист, Харьков, 1925, 29 апреля.*

3. Харків. НКШС сполучення затвердив план холодильного будівництва в Україні. *Коммунист, Харьков, 1925, 29 апреля.*

4. Харків. РНК УСРР доручила Наркомфіну УСРР асигнувати 5 тис. крб. на реставрацію башти колишнього турецького палацу в Кам'янець-Подільському. *Коммунист, Харьков, 1925, 29 апреля.*

6. С. Хорошеве Харківської губернії. Губернська народська освіта організувала будинок для жебраків в інвалідному містечку. *Коммунист, Харьков, 1925, 29 апреля.*

6. Харків. РНК УСРР прийняла проект постанови ВУЦВК і РНК УСРР про колективи, що організовувалися комітетами бірж праці для надання трудової допомоги безробітним. Згідно з цією постановою комітетам бірж праці надавалося право створювати виробничі, торговельно-

комісійні та трудові колективи для безробітних за згодою із профспілками. *Коммунист, Харьков, 1925, 29 апреля.*

6. Харків. Центральна комісія по боротьбі із безробіттям асигнувала 179 тис. крб. для організації громадських робіт у Києві. Київська губерньська комісія додатково асигнувала 100 тис. крб. На громадських роботах планувалося працевлаштувати 1 тис. 600 безробітних. *Коммунист, Харьков, 1925, 29 апреля.*

30 квітня (четвер).

1. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про утворення на території Одеської губернії Ландауського району”, який створювався на території Миколаївського округу з центром у колонії Ландау. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 24, Ст. 178.*

1. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про зміни в адміністративно-територіальному поділі Донецької губернії”, згідно з якою на території Маріупольського округу створювався Люксембурзький район з центром у колонії Люксембург; переносився центр Петропавловського району в с. Нікольське з відповідним перейменуванням району в Нікольський. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 24, Ст. 177.*

1. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про заходи проведення повної українізації радянського апарату”. Кінцевим строком українізації державних закладів і установ було встановлено 1 січня 1926 р. Відповідальність за її проведення покладалася на керівників цих закладів і установ. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 25, Ст. 202.*

3. Москва. Рада праці та оборони затвердила програму будівництва хлібного заводу у Києві продуктивністю 4,5 тис пудів хліба щоденно, який мав на половину забезпечити споживання хліба в місті. *Коммунист, Харьков, 1925, 1 мая.*

3. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про сировинну нараду при Наркомвнуторзі УСРР”. Мета створення наради – розробка питань, пов’язаних із сировинними заготівлями та розвитком відповідних галузей сільського господарства та промисловості. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 25, Ст. 203.*

4. Харків. Президія ВУЦВК розглянула питання про хиби в роботі видавництва по розповсюдженню гуманітарної літератури. Прийнято рішення про заборону розповсюдження літератури через приватних агентів. Причому агенти місцевих відділів видавництва в обов'язковому порядку мали призначатися за рекомендаціями громадських і профспілкових організацій. *Коммунист, Харьков, 1925, 30 апреля.*

6. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про ліквідацію комісії допомоги демобілізованим червоноармійцям й про передачу їхніх функцій органам Всеукраїнського центрального комітету допомоги хворим і пораненим червоноармійцям – інвалідам війни, їхнім родинам та демобілізованим при Наркосоззабезі (“Всеукрцехкомпом”). Функції скасованих комісій, що існували при ВУЦВК і губернських виконкомах, покладалися на “Всеукрцехкомпом” та його місцеві органи. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 24, Ст. 181.*

6. Із Донбасу повідомлялося про підготовку до першотравневих свят. У Сталінському окрузі планувалося відкрити 13 дитячих площадок, а в Артемівському – 10 дитячих ясел. *Коммунист, Харьков, 1925, 30 апреля.*

6. Артемівський округ Донецької губернії. Окрвиконком постановив виселити з націоналізованих будинків 133 особи, які користувалися нетрудовими доходами й заселити звільнені помешкання робітниками. *Коммунист, Харьков, 1925, 30 апреля.*

10. Харків. Президія губвиконкому постановила створити спеціальну комісію для обстеження продовольчого становища населення в неврожайних районах Маріупольського округу. Досі в недорідних районах видавалося 4 тис. дитячих продовольчих пайків щомісячно. *Коммунист, Харьков, 1925, 30 апреля.*

Кінець квітня

1. Конотоп Чернігівської губернії. Окружне бюро КП(б)У постановило вилучити зброю у пересічних членів окружної організації КСМУ, за виключенням активу, в зв'язку з участю комсомольців у кримінальних бандах. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2117, арк. 93.*

Квітень – травень.

6. Чернігівський округ. На ґрунті недовіри до карної політики радянської влади почастишали випадки селянських самосудів у формі вбивств осіб, запідозрених у карних злочинах. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2117, арк. 12.*

Травень.

1. С. Дзиговка Ямпольського району Могилівського округу Подільської губернії. Створено 9 єврейських колоній. Місцеві селяни, незадоволені передачею землі колоністам, стравили їхні посіви. Вимагаючи припинення масового переселення євреїв до сіл, вони загрожували погромами. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2117, арк. 12.*

5. Повідомлялося про розвиток сектантського руху реформістів, баптистів, штундистів, суботників, а також про посилення релігійних настроїв селян в МАСРР і Могилівському окрузі Подільської губернії. Це засвідчувалося численними клопотаннями релігійних громад до місцевих органів влади про дозвіл на хресні ходи на Фоміну неділю, на освячення колодязів й т. ін. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2117, арк. 12.*

6. Катеринославська губернія. Відправлено на курорти 328 робітників і службовців. Серед них 80% становили робітники. *Коммунист, Харьков, 1925, 23 мая.*

6. Харків. До громадських робіт по благоустрою міста було залучено 2 тис. безробітних. В міру розширення робіт, на них планувалося працевлаштувати ще 2 тис. безробітних. *Коммунист, Харьков. 1925, 29 мая.*

10. Могилівський округ Подільської губернії. Голодувала більша частина населення в восьми районах і 10-12% населення – у семи районах. Було зареєстровано 15 випадків голодних смертей. Допомога надавалася 10% дорослого населення. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2117, арк. 12.*

10. Повідомлялося про голод у Крутянському Рибницькому, Балтському, Кам'янському і Тираспольському районах МАСРР. Населення харчувалося сурогатами. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2117, арк. 12.*

1 травня (п'ятниця).

3. Слов'янськ Артемівського округу Донецької губернії. Пущено

завод „Електрон”, що входив до групи заводів „Червоний хімік”. Завод виробляв хлор, хлорне вапно, бертолетову сіль, кисень і водень. *Коммунист, Харків, 1925, 1 мая.*

6. Катеринослав. У клубах відбулося урочисте “братання” робітників і селян в честь Першого травня. *Коммунист, Харків, 1925, 1 мая.*

8. Київ. На першотравневі свята прибули делегати *Селянського Інтернаціоналу*. *Коммунист, Харків, 1925, 3 мая.*

2 травня (субота).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У розглянуло організаційні питання ІХ Всеукраїнського з’їзду рад. Затверджено час відкриття, склад президії, мандатної комісії, фракції КП(б)У, принципи формування та завдання діяльності сеньорен-конвенту, порядок денний з’їзду та регламент виступів. Також розглянуто проекти резолюцій з’їзду. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 64-66.*

1. Маріуполь Донецької губернії. Контрольна комісія окружному КП(б)У викрила зловживання владою ряду відповідальних працівників міліції та рядових міліціонерів на чолі з головою окружного відділення міліції. Винних у посадових злочинах заарештовано та залучено до судової відповідальності. *Коммунист, Харків, 1925, 3 мая.*

1. 2. Маріуполь Донецької губернії. Обрано новий склад окрвиконкому в кількості 41 члена та 15 кандидатів. З них за соціальним походженням – 12 селян і 6 робітників; за статевою приналежністю – 6 жінок, а решта чоловіки. Посаду заступника окрвиконкому обіймав безпартійний робітник. На першому засіданні окрвиконкому було накреслено план висування робітників і селян до окружного земельного управління, відділів Наркомосу, охорони здоров’я та інших органів. *Коммунист, Харків, 1925, 3 мая.*

2. Харків. Відкрилася Всеукраїнська конференція політкаторжан і заслано-поселенців. Порядок денний: про роботу Всесоюзного товариства політкаторжан і заслано-поселенців; про міжнародне та внутрішнє становище СРСР; про план роботи Всеукраїнського товариства політкаторжан і заслано-поселенців. *Коммунист, Харків, 1925, 2 мая.*

3. Катеринослав. Пущено єдиний в СРСР металургій завод по виробництву оцинкованого заліза (колишній “Шодуар Б”). Його листопрокатний цех виробляв 80 тис. пудів дахового заліза щомісячно. *Коммунист, Харьков, 1925, 3 мая.*

4. Харків. Українська економічна нарада затвердила статут Всеукраїнського фото-кіно управління (ВУФКУ), яке мало діяти як орган Наркомосу УСРР, що проводив культурно-освітню та політико-ідеологічну роботу на засадах госпрозрахунку. ВУФКУ надавалася державна монополія в сфері кінематографії. Прибутки ВУФКУ впродовж трьох років мали витрачатися на посилення основного та обігового капіталу цього об'єднання. *ЗУ України, 1925, Від II. 3 14-15, Ст. 34.*

3 травня (неділя).

1. Харків. На площі перед ВУЦВК відбулася радіотрансляція виступів голови РНК СРСР Л. Каменева та РНК УСРР Г. Петровського на IX Всеукраїнському з'їзді рад. *Коммунист, Харьков, 1925, 5 мая.*

б. Харків. ВУЦВК прийняв постанову про організацію триденника боротьби з туберкульозом у травні місяці. Органам охорони здоров'я було запропоновано зосередити головну увагу на оздоровленні села, а комнезамам – на підтримці діяльності медичних закладів. *Коммунист, Харьков, 1925, 3 мая.*

б. Харків. РНК УСРР прийняла постанову про підвищення зарплати працівникам низового радянського апарату та деяким категоріям культпрацівників, що забезпечувалися з місцевого бюджету. Для цих категорій працівників встановлювався мінімум зарплати: вчителям трудової школи в розмірі 30 крб. на місяць, завідувачам трудової школи – 35 крб., вчителям школи профосу – 35 крб., завідувачам школи профосу – 40 крб., лікарям – 50 крб., стоматологам – 34 крб., фельдшерам – 30 крб., медичним сестрам – 24 крб., агрономам і ветеринарним лікарям – 50 крб., народним суддям і слідчим – 55 крб. 50 коп., головам райвиконкомів – 63 крб., членам і секретарям райвиконкомів – 48 крб., начальникам районних відділів міліції - 55 крб. 50 коп., рахівникам – 42 крб., головам і секретарям сільрад – 20 крб. *Коммунист, Харьков, 1925, 3 мая.*

6. Повідомлялося, що у зв'язку з невиконанням у першій половині 1924/25 р. плану фінансування і розвитку сільської медичної мережі, президія ВУЦВК УСРР надіслала губвиконкомам циркулярний лист, в якому визначалися заходи покращення медичного обслуговування на селі. У листі зазначалося, що незважаючи на збільшення місцевого бюджету на 58% за цей період, асигнування на охорону здоров'я зросли лише на 40%. Відповідно забезпечення сільського населення лікарняними ліжками на селі, що дорівнювалося одній койці на 2 тис. 800 хворих, не відповідало запланованій нормі – одній койці на 2 тис. хворих. *Коммунист, Харьков, 1925, 3 мая.*

3 травня (неділя).

2. С. Рогівка Валківського району Харківського округу Харківської губернії. Робітники Харківського канатного заводу ім. Г. Петровського уклали договір з Барановською та Болгаревською сільрадами про шефство над хуторами, що об'єднувалися цими сільрадами. *Селянин, Харків, 1925, 14 травня.*

4. Повідомлялося, що серед робітників транспортників Катеринославської залізниці ліквідовано неписьменність. *Коммунист, Харьков, 1925, 5 мая.*

7. Київ. У художньому інституті відбулося святкування 25-ої річниці професійної та громадської діяльності професора архітектури Київського художнього інституту В. Рикова. *Коммунист, Харьков, 1925, 6 мая.*

3 – 10 травня (неділя - неділя).

1. Харків. Відбувся ІХ Всеукраїнський з'їзд рад робітничих, солдатських, селянських і червоноармійських депутатів. Порядок денний: доповідь про діяльність уряду СРСР; звіт уряду УСРР; про зміцнення й підйом селянського господарства. *Резолюції Всеукраїнських з'їздів Рад робітничих, селянських та червоноармійських депутатів. – Харків, 1932. – С. 195.*

4-14 травня (понеділок – субота).

2. Вашингтон. Делегати Української жіночої ради (Г. Чикаленко,

О. Лотоцька і Ю. Єрмова), що об'єднувала українок-емігранток, прийняли участь у конгресі Міжнародної жіночої ради. Українки відстояли право на членство своєї національної ради в міжнародному органі всевітнього жіночого руху, хоча, як правило, таке право надавалося жіночим організаціям державних націй. *Діло, Львів, 1925, 19 травня.*

5 травня

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило відредаговані на минулому засіданні проекти резолюцій з'їзду, порядок виборів делегатів на Всесоюзний з'їзд рад та затвердило принципи формування та склад ВУЦВК. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 67-68 зв.*

6 травня (середа).

1. Харків. ВУЦВК встановив термін переходу УСРР до триступеневої системи управління – до 1 жовтня 1925 р. *Коммунист, Харьков, 1925, 6 мая.*

1. Харків. ВУЦВК включив до складу Ландауського німецького району Миколаївського округу Зульський, Іганестальський, Карлсруєський, Катеринентальський, Ландауський, Шпеєрський, Рорбахський, Вормський та Роштадський райони. *Коммунист, Харьков, 1925, 6 мая.*

1. Харків. ВУЦВК постановив організувати в межах Маріупольського округу Донецької губернії Люксембурзький німецький район. *Коммунист, Харьков, 1925, 6 мая.*

1. Одеса. Міська колегія оборонців відправила першу групу адвокатів у кількості 10 осіб для організації юридичної допомоги на селі. *Коммунист, Харьков, 1925, 6 мая.*

2. Артемівськ Донецької губернії. Відкрився з'їзд юнкорів Донбасу. Прибуло 100 делегатів від 2 тис. юнкорів. На з'їзді працювала виставка стінних газет, що видавалися гуртками юнкорів газети „Молодий шахтар”. *Коммунист, Харьков, 1925, 6 мая.*

2. Харків. Відкрилася Всеукраїнської конференції Міжнародної організації допомоги революціонерам (МОДР). Порядок денний: про діяльність МОДР на селі; проблеми культурно-масової роботи; фінансові

справи. *Коммунист, Харьков, 1925, 6 мая.*

3. Харків. РНК УСРР асигнувала катеринославському тресту “Металооб’єднання” довгострокову позику в розмірі 175 тис. крб. на потреби технічної реконструкції заводу ім. К. Маркса: встановлення парової турбіни та нового прокатного стану, що мали підвищити продуктивність заводу на 40%. *Коммунист, Харьков, 1925, 6 мая.*

3. Катеринослав. Відкрився акціонерний банк із загальним капіталом в 1 млн. крб. Половина банківських коштів призначалася для кредитування житлового будівництва. *Коммунист, Харьков, 1925, 6 мая.*

3. Харків. Президія ВУЦВК постановила виділити особливий земельний фонд для розвитку виноградарства на сипучих пісках Придністров’я вздовж р. Дністер. Переселенці, які заселяли цей фонд, мали забезпечуватися земельними ділянками розміром, що в 1,5 перевищував норму земельних наділів, встановлену для Придністров’я, а також отримувати податкові пільги. *Коммунист, Харьков, 1925, 6 мая.*

3. 8. Повідомлялося, що з початку травня акціонерне товариство „Русотюрк” закупило в Україні 1 млн. пудів вугілля для експорту до Туреччини. *Коммунист, Харьков, 1925, 6 мая.*

4. 8. Київ. До ВУАН надійшла пропозиція Американської ради наукових товариств про постачання найбільших бібліотек і наукових закладів УСРР новітньою науковою американською літературою. ВУАН приступила до укладання списку потрібної наукової літератури. *Коммунист, Харьков, 1925, 6 мая.*

6. Одеська губернія. Розпочалися роботи по відбудові телефонної колії Одеса – Сімферополь – Севастополь та організації 26 телефонних стацій, а в Молдавській АСРР – по налагодженню 11 телефонних колій. *Коммунист, Харьков, 1925, 6 мая.*

6. Харків. РНК УСРР асигнувала 386 тис. крб. для боротьби з безробіттям у Катеринославській губернії. З них 191 тис. крб. призначалася для організації громадських робіт, а 129 тис. крб. – для заснування артілей для безробітних. *Коммунист, Харьков, 1925, 6 мая.*

6. Харків. Президія ВУЦВК скасувала Центральну та губернські комісії допомоги демобілізованим червоноармійцям, передавши їх

повноваження комітетам допомоги хворим і пораненим червоноармійцям. *Коммунист, Харьков, 1925, 6 мая.*

6. Харків, РНК УСРР асигнувала 100 тис. крб. для оздоровленню дітей Донбасу. Наданих коштів вистачило для організації 22 дитячих денних санаторіїв, 2 дитячих таборів і 73 літніх ясел на селі. *Коммунист, Харьков, 1925, 6 мая.*

6-10 травня (середа - п'ятниця).

1. Рівне. Відбувся суд над українськими послами польського сейму, членами Селянської спілки П. Васильчиком, С. Козицьким, М. Чучмаєм, які звинувачувалися в агітації проти існуючого ладу в Польщі. Васильченка та Козицького було засуджено на рік, а Чучмая – на два роки ув'язнення. *Діло, Львів, 1925, 8, 10. 12 травня.*

7 травня (четвер).

1. Харківська губернська комісія РСІ завершила роботу по перевірці особового складу держапарату в столиці та округу. Перевірено 253 заклади, де працювало 15 тис. 526 співробітників. За наслідками перевірки звільнено 1 тис. 223 співробітника, причому 54 – без права працювати в радянському апараті. З них 27,1% було звільнено як політично неблагонадійні, 16,6% – як матеріально забезпечені поза місцем служби, 12,2% – за незадовільну роботу, 8,7% – за халатність, 5,5% – як родичі керівників установ, 5,5% – за зловживання владою, 5,5% – за хабарі, 5,5% – як раніше підсудні, 4,5% – як бувши торговці, 4,2% – за пияцтво, 2,7% – за розкрадання державного майна, 2,2% – за грубе поводження з відвідувачами, 1,8% – за бюрократизм, 1,4% – як бувши підприємці, 0,8% – як бувши дворяни та поміщики, 0,4% – за використання службового положення, 0,4% – за зв'язки з приватними торговцями, 0,2% – за безгосподарність. Із числа звільнених найбільші групи склали працівники фінансових закладів – 13,9%, кооперативних – 12,5%, господарських – 10,8%, торговельних – 9,25%, адміністративних – 6,5%. *Коммунист, Харьков, 1925, 7 мая.*

1. 2. Волинська губернія. Завершено вибори окрвиконкомів. Повсюдно

на посади заступників голів окрвиконкомів обрано безпартійних селян. До президії губвиконкому також було введено безпартійного селянина. *Коммунист, Харьков, 1925, 7 мая.*

2. Артемівськ Донецької губернії. Шефська комісія окружного кооперативу придбала трактор для комнезаму підшефного села. *Коммунист, Харьков, 1925, 7 мая.*

3. Повідомлялося про зниження цін на жито в Бориспільському районі Київського округу Київської губернії з 3 до 2 крб. *Коммунист, Харьков, 1925, 7 мая.*

3. Катеринослав. На металургійному заводі ім. Г. Петровського пущено цементний цех продуктивністю 80 тис. пудів щомісячно. *Коммунист, Харьков, 1925, 7 мая.*

3. 8. Акціонерне товариство „Русотюрк” уклало торговельні угоди з Туреччиною на імпорт з СРСР 30 тис. т цементу, 180 т вугілля та 10 тис. т соди. *Коммунист, Харьков, 1925, 7 мая.*

3. 8. Новоросійськ. Із Англії привезено турбіну, призначену для Штерівської електростанції. *Коммунист, Харьков, 1925, 7 мая.*

4. Одеса. За останні два тижні на Першій державній кінофабриці Всеукраїнського кіно-фото управління було знято декілька короткометражних фільмів для “Кіно-тижня” в екранізованому журналі Всеукраїнського фото-кіно управління “Маховик” операторів Д. Фельдмана та Г. Дробіна: “З’їзд рад в АМСРР”, “Суд над ксьондзами”, “Члени англійського робітничого руху в Одесі”, “Єврейські колонії”, “Першотравень”. *Театральная неделя, Одесса, 1925, № 10, 7 мая 1925, С. 9.*

10. Український Червоний Хрест розширив допомогу голодуючим, особливо у Миколаївському окрузі, де населення неврожайних місцевостях перейшло до харчування комишами. Голодуючим було призначено тисячу пайків щомісячно до нового врожаю (впродовж травня, червня та липня). Крім того, для боротьби з голодом було асигновано 215 тис. крб. *Коммунист, Харьков, 1925, 6 мая.*

8 травня (п’ятниця).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову по доповіді Револуційної військової ради Українського військового округу та

співдоповіді ЦКК та ДПУ. Вирішено надіслати циркуляр до парторганізацій, в якому зауважити на значенні партроботи в РСЧА, зміцненні зв'язку між парткомітетами та політорганам, досягненні єдності комуністів, розширенні допомоги родинам червоноармійців, комскладу та поліпшенні побутових умов червоноармійців. Підкреслено особливу важливість партроботи в територіальних частинах й, зокрема, участі комуністів у зборах цих частин нарівні з іншими військовозобов'язаними. Вирішено створити спеціальну комісію, яка займалася б проблемами укомплектування викладачами та слухачами військово-навчальних закладів та їх матеріального забезпечення; добору та підготовки курсантів на курси молодшого комскладу; вивчення настроїв в армії у зв'язку з переходом на єдиноначальність; розробкою положень та інструкцій про формування терчастин та територіальних зборів та деякими іншими. Розв'язання господарсько-фінансових питань пропонувалося передати на розгляд радянських органів. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 69-69 зв.*

1. 7. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанову про прийняття до КП(б)У колишніх членів Української комуністичної партії – Авдієнка, Драгомирецького та А. Речицького. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 70.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило пропозицію комісії політбюро про конструювання складу ВУЦВК. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 71-73.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило порядок скликання Всеукраїнських з'їздів та нарад. Визнано доцільним, щоб скликання Всеукраїнських з'їздів та нарад радянських, господарських і громадських організацій відбувалося з санкції ЦК КП(б)У, але після офіційного дозволу керівних органів відповідних організацій. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 70.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло до керівництва постанову ЦК РКП(б) від 7 травня про склад ВУЦВК. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 70 зв.*

2. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанову бюро ЛКСМУ від 25 квітня про скликання пленуму ЦК ЛКСМУ на 1 квітня.

ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 70.

6. Харків. Губвиконком постановив асигнувати 35 тис. крб. для допомоги жебракам – на організацію громадських робіт для дорослих і організацію громадського харчування для дітей. *Коммунист, Харьков, 1925, 8 мая.*

6. 10. Харків. Наркомзем УСРР асигнував 230 тис. крб. для організації громадських меліоративних робіт в неврожайних районах Катеринославської губернії. *Коммунист, Харьков, 1925, 8 мая.*

9 травня (субота).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило президію ВУЦВК у складі 17 членів, з них 2 безпартійних (робітник і селянин), та 5 кандидатів. Членами затвердили Г. Петровського, П. Буценка, М. Скрипника, І. Булата, Ф. Угарова, В. Полякова, І. Гаврлініна, Д. Лебеда, М. Шумського. Л. Кагановича, М. Володимирського, О. Шліхтера, І. Мусульбаса, Я. Савцова. Кандидатами – Лобанова, Ф. Корнюшина, С. Кузнєцова, Я. Дудніка, К. Сухомліна. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 72 зв.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило кандидатів до ради національностей ВЦВК: Ф. Угарова, П. Буценка, Г. Гринька, М. Скрипника, В. Затонського та кандидатами до них – П. Любченка та Скарбека. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 72 зв.*

6. Повідомлялося, що Донецький губернський відділ спілки гірників приступив до будівництва 13 Палаців праці на рудниках Донбасу. *Коммунист, Харьков, 1925, 9 мая.*

6. Повідомлялося, що Донецький Робмед (губернський відділ робітничої медицини) фінансував організацію 12 санаторіїв у промислових районах Луганського, Артемівського та Сталінського округів. У кожному з цих округів планувалося відкрити по одному денному та три нічних санаторії. *Коммунист, Харьков, 1925, 9 мая.*

8. Повідомлялося про дозвіл колишнім військовополоненим Першої світової війни, що народилися в Румунії, повернутися на батьківщину, згідно з угодою між урядами СРСР і Румунії, що була нещодавно підписана. *Коммунист, Харьков, 1925, 9 мая.*

10 травня (неділя).

1. Харків. Відбулася перша сесія ВУЦВК ІХ скликання. Порядок денний: вибори президії ВУЦВК; затвердження складу РНК УСРР. Сесія обрала президію ВУЦВК у складі 17 членів і 5 кандидатів, залишивши РНК УСРР у колишньому складі з тим, щоб список уряду був винесений на остаточне затвердження другої сесії ВУЦВК ІХ скликання. Головою РНК затверджено В. Чубаря. *Коммунист, Харьков, 1925, 12 мая.*

1. Харків. ІХ Всеукраїнський з'їзд рад прийняв постанову "Про затвердження персонального складу ВУЦВК і РНК УСРР". Членами президії ВУЦВК було обрано Г. Петровського (головою). П. Буценка (секретарем), М. Владимирського, Ф. Угарова, В. Затонського, Д. Лебеда, І. Булата, В. Полякова, О. Шумського, О. Шліхтера, І. Мусульбаса, І. Гавриліна, Я. Савцова, Л. Якуба, Пучко. Кандидатами в члени – М. Лобанова, Ф. Корнюшина, Я. Дудника, С. Кузнецова, К. Сухомліна. Головою РНК УСРР було обрано В. Чубаря. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 49-50, Ст. 314.*

1. Харків. ІХ Всеукраїнський з'їзд рад прийняв постанову "Про обрання представників до ради національностей ЦВК СРСР". Членами ради обрано М. Скрипника, А. Буценка, Ф. Угарова, Г. Гринька, В. Затонського; кандидатами – П. Любченка, Скарбека. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 49-50, Ст. 312.*

1. Харків. ІХ Всеукраїнський з'їзд рад прийняв постанову "Про затвердження конституції МАСРР". *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 49-50, Ст. 313.*

1. Харків. ІХ Всеукраїнський з'їзд рад прийняв постанову "Про зміну конституції УСРР". До тексту конституції внесено зміни з урахуванням створення Союзу РСР, МАСРР у складі УСРР, переходу на триступеневу систему управління, а також зі встановленням низки основних законів у царині радянського будівництва та національно-культурного життя. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 48, Ст. Ст. 302.*

1. Харків. ІХ Всеукраїнський з'їзд рад прийняв постанову "По доповіді НК РСІ". Накреслено заходи поліпшення роботи державного апарату шляхом залучення робітників та трудящих селян до роботи ревізійних комісій; розширення діяльності системи скарг й, зокрема, роботи

Бюро скарг НК РСІ; наближення юридичної допомоги до села; зміцнення ролі сількорів; покращення структури державного апарату, боротьби з надлишками в його роботі; скасування паралелізму в діяльності різних главків; вдосконалення діловодства. Визначено завдання діяльності органів РСІ: сприяння розвитку виробничих сил; посиленню ролі виробничих нарад в справі раціоналізації виробництва; зниженню накладних витрат та покращанню роботи торгового апарату; здійсненню національної політики; “оживленню” роботи низового радянського апарату; формуванню місцевих бюджетів; висуванню робітників і селян до роботи в органах РСІ та їх підготовка через інститут стажерів. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 49-50, Ст. 308.*

1. Харків. ІХ Всеукраїнський з’їзд рад прийняв постанову “Про перехід до триступеневої системи управління”. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 49-50, Ст. 309.*

1. Харків. ІХ Всеукраїнський з’їзд рад прийняв постанову “По звіту уряду УСРР”. Зауважено на досягненнях та визначено основні завдання діяльності уряду УСРР: у галузі національної політики (поглиблення українізації, задоволення запитів національних меншин, залучення всіх національностей до радянського будівництва); державного будівництва (покращання роботи радянського апарату шляхом зміцнення революційної законності); фінансів і бюджету (зміцнення фінансової дисципліни, рівномірний розподіл коштів між містом і селом); сільського господарства (боротьба з засухою та її наслідками, посилення кредитування сільського господарства шляхом залучення селянських коштів); промисловості (пріоритетний розвиток металургійної промисловості та галузей, що обслуговували потреби села, електрифікація Дніпровського економічного району); транспорту (створення республіканських і місцевих шляхових фондів); торгівлі (подолання “ножиць цін” на промислові та сільськогосподарські товари, зміцнення кооперативної торгівлі); соціальній сфері (підвищення реальної заробітної плати робітників, розвиток допомоги безробітним, розширення мережі сільських медичних закладів); комунального господарства (створення республіканського комунального фонду, розвиток житлової кооперації шляхом

збільшення асигнувань із союзного фонду на житлове будівництво, зміцнення протипожежної охорони села); культурного будівництва (запровадження загального навчання на ґрунті ліквідації неписьменності). *ЗУ України, Харків, 1925, Від. 1, № 48, Ст. 304.*

1. Харків. ІХ Всеукраїнський з'їзд рад прийняв постанову “По доповіді військового командування”. Визначено заходи зміцнення боєздатності Червоної Армії та Червоного флоту: навчання та виховання перемінного складу територіальних частин; створення матеріальної бази для навчання допризовників та ліквідація їхньої неписьменності; розвиток військової промисловості, особливо авіаційної та хімічної; шляхове будівництво з урахуванням обороноздатності країни; врахування потреб армії в бюджетній політиці; будівництво та ремонт казарм, покращання матеріально-побутових умов військовослужбовців, дотримання наданих їм пільг, включення питань військового будівництва до учбових планів Наркомосу; українізація Червоної армії, посилення пропаганди військово-політичного характеру, розвиток спорту серед молоді, здійснення “змички” Червоної армії та Червоного флоту з трудящими. *ЗУ України, Харків, 1925, Від. 1, № 48, Ст. 306.*

2. Відкрилася Всеукраїнська конференція інженерів і техніків хімічної промисловості. Порядок денний: доповідь Центрального бюро інженерно-технічної секції при ЦК спілки хіміків; доповіді з місць; про стан хімічної промисловості, про “Доброхім” та інші питання. *Коммунист, Харьков, 1925, 10 мая.*

3. Харків. ІХ Всеукраїнський з'їзд рад прийняв постанову “Про сільське господарство республіки”. Визначено заходи зміцнення прибутковості селянських господарств: розвиток сільськогосподарських кустарних промислів; інтенсифікація сільського господарства шляхом розповсюдження доходних трудомістких культур; поширення орендних земельних відносин; кооперація селянських господарств; розвиток державних господарств; відбудова господарств, що постраждали від посухи; розвиток сільськогосподарського кредиту шляхом залучення коштів селян; зміцнення галузей промисловості по переробці сільськогосподарської продукції; задоволення потреб селян в лісах, деревині

та пасовищах; переселення селян з агро-перенаселених районів. *ЗУ України, Харків, 1925, Від. 1, № 48, Ст. 305.*

3. Харків. IX Всеукраїнський з'їзд рад прийняв постанову "Про стан і перспективи промисловості". Визначено заходи розвитку вітчизняної промисловості: подолання кризи збуту промислової продукції шляхом зменшення "ножиць цін" на сільськогосподарські та промислові товари; збільшення виробництва товарів для задоволення потреб села; розвиток промисловості по переробці сільськогосподарської продукції та місцевої та кустарної промисловості; зменшення собівартості промислової продукції; здешевлення банківського кредиту для фінансування промисловості; збільшення асортименту та покращання якості промислової продукції; зростання продуктивності праці промисловості шляхом раціоналізації виробництва та інтенсифікації праці; електрифікація промисловості; підвищення кваліфікації робітничої сили; покращання житлових умов робітників; пріоритетний розвиток металургії та машинобудування, особливо сільськогосподарського, залізничного та торгівельного суднобудування, а також добувної та цукрової промисловості; експорт промислової продукції, насамперед добувної й харчової. *ЗУ України, Харків, 1925, Від. 1, № 48, Ст. 306.*

3. Згідно з постановою тресту Південсталі (Південного металургійного тресту), катеринославські металургійні заводи розподілено на три групи. До першої групи увійшли заводи ім. Г. Петровського та В. Леніна, до другої – „Комунар” і „Комінтерн”, до третьої – дротово-гвоздильний завод ім. К. Лібкнехта. *Коммунист, Харьков, 1925, 10 мая.*

3. Катеринослав. На металургійному заводі ім. Г. Петровського пущений мідноливарний цех продуктивністю 2 тис. мідного лиття щомісячно. *Коммунист, Харьков, 1925, 10 мая.*

3. Київ. Відкрито рух по новим мостам через Дніпро: імені Є. Бош і Русанівському. *Правда, Москва, 1925, 16 мая.*

3. 6. Криворізький округ Катеринославської губернії. У колишньому маєтку поміщика Давидова відкрито першу в Україні лісівницько-акліматизаційну станцію. *Коммунист, Харьков, 1925, 10 мая.*

3. 8. Миколаїв. У порту закінчилося навантаження пароплаву „Стоп-

гейм” і розпочалося навантаження пароплаву „Лоте” залізною рудою для експорту до Німеччини. План експорту до закриття навігації складав 25 млн. пудів. *Коммунист, Харьков, 1925, 10 мая.*

4. Харків. Відбулася I Всеукраїнська конференція фізиків. Порядок денний: про організацію науково-дослідної діяльності в УСРР; про підготовку викладачів вузів; про зв'язок між наукою та технікою; про організацію науково-дослідної роботи в УСРР. *Пролетарий, Харьков, 1925, 16 мая.*

12 травня (вівторок).

1. Перша буденівська козака конференція надіслала привітання Маріупольському окружному, в якому заявила про солідарність з КП(б)У. *Коммунист, Харьков, 1925, 12 мая.*

3. Побудовано канатну дорогу на Кадіївському руднику, що наполовину зменшила витрати по перевезенню палива до вантажної станції. *Коммунист, Харьков, 1925, 12 мая.*

3. Розпочато відбудову Божедарівського і Федорівського рудників у Криворізькому районі, яку планувалося завершити до 1 жовтня. В поточному операційному році їх продуктивність мала скласти 20 млн. пуд залізної руди. *Коммунист, Харьков, 1925, 12 мая.*

4. Полтава. Відкрито курси по підготовці керівників дитячого руху. На курси зараховано 200 слухачів. *Коммунист, Харьков, 1925, 12 мая.*

4. 8. Американська секція допомоги студентам запропонувала одеському Будинку вчених надати допомогу в забезпеченні бібліотеки будинку американськими науковим монографіями та журналами. *Коммунист, Харьков, 1925, 12 мая.*

6. Полтава. Для літнього оздоровлення дітей організовано 18 дитячих садків-ясел на 40 дітей кожний, а в санаторній місцевості Беяки-Ярошки – дитячий табір для 600 дітей. Впродовж літнього сезону планувалося оздоровити 2 тис. дітей. *Коммунист, Харьков, 1925, 12 мая.*

6. 10. Повідомлялося, що Харківський губвиконком асигнував 550 тис. крб. для громадських робіт у недорідних округах губернії. З них 265 тис. призначалося Харківському, 145 тис. – Куп'янському та 140

тис. крб. – Ізюмському округам. Всього на громадські роботи, враховуючи раніше надані кошти, було асигновано 1 млн. 442 крб. *Коммунист, Харків, 1925, 12 мая.*

10. Херсонський округ. Зареєстровано 6 тис. хворих на малярію. В зв'язку з поширенням епідемії малярії окружний відділ охорони здоров'я розпочав відсилку протималярійних загонів до сіл. *Коммунист, Харків, 1925, 12 мая.*

10. Харків. Президія губвиконкому асигнувала 486 тис. крб. для допомоги дітям у неврожайних районах до серпня місяця. Харківський округ отримав 265,5 тис. крб., Куп'янський – 131,5 тис., Ізюмський – 65,5 тис., Сумський – 12,5 тис. і Охтирський – 11 тис. *Коммунист, Харків, 1925, 12 мая.*

13 травня (середа).

3. Харків. Відкрилася Всеукраїнська конференція по стандартизації промислового виробництва, яка мала накреслити заходи посилення стандартизації індустріального виробництва в УСРР. Заслухано доповіді про стандартизацію в країнах Західної Європи та в СРСР. *Коммунист, Харків, 1925, 13 мая.*

7. Львів. Помер С. Кузик – меценат, один із засновників українського кооперативного руху в Східній Галичині, член правління товариства „Просвіта” та товариства „Сільський господар”, колишній член ради Крайового союзу господарсько-торговельних спілок. *Діло, Львів, 1925, 14 травня.*

13 – 19 травня (середа – понеділок).

4. 6. Харків. Відбувся Всесоюзний з'їзд по боротьбі з венеричними хворобами. Прибуло 100 делегатів із різних республік СРСР та від німецького товариства боротьби з венеричними хворобами. Порядок денний: про боротьбу з венеричними хворобами; про статеве виховання підлітків; про лікарську тайну при лікуванні венеричних хворих; наукові питання. На з'їзді було заслухано 136 доповідей. *Коммунист, Харків, 1925, 13-21 мая.*

14 травня (четвер).

1. С. Чернобаївка Чернобаївського району Золотоношського округу Полтавської губернії. Відбувся показовий суд над трьома сількорами, звинуваченими сільськими партійцями в дискредитації сільської адміністрації. На судове засідання прибуло 800 селян, з яких записалося до виступу свідками – 60. Заслухавши їхні виступи, суд визнав замітки сількорів справедливими, на підставі чого виправдав їх та залучив до судової відповідальності представників місцевої влади. *Коммунист, Харьков, 1925, 14 мая.*

1. С. Мала Чернявка Бровського району Бердичівського округу Київської губернії. Вбито голову комнезаму Гребенюка. *Коммунист, Харьков, 1925, 14 мая.*

3. Харків. ІХ Всеукраїнський з'їзд рад нагородив селянина Литвинова орденом Червоного трудового прапору та преміював його 50 крб. для внесення авансу на покупку трактору “як зразкового господаря-селянина, що підняв бідняцьке господарство наполегливою працею із застосуванням передових способів обробки землі до зразкового стану”. З'їзд також нагородив Червоним прапором три передові сільськогосподарські комуні – ім. В. Леніна (Сумського округу Харківської губернії), “Маяк” (Лубенського округу Полтавської губернії), “Авангард” (Бердянського округу Запорізької губернії). *Селянин, Харків, 1925, 14 травня.*

3. Харків. Президія Української ради народного господарства постановила створити два нових українських треста – кондитерський та пивоварно-дріжжевий. *Коммунист, Харьков, 1925, 14 мая.*

5. Криворізький округ Катеринославської губернії. Шахтарі руднику “Жовтнева революція” вирішили закрити місцеву церкву, щоб в її приміщенні влаштувати клуб. *Коммунист, Харьков, 1925, 14 мая.*

6. Харків. РНК УСРР постановила закріпити за селянством у постійне трудове користування частину лісного фонду республіки. Згідно з постановою селянським товариствам і об'єднанням надавалося право безкоштовного користування чвертю лісного фонду, що обмежувався. Крім того, селяни додатково отримали можливість задоволення потреб у лісоматеріалах та в лісах побічного користування. *Коммунист,*

Харьков, 1925, 14 мая.

6. Харків. РНК УСРР затвердила план розподілу комунального фонду України для видачі цільових кредитів комунальним господарствам. Кредити призначалися для відбудови та розширення комунальних підприємств. Загальна сума кредиту складала 1 млн. крб. *Коммунист, Харьков, 1925, 14 мая.*

6. Київ. Міськрада постановила виділити земельну ділянку розміром 270 тис. десятин біля ст. Білячі для будівництва робітничого містечка залізничників. *Коммунист, Харьков, 1925, 14 мая.*

10. Сталіно. На металургійному заводі прорвало домну, яка незважаючи на зношеність, давала 50% продукції. Людських жертв не було. *Коммунист, Харьков, 1925, 16 мая.*

10. Харків. ВУЦВК затвердив список недорідних районів для розподілу 150 тис. крб. на допомогу селянським господарствам, що потерпіли від засухи. До списку було внесено 46 районів Одеського, Херсонського, Миколаївського, Червоноградського, Могилівського, Криворізького, Куп'янського, Ізюмського, Катеринославського, Бердянського, Мелітопольського, Старобільського, Луганського, Харківського, Запорізького, Зінов'євського, Бердичівського, Коростенського та Житомирського округів. *Коммунист, Харьков, 1925, 16 мая.*

10. Яворівський і Сколевський повіти, Східна Галичина. Повідомлялося, що в деяких селах на ґрунті голоду почала поширюватися епідемія тифу. *Діло, Львів, 1925, 14 травня.*

15 травня (п'ятниця).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У розглянуло питання, пов'язані із виборами членів ЦВК від України, виступами українських делегатів на ІХ Всеросійському з'їзді рад по доповіді уряду СРСР, а також про представників від України в бюджетній комісії уряду СРСР. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 74 зв.*

1. Кам'янецький округ Подільської губернії. Виїзна сесія губернського трибуналу розглянула справу румунської шпигунської організації. Оскільки керівники організації скрилися від арешту, до судової

відповідальності було притягнуто членів організації – Мишкевського та Вишняківського. Мишкевського було присуджено до вищої міри покарання – розстрілу, Вишняківського – до трьох років ув'язнення з суворою ізоляцією. *Коммунист, Харьков, 1925, 15 мая.*

3. Макіївка Юзовського округу Донецької губернії. На металургійному заводі пущено доменну піч №3. *Пролетарий, Харьков, 1925, 16 мая.*

4. Харків. РНК УСРР прийняла постанову “Про будівництво шкільної мережі загального навчання в УСРР”, згідно з якою визначено строки та зміст роботи по створенню шкільної мережі. Всі роботи було розподілено на три групи: підготовчо-статистичні, організаційно-педагогічні, організаційно-будівельні. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 28, Ст. 218.*

6. Харків. Колегія Наркомпраці УСРР, заслухавши доповідь представника Донецької губернії, прийняла постанову про термінові заходи боротьби з безробіттям у Донбасі. Відділу ринку праці наркомату було запропоновано поліпшити облік безробітних і з'ясування попиту та пропозиції на робочу силу. Колегії наркомату запропоновано порушити перед Наркомпраці СРСР клопотання, по-перше, про заборону відправлення до Донбасу безробітних із союзних республік і про припинення видачі літери на проїзд до Донбасу та інших місцевостей скупчення безробітних – Києва, Одеси та Катеринослава; по-друге, про вивезення безробітних із Донбасу, встановивши для них пільговий тариф на проїзд і надавши грошову допомогу; по-третє, про розширення громадських робіт і громадського харчування безробітних; по-п'яте, про організацію будинків для безробітних у Сталіно, Луганську, Артемівську, Маріуполі; й, по-шосте, про клопотання перед центром про фінансування заходів по боротьбі з безробіттям. *Коммунист, Харьков, 1925, 14 мая.*

16 травня (субота).

1. 6. С. Бершино Донецької губернії. За звинуваченням у співробітництві з бандитами, самосудах над селянами, хабарництві та розкраданні колективного майна було заарештовано голову, секретаря та бухгалтера сільради, голову КНС і сільськогосподарського товариства, двох членів цього товариства та сільську вчительку. *Коммунист, Харьков, 1925, 16 мая.*

1. 6. С. Шкуринці Вінницького округу Подільської губернії. Голова КНС і голова сільради вчинили самосуд на селянином, якого запідозрили в крадіжках – допитували його з застосуванням тортур вогнем. „Інквізиторів” заарештовано й притягнуто до судової відповідальності. *Коммунист, Харьков, 1925, 16 мая.*

3. 6. Горловка Петровського району Артемівського округу. Відкриття з'їзд з питань безпеки гірничих робіт. Мета проведення з'їзду – розробка заходів боротьби з газом і пилом, використовуючи передовий досвід Західної Європи та Америки, а також складання планів розвитку гірничорядувальної та гірничо-випробувальної справ. У з'їзді брали участь науковці Москви, Ленінграду, Катеринославу та донецькі шахтарі. *Коммунист, Харьков, 1925, 16 мая.*

3. Полтавська губернія. На березі р. Псел в околицях с. Дубові гряди винайдено чотири джерела мінеральної води. *Коммунист, Харьков, 1925, 16 мая.*

6. Харків. Українська економічна нарада прийняла постанову “Про кредитування лісом переселенців і розселенців”. Визнано розміри фонду кредитування, норми та строки позики лісом для вказаних категорій селян. *ЗУ України, 1925, Від. II, № 7-8, Ст. 17.*

10. Подільський губвиконком прийняв рішення про надзвичайні заходи щодо організації постачання населення Могилівського округу, що постраждало від недороду. *Коммунист, Харьков, 1925, 16 мая.*

10. Катеринослав. На заводі „Комунар” відбулася пожежа. Причина пожежі – перевертання цистерни з нафтою. *Коммунист, Харьков, 1925, 14 мая.*

17 травня (неділя).

1. Одеса. Надзвичайна сесія губернського суду розглянула справу петлюрівської організації, яка діяла в Одеській губернії. На лаві підсудних опинилося 15 осіб. Двоє з них було засуджено до 10 років ув'язнення з суворою ізоляцією, 8 – до 5 років, троє – до 3 років, один – до 7 і одного – до 2 років ув'язнення. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 мая.*

4. Повідомлялося про припинення діяльності пунктів лікнепу в

Сталінському окрузі в зв'язку з ліквідацією неписьменності. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 мая.*

4. Одеська губернія. Розпочалася кінофікація сіл. Перші кінотеатри було відкрито в с. Димові Ново-Одеського району Миколаївського округу та с. Бакшанці Ясинуватського району Балтського округу. Всього планувалося відкрити 40 кінотеатрів. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 мая.*

6. Харків. Українська економічна нарада затвердила постанову “Про кредитування лісом переселенців і розселенців”. *ЗУ України, 1925, Від II. 3 16-17, Ст. 17.*

6. Одеса. Губвиконком отримав довгострокову позику від держави на відбудову жител для робітників у розмірі 200 тис. крб. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 мая.*

6. Центральний житловий комітет асигнував для житлового будівництва в Катеринославі 750 тис. крб. Кошти було надано робітникам заводів тресту “Південсталь” у довгостроковий кредит для організації житло-будівельної кооперації. На них планувалося відбудувати робітничі житла в Катеринославі та побудувати 10 нових будинків для робітників у Амур-Дніпровському. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 мая.*

5. Київ. Відбувся губернський з'їзд церковних братств під назвою „Діяльно християнська церква”, що об'єднували частину церковних приходів УСРР. Делегати з'їзду надіслали до РНК УСРР телеграму, в якій визнали „радянську владу дійсно народною владою, якій не за страх, а за совість, має підпорядковуватися кожен віруючий християнин”. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 мая.*

17-19 травня (неділя – вівторок).

3. Харків. Відбулася нарада з питань розвитку сільськогосподарської кооперації. Порядок денний: про завдання сільськогосподарської кооперації; про сільськогосподарське кредитування в Україні; про перспективи колективізації в Україні; про участь жінок у кооперації; про кооперативно-освітню роботу в сільськогосподарській та кустарно-промисловій кооперації. *Коммунист, Харьков, 1925, 19-20 мая.*

18 травня (понеділок).

1. Вінниця. Надзвичайна сесія губсуду розглянула справу польської шпигунської організації, яка займалася економічним і військовим шпигунством. Одного з учасників організації – колишнього студента Львівського університету Крабо, було засуджено до вищої міри покарання, інших – до різних строків ув'язнення. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 мая.*

3. 8. Київ. Прибули представник великої американської фірми „Інгер-соль райд” Мак-Клейнланд і повірений в УСРР американського акціонерного товариства „Амторг” Каган для ознайомлення з потребами в обладнанні пневматичними апаратами Південно-Західних залізниць і Дніпровського пароплавства. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 мая.*

4. Київ. Спільне зібрання ВУАН затвердило членом кореспондентом професора С. Буркзера. *Історія Національної академії наук України. 1924-1928 рр. – К.: НБУВ, 1998. – С. 569.*

5. Відкрився II Всеукраїнський помісний церковний собор. Прибуло 208 делегатів з різних регіонів України та від російського священного синоду. Порядок денний: про ставлення української православної церкви до постанов собору 1923 р. (про колишнього патріарха Тихона, про двошлюбність духовенства, про введення до церкви нового стилю літочислення); про “липківщину-самосвятство”; про українізацію церковного богослужіння, про сектантство; про чернецтво в монастирях України в сучасних державних і соціальних умовах; про майбутній Вселенський собор й ін. Учасники собору одноголосно прийняли рішення про автокефалію української церкви. Головою церкви обрано Харківського митрополита Пимена. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 мая.*

19 травня (вівторок).

8. Харків. З дружнім візитом прибула делегація англійських робітниць, які планували відвідати Донбас. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 мая.*

20 травня (середа).

3. Катеринослав. На заводі ім. Г. Петровського пущено новий

мідноливарний цех з новою американською дворядною піччю. Продуктивність цеху – 3 тис. пудів лиття щомісячно. Завдяки його пуску було налагоджено постачання заводів об'єднання Південсталь (Південного металургійного тресту) мідним литтям. *Коммунист, Харьков, 1925, 21 мая.*

3. Кадіївка Донецької губернії. Пущено найпотужніший в СРСР ректифікаційний завод, що не діяв з 1917 р. Продуктивність заводу – 50 тис. пудів бензолу щомісячно. *Коммунист, Харьков, 1925, 21 мая.*

3. Запорізька губернія. Винайдені поклади заліза. Створено комісію для обстеження місцевості, де знайдені поклади. *Коммунист, Харьков, 1925, 20 мая.*

10. Одеська губернія. В зв'язку з епідемією малярії до сільської місцевості було надіслано декілька протималярійних загонів. За перший квартал 1925 р. було зареєстровано 18 тис. 620 осіб, хворих на малярію. *Коммунист, Харьков, 1925, 20 мая.*

6. Катеринославська губернія. Відбудовано колишній Потьомкінський палац, розташований на березі р. Дніпро. В палаці було відкрито Будинок відпочинку для робітників. *Коммунист, Харьков, 1925, 20 мая.*

21 травня (четвер).

3. До Одеської губернії розпочалося переселення 3 тис. 512 єврейських родин з Київської, Полтавської та Волинської губерній, які виявили бажання займатися землеробською справою. Для першої групи переселенців в Херсонському та Зінов'євському округах було відведено 45 тис. десятин землі. Для задоволення інших потреб переселенців було порушено клопотання перед центром про асигнування кредиту в розмірі 1 млн. 900 тис. рублів. *Коммунист, Харьков, 1925, 21 мая.*

2. Миколаїв. Робітники декількох цехів суднобудівного заводу ім. А. Марті взяли шефство над с. Малиновське. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21 травня.*

3. Криворізький басейн. У зв'язку з розширенням попиту на залізну руду та укладанням великого контракту з німецькою фірмою, розпочалися роботи по підготовці до пуску нових рудників – Усаковського,

Широковського, Лобазієвського та Дубова Балка – одного з найбільших у Криворіжжі. *Правда, Москва, 1925, 21 мая.*

3. 8. Катеринослав. Металургійний завод ім. Г. Петровського приступив до виконання великого замовлення на виготовлення 125 тис. пудів рейок для Східно-Китайської залізниці. *Правда, Москва, 1925, 21 мая.*

3. 8. Італійське консульство закупило у Донвугілля (Об'єднання донецької державної кам'яновугільної промисловості) 580 тис. т вугілля та значну партію марганцю. *Коммунист, Харьков, 1925, 21 мая.*

6. С. Левківка Бердичівського округу Київської губернії. Селяни постановили взяти шефство над районною лікарнею. Перший внесок на утримання лікарні становив 50 коп. з кожного селянського двору. *Коммунист, Харьков, 1925, 21 мая.*

10. Сталінський округ. У зв'язку з поширенням малярії на село було надіслано декілька протималярійних загонів. В лютому було зареєстровано 683 особи, хворих на малярію, в березні – 3 тис. 330 осіб, а в квітні – 5 тис. осіб. *Коммунист, Харьков, 1925, 21 мая.*

22 травня (п'ятниця).

2. Сталінський округ. Започатковано організацію житлово-будівельної кооперації. Перший кооператив було створено на Чистяківському руднику. На інших рудниках діяли ініціативні групи по організації кооперативів. *Коммунист, Харьков, 1925, 22 мая.*

2. Одеська губернія. 1,5 тис. студентів вирішили виїхати на село під час літніх канікул для проведення культурно-масової роботи. *Коммунист, Харьков, 1925, 22 мая.*

3. Сталіно. Пущено відділення азотного заводу по виробництву вуглекислого амонію. *Коммунист, Харьков, 1925, 22 мая.*

3. МАСРР. Розпочато кооперацію виноградарів і садівників. Наркомзем УСРР приступив до об'єднання виноградарських і садівничих кооперативів до обласного союзу. *Коммунист, Харьков, 1925, 22 мая.*

3. 4. МАСРР. У чотирьох населених пунктах організовано сільсько-господарські курси по ветеринарії. *Коммунист, Харьков, 1925, 22 мая.*

6. 10. Харків. РНК УСРР асигнувала 100 тис. рублів на організацію

громадських робіт у неврожайних місцевостях. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 травня.*

6. Старобільський та Луганський округи Донецької губернії. Організовано громадські роботи. Підготовчі роботи для влаштування аналогічних робіт проводилися у Маріупольському окрузі. *Коммунист, Харків, 1925, 22 мая.*

23 травня (субота).

1. Повідомлялося, що в одеських „Известиях” надруковано лист колишнього есера професора Гордієвського, який заявив про розрив з партією соціалістів-революціонерів і підтримку політики КП(б)У. *Коммунист, Харків, 1925, 23 мая.*

2. Черкаси Київської губернії. Під гаслом єднання з робітниками проведено конференцію агрономів, інженерів і техніків. *Коммунист, Харків, 1925, 23 мая.*

3. Катеринослав. На покрівельно-лопаточному заводі ім. Комінтерну пущено цех по виготовленню лопат. *Пролетарий, Харків, 1925, 24 мая.*

3. Москва. Союзний комунальний банк асигнував Харківському відділу комунального господарства 900 тис. крб. для відбудови міста. *Коммунист, Харків, 1925, 23 мая.*

3. 6. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову про організацію виробничих і торговельно-комісійних трудових колективів із безробітних. Створення колективів доручалося комітетам по боротьбі з безробіттям (комборбезам) за угодою з профспілками та місцевими радами народного господарства. *Промышленность и рабочий класс Украинской СРС в период восстановления народного хозяйства. 1921-1925. – К., 1964. – С. 573.*

3. 6. Відкрито повітряну лінію Одеса – Москва через Харків і Катеринослав. *Коммунист, Харків, 1925, 23 мая.*

4. 8. Харків. Наркомос УСРР відрядив до Парижу на промислово-художню виставку делегацію викладачів вищих художніх шкіл УСРР. Крім них, на виставку виїхала група українських художників, письменників, артистів. *Коммунист, Харків, 1925, 23 мая.*

6. Катеринослав. Губвиконком прийняв рішення про будівництво передавальної радіостанції по типу московської, що мала забезпечити радіомовлення в Катеринославській губернії. *Коммунист, Харьков, 1925, 23 мая.*

6. Артемівськ Донецької губернії. Відкрито першу пастерівську (бактеріологічну) станцію. Губернська нарада працівників охорони здоров'я постановила організувати аналогічні станції у інших округах губернії. *Коммунист, Харьков, 1925, 23 мая.*

6. Донецький губернський відділ праці розподілив між округами губернії позику на проведення громадських робіт, загальна сума якої складала 179 тис. 163 крб. *Коммунист, Харьков, 1925, 23 мая.*

6. Харків. Розпочалося замощення вулиць й відбудова колишнього саду Квітки на Основі. Планувалося замостити 15 вулиць довжиною 5 верст. *Коммунист, Харьков, 1925, 23 мая.*

6. 10. Харків. Наркомсоцзабез УСРР асигнував для надання продовольчої допомоги дорослим голодуючим Харківського округу Харківської губернії 14 тис. 700 крб. *Коммунист, Харьков, 1925, 23 мая.*

24 травня (неділя).

1. Харків. Президія ВУЦВК виокремила зі свого складу Малу президію, до якої увійшли – Г. Петровський, Ф. Угаров, П. Буценко. Кандидатами було обрано І. Савцова, М. Владимирського, Я. Гавриліна. *Коммунист, Харьков, 1925, 24 мая.*

2. Харків. Відкрився з'їзд Українського Червоно Хреста, що мав працювати три дні. *Коммунист, Харьков, 1925, 24 мая.*

2. 6. Розпочався туберкульозний триденник. Мета його проведення – залучення громадськості до боротьби з туберкульозом. *Коммунист, Харьков, 1925, 24 мая.*

3. Катеринослав. На заводі ім. Г. Петровського вперше перевищено максимальний рівень довоєнної виплавки чавуну. Доменна піч № 6 максимально виплавляла за добу 305 тис. пудів. У довоєнний час максимальна добова виплавка становила 27 тис. пудів. *Правда, Москва, 1925, 28 мая.*

3. 6. Гришинський район Артемівського округу. Розпочалося виселення поміщиків, які залишалися в своїх маєтках після 1917 р. Виселенню підлягало 9 поміщиків. *Коммунист, Харьков, 1925, 24 мая.*

3. 8. “Радторг” вирішив поновити регулярні рейси по Дунайській пароплавній лінії на дільниці Одеса – Регенсбург (Австрія). На лінію відправлено декілька барж і буксирні пароплави „Семеїз” та „Алупка”. *Коммунист, Харьков, 1925, 24 мая.*

4. Харків. Відбувся перший випуск 165 слухачів Комуністичного університету ім. Артему. *Коммунист, Харьков, 1925, 24 мая*

4. Первомайський округ Одеської губернії. Під час розкопок на березі Бугу знайдено залишки мамонта. *Коммунист, Харьков, 1925, 24 мая.*

6. Відділ праці Артемівського округу Донецької губернії асигнував кошти на оплату 750 обідів для безробітних. Досі видавалося 250 обідів. *Коммунист, Харьков, 1925, 24 мая.*

6. У більшості районів Старобельського округу Донецької губернії розпочалася виплата заборгованості по заробітній палаті вчителів за першу половину квітня. Для працівників лікнепу зарплата досі не була виплаченою за лютий та березень. *Коммунист, Харьков, 1925, 24 мая.*

6. Луганськ. Металургійні заводи отримали від маталооб’єднання 2 млн. крб. на житлове будівництво. *Коммунист, Харьков, 1925, 24 мая.*

25 травня (понеділок).

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову по доповіді Наркомпраці про боротьбу з безробіттям. Секретаріату ЦК КП(б)У доручалося надіслати лист губкомам КП(б)У з приводу виступу безробітних у Києві, в якому б надавалися директиви парторганізаціям щодо боротьби з безробіттям. По-перше, щодо збільшення виконками асигнувань з місцевого бюджету на боротьбу з безробіттям; по-друге, стосовно використання коштів, асигнованих центром на громадські роботи, виключно на зарплату некваліфікованим безробітним, зайнятим на цих роботах. Крім того, секретаріату ЦК КП(б)У пропонувалося відрядити до Києва О. Горбачова та відповідального інструктора ЦК для з’ясування причин виступів безробітних та становища в Києві в поточний

момент, а Українській економічній нараді – розробити до 29 травня заходи боротьби з безробіттям в містах (серед зареєстрованих на біржі праці членів профспілок) для розгляду цього питання на засіданні Політбюро. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 76 зв.*

3. 7. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У призначило Н. Чернова наркомом комісаріату внутрішньої торгівлі, доручивши йому приступити до виконання обов'язків з 15 липня. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 77 зв.*

4. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило пропозицію комісії політбюро ЦК КП(б)У про культосвітню роботу на селі разом із внесеними доповненнями. Було запропоновано перетворити хати-читальні в сільбуду; охопити їх діяльністю середняцьке населення; створити райспілки сільбудів як керівні органи культосвітньої роботи на селі; залучити до участі в сільбудах комсомольців та комуністів; розгорнути самодіяльність членів сільбудинків; забезпечити фінансування сільбудів за рахунок місцевих коштів, державних дотацій та пожертв населення; посилити в сільбудах роботу по українізації; розробити план встановлення в них 600 кіноапаратів; залучати до роботи в сільбудах сільських учителів; сформувати в сільбудинках військові кутки. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 76 зв.; спр. 68, арк. 164.*

4. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У розглянуло питання про приїзд в УСРР професора М. Галушинського для переговорів стосовно переведення Празького українського університету в УСРР. Проти приїзду професора вирішено не заперечувати. О. Шліхтеру доручено погодити це питання з Наркомаксправ. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 78.*

4. Харків. Відбулася Всеукраїнська нарада працівників освіти. Прибули завідувачі губерньськими та окружними інспекціями народної освіти; працівники відділів народної освіти на транспорті та представник Наркомосу МАСРР. Порядок денний: про політичні завдання Наркомосу; про загальну освіту; про масову професійну школу; про роботу серед національних меншин та інші питання. *Коммунист, Харьков, 1925, 23, 26 мая.*

5. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило пропозиції комісії

КП(б)У про релігійний рух серед німців-колоністів з внесеними змінами та доповненнями. ДПУ пропонувалося посилити спостереження за становищем у німецьких колоніях за рахунок зміцнення контактів німецьких відділів КП(б)У та відділів ДПУ. Головним завданням діяльності цих органів поряд із антирелігійною агітацією визнано організацію розколу релігійного руху німців-колоністів, використовуючи Спільку нащадків голландських менонітів. З цією метою запропоновано активізувати видання агітаційної літератури німецькою мовою; посилити боротьбу з еміграцією; поліпшити адміністративний апарат в німецьких колоніях; правильно проводити в них земельну політику. Зважаючи на заборону викладання закону божого в групах молоді до 18 років, зауважено щодо необхідності вивчення діяльності гуртків німецької молоді Святої Марії при католицьких костьолах. Агітпропу поставлено за обов'язок стежити за збереженням зв'язку між роботою антирелігійних комісій по німецькій лінії та відповідних комісій при ВУЦВК, а виконкомам запропоновано дотримуватися реєстрації синоду протестантських церков, управління католицьких церков і релігійних менонітських об'єднань. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 76 зв. -77; спр. 68, арк. 184.*

26 травня (вівторок).

1. Харків. Центральна комісія національних меншин при ВУЦВК постановила провести вибіркове статистичне обстеження в єврейській місцевості. Для обстеження призначені Монастирище Київської губернії, Ланскорунь Кам'янецького округу та Муравано-Курилівці Могилівського округу Подільської губернії, Гадосков Одеської губернії, Ушомір Коростенського району Шепетівського округу Волинської губернії та Саврань МАСРР. *Коммунист, Харьков, 1925, 26 мая.*

1. Харків. Центральна комісія національних меншин при ВУЦВК розглянула питання про виокремлення польських сілрад у Мелітопольському округу, де проживали компактні групи польського населення. Було вирішено провести статистичне обстеження польського населення в окрузі та просити Центральну адміністративно-територіальну

комісію про організацію польських сілрад в Костянтинівці та Корсакові Мелітопольського округу. *Коммунист, Харьков, 1925, 26 мая.*

2. Миколаїв. Профспілка суднобудівного заводу висунула на відповідальну роботу 80 робітників від верстата. З них 2 - до газети "Червоний Миколаїв", інших - до кооперативних органів, торгових організацій та на партійну роботу. *Коммунист, Харьков, 1925, 26 мая.*

3. Відкрився III з'їзд Донвугілля (Об'єднання донецької державної кам'яновугільної промисловості). Порядок денний: доповідь голови "Донвугілля" М. Рухимовича. *Коммунист, Харьков, 1925, 26 мая.*

3. 6. Катеринослав. Губернський сільськогосподарський банк отримав 10 тис. крб. для електрифікації сіл. Крім того, для господарського будівництва надійшло 15 тис. крб. окрім раніше отриманих 30 тис. крб. *Коммунист, Харьков, 1925, 26 мая.*

3. 8. Фрахтове бюро зафрахтувало судно для відправки першої партії донецького вугілля в кількості 3 тис. т до Марселю. Крім того, зафрахтовано 5 суден для відправки вугілля до Венеції. *Коммунист, Харьков, 1925, 26 мая.*

6. Одеса. Відбувся суд над робітницею джутової фабрики, яка вбила свою дитину як незаконнонароджену. Приймаючи до уваги почастишання подібних злочинів у робітничому середовищі, губернський суд приговорив вбивцю до 8 років ув'язнення з ізоляцією та ураженням у громадянських правах. *Коммунист, Харьков, 1925, 26 мая.*

26-27 травня (вівторок - середа).

2. Харків. Відбувся I Всеукраїнський з'їзд Товариства Українського Червоного Хреста. Порядок денний: доповідь головного управління Українського Червоного Хреста; про військово-санітарну роботу; про статут Товариства Українського Червоного Хреста; про створення Спілки товариств Червоного Хреста СРСР. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1926, 26 травня.*

4. Харків. Наркомос УСРР прийняв постанову про обов'язкове викладання фізкультури з нового учбового року в вищих республіки. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1926, 26 травня.*

27 травня (середа).

1. Катеринославська губернія. Відкрито камери народного суду для національних меншин: в Кривому Розі та Катеринославі - для єврейського населення, в Бердянському окрузі - для болгарського та в Мелітопольському - для німецького, з судочинством на мовах нацменшин. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1926, 27 травня.*

2. 4. Одеса. З ініціативи робітників Першої державної кінофабрики організовано добровільне Товариство допомоги радянському кіно. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1926, 27 травня.*

3. Катеринославська губернія. Пущено два лісопереробних заводи, які забезпечили потреби губернії в лісоматеріалах. *Коммунист, Харьков. 1925, 27 мая.*

3. 8. Маріуполь Донецької губернії. Вперше відплив до Італії пароплав, що експортував радянське вугілля. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1926, 27 травня.*

4. Харків. У приміщенні Державного театру драми відбувся перший концерт під диригуванням Н. Городовенка. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1926, 29 травня.*

5. Харків. Делегація представників Всеукраїнського собору православної автокефальної (обновленської) церкви в складі почесного голови собору митрополита Веніаміна, голови собору митрополита Пимена, членів президії собору митрополитів Інокентія, Ювеналія та інших вручила секретарю ВУЦВК А. Буценку письмове привітання ВУЦВК від імені собору з подякою "за політику правової охорони церкви". *Коммунист, Харьков. 1925, 28 мая.*

6. Повідомлялося, що Охматдит Миколаївського округу розгорнув активну боротьбу з таємними абортами, широко поширеними на селі. У багатьох селах відкривалися пологові будинки і амбулаторні пункти, де селянки могли запобігти до допомоги лікарів для переривання вагітності. *Коммунист, Харьков. 1925, 27 мая.*

6. Донецьке губернське статистичне бюро завершило обстеження бюджетів робітників гірничої і металообробної промисловості. За даними обстеження середній заробіток на одну родину складав 46 крб. 40 коп. на місяць, серед яких 52% складала зарплата, а 48% - побічні заробітки.

Місячні витрати на 14% перебільшували прибутки. Дефіцит покривався кредитами. Із витрат на оплату житла витрачалося 3,7%, на харчування - 54,7%, на культурні потреби - 2,6% й на алкоголь і тютюн - 15,6%. *Коммунист, Харьков. 1925, 27 мая.*

6. Луганськ. Відкрито санаторій для робітників, розрахований на 40 осіб. *Правда, Москва, 1925, 28 травня.*

28 травня (середа).

1. Прага. З ініціативи Українського університету засновано Музей визвольної боротьби українського народу. Директором музею обрано професора Д. Антоновича. *Діло, Львів, 1925, 16 липня.*

28 травня - 5 червня (середа - п'ятниця).

1. Київ. Губернський військовий трибунал 15-го стрілецького корпусу розглянув справу групи польських шпигунів на чолі з генералом Белавіним. На лаві підсудних опинилося 17 звинувачених. Трибунал засудив найбільш активних членів групи Белавіна, Кржечковську, Іванова та Білозерова - до вищої міри соціального захисту - розстрілу, а інших підсудних - до різних строків ув'язнення. *Коммунист, Харьков. 1925, 28 мая, 3 июня.*

2. Харків. Співробітники президії ВУЦВК постановили прийняти шефство над міноносцем Червоного флоту "Петровський". *Коммунист, Харьков. 1925, 28 мая.*

3. Харків. Президія Держплану УСРР постановила внести до відділу надзвичайних витрат Українського управління місцевого транспорту 4 млн. 140 тис. крб. на побудову нових мостів у Миколаєві та Переяславі. *Коммунист, Харьков. 1925, 28 мая.*

3. Миколаїв. На заводі сільськогосподарського машинобудування "Плуг і молот" після технічної реконструкції було налагоджено виробництво плугів, що конкурували з закордонними. Річна продукція, що планувалася в розмірі 60 тис. плугів, мала експортуватися для турецького акціонерного агрономічного товариства. *Селянин, Харків, 1925, 28 травня.*

3. Харків. РНК УСРР постановила асигнувати 7 млн. 740 тис. крб. на

кредитування землевпорядних робіт у посушливих районах УСРР. *Селянин, Харків, 1925, 28 травня.*

3. Сталінський округ Донецької губернії. Пущено Путьніковський керамічний завод, що виробляв 3, 5 тис. шт. цегли щомісячно. Завод було механізовано за останнім словом техніки. *Правда, Москва, 1925, 28 мая.*

3. 6. Харків. РНК УСРР асигнувала 52 тис. крб. для організацій громадських робіт у неврожайних місцевостях Запорізької губернії, де населення харчувалося сурогатами. *Коммунист, Харьков. 1925, 28 мая.*

3. 6. Харків. Президія Держплану УСРР затвердила план Вищої ради народного господарства УСРР по робітничому житловому будівництву для трестів союзного значення в розмірі 10 млн. 300 тис. крб. і республіканського значення - 3 млн. 95 тис. крб. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 28 травня.*

4. Харків. Відбулася I конференція по краєзнавству. Порядок денний: організаційні питання; про принципи та форми роботи; про матеріальну базу краєзнавчих організацій. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 28 травня.*

6. Харків. Організовано перший в УСРР психоневрологічний диспансер. *Коммунист, Харьков. 1925, 28 мая.*

6. У зв'язку з початком літньої курортної кампанії донецьким робітникам було вирішено надати 90% місць на курортах України. Для будинків відпочинку в Донбасі асигнувалося 70% коштів, призначених для утримання будинків відпочинку УСРР. Під час літнього курортного сезону планувалося оздоровити 3,5 тис. донецьких робітників. *Коммунист, Харьков. 1925, 28 мая.*

29 травня (четвер).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про районування. Ухвалено до 1 липня затвердити радянським органам проекти всіх декретів про районування; завершити комплектацію окружних партійних і радянських органів та створити ліквідаційні комісії при губвиконкомках. Питання про розпуск губвиконкомів розглянути окремо, запитавши про це на місцях з тим, щоб підготувати це питання до пленуму ЦК КП(б)У. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 80 зв.*

2. 6. Миколаїв. З ініціативи дружин робітників суднобудівного заводу

ім. А. Марті було створено осередок сприяння громадському харчуванню. Мета осередку - зниження цін і поліпшення якості обідів в робітничих їдальнях. *Коммунист, Харьков. 1925, 29 мая.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про судовий процес Липово-Долинського районного КНС. Ухвалено провести судовий процес в окружному центрі, у звичайному порядку, в межах, визначених слідством, не надаючи йому широкого розголосу. Судовим органам запропоновано розглянути факти незаконного розкуркулювання, здійсненого після видання декрету, що забороняв розкуркулення, як зловживання владою, а не як класову боротьбу на селі. Відповідно до цієї позиції, М. Скрипнику доручено зробити доповідь на політбюро ЦК КП(б)У про порядок відшкодування кредитів і т. ін. селянським колективам, що отримали незаконно розкуркулене майно, за його повернення незаконно розкуркуленим, залежно від обставин, що з'ясуються на процесі. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 81.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У в цілому ухвалило пропозиції комісії Політбюро по житловому будівництву. Накреслено заходи житлового будівництва у промислових районах, робітничих селищах та містах по лінії державного (промислового та комунального), кооперативного, та приватного будівництва. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 80 зв.*

3. 6. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про заходи боротьби з безробіттям. Ухвалено рішення Української економічної ради та РНК УСРР про боротьбу з безробіттям, а також клопотання РНК УСРР перед ЦК РКП(б) про додаткові асигнування до фонду боротьби з безробіттям. Місцевим та центральним органам запропоновано приділити більше уваги цьому питанню. Визнано доцільним організацію місячника по залученню коштів до фонду допомоги безробітним та проведення через профспілки рішення про відрахування до цього фонду зарплати за півтори доби, починаючи з 6-го розряду тарифної ставки. Радянським органам поставлено за обов'язок розробити перспективний план громадських робіт та терміново вирішити питання про відрядження на роботу в особливому порядку певних груп безробітних (колишніх червоноармійців з революційним минулим, високо кваліфікованих ро-

бітників, заслужений персонал й т. ін.). ЦКК доручено перевірити виконання директиви радянських органів про залучення на роботу демобілізованих, а РНК УСРР розробити заходи по полегшенню умов наймання робочої сили окремими громадянами, організації дрібної торгівлі та по розвитку кустарного виробництва. ВУРПС та Наркомпраці запропоновано розв'язати питання про порядок обліку на біржах праці безробітних, які не були зареєстровані, а місцевим партійним та профспілковим органам - приділити увагу комплектуванню посередницьких бюро. Українській економічній нараді рекомендувалося періодично заслуховувати доповіді про роботу ЦК по боротьбі з безробіттям. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 80 зв.*

3. 7. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило Г. Гринька головою Держплану. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 81 зв.*

3. Маріуполь. Після відбудови пущено графітний завод ім. Н. Наріманова. *Правда, Москва, 1925, 30 мая.*

4. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У визначило порядок відрядження сільрадами і сільськими КНС учнів до вишів. Відрядження до вишів мало здійснюватися райвиконкомом з числа активних, радянськи настроєних незаможників та середняків, які висувалися сільрадами та сільськими КНС. Причому рішення про висування рекомендувалося проводитися через пленарні засідання вказаних органів. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 81 зв.*

4. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про заборону примусової підписки на газети для громадян. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 81.*

4. Харків. У театрі саду заводу "Світ шахтаря" відбулася перша вистава пересувної трупи російського драматичного театру під головуванням режисера Ільченка. *Коммунист, Харьков. 1925, 29 мая.*

6. Харків. При Всеукраїнському об'єднанні інвалідної кооперації (ВУІКО) створено Всеукраїнську секцію сліпих. Мета секції - об'єднання сліпих для залучення до інвалідної кооперації, проведення серед них культурно-освітньої роботи та втягування сліпих до громадської роботи. Аналогічні секції мали створюватися при окружних об'єднаннях

інвалідної кооперації. *Коммунист, Харьков. 1925, 29 мая.*

6. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про житлове будівництво. Наголошувалося на необхідності житлового будівництва в промислових центрах, робітничих селищах та містах України. Пропонувалося по лінії державного (промислового та комунального) будівництва застосувати всі пільги, надані кооперативному будівництву, згідно з декретом від 16 травня 1924 р. Вважалося доцільним віднести витрат на житлове будівництво для робітників на кошториси трестів. Велика увага приділялася встановленню в кошторисах комунальних господарств відсоток на добудову та повернення нових житлових будівель, при цьому витрати не мали здійснюватися за рахунок статті витрат на культурні потреби. Рекомендувалося всебічно сприяти житловій кооперації за рахунок кредитів, забезпечення робітниками й т. ін. Пропонувалося змінити житлове законодавство з метою скасування перешкод у розвиткові прояву та розвитку ініціативи у справі житлової кооперації. Зокрема, переглянути постанови щодо денационалізації будинковолодінь з метою термінового її закінчення, підвищення норм оцінки будинковолодінь, що підлягали денационалізації та забороні націоналізації денационалізованих володінь; щодо продажу та орендних угод з домовою нерухомістю (в напрямку їх полегшення); щодо полегшення оподаткування приватних будинковолодінь, житлокооперативів та державних будівель, звільнення від оподаткування Палаців праці; щодо земельного розпорядку в містах та права забудови в напрямку більшого стимулювання будівництва та спрощення порядку отримання права на будівництво та подовження його строку. Видати не пізніше 15 червня декрет аналогічний виданому ЦВК від 13 квітня ц. р. Визнати за необхідне розробити питання про квартплату та комунальні послуги, вводячи тарифи, що робили б рентабельним нове будівництво та забезпечували відбудову будівель, що існували, з урахуванням можливостей робітників і службовців сплачувати квартири з житловою площею в розмірі встановленої норми. Запропонувати радянським органами розпочати боротьбу з незаконним виселенням із квартир, встановивши в законодавчому порядку обставини, коли виселення допускалися, та забо-

ронивши виселення поза цими випадками. Видати постанову, що сприяла б більш швидкому розгляду житлових справ в судах. З метою залучення приватного капіталу до житлового будівництва ВУЦВК доручалося видати декрет, який передбачав би право вільного користування та наймання за плату по добровільній угоді та пільгове надання земельних ділянок у формі повного або часткового звільнення від податків та зборів по будинковолодінню. Вважалося необхідним надання більш пільгового та дешевого кредиту для будівництва робітничих селищ та поліпшення організації праці. Пропонувалося поставити перед центральним органами спілки питання про стан, що загрожував у Донбасі, Катеринославі та Харкові, поліпшення якого можливе лише за умовою збільшення кредитів по лінії союзного комунального банку. З метою скорочення площ, які займалися державними та громадськими організаціями, планувалося ввести платність за приміщення, які займали названі організації (крім профорганізацій) та суворо стягати плату через Наркомфін. РНК та ВУЦВК доручалося підготувати та поставити на найближчу сесію ВУЦВК доповідь про житлове будівництво та житлове законодавство, визнати скоріше заснування Української контори Центрального комунального банку. Термінове виконання цих постанов покладалося на РНК. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 80 зв.; спр. 69, арк. 27.*

6. 7. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило Єфімова наркомздор'я УСРР, а Кантаровича - його заступником. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 81 зв.*

29 травня – 2 червня (п'ятниця - вівторок).

4. Харків. Відкрився I Всеукраїнський з'їзд радіологів. Прибули делегати з УСРР та інших республік СРСР. Мета з'їзду – розробка плану наукових досліджень радіоактивності вод, ґрунтових порід, мінералів і повітря в межах України, а також обговорення низки питань, пов'язаних із дослідженням радіоактивності рідких хімічних елементів та розвитком місцевої хімічної промисловості в Україні. *Коммунист, Харьков, 1925, 23 мая, 3 июня.*

31 травня (неділя)

3. Одеса. Управління порту приступило до підняття 30 суден, що затонули під час громадянської війни. *Коммунист, Харьков. 1925, 31 мая.*

3. Миколаїв. У порту закінчено ремонт елеватора ємністю 800 тис. пудів, що збільшив вантажний обіг порту на тисячу пудів на годину – до 3,5 тис. пудів. *Коммунист, Харьков. 1925, 31 мая.*

3. 6. Повідомлялося про виїзд до Криворізького округу Катеринославської губернії 240 єврейських родин, які виявили бажання займатися хліборобською працею. *Коммунист, Харьков. 1925, 31 мая.*

4. Харків. Президія ВУРПС прийняла рішення про організацію архівів праці при Укрцентрархіві (Центральне архівне управління УСРР), в яких мали зберігатися документи з історії профспілкового руху, а також державних установ, що проводили роботу по організації праці та страхуванню робітників радянської та дорадянської доби. *Коммунист, Харьков. 1925, 31 мая.*

4. Одеса. За останні два тижні на Першій державній кінофабриці знято декілька короткометражних фільмів для “Кінотижня” в екранізованому журналі Всеукраїнського фото-кіно управління “Маховик” оператора І. Гудими: “Відбудова театру ім. Луначарського”, “Робітники на одеських курортах”, “Побудова механізованої комори в Одеському порту”. *Театральная неделя, Одесса, 1925, № 12, 31 мая, С.*

10.4. Одеса. При літературному гуртку “Верстат” створено секцію робкорів-кіносценаристів під керівництвом Уейтіна. *Театральная неделя, Одесса, 1925, № 12, 31 мая, С.*

10.6. Макіївка Юйювського округу Донецької губернії. Металургійний комбінат приступив до будівництва хлібного заводу продуктивністю 3 тис. пуд. хліба щодобово. *Коммунист, Харьков. 1925, 29 мая.*

9. Харків. При Першому державному канатному заводі відкрито спортивне містечко. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 31 травня.*

Червень.

1. Ірпінь Київського округу. Відбулася конференція сіоністів. Прибуло 26 делегатів. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2117, арк. 72.*

2. Катеринославський та Проскурівський округи. Відбулися селянські

конференції, на яких висувалися вимоги організації селянських спілок, передачі влади селянству та перетворення селянських конференцій в законодавчі з'їзди. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2117, арк. 72.*

Початок червня

1 червня (вівторок).

1. Харків. Відбувся з'їзд начальників органів ДПУ. Порядок денний: доповідь Г. Петровського про політичне становище в республіці та завдання ДПУ; доповідь Л. Кагановича про революційну законність та інші питання. *Коммунист, Харьков, 1925, 3 юня.*

3. Сталіно. На металургійному заводі відбувся пуск двох мартенівських печей щомісячною продуктивністю по 150 тис. пудів кожна. З пуском печей мартенівський цех досяг довоєнного рівня продуктивності. *Правда, 1925, 4 червня.*

3. Маріуполь. У порту встановлено механічні перевантажувачі за допомогою яких розпочалося навантаження вугілля на пароплави. *Правда, 1925, 10 червня.*

2 червня (середа).

2. Полтава. Закінчилася безпартійна конференція робітників-євреїв. Прийняті постанови про організацію товариства євреїв-землеробів; про шефство над колективами євреїв-переселенців; про організацію при губернській РСІ підвідділу нацменшин; про популяризацію резолюції конференції в єврейській робітничій пресі та профспілках. *Коммунист, Харьков, 1925, 3 юня.*

2-3 червня (середа – четвер).

2. Харків. Відбувся пленум ЦК ЛКСМУ. Порядок денний: про стан українського комсомолу; про XIV партійну конференцію та пленум ЦК РКП(б); про комсомольський друк; про виховну роботу на селі; про районування. *Коммунист, Харьков, 1925, 3 - 6 юня.*

2-8 червня (середа – понеділок).

1. Рівне, Польща. Відбувся суд на членами „Української національної повстанської організації” Горіхівського повіту, організованого провокатором С. Панасовичем, який з відома луцької поліції постачав членам підпільної організації зброю та військові документи. 10 обвинувачених було засуджено до 8 років ув’язнення, 31 – до 4 років, 25 – виправдано. *Діло, Львів, 1925, 11, 13 червня.*

3 червня (четвер).

1. Харків. ВУЦВК прийняв постанову “Про ліквідацію губерній та перехід до триступеневої системи управління”, відповідно до якої з 1 серпня 1925 р. скасовувався адміністративно-територіальний розподіл УСРР на губернії. З 15 липня 1925 р. територія УСРР, не враховуючи Молдавської АСРР, розподілялася на 41 округ: Артемівський, Білоцерківський, Бердичівський, Вінницький, Катеринославський, Житомирський, Запорізький, Зінов’євський, Ізюмський, Кам’янецький, Київський, Конотопський, Криворізький, Лубенський, Луганський, Маріупольський, Мелітопольський, Могилівський, Миколаївський, Ніжинський, Новгород-Сіверський, Одеський, Павлоградський, Первомайський, Полтавський, Прилуцький, Проскурівський, Роменський, Сталінський, Старобельський, Сумський, Тульчинський, Уманський, Харківський, Херсонський, Черкаський, Чернігівський, Шепетівський. Розформовано округи: Охтирський (колишній Харківської губернії), Олександрійський і Бердянський (колишній Катеринославської губернії), Золотоніський та Червоноградський (колишній Полтавської губернії) Шевченківський (колишній Київської губернії), Гайсинський (Подільської губернії), Сновський (Чернігівської губернії). *ЗУ України, 1925, Від. I, № 29-30, Ст. 233.*

1. Харків. ВУЦВК прийняв постанову “Про скасування Охтирського округу на Харківщині”. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 29-30, Ст. 234.*

1. Харків. ВУЦВК прийняв постанову “Про скасування Олександрійського округу та інші зміни в адміністративно-територіальному поділі Катеринославської губернії”. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 29-30, Ст. 235.*

1. Харків. ВУЦВК прийняв постанову “Про скасування Бердянського

округу та інші зміни в адміністративно-територіальному поділі Катеринославської губернії”. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 29-30, Ст. 236.*

1. Харків. ВУЦВК прийняв постанову “Про скасування Шевченківського округу та інші зміни в адміністративно-територіальному поділі Київської та Полтавської губерній”. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 29-30, Ст. 237.*

1. Харків. ВУЦВК прийняв постанову “Про скасування Гайсинського округу у Подільській губернії та інші зміни в адміністративно-територіальному поділі Подільської та Київської губерній”. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 29-30, Ст. 238.*

1. Катеринослав. Розпочався показовий суд над 20 інженерно-технічними та економічними працівниками Дніпровського металургійного заводу, звинуваченими в економічному шкідництві та економічному шпигунстві на користь іноземної буржуазії. *Коммунист, Харків, 1925, 4 юня.*

3. Харків. Президія Держплану УСРР постановила зосередити виробництво фарб і фармацевтичної продукції на Рубежанському, Слов’янському та Сталінському заводах Донбасу. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 червня.*

3. Харків. Українська економічна нарада прийняла постанову про будівництво електростанції в Бердянську Запорізької губернії, Сумах Харківської губернії, а також про обладнання та постачання матеріалами заводу Українського тресту сільськогосподарського машинобудування “Червоний прогрес” для масового виробництва тракторів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 червня.*

3. 8. Буденівський рудник Маріупольського округу Донецької губернії. Представники ділових кіл Туреччини, які відвідала рудник, зробили замовлення на поставку 500 тис. т. вугілля. *Коммунист, Харків, 1925, 4 юня.*

4. Москва. Рада праці та оборони асигнувала 150 тис. крб. для відбудови Одеського оперного театру. *Коммунист, Харків, 1925, 4 юня.*

4. 6. Миколаївський округ Одеської губернії. В п’яти селах було

відкрито кінотеатри. *Селянин, Харків, 1925, 4 червня.*

6. Харків. Відкрився з'їзд працівників органів Народних комісаріатів праці та соціального страхування. Порядок денний: про житлове робітниче будівництво; про становище жіночої праці на виробництві. *Коммунист, Харьков, 1925, 4 юня.*

6. Харків. Губвиконком асигнував 150 тис. крб. для організацій громадських робіт у столиці. *Коммунист, Харьков, 1925, 4 юня.*

6. Харків. ЦК допомоги дітям при ВУЦВК і місцеві комісії асигнували 150 тис. крб. для проведення літньої оздоровчої кампанії дітлахів. Ці кошти призначалися для відкриття таборів-комун, дитячих денних санаторіїв, площадок для дітей й т. ін. *Коммунист, Харьков, 1925, 3 юня.*

6. Харків. ЦК допомоги дітям при ВУЦВК асигнувала кошти для організації 100 дитячих ясел у сільській місцевості. Крім того, 100 ясел мало відкритися на кошти місцевих комісій. До їх організації залучалися сільські осередки товариства „Друзі дітей”. *Коммунист, Харьков, 1925, 3 юня.*

3-10 червня (четвер – середа).

2. Харків. Відбулася перша Всеукраїнська конференція Бюро секцій інженерів гірників. Прибуло 200 делегатів від 15 тис. членів інженерно-технічних секцій профспілок. Порядок денний: звіт Центрального бюро інженерно-технічних секцій при ЦК Всеросійської спілки гірників; доповіді Донвугілля та Південно-рудного тресту; про досягнення гірничої промисловості Європи та Америки; про тарифно-економічну роботу; про культурно-освітню роботу; виробничі питання; організаційні питання та вибори Всеукраїнського комітету. *Коммунист, Харьков, 1925, 4, 7 юня; Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 4 червня.*

5 червня (п'ятниця).

1. 2. Київ. Відбувся випуск 590 делегаток – слухачок курсів секцій районних делегатських зборів. Політичні курси делегатських зборів випустили ще 198 слухачок. *Коммунист, Харьков, 1925, 5 юня.*

2. Одеса. Літак „Червоний фінансист”, побудований на кошти співробітників Одеського фінвідділу, вирушив до Харкова до ескадрильї по боротьбі зі шкідниками сільськогосподарських культур. *Коммунист, Харьков, 1925, 5 юня.*

2. 3. Харків. Відкрилася Всеукраїнська економічна нарада комсомолу. Порядок денний: про економічний стан України; про підготовку кваліфікованої робочої сили; про взаємини комсомолу та профспілок; про продуктивність праці та зарплату підлітків; про медичне освідчення підлітків. *Коммунист, Харьков, 1925, 5, 10 юня.*

3. 4. Одеса. Земельне губернське управління відкрило курси по підготовці майстрів-інструкторів по житловому будівництву на селі. *Коммунист, Харьков, 1925, 5 юня.*

6. Мелітопольський округ Катеринославської губернії. Для організації громадських робіт у неврожайних районах було асигновано 130 тис. крб. *Коммунист, Харьков, 1925, 4 юня.*

6 червня (субота).

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову по доповіді Донвугілля (Об'єднання донецької державної кам'яновугільної промисловості). Зауважувалося на зменшенні зарплати робітників у першому кварталі, всупереч збільшенню продуктивності праці та зниженню собівартості здобутого вугілля, а також на недостатньому використанні запасів матеріалів та зайвому обіговому капіталі на складах. Було ухвалено, по-перше, збільшити з 1 червня заробітну плату робітникам першого розряду з 9 до 10 крб. По-друге, звільнити „мертвий” обіговий капітал за рахунок скорочення запасів матеріалів на рудниках, а також запасів палива на міських складах, встановивши ліміт обігового капіталу на торговельні операції. По-третє, поставити перед центральними господарськими органами питання про забезпечення відповідності основного та обігового капіталу. По-четверте, запропонувати Донвугіллю поліпшити якість вугілля; здійснити механізацію виробництва та відрядити фахівців за кордон для вивчення передового досвіду кам'яновугільної промисловості. По-шосте, рекомендувати промисловим трестам

завчасно подавати замовлення на вугілля до Донвугілля. По-сьоме, провести децентралізацію торгового апарату по збуту вугілля експорт вугілля. По-восьме, покращити охорону праці на виробництві. По-дев'яте, забезпечити країну коксом та економічне спалювання металургійного вугілля в Донбасі. По-десяте, здати дрібні шахти в оренду селянам. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 83 зв.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про обстеження ступеня оподаткування населення прикордонної смуги, у зв'язку з особливим політичним та економічним становищем цього району. Ухвалено відрядити в прикордонні райони представника ЦК КП(б)У С. Кузнецова, запропонувавши йому з'ясувати ступінь оподаткування населення та розробити пропозиції щодо результатів обстеження. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 84.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову „Про „Ларьок””. Визнавалося доцільним подальше існування Всеукраїнського пайового товариства роздрібної торгівлі „Ларька” як державної організації роздрібної торгівлі. В той же час було запропоновано вжити термінові заходи щодо ліквідації недоліків, які спричинили кризу діяльності „Ларька”: скоротити торгову мережу; збільшити основний капітал за рахунок вчасного надходження асигнувань; зміцнити кадровий склад правління та апарату; вдосконалити організаційну структуру; встановити ділові стосунки з державною промисловістю. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 84.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про контингенти сільгосподатку в Сталінському та Старобельському округах. Ухвалено позицію Донецького губкому та С. Кузнецова: “на зміну постанови політбюро від 2 червня 1921 р. затвердити розподіл контингенту між цими округами, зроблений Донецьким губвиконкомом”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6.*

4. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про відкриття української опери в Києві або Харкові, запропонувавши керівництву цього театру ставити оперні вистави російською та українсько. мовами „всуміш” та порівно. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 84 зв.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло пропозицію Наркомфіну про розподіл контингентів сільгосподатку: погодитися зі змінами контингенту по округах, внесеними Катеринославським губвиконкомом, а саме: по Криворізькому – 2 млн. 400 тис. крб., Павлоградському – 2 млн. 450 тис., Запорізькому – 1 млн. 850 тис. По всіх округах Донбасу затвердити цифру, окрім Сталінського та Старобельського, погоджену з РНК та губвиконкомом. По Сталінському округу затвердити – 1 млн. 918 тис., а по Старобельському – 1 млн. 55 тис., про що повідомити губком до виконання. По всіх інших округах залишити цифру, погоджену з РНК. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 85.*

3. Одеса. Організовано спілку садово-виноградарських товариств і кооперативів Одеського, Миколаївського, Первомайського, Зінов'євського округів „Плодосілка”. *Коммунист, Харьков, 1925, 6 юня.*

3. 7. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У задовольнило прохання М. Владмирського про звільнення його з посади голови Українського концесійного комітету та затвердило на цій посаді О. Сербиченка. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 85., спр. 58, арк. 84 зв.*

4. 7. Київ. Спільне зібрання ВУАН затвердило обрання членів-кореспондентів П. Крилова, В. Залеського, М. Холодного. *Історія Національної академії наук України. 1924-1928 рр. – К.: НБУВ, 1998. – С. 570.*

6-10 червня (субота - середа).

2. Харків. Відбувся Всеукраїнський з'їзд інженерів і техніків. Порядок денний: доповідь Вищої ради народного господарства; доповідь уповноваженого НКШС СРСР при РНК УСРР; доповідь Наркомзему УСРР; про завдання секцій інженерів і техніків; про стан і перспективи української промисловості; про становище транспорту; про сільське господарство України. *Коммунист, Харьков, 1925, 6, 10, 11 юня.*

7 червня (неділя).

1. Харків. Відбулася I Всеукраїнська нарада представників губернських виборчих комісій за участю представників АМСРР, Центвиборчкому, оргвідділу ВУЦВК і центральних закладів, яка підбила наслідки

проведення виборчої кампанії 1924/25 р. й накреслила завдання проведення наступної кампанії в умовах переходу до триступеневої системи адміністративно-територіального управління. *Коммунист, Харьков, 1925, 7 юня.*

6. Харків. РНК УСРР прийняла постанову про будівництво нового поштамту у столиці. *Коммунист, Харьков, 1925, 7 юня.*

7-10 червня (неділя - середа).

1. Кобеляки Полтавського округу Полтавської губернії. Надзвичайна сесія губернського трибуналу розглянула справу колишніх залізничних агентів ДПУ ст. Кобеляки та начальника залізничної охорони, звинувачених у знущанні над селянами. Одного звинуваченого було виправдано, трьох – присуджено до вищої міри покарання, а інших – до різних строків ув'язнення. *Коммунист, Харьков, 1925, 7,12 юня.*

9 червня (вівторок).

2. Київ. Відкрилася IV Всеукраїнська конференція польських учителів і культурно-освітніх працівників. Прибуло 100 делегатів. Конференція підбила підсумки проведення окружних і губернських з'їздів польських учителів та культурно-освітніх працівників. *Коммунист, Харьков, 1925, 10, 11 юня.*

10 червня (середа).

4. С. Переяслав Бердянського округу Катеринославської губернії. Відкрито курси по підготовці вчителів болгарських шкіл і курсів по підготовці болгар – секретарів сільрад і волосних виконкомів. На курси прийнято 100 слухачів. *Коммунист, Харьков, 1925, 10 юня.*

4. Харків. Відбулася Всеукраїнська конференція лікнепу. Прибули губернські та окружні інспектори лікнепу, а також завідувачі дослідно-показовими школами. Порядок денний: про чергові завдання партії та радянської влади на селі; про наслідки та перспективи роботи з ліквідації неписьменності, про роботу Товариств сприяння лікнепу ім. Леніна та про роль громадськості в ліквідації неписьменності, про форми та

методи боротьби з неписьменністю та її рецидивами, а також інші питання. *Коммунист, Харків, 1925, 10 юня.*

12 червня (п'ятниця).

1. Ліквідовано останнє петлюрівське військове угруповання на чолі з Марусею Бессарабовою, що діяло в Білоцерківському та Бердичівському округах Київської губернії. *Коммунист, Харків, 1925, 12 юня.*

13 червня (субота).

4. Харків. В медичному інституті відбувся перший випуск лікарів. *Коммунист, Харків, 1925, 15 юня.*

8. Харків. Залізничники звернулися до президії ВУЦВК з проханням висловити від їхнього імені протест уряду Болгарії з приводу терору по відношенню до комуністів Болгарії. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 12 червня.*

14 червня (неділя).

1. С. Мазанці Київської губернії. Вчинено спробу вбивства сількора. *Коммунист, Харків, 1925, 14 юня.*

4. Київ. Театральна студія “Березіль” взяла шефство над низкою сільських студій Київського округу та робітничим клубом при станції Фастів, де було створено агітаційну майстерню. *Культура і побут, Харків, 1925, 14 червня.*

4. На замовлення та кошти подільського „Цукротресту” знято агітаційний фільм „Боротьба із совкою”. *Культура і побут, Харків, 1925, 14 червня.*

6. С. Бузово Київської губернії. Голова та секретар сільради вчинили самосуд над злодіями – били їх каміннями та гирями. Сількора, який намагався надати опір, було заарештовано. *Коммунист, Харків, 1925, 14 юня.*

6. С. Рибниці Балтського повіту Одеської губернії. Відкрито перший в УСРР літній санаторій для оздоровлення 600 дітей. *Коммунист, Харків, 1925, 14 юня.*

14–22 червня (неділя – понеділок).

2. Катеринослав. Відбулася виробнича нарада Південного металургійного тресту (Південсталі) за участю членів правління тресту і представників заводів Катеринослава та Донбасу. Порядок денний: про наслідки та перспективи розвитку металургії Півдня; про тарифно-економічну роботу. *Коммунист, Харьков, 1925, 23, 25 юня.*

15 червня (понеділок).

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про контрольні цифри бюджету України. Контрольні цифри, ухвалені РНК УСРР, вважалися попереднім орієнтовним матеріалом. Визнавалося доцільним збільшити асигнування на народну освіту, частково за рахунок внутрішнього перерозподілу бюджету України, а частково за рахунок загальносоюзних фондів, причому цифру цих асигнувань належало затвердити до остаточного складання бюджету. Крім того, було ухвалено порушити перед ЦК РКП(б) питання про збільшення частки України в загальносоюзних фондах до розгляду відповідними радянськими інстанціями. Для більш справедливої участі союзних республік у загальносоюзних прибутках вважалося доцільним переглянути закон про бюджетні права Союзу та союзних республік відповідно до постанови III з'їзду Рад СРСР. Визнавалося допустимим збільшення фонду заробітної плати радянським службовцям не вище, ніж на 10% до фонду, обрахованому РНК УСРР. Зважаючи на висловлені пропозиції, РНК УСРР пропонувалося підготувати загальну доповідь для розгляду на політбюро про бюджет УСРР та окрему доповідь про місцевий бюджет, а крім того, надати інформацію про штати радпарату в зв'язку зі скороченням штатів, що планувалося. Питання про збільшення бюджетних асигнувань рекомендувалося розглянути радянським органам. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 86.*

16 червня (вівторок).

3. Кам'янське Катеринославської губернії. Завершено ремонт мартенівської печі № 7. *Коммунист, Харьков, 1925, 15 юня.*

3. Миргород Лубенського округу Полтавської губернії. В художньо-му керамічному технікумі налагоджено виробництво технічного посуду для хімічних лабораторій, що раніше експортувалася. *Коммунист, Харьков, 1925, 16 юня.*

6. 9. Київ. При заводі “Арсенал” ім. Леніна відкрито новий стадіон. *Коммунист, Харьков, 1925, 15 юня.*

16 -18 червня (вівторок - п'ятниця).

3. Харків. Відкрився Всеукраїнський з'їзд окружних відділів Наркомату внутрішньої торгівлі (внуторгів). Прибуло 49 делегатів. Порядок денний: про найближчі завдання торгівлі та методи регулювання товарообігу; про бюджет і штати; про регулювання промислового ринку України; про кооперативну, приватну та державну торгівлю. *Коммунист, Харьков, 1925, 17, 18, 19 юня.*

17 червня (середа).

1. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про адміністративно-територіальне переко́нструювання Бердичівського та суміжних з ним округів Київської, Волинської та Подільської губерній”. Любарський, Янушпольський, Андрушівський, Чуднівський райони Житомирського округу Волинської губернії та Уланівський район Вінницького округу Подільської губернії переводилися до складу Бердичівського округу Київської губернії; Липовецький та Іллінецький райони Бердичівського округу – до складу Вінницького округу; Городницький район Житомирського округу – до складу Коростенського округу Волинської губернії; Кутузовський, Фастовський та Потіївський райони Коростенського округу – до складу Житомирського округу. Розформувалися райони: Коднянський Житомирського округу; Ходорковський, Білопольський, Белилівський, Дзюнківський і Самгородський Бердичівського округу; Теришпільський, Малокутищанський, Ободнянський Вінницького округу. На території Бердичівського округу створювався новий Бердичівський район. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 37, Ст. 270.*

1. Київ. Надзвичайна сесія губсуду розглянула справу колишніх

польських офіцерів Косенка й Козаренка, звинувачених у шпигунстві на користь Польщі. Винних було засуджено до 5 років ув'язнення з конфіскацією майна та позбавленням громадянських прав. *Коммунист, Харьков, 1925, 18 юня.*

3. Повідомлялося, що у Первомайському окрузі Одеської губернії відкрито поклади залізної руди, графіту та каоліну, що використовуються в паперовій та парцеляно-фаянсовій промисловості. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 юня.*

3. Звенигородка Зінов'євського округу. Винайдено поклади бурого вугілля в обсязі 1 млрд. пудів. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 юня.*

4. Харків. Проходили установчі збори Всеукраїнської наукової асоціації сходознавства як філіалу Всесоюзної асоціації. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 червня.*

8. Черкаси. Губвиконком прийняв рішення про матеріальну підтримку боротьби трудящих Китаю з імперіалістами. *Коммунист, Харьков, 1925, 17 юня.*

18 червня (четвер).

1.С. Клавдієво під Києвом. Вбито голову сільради. *Коммунист, Харьков, 1925, 18 юня.*

3. Запоріжжя. Винайдено поклади каоліну довжиною 7 верст, шириною 1,5 версти та глибиною 4 саджені. *Коммунист, Харьков, 1925, 18 юня.*

4. Київ. Український метеорологічний центр запустив перший в СРСР балон-зонд з метеорографом для автоматичного запису тиску атмосфери. *Коммунист, Харьков, 1925, 19 юня.*

6. Криворізький район. На руднику ім. Комінтерну розпочато будівництво 6 казарм і 100 квартир для робітників. Південно-рудний трест асигнував на це будівництво 723 тис. крб. Крім того, на благоустрій робітничого селища було додатково асигновано 126 тис. крб. *Коммунист, Харьков, 1925, 18 юня.*

3. Микитівка Артемівського округу Донецької губернії. Відбувся пуск коксобензольного заводу, що не діяв з 1917 р. *Коммунист, Харьков, 1925, 18 юня.*

6. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про заходи для укомплектування лікарським персоналом сільських медично-санітарних установ”. Окружним та районним виконкомом ставилося за обов’язок забезпечення сільських лікарів житлом, компенсування їм витрат по переїзду на село та постачання їх новою медичною літературою. Тим з них, хто проробив на селі не менше 3-х років, планувалося надавати переважне право на обіймання вільних лікарських посад у містах; забезпечувати їхніх неповнолітніх дітей; гарантувати сільським лікарям пенсійне забезпечення на випадок часткової чи повної втрати працездатності з поширенням цього права на членів їхніх родин у випадку смерті пенсіонера-годувальника. Органам Наркомздоров’я належало направляти випускників медичних курсів підвищення кваліфікації на державну медичну службу на село на термін із розрахунку півтора місяця служби за місяць навчання, але на строк не менше року; а ординаторів – із розрахунку місяць служби за місяць навчання. Ті лікарі, які порушували ці правила, підлягали відповідальності згідно з артикулом 126 “Кримінального кодексу УСРР”. Безробітні лікарі, які відмовлялися без поважних причин від працевлаштування в сільських медично-санітарних закладах за пропозицією бірж праці, мали зніматися з обліку бірж строком на рік. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 27, Ст. 212.*

19 червня (п’ятниця).

1. Київ. Відбулася надзвичайна сесія губсуду що розглянула справу К. Веселовського та інших осіб, звинувачених у шпигунстві на користь Польщі. Веселовського було засуджено до вищої міри покарання, а інших членів підпільної групи – до різних строків ув’язнення. *Коммунист, Харьков, 1925, 20 юня.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про кампанію переукладання колективних угод. У зв’язку зі збільшенням продуктивності праці, з червня місяця ухвалено збільшення заробітної плати по основних трестах. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 88 зв.*

1. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про Бессарабську революційну організацію. Згідно з постановою ЦК РКП(б)

визнано необхідним, в зміну постанови від 10 квітня, створити при політбюро комісію в складі В. Затонського, М. Попова, Грінштейна та Бадєєва для політичного керівництва організацією з тим, щоб робота комісії обмежувалася вирішенням політичних питань без втручання в організаційні та оперативні справи. Також було ухвалено просити ЦК РКП(б) асигнувати ЦК КП(б)У необхідні кошти на партійну роботу в Бессарабії. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 1, арк. 175, оп. 6, спр. 58, арк. 92.*

2. 8. Харків. Губернська рада професійних спілок спільно з губернськими відділами галузевих спілок асигнувала 10 тис. крб. для допомоги китайським робітникам, що бастували. *Коммунист, Харьков, 1925, 19 июня.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про українізацію держапарату. Визначено заходи, що забезпечували її завершення до 1 січня 1925 р. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 89 зв.; спр. 70, арк. 180 - 182.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про план реалізації врожаю та експорт хлібу. Накреслено заходи проведення хлібозаготівельної кампанії та хлібного експорту. Визначено економічні важелі регулювання хлібним ринком, зважаючи на недоцільність встановлення лімітних цін на хліб. Наголошено на першочерговості хлібного експорту. Визначено контингент основних хлібозаготівельників. Запропоновано заходи, що обмежували участь приватника в хлібозаготівлях обсягом не більше 30%, та запобігали руйнації бідняцьких селянських господарств. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 89; спр. 70, арк. 131-132.*

3. 6. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про народне харчування. Ухвалено створити Ради сприяння Укрнархарчу з відповідальних працівників, керівників партійних, радянських, господарських та професіональних органів, з покладанням на них обов'язку всебічного сприяння розвитку народного харчування. Головою призначено Сербиценка. Держбанку запропоновано асигнувати Нархарчу довгостроковий кредит на суму, що дорівнювалася пайовому капіталу товариства. Вищій раді народного господарства запропоновано вжити заходів щодо збільшення пайової участі промисловості в Укрнархарчі, особливо прибуткових трестів, а також щодо надання приміщень та комунальних послуг їдальням громадського харчування. Визначено перспективу розвитку

Укрнархарча за рахунок розгортання мережі механізованих підприємств громадського харчування. В першу чергу запропоновано приступити до організації громадського харчування в Донбасі, насамперед у Сталіно та Макіївці, зобов'язавши госпоргани до будівництва приміщень, а Укрнархарч - до обладнання їдалень. Ухвалено погодити з ВУРПС та Вищою радою народного господарства питання про розміри пайової участі в товаристві Південного металургійного, Південно-рудного та додаткової участі Південного вугільного тресту. Визнано доцільним створення низових осередків Укрнархарчу із залученням до них представників від тих робітників, яких обслуговували підприємства товариства. Запропоновано надати право на участь пайщикам у товаристві Нархарч всім місцевим об'єднанням і підприємствам центральних господарських органів. Центральному відділу робітниць ЦК КП(б)У запропоновано провести роботу по залученню широких мас жінок до справи організації їдалень та громадських кухонь. Радянським органам доручено вирішити питання про звільнення їдалень Укрнархарчу від оподаткування та надання їм пільг на комунальні послуги. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 88 зв. - 89.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про наслідки та перспективи постачання села сільгоспмашинами. Зважаючи на неможливість задоволення потреб села в сільгоспмашинах вітчизняними виробниками через брак обігових коштів Укрсільмаштресту, було ухвалено поставити в радянському порядку питання про максимальне розширення цього виробництва та імпорт сільгоспмашин у наступному році. Наполягалось на необхідності постачання на пільгових умовах складними сільгоспмашинами сільгоспколективів „тракторних районів”. ЦКК доручалось вивчити досвід минулого року щодо цін, за якими селяни купували машини, та з'ясувати причини різниці в цінах. Питання про взаємини між низовою кооперацією та базами УТСМ, як і питання про розширення мережі товариств-кредиторів Укрсільбанку, пропонувалось передати на розгляд у радянському порядку. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 88.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про кордони між РСФРР та УСРР. Представниками України в комісії по встановленню кордонів між РСФРР та УСРР запропоновано підписати протокол

комісії, оговоривши за собою право опротестувати у відповідному порядку окремі пункти. Залишаючись при попередньому рішенні політбюро щодо кордонів між РСФРР та УСРР, ухвально порушити перед ЦК РКП(б) клопотання про призначення комісії з членів ЦК із залученням представників КП(б)У для розробки та розгляду питання про кордони. Зокрема, просити ЦК РКП(б) призначити комісію для врегулювання непорозумінь на ст. Чертково шляхом уточнення кордонів з тим, щоб район названої станції, населений українцями, був приєднаним до Старобельського округу. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 90 зв.*

3. 6. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про механічне хлібопечення. Визнано доцільним перейти на механічне хлібопечення в першу чергу в великих промислових та робітничих центрах. У зв'язку зі здешевленням хліба в приватних пекарнях та загрозою витіснення кооперативного хлібопечення приватниками, робкоопам запропоновано звернути увагу на зниження собівартості печеного хліба. Рекомендувалося залучати місцеві кошти до справи організації механічного хлібопечення. Однак, враховуючи їх брак, ухвалено порушити перед ЦК РКП(б) клопотання про асигнування в розпорядження українського уряду довгострокового кредиту в розмірі 1 млн. крб. На кошти, що планувалося отримати з загальносоюзних фондів, пропонувалося в першу чергу розпочати будівництво механічних хлібних заводів у Сталіно, Луганську, в одному з робітничих районів Артемівського округу, Катеринославі, Миколаєві, Харкові. Визнавалося доцільним встановити єдине керівництво організацією хлібопечення на Україні з посиленням у ньому ролі і впливу профспілок та робкоопів як у центрі, так і на місцях. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 88 зв.*

8. Повсюдно відбувалися мітинги протесту трудящих проти насильства імперіалістів над робітниками Китаю та Марокко. *Коммунист, Харьков, 1925, 19 июня.*

3. Донецький губернський сільськогосподарський банк видав дострокову позичку для електрифікації Кременського та Верховинського сільськогосподарських товариств. *Коммунист, Харьков, 1925, 19 июня.*

20 червня (субота).

1. Повідомлялося, що внаслідок протиріч з питання про виокремлення Овідіопольського і Сивериновського районів Одеського округу Одеської губернії, населених німцями і болгарами, в самостійні національні райони, вирішено організувати змішані німецько-українські та болгарсько-українські райони, з судочинством і викладанням двома мовами та з обранням до райвиконкомів представників обох націй. *Коммунист, Харьков, 1925, 20 юня.*

2. Київ. Міська комісія по винахідництву скликала губернську конференцію винахідників з метою з'ясування потреб винахідників і проведення конкурсу винаходів. *Коммунист, Харьков, 1925, 20 юня.*

6. Кам'янське Катеринославської губернії. Розпочалося будівництво робітничого селища на 200 будинків для робітників Дніпровського металургійного заводу. Трест Південний металургійний трест (Південсталь) асигнував на будівництво 500 тис. крб. *Коммунист, Харьков, 1925, 20 юня.*

10. Харків. РНК УСРР зобов'язала Наркомфін УСРР асигнувати 50 тис. крб. із резервного фонду уряду УСРР для надання допомоги населенню неврожайних місцевостей Подільської губернії та МАСРР. *Коммунист, Харьков, 1925, 20 юня.*

21 червня (неділя).

4. Харків. Президія Головнауки УСРР затвердила Всеукраїнський комітет краєзнавства під головуванням М. Яворницького. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21 червня.*

4. Харків. Колегія Наркомосу УСРР постановила організувати в Харкові Науково-дослідний інститут біології, а в Києві – перший в Україні навчальний інститут водного транспорту. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21 червня.*

7. Полтава. Застрелився Г. Сиротинко – колишній воєнний міністр кабінету В. Голубовича, який, після відбуття п'ятирічного строку ув'язнення за вироком суду над українськими есерами, працював завідувачем відділом демографії губернського статистичного бюро. *Коммунист, Харьков, 1925, 23 юня.*

22 червня (понеділок).

2. 8. Харків. Прибула делегація представників бельгійських і французьких профспілок. Серед прибулих – ректор Лондонського робітничого університету, робітник-залізничник, почесний член профспілки залізничників Англії Крек. Мета його поїздки – ознайомлення з постановкою освіти в СРСР. *Коммунист, Харьков, 1925, 23 юня.*

23 червня (вівторок).

3. Запоріжжя. На заводі „Комунар” випущено першу в Україні сінокосарку типу американської „Дірінг”. У довоєнний час такі сінокосарки вироблялися американською фірмою, що мала єдиний в Російській імперії завод під Москвою. *Коммунист, Харьков, 1925, 23 юня.*

3. 8. Одеса. Зовнішторг зафрахтував два пароплави для експорту рогатої худоби до Греції. Також розпочався експорт керченських оселедців до Греції. *Коммунист, Харьков, 1925, 23 юня.*

4. Харків. Відбулося перше засідання Всеукраїнського комітету краєзнавства. Вирішено ряд практичних питань краєзнавчої роботи в УСРР. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 23 червня.*

6. Шкіряний трест постановив збудувати чотири робітничих селища в Києві, Бердичеві та Василькові Київського округу для тисячі робітників. *Коммунист, Харьков, 1925, 23 юня.*

24 червня (середа).

1. Полтава. Виїзна сесія губсуду розпочала слухання справи членів сільради с. Попівка Чернобаївського району Золотоніського округу Полтавської губернії, які знущалися над селянами. До судової відповідальності було залучено 10 звинувачених, серед них – голова сільради, його заступник та голова КНС. *Коммунист, Харьков, 1925, 23 юня.*

1. Мелітополь Катеринославської губернії. Відбувся суд над групою комсомольців, звинувачених у бандитизмі. Шістьох з них було засуджено до ув'язнення від трьох до п'яти років, а двоє – виправдані. *Коммунист, Харьков, 1925, 25 юня.*

2. Полтава. Закінчилася перша міська єврейська конференція кустарів.

Порядок денний: про завдання кустарної промисловості; про національну політику. Конференція надіслала привітальні телеграми ЦК КП(б)У, О. Рикову, Н. Крупській та редакції газети „Дер Штерн”, а також винесла протест проти розповсюдження сіоністських прокламацій. *Коммунист, Харьков, 1925, 23 юня.*

6. Центральний комунальний банк асигнував Катеринославському комунгоспу довгострокову позику розміром 300 тис. крб. для будівництва 20 будинків для робітників у Нижньодніпровську та Кайдаках. До осені планувалося побудувати 15 будинків. *Коммунист, Харьков, 1925, 24 юня.*

6. Відкрито поштову пасажирську авіалінію Москва – Київ – Катеринослав – Одеса. *Коммунист, Харьков, 1925, 26 юня.*

8. Артемівськ. Президія губернської ради професійних спілок виділила 1 тис. крб. на допомогу китайським робітникам, що страйкували. *Харьков, 1925, 24 юня.*

25 червня (четвер).

2. Повсюдно проводилися кампанії по мобілізації робітників-комуністів на село для висування на посади секретарів партійних осередків, завідуючих районними сільбудинками та головами райвиконкомів. *Коммунист, Харьков, 1925, 25 юня.*

3. Катеринослав. На металургійному заводі ім. Петровського пущено трубопрокатний цех, що не діяв 7 років. *Правда, Москва, 1925, 27 юня.*

8. Тирасполь МАСРР. Розпочалося засідання центральної радянськорумунської прикордонної комісії по вирішенню конфліктів, що виникли внаслідок інцидентів на Дністрі: обстрілу та арешту румунськими прикордонниками радянських рибаків. *Коммунист, Харьков, 1925, 27 юня.*

10. Артемівський округ Донецької губернії. На руднику ім. Паризької комуні на шахті № 5 відбувся випадковий вибух бурки. Загинув один робітник, одного було тяжко та двох легко поранено. *Коммунист, Харьков, 1925, 27 юня.*

25 червня – 2 липня (четвер - четвер).

4. Харків. Відбувся II Всеукраїнський з'їзд з питань робітничої освіти.

Прибуло 250 делегатів – представники профспілок, Вищих рад народного господарства УСРР і СРСР, трестів, Наркомосу УСРР, шкіл фабрично-заводського учнівства, вечірніх робітничих курсів, робітничих факультетів і технікумів. Порядок денний: про профспілки та робітничу освіту; про перспективи оновлення кваліфікованої робітничої сили; про стан робітничої освіти в Україні та перспективи її розвитку; доповіді ЦК профспілок металістів, гірників і хіміків; про матеріальне становище Наркомосу УСРР. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 25 червня; Промышленность и рабочий класс Украинской ССР в период восстановления народного хозяйства, 1921–1925. – С. 575.*

26 червня (п'ятниця).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову по доповіді ДПУ. Визначено заходи посилення фінансування органів ДПУ та зміцнення їх кадрового складу. З метою заохочення до служби в органах ДПУ, ухвалено надати працівникам ДПУ правовий статус військовослужбовців, а постійних оперативних працівників, крім того, прирівняти в партійному відношенні до партійних працівників. Також окреслено завдання роботи органів ДПУ: вивчення діяльності церковних рад; з'ясування становища та настроїв селянства прикордонної смуги, боротьба з контр-диверсійною роботою, особливо в прикордонній смузі. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 1, арк. 178-179.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову по доповіді комісії ЦК КП(б)У про Херсонські справи. Запропоновано передати скарги громадян, що надійшли до комісії, на розгляд НК РСІ (Бюро скарг) та прокуратури. Справи, заведені в Одесі, спрямувати на терміновий розгляд в судовому порядку, доручивши нагляд прокуратурі за їх проходженням. Зауважено, що Одеський губком, попри виявлені ним злочини, не виявив достатньої рішучості щодо своєчасного залучення винних до судової відповідальності (зокрема, по Основ'янському району). Разом з тим зазначено, що Одеський губком після Димовського процесу провів на основі вказівок ЦК РКП(б) і ЦК КП(б)У значну роботу по викриттю злочинів в губернії та залученню злочинців до відповідальності, а також провів велику

роботу по мобілізації громадської думки навколо питання про революційну законність. Зважаючи на це, комісії, що виїжджала до Херсону, доручено підготувати письмову доповідь з висновками для членів політбюро. Для розробки загальних організаційних і політичних висновків, та нарештє конкретних заходів у зв'язку з Херсонською справою запропоновано створити спеціальну комісію в складі І. Клименка, М. Скрипника, Ф. Корнюшина, П. Маркітана, М. Мар'ясіна, доручивши їм вивчення матеріалів ДПУ та НКЮ щодо злочинів, які було вчинено в інших місцевостях, звернувши увагу як на економічні причини, так і на правові порушення. Також вирішено відрядити П. Маркітана та М. Герасимова для додаткового з'ясування причин, що спричинили херсонські злочини, особливо для викриття верхівки херсонських сільських організацій, що морально розкласяся. Питання про організаційні заходи у зв'язку з Херсонською справою ухвалено перенести на розгляд оргбюро. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 93-93 зв.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про зарплату та продуктивність праці. Ухвалено підвищити зарплату в основних галузях важкої індустрії, зважаючи на підвищення по Південному металургійному тресту до 11 крб. та Об'єднанню Донецької державної кам'яновугільної промисловості - до 10. Запропоновано виносити спірні питання щодо визначення рівня заробітної плати в легкій індустрії на розгляд політбюро ЦК КП(б)У. На найближчий період ухвалено збереження встановлених норм виробітку при укладанні колективних угод, допускаючи їх підвищення лише у випадку технічних вдосконалень та за згодою профспілок. Підтверджено до неухильного виконання директиву про своєчасну виплату зарплати та щодо подальшого підвищення продуктивності праці на основі раціоналізації господарства, й інтенсифікації праці, зокрема. Запропоновано звернути особливу увагу на зниження накладних витрат. Підтверджено постанову політбюро від 28 березня про залучення інженерно-технічних фахівців до раціоналізації виробництва та інтенсифікації праці. Визнано необхідним підвищення технічної кваліфікації робітників. Запропоновано покращання роботи виробничих нарад за рахунок їх попередньої підготовки зібраннями цехів та госпорганами, а також шляхом реалізації

господарниками винесених пропозицій. Для пропаганди досвіду роботи виробничих нарад вирішено активізувати участь преси. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 92 зв.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про ліквідацію комісії ЦК та ЦКК КП(б)У по зарплаті та продуктивності праці, передавши розгляд питань про зарплату в радянському порядку Наркомпраці за погодженням з профспілками. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 93.*

3. Кам'янське Катеринославської губернії. На Дніпровському металургійному заводі пущено мартенівську піч продуктивністю 170 тис. пуд. сталі щомісячно. *Коммунист, Харьков, 1925, 26 юня.*

4. Харків. В Інституті народної освіти відбувся перший випуск учителів і культосвітніх працівників. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 26 червня*

10. Зінов'євськ. На заводі „Червона зірка” в болторізному цеху відбулася пожежа, що була ліквідована за годину. Опіки отримали 20 робітників. *Пролетарий, Харьков, 1925, 16 юня.*

8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У розглянуло питання Наркомзаксправ. Позитивно розв'язано питання про організацію українських столів при повноважених представництвах СРСР за кордоном, у зв'язку з чим О. Шліхтеру доручено надати до секретаріату ЦК КП(б)У проект відповідної доповідної записки для розгляду в ЦК РКП(б). Щодо роботи в Буковині О. Шліхтеру поставлено за обов'язок з'ясувати в Наркомзаксправ та інших союзних органах питання про доцільність роботи по розширенню політичного впливу в Буковині, причому в позитивному випадку - погодити конкретні заходи і доповідь політбюро з цього питання. Було дозволено в'їзд в Україну С. Вітику та І. Коссаку за умовою подання ними відповідних клопотань до органів радянської влади, що містили заяви про визнання радянської влади. В той же час визнавався небажаним масовий в'їзд в УСРР галичан, інтернованих у таборах Румунії та Польщі. Їх в'їзд дозволявся лише в індивідуальному порядку, в загальній кількості до тисячі осіб. Стосовно підтримки галицької професури та студентства пропонувалося вжити заходи щодо приїзду в УРСР декількох професорів з Галичини після їх ретельної перевірки відповідними органами, а також надати декілька стипендій для студентів-українців з Галичини, Прикарпаття

та Буковини. З питання щодо інформації закордонної преси про Україну вирішено просити ЦК РКП(б) щомісячно асигнувати для цієї мети 600 крб. Визнано недоцільним публікацію у великих іноземних газетах статей видатних українських політичних діячів про становище українських земель закордоном у порівнянні з радянською Україною. Також ухвалено організацію селянської газети на Прикарпатській Україні, для чого запропоновано розв'язати в ЦК РКП(б) питання про асигнування через радянські органи в сумі 500 крб. щомісячно. *ЦДА-ГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 58, арк. 92; оп. 16, спр. 1.*

27 червня (субота).

3. 8. Держторг експортував у червні 140 тис. каустичної соди донецького виробництва. *Коммунист, Харьков, 1925, 27 юня.*

3. 8. Повідомлялося, що з початку навігації з Маріупольського порту відплило за кордон 11 пароплавів, навантажених 1 млн. 600 пудами донецького вугілля. Було навантажено ще 5 пароплавів. У червні планувалося вивезти 3,5 тис. пудів вугілля. *Коммунист, Харьков, 1925, 27 юня.*

4. Харків. Головна наука УСРР постановила відкрити в республіці наукові інститути, що займалися вивченням практичних питань промисловості та транспорту. *Коммунист, Харьков, 1925, 28 юня.*

29 червня (понеділок).

1. Харків. ІХ Всеукраїнський з'їзд рад прийняв постанову "Про санітарну охорону вод". *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 42, Ст. 286.*

30 червня (вівторок).

1. Повідомлялося про пом'якшення вироку, засудженим на судовому процесі про економічний шпіонаж на Дніпровському металургійному заводі у Катеринославі. Шихову, Храповницькому та Простакову вищу міру покарання було замінено 10 роками ув'язнення в будинку примусових робіт без суворої ізоляції, а іншим п'яти засудженим – меншими строками ув'язнення також без суворої ізоляції. Всі звинувачені на три роки уражалися в правах після відбуття строку ув'язнення. *Пролетарий, Харьков, 1925, 28 юня.*

6. Кримська АСРР. У колишньому Ливадійському палаці Романових відбулося відкриття першого в Україні селянського курорту. *Пролетарий, Харків, 1925, 28 юня.*

6. Повідомлялося, що Наркомпраці УСРР асигнував 400 тис. крб. для організації громадських робіт у Луганську Донецької губернії. *Пролетарий, Харків, 1925, 28 юня.*

10. Харків. У вагоноремонтних майстернях відбулася пожежа. *Пролетарий, Харків, 1925, 28 юня.*

Квітень – червень.

1. 5. Катеринославський округ. Бабтиські проповідники та вчителі – члени „Спілки голландських вихідців менонітів” приступили до організації релігійних молодіжних гуртків „бабсомол”. Тільки в одному з районі було створено 10 гуртків „бабсомолу”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2117, арк. 52.*

1. Почастішали прояви підпільної роботи сіоністських організацій, зокрема, – поширення агітаційної літератури російською мовою головним чином серед безробітних і кустарів. В Сквирському районі Білоцерківського округу на деяких зборах кустарів сіоністи відкрито виступили зі своїми деклараціями. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2117, арк. 30.*

1. Спостерігалися факти „оживлення” антирадянських партій та груп – петлюрівців у Київській губернії, меншовиків – у Донбасі, сіоністів – у Донбасі, Київському та Херсонському округах. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2117, арк. 72.*

5. Цереводарівський район Мелітопольського округу. Бабтистські проповідники організували 6 релігійних гуртків, до яких залучили значну частину місцевої молоді. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2117, арк. 72.*

5. Білоцерківський район Полтавського округу. В багатьох селах спостерігалися виступи жінок-членів релігійних громад за повернення церковнослужителям їхніх колишніх мешкань, відібраних сільськими владами для хат-читалень. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2117, арк. 53.*

Перша половина 1925 р.

1. Подільська губернія. Судові органи розглянули 54 справи по звинуваченню

поляків-католиків у шпіонажі на користь Польщі, за яким було притягнуто до карної відповідальності 152 особи. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2117, арк. 72.

Червень – перша половина липня.

2. 3. 6. Київ. На державній тютюновій фабриці № 4 і в Бердичівському окрузі на фабриці Комборбезу (Комітету по боротьбі з безробіттям) відбулося декілька невеликих страйків у зв'язку зі збільшенням норм виробітку та зменшенням розцінок. Страйки на ґрунті низьких розцінок мали місце й на декількох економіях цукрових заводів. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2117, арк. 66.

Липень

1. За наслідками обслідування виборів сільрад Чугуївського району Харківського округу, у Малинській та Осинівській сільрадах було виявлено факти усунення членів КНС від участі у виборах та обрання до складу сільрад „селян-господарників”, позбавлених виборчих прав. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2117, арк. 71.

2. Повідомлялося, що з січня по липень у трьох найбільших промислових округах Донбасу – Артемівському, Луганському та Сталінському було висунуто на відповідальну господарську роботу 701 робітника. *Правда, Москва, 1925, 4 августа.*

Січень – липень.

6. На території округів колишньої Подільської губернії почастишали випадки антисемітських дій селян і утиску прав єврейського населення з боку представників місцевої влади. В містечку Миколаївці Проскурівського округу порушення прав єврейського населення набули систематичного характеру. В Могилівському окрузі спостерігалися неодноразові випадки крадіжки місцевими селянами врожаю з ланів єврейських колгоспів. У Вахновському районі Вінницького округу на будівництві Турбовського каолінового заводу будівельники євреї, надіслані профспілкою, були вигнані з роботи сезонними робітниками з с. Боровське Бабчинецького

району Могилівського округу. У відповідь на антисемітизм спостерігалось посилення сіоністського руху. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2117, арк. 38.*

1 липня (середа).

1. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про окружні з’їзди рад і окружні виконавчі комітети”. Визначено повноваження, порядок представництва, строки скликання, компетенцію окружних з’їздів рад і окружних виконавчих комітетів. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 43, Ст. 295.*

1. 3. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про встановлення точного списку міст і поселень міського типу Полтавської губернії, що скасовувалася”. До розряду міст було віднесено: Полтаву, Кременчук, Ромни, Червоноград, Золотоношу, Прилуки, Лохвицю, Гадяч, Кобиляки, Миргород, Переяслав, Пирятин, Зеньків і Хорол; до розряду поселень міського типу – Опошню, Крюков і Нові Санжари. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 43, Ст. 300.*

2. 3. Київ. 200 безробітних створили артіль, яка відбудувала сірникову фабрику „Україна”, що не діяла два роки. До правління заводу увійшли члени артілі – „робітники від верстату”. *Пролетарий, Харьков, 1925, 1 июля.*

3. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про меліоративні кооперативні товариства”. Визначено мету, завдання, права та порядок створення та ліквідації меліоративних товариств. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 43, Ст. 289.*

3. Черкаси Київського округу Київської губернії. Пущено цегляний завод продуктивністю 8 млн. шт. цеглин за сезон. *Пролетарий, Харьков, 1925, 1 июля.*

6. Харків. Президія ВУЦВК постановила вважати 6 липня святом – „Днем робітника”. В 1925 р. свято було перенесене на неділю – 5 липня. *Пролетарий, Харьков, 1925, 1 июля.*

6. Маріуполь Донецької губернії. Центральний робітничий кооператив розгорнув кредитування робітників і службовців у торговельних закладах робкоопів. *Пролетарий, Харьков, 1925, 1 июля.*

10. Волинська губернія. Повідомлялося про виникнення епідемії черевного тифу. За тиждень було зареєстровано 34 випадки захворювання на черевний тиф. Органи Наркомздорв’я розгорнули допомогу

хворим. *Пролетарий, Харьков, 1925, 1 июля.*

8. Харків. Президія ВУЦВК доручила секретаріату ВУЦВК терміново розробити порядок відкомандирування селян України до Німеччини, Данії, Бельгії, Голландії, США та ряду інших країн для ознайомлення з досягненнями агрокультури за кордоном. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 1 липня.*

2 липня (четвер).

3. Гуляйполе Запорізького округу, Катеринославської губернії. Пущено завод сільськогосподарського машинобудування „Богатир”. *Пролетарий, Харьков, 1925, 2 июля.*

4. Біла Церква Київського округу Київської губернії. У колишньому палаці Браницької влаштовано музей старовини. *Пролетарий, Харьков, 1925, 2 июля.*

6. Харків. Пущено перший автобусний маршрут по колії площа Р. Люксембург – Журавлівське шосе, що зв'язала робітничі околиці з центром міста. Ціну квитків було встановлено у розмірі від 10 до 15 коп. залежно від довжини проїзду. *Пролетарий, Харьков, 1925, 2 июля.*

9. Запоріжжя. Вийшли у піший похід до Ташкента три фізкультурники – члени профспілки „Харчовик” Бобков, Дадаєв, Колесников. Довжина маршруту, що сягала 5 тис. км, фізкультурники мали подолати за 5 місяців. *Пролетарий, Харьков, 1925, 2 июля.*

10. На перегоні Крутоярськ – Ульяново Катеринославської залізниці відбулася аварія товарного поїзду № 10. Розбилося 11 вагонів, було поранено стрілочника. Причина аварії – полумка скату в одному з вагонів. *Пролетарий, Харьков, 1925, 2 июля.*

3 липня (п'ятниця).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло до відома та керівництва постанову політбюро ЦК РКП(б) від 2 липня про недоцільність проведення показових процесів в справах про вбивства робкорів та сількорів. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 5.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У дозволило відкрити на сторінках

„Комуніста” обговорення питання про комнезами, зважаючи на постановку цього питання в порядку денному наступного пленуму ЦК КП(б)У. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 5 зв.*

1. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У визнало необхідним поширити на членів політбюро ЦК КП(б)У директиву політбюро ЦК РКП(б) про необхідність утримуватися в усних та друкованих виступах від афішування ролі виконавчого комітету Комуністичного Інтернаціоналу та РКП(б) в китайському революційному русі. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 1, арк. 187.,*

2. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У підтримало протест ради Міжнародної організації допомоги борцям революції (МОДР) від 22 червня про опротестування перед ЦК РКП(б) постанови союзного з'їзду МОДР стосовно обмеження прав національних центрів щодо керівництва організаціями МОДР. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 4 зв.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову по доповіді Особкому про роботу по наданню допомоги недорідним районам. Ухвалено роботу Особкому. Запропоновано порушити перед центральними союзними органами питання про несвоечасність асигнування коштів на боротьбу з наслідками недороду, а перед РНК УСРР про помилки ЦСУ у визначенні врожайності 1924 р. Українській економічній раді доручено вжити заходи по реалізації продукції тваринництва на зовнішньому та внутрішньому ринках. Визначено необхідним посилити допомогу мало-міцним селянським господарствам, зокрема, подовжити відстрочку повернення насінневих позик. Рекомендовано створити державний та місцеві резервні насінневі фонди і організувати агрономічну та технічну допомогу селянським господарствам посушливого району. Наркомфіну УСРР при стяганні сільськогосподарського податку в неврожайних районах запропоновано, у місцевостях, де пашня не повернула насіння, звільнити селян від сплатити цього податку та повернення насінневих позик; там, де селяни могли отримати прибутки від врожаю садовини та винограду, - стягати податок з площ виноградників та садів; при частковому недороді польових культур – зменшити розміри податку, допускаючи для окремих сіл відстрочку в його виплаті. Роботу по виявленню розмірів врожаю в

Могилівському, Кам'янець-Подільському Одеському та Тульчинському округах, а також АМССР рекомендовано завершити до 15 серпня. Насінневу позику для населення неврожайних округів запропоновано встановити в розмірі для засіву 150 тис. десятин, а продовольчу – для 200 тис. осіб. Укрсільбанку доручено розробити питання про форми кредитування бідноти, забезпечивши кредитування кооперативів та радгоспів. Сільбанку задля збільшення основного капіталу до розміру 20 млн. крб. було поставлено за обов'язок залучити кошти переробної сільськогосподарської промисловості. Крім того, визнано доцільним встановити кредитування з боку Держбанку в розмірі основного капіталу Сільгоспбанку. Накреслено заходи зміцнення системи кредитування кадрами партійних і професійно підготованих фахівців, та реорганізації цієї системи у зв'язку з реформою адміністративного управління. Зосереджено увагу на необхідності дотримання контролю за витрачанням кредитних коштів. Ухвалено визначити порядок взаємин сільгоспооперації та Сільгоспбанку. Також передбачено організацію громадських робіт для населення неврожайних округів. Спеціально накреслено заходи по відбудові Придністровського району. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 1- 2.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про сільськогосподарський кредит. Встановлено обслуговування селян сільськогосподарським кредитом виключно через мережу сільськогосподарських товариств, що входили до основної мережі системи сільськогосподарського кредитування. Інші товариства могли користуватися кредитом для збутопостачальної роботи та проведення суспільних заходів. Запропоновано розширити кредитування колгоспів та господарств незаможників, незалежно від їх членства в КНС. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 3.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про зрівняння заробітків для гірників Південного металургійного тресту та Об'єднання донецької державної кам'яновугільної промисловості (Донвугілля) на рівні ставки, раніше встановленої для I розряду гірників Донвугілля в розмірі 10 крб. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 4 зв.*

3. Кременчук Полтавської губернії. Пущено дві махоркові фабрики. *Пролетарий, Харьков, 1925, 3 июля.*

3. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про відрядження селян за кордон для вивчення вдосконалення способів землеробства. Визнано доцільним відрядити до Німеччини, Франції, Америки, Бельгії та Італії селян з агрономами переважно від радгоспів, артілей та кооперативних об'єднань, а також окремих селян, які вели культурне індивідуальне господарство, загальною кількістю 30-40 осіб. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 2.*

4. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило пропозицію організаційного бюро щодо прийняття до вишів частини студентів останніх та передостанніх курсів, вичищених з вишів під час соціально-академічної перевірки. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк.*

4. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову по доповіді Л. Кагановича про стан могили-пам'ятника Т. Шевченка. Ухвалено вилучити охорону та утримання могили з відання місцевого районного радянського апарату та передати її до відання Наркомосу УСРР. Запропоновано звернути увагу на матеріальне забезпечення та благоустрій пам'ятника-могили та обслуговування відвідувачів політосвітньою роботою. Вирішено асигнувати спеціальні кошти, як у вигляді щорічного кредиту, так і одноразового, на приведення могили в ліпший стан. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 4. зв.*

6. Харків. Закінчено обладнання радіотелефонної станції радіо товариства „Україна”. *Пролетарий, Харьков, 1925, 3 июля.*

9. Харків. Президія Вищої ради фізичної культури затвердила єдиний значок фізкультурника СРСР. *Пролетарий, Харьков, 1925, 3 июля.*

10. Савинський район Ізюмського округу Харківської губернії. Трапилася авіакатастрофа літака „Коник-Горбунок”, що опилував лани. Льотчик отримав поранення, а літак – незначні пошкодження. *Пролетарий, Харьков, 1925, 5 июля.*

4 липня (субота).

3. Катеринослав. На заводі ім. Г. Петровського відремонтовано домну № 4 – найбільшу в СРСР. *Пролетарий, Харьков, 1925, 4 июля.*

3. Повідомлялося, що у Південно-Західній частині УСРР (територія

кол. Подільської губернії) знайдені розсипи золота і нові поклади фосфату. *Пролетарий, Харьков, 1925, 4 июля.*

3. 9. Луганськ Донецької губернії. Відбулося успішне випробування планера, спорудженого робітником Кузьменком. Президія ВУЦВК нагородила винахідника орденом Трудового червоного прапора УСРР. *Пролетарий, Харьков, 1925, 4 июля.*

3. Катеринослав. На заводі ім. Г. Петровського завершено капітальний ремонт домни 3-біс – однієї з найбільших в СРСР, продуктивністю до 30 тис. пудів чавуну на добу. *Правда, Москва, 1925, 4 июля.*

6. На марганцевих рудниках Криворіжжя розпочалася побудова робітничого селища на 80 будинків. *Пролетарий, Харьков, 1925, 4 июля.*

4. Добропілля Луганського округу Донецької губернії. На Першотравневому руднику відбулися гастролі московського робітничого театру „Синя блуза”. *Пролетарий, Харьков, 1925, 4 июля.*

4. Подільський райком спілки „Цукровиків” закупив три кінопересувки для обслуговування робітників цукрових заводів. *Пролетарий, Харьков, 1925, 4 июля.*

4. „Радкіно” випустило в прокат наукові картини французького та німецького виробництва „Сучасна радіотехніка”, „Радіо на службі часу”, „Зародження людини”, „Венеричні хвороби”. *Пролетарий, Харьков, 1925, 4 июля.*

6. У „День кооперації” на харківському заводі „Світло шахтаря” відкрито їдальню для робітників. *Пролетарий, Харьков, 1925, 4 июля.*

6. Наркомвнуторг УСРР асигнував 300 тис. крб. для механізації хлібопечення в Харкові, Катеринославі, Сталіно Донецької губернії та Києві. На подальшу технічну реконструкцію частково механізованих хлібозаводів Миколаєва та Одеси було асигновано 50 тис. крб. *Пролетарий, Харьков, 1925, 4 июля.*

6. Харків. РНК УСРР постановила випустити житлову позику для розширення житлового будівництва в УСРР. Для поширення житлової позики вирішено відкрити в Харкові та інших містах України відділення комунального банку. *Пролетарий, Харьков, 1925, 4 июля.*

6. Повідомлялося, що „Головметал” асигнував „Південсталі” 500 тис. крб. на будівництво робітничого селища для робітників Дніпровського заводу в Єнакієвому Бахмутського округу Донецької губернії.

Пролетарий, Харьков, 1925, 4 июля.

8. Одеський завод сільськогосподарського машинобудування експортував 100 плугів до Туреччини та Персії. *Пролетарий, Харьков, 1925, 4 июля.*

9. Москва. Збірна Одеси по футболу обіграла збірну російської столиці з рахунком 3:1. *Пролетарий, Харьков, 1925, 4 июля.*

10. Повідомлялося про повідь у нижній частині Миколаєва внаслідок тригодинної зливи з градом. *Пролетарий, Харьков, 1925, 4 июля.*

5 липня (неділя).

1. Надзвичайна сесія Волинського губсуду засудила заарештованого Лещенка, колишнього начальника залізничної станції Коростень, звинуваченого у шпіонажі на користь Польщі, до вищої міри покарання. *Пролетарий, Харьков, 1925, 5 июля.*

3. Сталіно Донецької губернії. Після технічної реконструкції пущено нітробензольний завод продуктивністю 100 тис. пудів на рік. *Пролетарий, Харьков, 1925, 9 июля.*

3. Катеринослав. Губсільбанк отримав 200 тракторів системи „Фордзон” для розподілу серед селян під довгостроковий кредит. *Пролетарий, Харьков, 1925, 5 июля.*

6. Налагоджено повітряну пошту між Харковом, Москвою, Орлом, Одесою, Катеринославом, Полтавою та Артемівськом Донецької губернії. Пересилка листів сплачувалася по загальному поштовому тарифу з доплатою 15 коп. за кожних 20 гр. У містах було встановлено спеціальні поштові скриньки для авіа листів. *Пролетарий, Харьков, 1925, 5 июля.*

6. 10. Балта. ЦИК МАСРР організував комісію допомоги неврожайним місцевостям у зв'язку з недородом у деяких районах Молдавської АССР. *Пролетарий, Харьков, 1925, 5 июля.*

5-9 липня (неділя – четвер).

4. Харків. Відкрилася I Всеукраїнська конференція шкіл фабзавуча цукрової промисловості. Обговорено питання підготовки кваліфікованих кадрів для цукрової промисловості. *Пролетарий, Харьков, 1925, 5 июля.*

6 липня (понеділок).

1. Харків. Відбувся урочистий пленум міськради, присвячений святкуванню Дня Конституції СРСР. *Пролетарий, Харьков, 1925, 7 июля.*

7 липня (вівторок).

3. Правління тресту “Південсталь” асигнувало Дніпровському металургійному заводу (Катеринославський округ Запорізької губернії) кредит у розмірі 590 тис. крб. на відбудову бесемерівського та рельсо-балкового цехів, доменної та мартенівської печей. *Правда, Москва, 1925, 8 июля.*

4. Катеринослав. Вийшов перший номер журналу “Кинотеатральний вестник» // *Бернацька Р.П., Бурмістренко С.Л. 50 років українському радянському драматичному театру (хроніка) // Театральна культура. Між від. Наук. Щорічник, 1964. – Вип. 1. – К., 1966. –С. 288.*

6. Буди Охтирського району Богодухівського округу Харківської губернії. Житлово-будівельний кооператив розпочав будівництво робітничого селища на 80 будинків для робітників 1-ї фаянсової фабрики „Серп і молот”. *Пролетарий, Харьков, 1925, 7 июля.*

9. Київ. Під час планерних змагань льотчик Миклашевський встановив новий український рекорд за дальністю перельоту – 75 м, перекривши минулорічний рекорд – 48 м. *Пролетарий, Харьков, 1925, 7 июля.*

8 липня (середа).

2. 6. Таганрог Донецької губернії. Закінчився туберкульозний триденник. Зібрано 4 тис. крб. Кошти передано для облаштування санаторію для туберкульозних хворих. *Пролетарий, Харьков, 1925, 11 июля.*

6. Краматорськ Артемівського округу Донецької губернії. На металургійному заводі відкрито дитячі ясла. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 8 липня.*

4. Харків. Наркомос УСРР надав 1,2 млн. абеток для пунктів і шкіл ліквідації неписьменності. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 8 липня.*

6. Катеринослав. Пущено водогін у робітничих районах. *Пролетарий, Харьков, 1925, 8 июля.*

6. Горлівський район Донбасу (Петровський район Артемівського округу Донецької губернії). Розпочалося будівництво 225 будинків для

робітників та службовців електричної підстанції. *Правда, Москва, 1925, 8 юля.*

9 липня (четвер).

3. 6. Харків. Телефонно-телеграфний завод налагодив випуск ретрансляторів гучномовців. *Пролетарий, Харьков, 1925, 9 юля.*

6. Трест „Південсталь” асигнував 1,5 млн. крб. для поліпшення побуту робітників. Півмільйона призначалося для клубного будівництва в Сталіно та Єнакієве; 750 тис. – для житлового будівництва у Макіївці, Катеринославі, Дніпропетровську, Сталіно та Єнакієвевому, а 250 тис. – для будівництва закладів соціальної сфери. *Пролетарий, Харьков, 1925, 9 юля.*

6. Харків. При заводі ВЕК розпочалося будівництво поліклініки. *Правда, Москва, 1925, 14 юля.*

9. Чугуїв Харківського округу Харківської губернії. Під час свята змички Червоного флоту з селянством червоноармієць Больших встановив всесоюзний рекорд за тривалістю перельоту на повітряній кулі – 22 години. *Пролетарий, Харьков, 1925, 9 юля.*

10 липня (п'ятниця).

3. 6. Харків. РНК УСРР прийняла постанову “Про передання Наркомздоров'ю УСРР на правах володіння і користування землею всіх лікарських і профілактичних установ, що знаходилися на території державних промислових підприємств”. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 56, Ст. 328.*

3. Харків. Пущено лісопильний завод. *Пролетарий, Харьков, 1925, 10 юля.*

4. 6. Червоноград Полтавської губернії. Розпочалося будівництво робітничого клубу та театру на 550 місць для глядачів. *Пролетарий, Харьков, 1925, 10 юля.*

6. Харків. На механічному заводі “ім. Т. Шевченка” відкрито їдальню для робітників. *Пролетарий, Харьков, 1925, 10 юля.*

11 липня (субота).

3. Київ. Пущено сірникову фабрику колишній „Вогник”. *Пролетарий, Харьков, 1925, 11 юля.*

6. Артемівський округ Донецької губернії. У 5 селах відкрито ясла.

Кожні – розраховані для 30 дітей. *Пролетарий, Харьков, 1925, 11 юля.*

6. Харків. Налагоджено автобусний рух за маршрутом вокзал – міський парк. *Пролетарий, Харьков, 1925, 11 юля.*

6. Наркомздор'я РСФРР і Наркомздор'я УСРР відрядили до Донбасу наукову медичну експедицію для обстеження серед гірничих робітників Донбасу та Шахтинського району на наявність у них гельмінтів. *Пролетарий, Харьков, 1925, 11 юля.*

11 – 18 липня (субота – субота).

5. Спостерігалися масові хресні ходи напередодні паски. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2119, арк. 49.*

13 липня (понеділок).

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про надлишок робочої сили на селі та боротьбу з безробіттям. Визначено заходи сприяння розвитку кустарних промислів та ремесел на селі: обробці металу, обробці та хімічній переробці деревини, виробництву вогнестійких будівельних матеріалів, переробці сільськогосподарської продукції. Визнано необхідним форсувати меліоративні роботи та шляхове будівництво; проводити переселення селян у межах УСРР та за її кордони; налагодити облік зайвої робочої сили на селі. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 7 зв.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про зразкові райони. Питання про зразкові райони доручалося доопрацювати оргбюро ЦК КП(б). Визнано доцільним виокремлення зразкових районів щодо матеріального забезпечення за рахунок державних ресурсів. Зауважено, що зразкові роботи в цих районах мали проводитися на основі підйому місцевого господарства, зміцнення місцевого бюджету та раціонального використання державних коштів, що асигнувались у звичайному порядку. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 7 зв.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про збут промислової продукції та підготовку до осінньої сівби. Ухвалено заходи поліпшення постачання села промисловими товарами шляхом вдосконалення роботи кооперативних та державних торгових закладів, розвитку

кустарної та державної промисловості. Визнано необхідним встановити тверду номенклатуру заводу імпортих товарів в Україну, для чого домагатися включення представника УСРР до складу комісії, що проводила закупку споживчих товарів за кордоном, а також законтрактувати товари широкого селянського споживання в трестах союзного та республіканського підпорядкування. Вирішено порушити перед союзними органами питання про організацію в степовій смузі лісних складів для збуту лісу під час реалізації врожаю. Запропоновано домагатися участі УСРР в надзвичайних фондах. Наголошено на не вигідності становища українського ринку за травневим індексом, за яким купівельна спроможність карбованця в УСРР була нижчою на 12%, порівняно із загальносоюзною. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 6 зв.*

3. Харків. РНК УСРР прийняла постанову “Про встановлення у 1925/26 бюджетному році розміру відрахувань від єдиного сільськогосподарського податку до районних бюджетів”. Відсоток відрахувань на задоволення районних потреб по округах УСРР і МАСРР встановлено в розмірі 41,5% загальної суми надходжень сільськогосподарського податку на території кожного округу та МАССР. Із цієї суми не менше 80% підлягало обов’язковому зарахуванню до бюджету того району, з території якого надходила дана сума відрахувань. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 55, Ст. 327.*

3. Харків. Українська економічна нарада затвердила “Нормальний статут об’єднання колективів для надання трудової допомоги безробітним”. *ЗУ України, 1925, Від II. № 11-12, Ст. 29.*

3. Харків. Українська економічна нарада затвердила статут Всеукраїнського кооперативного скотарсько-молочарського товариства (“Добробут”), створеного з метою організації та провадження переробки й збуту продуктів скотарства. Засновники товариства – Всеукраїнська спілка сільськогосподарської кооперації “Сільський господар”, Лебединське сільськогосподарське кредитне товариство, Богодухівська районна сільськогосподарська кредитна спілка, Харківська районна сільськогосподарська спілка кооперативів і колективів. *ЗУ України, 1925, Від II. № 11-12, Ст. 30.*

4. 7. Київ. Спільне зібрання ВУАН затвердило обрання академіка В. Бузескула на кафедру всесвітньої історії та секретаря Російської академії

наук академіка С. Ольденбурга – на кафедрі східної філології ВУАН. *Історії Національної академії наук України. 1924-1928 рр.* – К.: НБУВ, 1998. – С. 570.

6. С. Березівка Одеського округу Одеської губернії. Група хуліганів антисемітів напала на торговців євреїв. Дії міліції обмежилися пропозицією хуліганам розійтися. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2119, арк. 49.*

14 липня (вівторок).

2. 3. 6. На Миколаївському та Маріупольському державних заводах „А” відбувся десятигодинний страйк. Причина страйку – неправильне застосування норм і розцінок. Страйк був приурочений до прибуття на Донбас делегації німецьких робітників і проходив під гаслами „Досить нас дурити! Ми 8 років терпіли, а зараз більше терпіти не можемо!” та „Хай німецькі товарищи знають, як ми живемо”. Губком КП(б)У розцінив цей страйк як такий, що мав „політичне забарвлення”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2117, арк. 66.*

3. Криворізький округ Катеринославської губернії. На руднику “ім. Троїцького” пущено нову шахту. *Пролетарий, Харьков, 1925, 14 юля.*

4. 6. Брянський рудник. Відбулася закладка робітничого клубу для будівництва якого асигновано 250 тис. крб. *Пролетарий, Харьков, 1925, 14 юля.*

6. Артемівський округ Донецької губернії. Налагоджено поштове обслуговування сіл. *Пролетарий, Харьков, 1925, 14 юля.*

15 липня (середа).

2. 8. Київ. З дружнім візитом прибула делегація австрійських залізничників для ознайомлення з життям залізничників УСРР. *Пролетарий, Харьков, 1925, 16 юля.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про розвиток цукрової промисловості. Накреслено заходи стимулювання розвитку буряківництва та зміцнення буряківничої кооперації. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 7 зв.*

4. В Музично-драматичному інституті ім. М. Лисенка відбувся перший випуск режисерського факультету // *Бернацька Р.П., Бурмістренко*

С.Л. 50 років українському радянському драматичному театру (хроніка) // Театральна культура. Міжвід. Наук. Щорічник, 1964. – Вип. 1. – К., 1966. –С. 289.

6. Харків. Президія ВУЦВК запропонувала Вищій житловій комісії відвести приміщення Ділового клубу під Всеукраїнський будинок вечних. *Пролетарий, Харьков, 1925, 15 юля.*

6. Харків. Президія ВУЦВК постановила за видатні заслуги в розвитку вітчизняної науки передати в довічне користування вченому професору Аркавіну квартиру, яку він займав. *Пролетарий, Харьков, 1925, 15 юля.*

6. Сталіно. Розпочалося будівництво нового механізованого хлібозаводу, який мав переробляти 1 тис. 800 пудів борошна на добу. *Пролетарий, Харьков, 1925, 15 юля.*

8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло до керівництва постанову ЦК РКП(б) від 13 липня 1925 р. про необхідність зміни войовничого характеру виступів у засобах друку щодо Польщі у зв'язку з нальотом поляків на наш кордон. Зауважуючи на тому, що ворожа позиція суперечила лінії партії на ділове економічне зближення з Польщею, в публікаціях рекомендовано перекладати відповідальність за наліт на ворожі СРСР кола Англії, які втягували до антирадянської кампанії „ворожі польські елементи”. Ухвалено повідомити зміст цієї директиви губкомам та редакціям центральних газет. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 1, арк. 190, 212.*

16-20 липня (четвер – понеділок).

3. Харків. Відбулася конференція з питань електрифікації УСРР. Порядок денний: про шляхи електрифікації України; про економічне значення Дніпробуду (Управління будівництвом Дніпровської гідроелектростанції); про радянську електропромисловість; про електропостачання Донбасу; про електрифікацію сіл; про побудову електростанції Харківського району. *Пролетарий, Харьков, 1925, 17-21 юля.*

16 липня (четвер).

3. Катеринослав. На металургійному заводі закінчився ремонт домни № 4 продуктивністю 300 тис. пудів на добу. *Пролетарий, Харьков, 1925, 16 юля.*

6. Харків. Наркомпраці УСРР асигнував додаткову суму в розмірі 666 тис. крб. на розширення громадських робіт. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 16 липня.*

17 липня (п'ятниця).

3. 6. Харків. Українська економічна нарада затвердила “Нормальний статут колективу для надання трудової допомоги безробітним”. *ЗУ України, 1925, Від II. № 13, Ст. 31.*

18-21 липня (субота – вівторок).

1. Харків. Відкрилася Всеукраїнська нарада голів виконкомів, присвячена здійсненню адміністративної реформи в УСРР. Порядок денний: звіт Центральної комісії з проведення адміністративної реформи; про революційну законність; про успіхи та прорахунки фінансової роботи. *Пролетарий, Харьков, 1925, 19, 21, 22 юля.*

18 липня (субота).

3. Повідомлялося про пуск чотирьох гуралень – Немирівської, Калинівської, Ситковецької у Вінницькому окрузі та Андрушівської в Бердичівському окрузі. *Пролетарий, Харьков, 1925, 18 юля.*

3. 8. Артемівськ. Відряджено до Франції та Бельгії делегацію майстрів і інженерів скляного заводу тесту Хімвугілля з метою вивчення досвіду механічного виробництва скла. *Пролетарий, Харьков, 1925, 17 юля.*

19 липня (неділя).

6. Гришинський район Артемівського округу. Медична комісія при страхкасі провела медичне обстеження 685 гірників. За його наслідками 71 робітника було відправлено на оздоровлення до санаторіїв Кавказу, 97 – до санаторіїв Криму, а інших – на місцеві курорти. *Пролетарий, Харьков, 1925, 19 юля.*

20 липня (понеділок).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило порядок денний II сесії

ВУЦВК: результати роботи по переходу на триступеневу систему управління; про реалізацію врожаю; доповідь Наркомосу УСРР про загальну освіту; про попередні наслідки виконання бюджету 1924/25 р. та про перспективи бюджету на 1925/26 р.; про революційну законність; про діяльність Укрсільбанку; доповіді Українського тресту сільськогосподарського машинобудування та Південного рудного тресту; конституційні питання. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 15.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про відрядження за кордон представника правління Південного машинобудівельного тресту та фахівців для замовлення двигунів та вивчення питання виробництва котлів високого тиску. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 12 зв.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У визначило порядок взаємин членів альянсу українських кооперативів з Міжнародним кооперативним альянсом. Встановлено, що всі відносини українських кооперативних центрів – членів альянсу, а також членів ЦК з альянсом з питань принципового значення, мали здійснюватися через уповноваженого з санкції ЦК КП(б)У з тим, щоб український представник погоджував свої виступи з представником кооперативних центрів союзу. Поставлено за обов'язок для всіх членів альянсу під персональну відповідальність голів правлінь своєчасно надавати довідки та відповіді на запити альянсу та іноземної кооперації, використовуючи для цього апарат Вукоопспілки. Всім членам ЦК альянсу від УСРР запропоновано проводити листування з Альянсом після попереднього погодження з ЦК КП(б)У через особу, призначену кооперативною нарадою. Визнано необхідним, щоб усі члени ЦК Альянсу, які вибули зі складу кооперативних організацій УСРР, підтримували зв'язки з органами Альянсу в робочому порядку, надаючи свою адресу для отримання матеріалів та запитів Альянсу за місцем знаходження організацій, представниками яких вони рахувалися в ЦК Альянсу. Кооперативній нараді доручено розв'язати питання щодо того, яким кооперативним центрам та в якій кількості членів надати право представництва в Альянсі, подавши рекомендації на затвердження Політбюро ЦК КП(б)У. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 12 зв.; спр. 72, арк. 255.*

21 липня (вівторок).

3. Київ. На ремонтному авіаційному заводі “Ремповітря-6” виготовлено перший вітчизняний літак за проектом інженера К. Калініна. *Правда, Москва, 1925, 14 юля.*

3. Харків. РНК УСРР прийняла постанову “Про організацію при Наркомпраці УСРР комісії державного нормування заробітної плати службовців установ, що знаходяться на державному та місцевому бюджетах”. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 56, Ст. 334.*

3. Ст. Амвросіївка Сталінського округу. Пущено цементний завод № 3, продуктивністю 5 тис. пудів цементу на добу. *Пролетарий, Харьков, 1925, 21 юля.*

3. Кам’янське Катеринославського округу. На Дніпровському металургійному заводі пущено мартенівську піч продуктивністю 150 тис. пудів сталі на місяць. *Правда, Москва, 1925, 14 юля.*

3. 6. Одеса. Безробітні робітники-металісти організували артіль по виробництву деталей до газових і бензинових горілок примусів. *Пролетарий, Харьков, 1925, 21 юля.*

6. Київ. В одному з колишніх монастирів влаштовано робітниче містечко для 300 родин. У містечку було організовано клуб, бібліотеку, дитячі ясла, кінотеатр, будинок матері та дитини. *Пролетарий, Харьков, 1925, 21 юля.*

22 липня (середа).

2. Харків. При Наркомземі УСРР відкрився другий Всеукраїнський з’їзд трудового рибальства. Прибуло 50 делегатів від 400 рибалок з 12 риболовних районів України. *Пролетарий, Харьков, 1925, 21 юля.*

3. Катеринослав. На трубопрокатному заводі ім. В. Леніна розпочалася технічна реконструкція листопрокатного та трубного цехів. *Правда, Москва, 1925, 24 юля.*

3. При Ленінському цукровому заводі Лубенського округу пущено цегляний завод. *Пролетарий, Харьков, 1925, 22 юля.*

3. 4. Повідомлялося про поставку до Донецької губернії 134 тракторів “Фордзон” і відкриття в Луганському, Маріупольському та Артемівському округах курсів по підготовці трактористів. *Правда, Москва, 1925, 23 юля.*

3. 6. Миколаїв. Окружна комісія по виселенню поміщиків виявила 50 колишніх поміщиків, які організували фіктивні артїлі. Артїлі було розпущено, а їхні члени підлягали виселенню з маєтків у місячний термін. *Пролетарий, Харьков, 1925, 22 июля.*

3. 8. Харків. РНК УСРР затвердила положення “Про Українсько-Східну торговельну палату у м. Харкові”. Встановлено її статус як громадської організації, створеної для сприяння економічному зближенню УСРР з Туреччиною, Персією, Єгиптом, Палестиною, Сирією, Балканами, Афганістаном, Хіною, Японією та іншими країнами Сходу на ґрунті торговельно-промислових інтересів. Визначено мету, права, склад, порядок фінансування та управління справами палати; порядок скликання загальних зібрань членів палати, створення та діяльності її відділів й відділень за межами Харкова, а також виходу членів палати з її складу та ліквідації палати. *ЗУ України, 1925, Від I. № 57/58, Ст. 343.*

8. 9. Харків. Президія ВУЦВК надіслала до Франкфурту-на-Майні члена ВУЦВК Конотока як представника Вищої ради фізичної культури України для участі в Люцернському конгресі “Спортінтерну”. *Пролетарий, Харьков, 1925, 22 июля*

6. Житомир. Розпочалися громадські роботи по благоустрою міста, завдяки яким було працевлаштоване тисячу безробітних. *Пролетарий, Харьков, 1925, 22 июля.*

6. Правління тресту “Південсталь” асигнувало 500 тис. крб. на будівництво 500 житлових будинків на руднику “Юний комунар” (Донбас). *Правда, Москва, 1925, 23 июля.*

23 липня (четвер).

2. 6. Харків. Відбувся пленум Центральної комісії допомоги дітям при ВУЦВК. Учасники пленуму звернулися до ВУЦВК з проханням про асигнування 600 тис. крб. на боротьбу з дитячою безпритульністю на транспорті та виокремлення Наркомземом земельних ділянок для організації дитячих сільськогосподарських колоній. *Правда, Москва, 1925, 24 июля.*

23-25 липня (четвер – субота).

1. Харків. Відбувся пленум ЦК КП(б)У. Порядок денний: про комітети

незаможних селян; про реалізацію врожаю; про активізацію роботи профспілок. Прийнято резолюції: “По доповіді політбюро ЦК КП(б)У”, “Про комітети незаможних селян”. *КПУ в резолюціях і рішеннях... – Т.1. – К., 1976. – С. 339-342.*

25 липня (субота).

3. Одеса. Пущено великий пивоварний завод (колишній Санценбахера), що не діяв з 1914 р. *Пролетарий, Харьков, 1925, 25 июля.*

3. Київ. Підготовано до пуску хлороформний завод. *Пролетарий, Харьков, 1925, 25 июля.*

26 липня (неділя).

3. Харків. Секція електрифікації при Держплані СРСР постановила розпочати будівництво районної електростанції в столиці. Загальну суму будівельних робіт було попередньо визначено в розмірі 10 млн. крб. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 26 липня.*

4. Сталінський та Артемівський відділи народосвіти відкрили в німецькій колонії „Нью-Йорк” (ст. Залізна) курси по перепідготовці німецьких учителів. *Пролетарий, Харьков, 1925, 26 июля.*

2. 8. Харків. З дружнім візитом прибула делегація німецьких робітників на чолі з соціал-демократом Оттергагеном. У складі делегації було 8 соціал-демократів, 5 комуністів і 2 безпартійних. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 28 липня.*

9. Харків. Відбувся футбольний матч між збірними командами Харкова та Ленінграда. Гра закінчилася з рахунком 1:0 на користь харків'ян. *Правда, Москва, 1925, 28 липня.*

10. Луганський округ. Загинуло від дощів 5 тис. десятин засівів. *Пролетарий, Харьков, 1925, 26 июля.*

10. Чистяковський район Сталінського округу. Сибірською виразкою було вражено 70% коней та корів. *Пролетарий, Харьков, 1925, 26 июля.*

27 липня (понеділок).

3. Київ. Відбулося успішне випробування літака “К-1”, побудованого

на Київському ремонтному авіаційному заводі інженером К. Калініним. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 9 серпня.*

3. Кам'янське Катеринославського округу. На Дніпровському металургійному заводі ім. Ф. Держинського пущено мартенівську піч № 10 з місячною продуктивністю 170 тис. пудів сталі. *Пролетарий, Харьков, 1925, 29 июля.*

28 липня (вівторок).

2. 6. Київ. Комсомольці надіслали у підшефні села загони для допомоги сім'ям червоноармійців у збиранні врожаю. *Пролетарий, Харьков, 1925, 28 июля*

6. Київ. Відкрито широкомовну радіостанцію. *Пролетарий, Харьков, 1925, 28 июля.*

8. Катеринославське відділення Укрзовнішторгу відправило з Павлоградського та Криворізького округів до Миколаївського та Маріупольського портів першу партію нового врожаю для експорту. *Правда, Москва, 1925, 29 июля.*

29 липня (середа).

3. Кам'янське Катеринославського округу. На Дніпровському металургійному заводі пущено доменну піч № 8 продуктивністю 150 тис. пудів мартенівської сталі щомісячно. *Пролетарий, Харьков, 1925, 29 июля.*

2. 3. Вінниця. Відбулася Всеукраїнська нарада кустарно-промислової кооперації. Прибуло 300 делегатів, що представляли 30 ремесел. Порядок денний: організаційні питання кустарно-промислової кооперації; про роль Кустекспорту (Об'єднане закордонне представництво українських кооперативних спілок у Лондоні) в обслуговуванні кустарно-промислової кооперації. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 31 липня; Пролетарий, Харьков, 1925, 29 июля.*

4. Харків. В Українському народному театрі відбулася прем'єра вистави Я. Мамонтова "Що загинули ранком". Режисери – П. Саксаганський, Л. Сабін // *Бернацька Р.П., Бурмістренко С.Л. 50 років українському радянському драматичному театру (хроніка) // Театральна культура. Міжвід. Наук. Щорічник, 1964. – Вип. 1. – К., 1966. – С. 289.*

6. Криворізький окрвиконком відкрив у адамівській лікарні дитячий санаторій для оздоровлення 150 дітей впродовж літа. *Пролетарий, Харьков, 1925, 29 июля.*

30 липня (четвер).

3. 4. Новочарторийськ Бердичівського району Бердичівського округу. Відбувся перший випуск слухачів Волинського агротехнікуму. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 30 липня.*

4. Рутчинківський рудник. Закладено Палац праці. *Пролетарий, Харьков, 1925, 30 июля.*

6. Ст. Баромля Сумського округу Хаоківської губернії. Відкрито першу в СРСР сільськогосподарську здравницю для туберкульозників. *Пролетарий, Харьков, 1925, 30 июля.*

6. Катеринослав. Окружний комітет по боротьбі з безробіттям отримав із центру 10 тис. крб. на розширення громадських робіт для працевлаштування безробітних та 4 тис. крб. для утримання підлітків у школах фабзавучу. *Пролетарий, Харьков, 1925, 30 июля.*

31 липня (п'ятниця).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову з питання про комісію по наданню допомоги голодуючим Західної України, створену при окружній комісії Червоного Хреста під головуванням М. Грушевського. Вирішено цю комісію ліквідувати та для з'ясування питання, з санкції якого органу було організовано комісію Грушевського, створити комісію ЦК КП(б)У в складі К. Сухомлина, К. Кіркіжа та О. Шумського. Форми ліквідації комісії пропонувалося погодити з політбюро ЦК КП(б)У. ДПУ поставлено за обов'язок більш детально розслідувати організаційні зв'язки цієї комісії та доповісти про це на політбюро. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 1, арк. 257.*

1. Первомайськ Одеської губернії. При окрвиконкомі створено болгарську секцію. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 9 серпня.*

4. Первомайський округ. Розпочалися фотографічні зйомки з аероплана для складання карт з метою проведення землевпорядкувальних робіт.

Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 31 липня.

6. Харків. На курсах Вищої ради народного господарства УСРР відбувся випуск 50 працівників тарифно-нормувальних бюро. *Пролетарий, Харьков, 1925, 31 июля.*

Липень-серпень.

2. 3. 6. Токмаківка. На ґрунті затримки зарплати відбувся страйк будівельників, що тривав два місяці. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2119, арк. 10.*

Серпень.

10. Троїцький район Балтського округу та Северинівський район Одеського округу. В серпні захворіло на сибірську вирізку 79 осіб і багато на сап. Поширенню захворюваності сприяла відсутність сироватки для щеплень проти сибірки. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 вересня.*

1 серпня (субота).

1. Сновськ Чернігівської губернії. Відбулася антирадянська сіоністська маніфестація під гаслами „Смерть комуністам!” та „Геть повію компартію!”, ініційовану молодіжною сіоністською організацією „Югенд Фербанд” та дитячою організацією „Гашомер Гаціор”. Демонстрацію було розігнано під загрозою застосування зброї. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 76, арк. 125.*

2. Львів. Відбулися установчі збори товариства українських емігрантів „Поміч”. Головою обрано адвоката А. Добрянського. *Діло, Львів, 1925, 23 серпня.*

3. 10. Кам'янське Катеринославського округу. На Дніпровському металургійному заводі ім. Ф. Дзержинського пущено домну продуктивністю 500 тис. пудів чавуну щомісячно. Це – двадцята домна, що діяла на заводах тресту „Південсталь”. *Правда, Москва, 1925, 2 августа.*

2 серпня (неділя).

3 Кам'янець-Подільський. Прибуло 8 тис. пудів насінневого зерна для допомоги селянам неврожайних місцевостей Кам'янецького округу. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 2 серпня.*

5. Харків. НКВС УСРР надіслав райвиконкомам розпорядження про заборону знесення кладовищ, якщо це викликало протест віруючих. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 2 серпня.*

3 серпня (понеділок).

1. Одеса. Комісія по проведенню українізації зняла з роботи 120 співробітників державних установ, які не володіли українською мовою, замінивши їх тими, які знали українську мову. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 серпня.*

3. Харків. РНК УСРР прийняла постанову “Про міжвідомчу бюджетну нараду при НКВС УСРР у справі розгляду місцевого бюджету”. Комісію створено в складі представників державних органів: Наркомфіну УСРР, НК РСІ УСРР, Наркомпраці УСРР, Держплану, а також тих обласних виконавчих комітетів або виконкому МАССР, бюджети яких затверджувалися. Мета діяльності комісії – нагляд за складанням місцевих бюджетів для відповідності їх чинному законодавству та планам уряду УСРР. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 62-63, Ст. 352.*

2. 8. Харків. Комісія політбюро ЦК КП(б)У по з’ясуванню питання про організацію окружної комісії допомоги голодуючим Західної України при Червоному Хресті прийняла постанову про склад та подальшу діяльність комісії. Зазначалося, що комісію на чолі з М. Грушевським було створено не по заздалегідь розробленому плану, а спонтанно, як спробу певної частини української інтелігенції допомогти населенню Західної України, що постраждало від посухи та повені. В той же час пропонувалося проводити подальше розслідування для перевірки матеріалу про комісію, зібраного ДПУ. Зважаючи на відмову М. Грушевського від покладеного на нього обов’язку очолювати комісію, членам комісії рекомендувалося висунути нову кандидатуру голови, але за призначенням губкому КП(б)У. Губкому також ставилося за обов’язок надрукувати в пресі відмову Грушевського та інформацію про вибори нового голови. Організацію роботи по наданню допомоги визнавалося доцільним покласти або на комісію, або на Український Червоний Хрест. Форми організації роботи доручалося розробити секретаріату ЦК КП(б)У. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 1, арк. 262.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про зарплату

службовців. Підтверджено попередню постанову про збільшення зарплати на 10%, допускаючи можливість деякого збільшення зверху визначеної цифри залежно від з'ясування можливостей при обговоренні бюджету. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 27 зв.*

3. 8. Одеса. Приплив пароплав, що доставив 0,5 млн. закордонного цукру. Найближчим часом очікувалося прибуття ще 3 пароплавів із 1,5 млн. цукру. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 серпня.*

3-7 серпня (понеділок – п'ятниця).

1. Балта. Відкрилася сесія ЦВК МАСРР. Порядок денний: доповіді Наркомзему, Наркомфіну, Наркомосу УСРР та надзвичайної комісії щодо допомоги неврожайним місцевостям МАСРР, а також затвердження раніше прийнятих постанов ЦВК. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3-8 серпня.*

5 серпня (середа).

2. 8. Бердичів. Організовано секцію товариства “Руки геть, румунські імперіалісти від Бессарабії!”. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 серпня.*

3. Катеринослав. На металургійному заводі “ім. Г. Петровського” пущено доменну піч № 4 – найбільш потужну в СРСР, продуктивністю 450 т (більше 27 тис. пудів) чавуну щодобово. *Правда, Москва, 1925, 6 авгу́ста.*

4. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про заходи по проведенню загального навчання”. Встановлено обов'язкове та безкоштовне навчання дітей у перших чотирьох класах трудової школи соціального виховання. Для здійснення загального початкового навчання введено обов'язкову реєстрацію дітей, які до 1 вересня 1925 р. досягли 8 років. Процес навчання протягом чотирьох років заборонялося переривати як батькам, так і посадовим особам. *ЗУ України, 1925, Від. I, 3 62-63, Ст. 355.*

7. Вбито члена ЦВК СРСР, ЦВК УСРР і ЦВК МАСРР, командира кінного корпусу в Молдові Г. Котовського. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 8 серпня.*

6 серпня (четвер).

2. 8. Київ, Одеса, Житомир. Відбулися мітинги протесту проти суду польських властей над польським революціонером Ландуцьким. *Вісті*

ВУЦВК, Харків, 1925, 6 серпня.

2. 8. Харків. З дружнім візитом прибула делегація французьких селян-комуністів, членів синдикату виноробів департаменту Воклюз. *Правда, Москва, 1925, 6 августа.*

7 серпня (п'ятниця).

2. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про необхідність ліквідації окружної комісії по наданню допомоги Західній Галичині при Червоному Хресті та створення відповідної Центральної комісії при Головному управлінні Червоного Хреста. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 1, арк. 216.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про позику відбудови. Визнано необхідним, щоб розподіл позики проводився на основі обліку економічного значення республік та динаміки розвитку їх господарств. Українській економічній раді доручено проробити питання про замовлення УСРР та після цього поставити план розподілу позики та календарні строки його розміщення на попереднє обговорення в політбюро ЦК КП(б)У. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 18.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову по доповіді Південного рудного тресту (ПРТ). Українській економічній раді доручено розробити програму розвитку виробництва заводів ПРТ та розглянути угоду ПРТ з німецькою фірмою „Равак і Грюнфельд”, виходячи з необхідності забезпечення рудою та марганцем вітчизняної металургійної промисловості. Ухвалено порушити перед ЦК РКП(б) клопотання про закупку за кордоном устаткування для заводів ПРТ на суму 5 млн. крб. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 17.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило резолюцію про насінневу позику. Ухвалено, що б при стяганні позики за 1925 та минулий рік, враховувався стан врожайності окремих районів, а господарства, які мали найбільшу заборгованість, могли б безболісно її повернути. Зокрема, згідно з постановою Української економічної наради при РНК від 27 липня 1925 р. про принципи повернення позики, виданої навесні 1925 р., запропоновано, щоб усі збитки, що виникали внаслідок різниці заготівельних

цін на весні та ті, що були на момент повернення позики, падали на державу та щоб сума зобов'язань по цих позиках була скорочена на 2/3. Також визнавалося доцільним надати пільги при поверненні позики для маломісних господарств та таких, що постраждали від посухи: відстрочку до 1926 р. та скасування заборгованості для окремих маломісних господарств в районах та округах, що повторно постраждали від посухи. Задля формування місцевих насінневих фондів рекомендувалося передати повернену позику 1922 та 1923 рр. При цьому зауважувалося, що загальний розмір пільг щодо відстрочок мав бути встановлений з таким розрахунком, щоб звести дефіцит Наркомзему УСРР до мінімуму. Оскільки прийнята постанова не поширювалася на позики від закладів сільськогосподарського кредиту, Укрсільгоспбанку пропонувалося розробити проект аналогічних заходів, спрямованих на полегшення становища населення недорідних районів. Також визнавалося доцільним розробити питання про організацію насінневих та грошових фондів взаємодопомоги сільського населення, а також державного грошового фонду, допомога з якого мала видаватися через систему сільськогосподарського кредиту. Питання про форми забезпечення населення неврожайних районів пропонувалося до 15 жовтня розробити Наркомфіну, Наркомзему та Наркомсоцзабезу УСРР із залученням зацікавлених відомств, а ЕКОСО та Наркомзему до 1 листопада визначити заходи щодо повернення державних позик. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк.21-21 зв.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову з питання про хід хлібозаготівель (про ціни на хліб та промтовари). Українській економічній раді доручалося з'ясувати питання про виробництво вітчизняною промисловістю легких сортів металу, здешевлення взуттєвої продукції, збільшення завозу мануфактури в УСРР з інших регіонів СРСР, а також збільшення імпорту споживчих товарів. Наголошувалося на необхідності прискорення заготівель хліба та перевірки стану хлібозаготовчих операцій. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 20 зв.*

6. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову по повідомленню Л. Кагановича про конфлікт залізничної адміністрації з робітниками Олександрівська. Було ухвалено доручити ЦК КП(б)У терміново ознайомитися

з цим питанням, використовуючи комісію, створену на місці, та накреслити конкретні заходи щодо: здешевлення вартості проїзних квитків для робітників при приміських поїздах; покращання приміського сполучення та складу залізничної охорони й працівників ДПУ; розробки питання про права залізничників та порядок застосування збройної сили, а також з'ясування недоліків, що породили конфлікт (бюрократизм і тяганину в роботі залізничного апарату, недбалість радянських, профспілкових та інших організацій). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 22-23.*

8 серпня (субота).

3. 10. Харків. Комісія РНК УСРР з обслідування посушливих районів УСРР закінчила обстеження Миколаївського та Херсонського округів і виїхала до Мелітопольського та Бердичівського округів. За даними комісії при звичайній обробці землі врожайність зернових у Миколаївському та Херсонському округах не перевищувала 25 пудів з десятини. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 6 серпня.*

3. Харків. РНК УСРР прийняла постанову "Про центральну та окружні міжвідомчі комісії в справі боротьби з пожежами". *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 64-65, Ст. 359.*

4. Київ. При ВУАН створено Асоціацію сходознавства. Головою асоціації обрано академіка А. Кримського. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 9 серпня.*

4. 7. Харків. РНК УСРР надала почесне звання народного артиста УСРР артисту та режисеру Лесю Курбасу за заслуги в розвитку українського радянського театрального мистецтва. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 64-65, Ст. 358.*

9 серпня (неділя).

6. Харків. При Наркомпраці УСРР створено республіканську раду в справах соціального страхування у складі представників Наркомпраці УСРР, Наркомфіну УСРР, Наркомздоров'я УСРР, ВУРПС, ВРНГ УСРР, уповноваженого Наркомшляхів СРСР при РНК УСРР для керівництва соціальним страхуванням в УСРР. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 9 серпня.*

4. Київ. Відкрито державну трирічну музичну професійну школу по

підготовці музичних працівників із трьома відділеннями: музичним, вокальним і оркестровим. *Культура і побут, Харків, 1925, 9 серпня.*

10 серпня (понеділок).

7. Євпаторія Кримська АСРР. Помер заслужений професор УСРР, завідувач факультету хірургії Харківського медичного інституту М. Трінклер. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 серпня.*

11 серпня (вівторок).

6. 10. Харків. РНК УСРР надала населенню неврожайних місцевостей УСРР продовольчу (32 вагони хлібу), насінневу (312 пудів насіння) та грошову допомогу (27 тис. крб.). *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 серпня.*

12 серпня (середа).

2. 3. З ініціативи ЦК КП(б)У розпочалася кампанія по збору коштів на побудову гідроплану “Комсомолец України”. *Правда, Москва, 1925, 12 августа.*

3. Катеринослав. На трубопрокатному заводі “ім. В. Леніна” після ремонту та технічного переобладнання пущено листопрокатний та трубопрокатний цехи. *Правда, Москва, 1925, 12 августа.*

3. 6. Відновлено рух кур’єрських поїздів по залізничній колії Одеса – Київ Південно-Західної залізниці. *Правда, Москва, 1925, 12 августа.*

4. 7. Боярка Київського округу. Помер український письменник М. Самійленко. *Діло, Львів, 1925, 17 вересня.*

4. Київ. Організовано школу для дітей політичних емігрантів із Румунії з викладанням на румунській, російській та татарській мовах. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 12 серпня.*

13 серпня (четвер).

1. Повідомлялося про завершення ревізії НК РСІ у Володимирському районі Миколаївського округу, яка виявила негативні явища в русі робкорів і сількорів – так звану “пінкертонівщину”, тобто перетворення “громадських кореспондентів на агентів розшуку”, які організували конспіративні наради, підглядали та підслухували за радянськими службовцями,

фабрикували проти них звинувачення в посадових злочинах заради сенсаційних статей. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 13 серпня.*

4. Мелітопольський округ. Відбувся випуск слухачів курсів радянських службовців та педагогів для болгарських національних районів. Підготовано 40 працівників сільрад і райвиконкомів, та 80 педагогічних працівників. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 13 серпня.*

15 серпня (субота).

1. С. Мусіївка Волинської губернії. Вбито голову сільради Манушинського. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 серпня.*

1. Харків. ВУК профспілки “Медсанпраця” прийняв постанову про об’єднання до єдиної організації трьох медичних товариств, що існували в УСРР: харківської “Наукової асоціації лікарів”, “Харківського медичного товариства”, а також “Українського наукового медичного товариства” в Києві. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 13 серпня.*

17 серпня (понеділок).

3. Харків. Головний кооперативний комітет УСРР затвердив статут Всеукраїнського кооперативного товариства збуту та експорту продуктів птахівництва (“Кооперативне птахівництво”, “Кооптах”), створеного з метою поліпшення птахівництва, організації кооперативного збуту та експорту його продуктів. *ЗУ України, 1925, Від. II, № 13, Ст. 32,*

18 серпня (вівторок).

3. Кам’янське Катеринославського округу. На Дніпровському металургійному заводі “ім. Ф. Дзержинського” пущено бесемерівський та листопрокатний цехи, що не діяли 8 років. Продуктивність листопрокатного цеху становила 720 тис. пудів прокату на місяць, а бесемерівського – 10 млн. пудів бесемерівської сталі на рік. *Правда, Москва, 1925, 19 августа.*

3. Харків. Президія Укрдежплану затвердила план роботи товариства “Електрик” на 1925/26 р. План передбачав спорудження 81 електричної станції, в тому числі 20 гідроелектричних, що мали електрифікувати більше 86 тис. селянських дворів. *Правда, Москва, 1925, 19 августа.*

18-19 серпня (вівторок – середа).

2. Харків. Відбувся IV пленум Центральної комісії незаможних селян (ЦКНС). Порядок денний: звіт ЦКНС; про роботу КНС у нових умовах; доповіді Наркомзему УСРР і “Сільського господаря” про стан колгоспів в УСРР. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 19-20 серпня.*

19 серпня (середа).

1. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову про перейменування та зміни в адміністративно-територіальному поділі Новгород-Сіверського округу. Центр округу було перенесено з м. Новгород-Сіверський до м. Глухів із відповідним перейменуванням округу в Глухівський, а Охримєєвський та Холменський райони колишнього Новгород-Сіверського округу включено до складу Конотопського округу. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 56, Ст. 774.*

3. 6. Артемівськ Донецької губернії. Окружний комітет КП(б)У звернувся до ЦК КП(б)У з клопотанням заборонити в'їзд перебіжчиків з Польщі на територію округу, які не тільки збільшували кількість безробітних, але й, у випадку працевлаштування на виробництві, загрожували негативним політичним впливом на робітників. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2119, арк. 61.*

3. Харків. Українська економічна нарада прийняла постанову про термінове технічне переобладнання та введення в дію Микитівського ртутного заводу в Горлівці Артемівського округу з одночасною відбудовою ртутних рудників. *Правда, Москва, 1925, 20 августа.*

3. Єнакієве Артемівського округу Донецької губернії. На металургійному заводі (колишній ім. Г. Петровського) пущено механічний, котельний, модельний та ливарний цехи. *Правда, Москва, 1925, 20 августа.*

4. Харків. В Українському народному театрі відбулася прем'єра вистави П. Саксаганського “Пристали”. Саксаганський в ролі Зіхеля // *Бернацька Р.П., Бурмістренко С.Л. 50 років українському радянському драматичному театру (хроніка) // Театральна культура. Міжвід. Наук. Щорічник, 1964. – Вип. 1. – К., 1966. –С. 289.*

6. Харків. РНК УСРР затвердила постанову Української економічної

наради про організацію при міськрадах секцій по боротьбі з безробіттям у складі представників виконкомів рад та відповідальних працівників профрад та відділів місцевого господарства. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 19-20 серпня.*

6. Єнакієве Артемівського округу Донецької губернії. Для робітників металургійного заводу побудовано 50 двоквартирних будинків й розпочато обладнання їдальні для обслуговування 50 робітників. *Правда, Москва, 1925, 20 августа.*

6. Київ. Прибули перші 6 вагонів бавовняної тканини закордонного виробництва. Торговельна мережа міста почала постачатися імпортною мануфактурою. *Правда, Москва, 1925, 20 августа.*

6. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про пільги по прийому інвалідів громадянської війни на роботу до закладів і на підприємства”. Безробітним інвалідам громадянської війни надавалося переважне, порівняно з іншими категоріями безробітних (за виключенням військовослужбовців), право вступу на роботу до всіх закладів і підприємств на посади, що не потребували спеціальної кваліфікації. А саме – кур’єрами, двірниками, брамниками, сторожами, швейцарами, робітниками на кухні, по двору та саду. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 64-65, Ст. 365.*

4. 6. 7. Полтавський окрвиконком передав у довічне користування родині письменника В. Короленка будинок, де він жив і працював. Утримання будинку як історичної пам’ятки покладалося на відділ місцевого господарства. *Правда, Москва, 1925, 20 августа.*

20 серпня (четвер).

3. Кам’янське Катеринославського округу. На Дніпровському металургійному заводі ім. Ф. Дзержинського пущено мартенівську піч. *Правда, Москва, 1925, 21 августа.*

4. Харків. РНК УСРР прийняла постанову “Про об’яву території могили Т. Шевченка біля Канева державним заповідником”, згідно з якою територія біля могили Т. Шевченка загальною площею 4 тис. десятин передавалася до відання та під охорону Наркомосу УСРР. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 64-65, Ст. 370.*

2. 8. Головне управління Українського Червоного Хреста направило 20 вагонів хліба голодуючим Західної України, що постраждали від недороду. *Правда, Москва, 1925, 21 августа.*

10. Балта. Внаслідок підпалу відбулася пожежа в помешканнях Наркомфіну та прокуратури МАСРР. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21 серпня.*

21 серпня (п'ятниця).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про Бердянські справи. Ухвалено завершити слідство по справі відповідальних працівників Бердянська, яких звинувачували в кримінальних злочинах, зокрема, щодо Титова, а також провести справу в судовому порядку. Зважаючи на це, Наркомюсту УСРР пропонувалося прискорити розгляд справи, а оргбюро ЦК КП(б)У разом з Донецьким губкомом та Маріупольським окружкомом здійснити кадрові пересування в складі відповідальних працівників Бердянська. Для детального ознайомлення з цією справою призначалося створити спеціальну комісію, якій доручалося ознайомитись із заявами Катеринославського губкому про поведінку прокуратури та судових органів з цього питання. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 25.*

1. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У надало директиву партійним організаціям про проведення в АМСРР мітингів протесту з приводу Татарбунарської справи. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 26.*

3. 6. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У підтримало клопотання акціонерного товариства „Український повітряний шлях” щодо продовження повітряної колії Харків – Київ до Шепетівки. Питання запропоновано попередньо погодити з Наркомзаксправ СРСР. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 1, арк. 222.*

3. 6. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанову про оподаткування робітничих будинків. Ухвалено, щоб при обкладанні податком робітничих будинків враховувати не тільки їх прибутковість, а й рівень зарплатні мешканців. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 24.*

4. 7. Львів. Помер О. Маковей – український письменник, критик, філолог, фольклорист, один із засновників галицької преси, директор духовної семінарії у Заліщиках. *Діло, Львів, 1925, 25 серпня.*

4. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про українську газету за кордоном. Запропоновано видання газети українською мовою. З'ясування питання про характер газети, її фінансування та редактора покладено на відділ друку разом з ЦК КП(б)У та Уповноваженим Наркомзаксправ СРСР при РНК УСРР. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 1, арк. 222.*

4. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про встановлення наукових та культурних зв'язків УСРР з закордоном. Ухвалено поставити перед союзними органами питання про обслуговування УСРР через товариства, що вже існували в СРСР, та про можливість створення таких товариств або їх відділень в УСРР. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 1, арк. 222.*

8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про роботу закордонних організацій в АМСРР та серед бессарабців. Зважаючи на необхідність організації роботи за кордоном серед мешканців Бессарабії, визнано необхідним щоб товариство бессарабців „Руки геть від Бессарабії!” взяло на себе функції керівництва закордонною організацією „Руки геть від Бессарабії!” та її постачання матеріалами про АМСРР, погоджуючи цю роботу з відповідними органами Наркомзаксправ СРСР. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 1, арк. 222.*

8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про інформацію за кордоном. Для правильної інформації Західної Європи про економічне становище СРСР економічній пресі було запропоновано налагодити постачання наших радників за кордоном відповідними матеріалами. З питання про створення відповідних агентств за кордоном відділу друку ЦК КП(б)У пропонувалося зв'язатися разом з уповноваженим Наркомзаксправ при РНК УСРР з Наркомзаксправ СРСР та союзним агентством. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 1, арк. 222.*

8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про транспортування галичан. Підтверджено попередню постанову політбюро ЦК КП(б)У, зокрема, про необхідність фінансування рееміграції галичан за рахунок загальносоюзних коштів. Щодо постанови колегії Наркомзаксправ СРСР про дозвіл приїзду 200 осіб, ухвалено погодитися з пропозицією про відбір до цієї групи кваліфікованих працівників. Зважаючи

на це, РНК УСРР доручено розробити заходи щодо їх працевлаштування. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 1, арк. 222.*

8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про право придбання громадянства та дозвіл в'їзду в УСРР. Підтверджено позицію щодо необхідності наполягати перед союзними органами на організації українських консульських столів при консульствах у країнах, де були українські емігранти. Ухвалено звернутися до ВУЦВК з проханням порушити перед ЦВК питання з приводу невиконання закону про надбання союзного громадянства, відповідно з постановою другої сесії II скликання ЦВК СРСР, та про необхідність прискорення видання відповідної інструкції. Уповноваженому Наркомзаксправ СРСР при РНК УСРР запропоновано розробити проект інструкції про порядок надання права на в'їзд в УСРР за її межами за постановою українського уряду. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 1, арк. 221.*

8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про ставлення до наддніпрянської еміграції та роботу серед неї. Основним завданням діяльності українських радників за кордоном визнано підривною роботу по „внутрішньому розкладу” еміграції. Накреслено основні заходи проведення цієї роботи. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 1, арк. 221.*

22 серпня (субота).

4. Харків. В окрузі почали працювати недільні школи для випускників курсів лікнепу зі строком навчання – чотири роки. Слухачі курсів діставали підготовку для роботи в сільських культурно-освітніх закладах. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 серпня.*

4. Київ. ВУАН вирішила взяти участь у другому краєзнавчому з'їзді Чорноморського узбережжя, що мав відбутися в Батумі 25 серпня. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 серпня.*

4. 8. Київ. ВУАН одержала лист від слов'янської секції бібліотеки конгресу США з пропозицією обміну періодичними виданнями. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 серпня.*

4. 8. Харків. З дружнім візитом прибула делегація викладачів Бельгії, Німеччини та Франції. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 серпня.*

6. Харків. Оголошено про відкриття при Клініко-бактеріологічному інституті лабораторії для безкоштовного обстеження незаможних верств населення, що мали право на медичну допомогу Робмеду (відділу робітничої медицини Наркомздоров'я УСРР) – червоноармійців, інвалідів, безробітних, робітфаківців і студентів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 серпня.*

6. Харківський округ. У 10 селах відділом Охматдиту відкрито венерологічні пункти, де працювали фельдшери. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 серпня.*

6. Харків. Головоцстрах приступив до розробки п'ятирічного плану будівництва будинків відпочинку та санаторіїв в УСРР. У першу чергу було розроблено план побудови закладів відпочинку та оздоровлення в Святих Горах і Сосновці. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 серпня.*

8. 9. Харків. Відбула до Німеччини для участі у змаганнях з німецькими робітничими футбольними командами харківська футбольна команда. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 серпня.*

22- 26 серпня (неділя – четвер).

9. Горлівка Артемівського округу. Відбулася Всеукраїнська спартакіада фізкультурників профспілки гірників. Прибуло 10 команд з 10 копалень Донбасу в складі 180 фізкультурників (117 чоловіків і 63 жінок). *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 26, 29 серпня.*

23 серпня (неділя).

1. 2. 4. Відбулися повсюдно мітинги протесту з приводу вбивства польських революціонерів Рутковського, Кнієвського, Гібнера. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 серпня.*

4. Харків. Президія ВУРПС постановила організувати курси вищого типу для підготовки профпрацівників при Харківському інституті народної освіти. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 23 серпня.*

25 серпня (вівторок).

1. Харків. РНК УСРР прийняла постанову “Про розподіл окружних міст УСРР і МАСРР на пояси щодо встановлення норм утримання співробітників закладів, що знаходилися на державному та місцевому бюджетах”.

Окружні міста УСРР і МАССР розподілялися на три пояси. До першого – відносилися: Харків, Київ, Катеринослав, Артемівськ, Сталіно, Балта; до другого – Запоріжжя, Зінов'євськ, Кривий Ріг, Краматорськ, Луганськ, Маріуполь, Миколаїв, Полтава, Херсон; до третього – інші міста України. Найкраще забезпечувалися працівники першого, а потім – відповідно другого та третього поясів. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 66, Ст. 377.*

3. 6. Харків. РНК УСРР постановила, що у 1924/25 бюджетному році не менше 75% коштів фонду поліпшення побуту робітників, що складалися з асигнувань державних промислових підприємств українських трестів, мали витратитися на потреби житлового будівництва для робітників. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 64-65, Ст. 370.*

26 серпня (середа).

9. Харків. На майдані “Спартака” відкрилися Всеукраїнська спартакіада фізкультурників профспілки металістів. Прибуло 8 команд з Києва, Одеси, Донецька. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 26 серпня.*

3. 8. Пароплав радянського флоту “Лахта” закінчив навантаження 3,5 тис. т антрациту для експорту до Марселя. Це – перший радянський пароплав, що вирушав з вантажем антрациту до Франції. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 26 серпня.*

27 серпня (четвер).

1. Запоріжжя. Колегія окружного суду ухвалила організувати єврейську камеру в центрі єврейських сільськогосподарських колоній – містечку Гуляй-Полі, а в центрі німецьких колоній Хортиці – німецьку камеру. До штату окружного суду введено перекладачів німецької та єврейської мов. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 серпня.*

3. Повідомлялося, що селянству Уманського округу передано в користування 7 тис. дес. лісу, що становило 18% лісової площі округу. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 серпня.*

28 серпня (п'ятниця).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило резолюції комісії по

обстеженню прикордонної смуги. Враховуючи виключне значення прикордонних районів як у військово-стратегічному, так і в політичному відношенні, визначено низку заходів, що мали поліпшити соціально-економічне та політичне становище у цих районах. Зокрема, щодо пом'якшення прикордонного режиму для селян в прикордонній смузі; зміцнення кадрового складу партійного та державного апаратів, а також керівництва ними громадськими організаціями; дотримання революційної законності; активізації роботи рад; поліпшення взаємин партійно-державних органів з національними меншинами; подолання недоліків у постачанні військових частин обмундируванням та військовим спорядженням й забезпеченні казармами; відбудови сільського господарства та промисловості; допомоги неврожайним районам; соціально-культурних заходів. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 27; . спр. 74, арк. 137-246.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про права округкомів КП(б)У. Ухвалено надати право участі на Всесоюзних партконференціях з вирішальним голосом Харківському, Луганському, Артемівському, Сталінському, Криворізькому, Катеринославському, Запорізькому, Кременчуцькому, Одеському, Миколаївському, Київському, Вінницькому, Житомирському, Полтавському, Мелітопольському, Сумському, Зінов'євському, Маріупольському та Черкаському округах, АМРСР; а за правом дорадчого голосу – Павлоградському, Куп'янському, Роменському, Кам'янець-Подільському, Чернігівському, Ізюмському, Новгород-Сіверському, Ніженському, Уманському, Прилуцькому, Коростенському, Могилівському, Подільському, Тульчинському, Білоцерківському, Старобільському, Конотопському, Шепетівському, Проскурівському, Первомайському, Лубенському, Херсонському. Визнано необхідним застосувати безпосередній зв'язок ЦК РКП(б) з Харківським, Катеринославським, Київським, Сталінським, Артемівським та Одеським округами. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 27 зв.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про зарплату службовців. Підтверджено попередню постанову про збільшення зарплати на 10%, допускаючи можливість деякого збільшення зверху визначеної цифри залежно від з'ясування можливостей при обговоренні

бюджету. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 27 зв.

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило директиви РНК УСРР від 16 червня 1925 р. щодо формування місцевого бюджету на 1925/26 р. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 26 зв.

29 серпня (субота).

1. Миколаїв. При окрвиконкомі організовано бюро національних меншин у складі 3 секцій: німецької, молдавської та єврейської. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 серпня.*

1. 6. Харків. За згодою з НКВС УСРР Наркомздорів'я УСРР надіслав розпорядження адміністрації лікарняних установ про негайне повідомлення міліції про осіб, які поступали з підозрілими ранами, отруєннями або ускладненнями абортів, що були зроблені не в медичних закладах. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 серпня.*

3. Харків. РНК УСРР прийняла постанову “Про пільги лісовій кооперації”, згідно з якою лісовим кооперативним організаціям, зареєстрованим у встановленому порядку, надавалося право першочергового отримання та довічного користування ділянками державного лісного фонду, призначеними до передання в користування товариствам і об'єднанням селянського трудового населення. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 66, Ст. 376.*

4. 6. Харків. Дирекція державного оперного театру прийняла рішення про проведення у вересні місячника безкоштовних концертів для масового глядача в робітничих клубах. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 серпня.*

4. 6. Харків. Президія ради професійних спілок впровадила анкетування театральних глядачів – членів-профспілок для з'ясування їхніх театральних запитів з метою “зближення театру з масовим глядачем”. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 серпня.*

4. 6. Харків. Президія ради професійних спілок затвердила положення про введення пільгових театральних абонементів для робітників. За тиждень було подано 100 заяв на отримання абонементів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 серпня.*

30 серпня (неділя).

4. Київ. Всеукраїнський історичний музей ім. Т. Шевченка організував

виставку українського портрета (з часів Запорізької Січі до наших днів). *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 30 серпня.*

4. С. Завадовка Одеського округу. Відкрито першу сільську пересувну виставку, організовану товариством ім. К. Констанді. Представлено більше 100 картин різних майстрів. *Культура і побут, Харків, 1925, 30 серпня.*

31 серпня (понеділок).

4. Харків. РНК УСРР прийняла постанову “Про розподіл виробів друку УСРР, що доставлялися до Української книжкової палати в обов’язковому порядку”. Друкована продукція, що надходила до книжкової палати, мала розподілятися між бібліотеками міст Москва, Ленінград, Київ, Харків, Мінськ, Тифліс, Баку, Одеса, Катеринослав, Полтава, Вінниця, Херсон, Луганськ, Кам’янець-Подільський, Львів, Молдавська АСРР. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 66, Ст. 380.*

Вересень

1 вересня (вівторок).

1. Балта Молдавської АСРР. У театрі “Перекоп” відбувся вечір трьох поколінь, присвячений міжнародному дитячому тижню. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 2 вересня.*

2 вересня (середа).

1. Харків. Верховний суд УСРР затвердив акт обвинувачення в справі 96 харківських суддів, звинувачених у хабарництві та підпільній адвокатурі. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 2 вересня.*

3. 6. Золотоноша Черкаського округу. Розпочалося будівництво потужної електростанції, яка мала електрифікувати місто та 26 навколишніх сіл. *Правда, Москва, 1925, 3 сентября.*

3. Харків. Оголошено про скликання Всеукраїнської наради місцевої промисловості за участю представників місцевих трестів і підприємств орендної промисловості. Порядок денний: про стан і перспективи місцевої промисловості; про орендну політику та практику. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 2,5 вересня.*

4. Відкрилася нарада по гірничій освіті для робітників. Порядок денний: про курси для дорослих робітників на шахтах; про оплату шкіл гірничого учнівства для робітників; про роль господарських органів у гірничій робітничій освіті. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 2 вересня.*

4. Центральна комісія в справах підготовки кваліфікованої робочої сили прийняла постанову про передання шкіл фабрично-заводського учнівства на утримання господарських органів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 2 вересня.*

5. Мелітополь Донецької губернії. Відбувся обласний з'їзд "оновленців". Прибуло 60 делегатів. Проект резолюції про організацію при оновленських церквах гуртків для морального виховання молоді був провалений агентами радянської влади. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2117, арк. 123.*

6. Одеса. На курорти прибуло 300 селян і селянок, яких було розміщено в санаторіях Куяльницького, Хаджибейського, Лермонтовського курортів та на курорті Холодна Балка. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 2 вересня.*

3 вересня (четвер).

1. Київський округ. Висунуто на посади членів карного відділу окружного суду двох позапартійних селян – членів сільрад. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 вересня.*

1. Житомир. Окружна комісія представників прокуратури та суду закінчила розслідування зловживань представників місцевої влади в Мирополі. Проведено нові арешти. Серед заарештованих – народний суддя Ушаков й інші відповідальні працівники. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 вересня.*

1. 3. Терпенівськ. Розпочався судовий процес над колишніми землевпорядниками. На лаві підсудних – 20 осіб. Головні звинувачені – члени Харківської колегії адвокатів. У складі суду – 2 безпартійних селянина. Для дачі свідчень прибуло 148 селян. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 вересня.*

1. 2. Артемівськ Донецької губернії. За наслідками проведення кампанії по боротьбі з розтратниками профспілкових коштів знято з відповідальних посад за розтрату 12 тис. крб. трьох членів президії губпрофради. З ініціативи профспілки їх було залучено до судової відповідальності. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 вересня.*

3. Всеукраїнська рада сільськогосподарської кооперації "Сільський

господар” звернулася до сільськогосподарських і кустарно-промислових спілок з пропозицією про необхідність сприяння розслідуванню справ, пов’язаних із розтратами і зловживаннями у первинних кооперативних правліннях. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 вересня.*

4. Київ. Оголошено про випуск україномовної селянської газети окружного осередку Міжнародної організації допомоги революціонерам “Боротьба за революцію”. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 вересня.*

4. 6. 8. Члени мистецького об’єднання “Березіль” постановили надіслати грошову допомогу голодуючим Західної України. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 вересня.*

4. 8. Харків. РНК УСРР порушила перед урядом РСФРР питання про видачу Наркомосу УСРР списку 2 тис. українських вистав, колись заборонених царською цензурою, які нині переховувалися в Центральній книгозбиральні російської драми відділу державних театрів Наркомосу РСФРР у Ленінграді. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 вересня.*

2. 4. Оголошено про скликання в жовтні першої наради музичного товариства ім. М. Леонтовича. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 вересня.*

4. Оголошено про підготовку до видання наприкінці жовтня нового журналу театру, музики та художнього мистецтва “Нове мистецтво”. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 вересня.*

4. Одеса. На Першій державній кінофабриці Всеукраїнського кіно-фото управління закінчено зйомку фільмів “Сількор Малиновський” (постановка П. Сазонова, оператор Г. Дробін) і “Радянське повітря” (режисер Шеффер, оператор Д. Фельдман). *Театральная неделя, Одесса, 1925, № 15, 3 сентября, С.29.*

4 вересня (п’ятниця).

1. 7. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про Є. Петрушевича. Було визнано доцільним тимчасово підтримати Петрушевича з тим, щоб він письмово звернувся до РНК УСРР про викладення своєї позиції щодо ставлення до радянської влади, а також до нової економічної платформи трудовиків під назвою „Українське національне об’єднання”. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 1, арк. 252.*

2. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про менонітів. Ухвалено провести реорганізацію „Сільськогосподарської спілки нащадків голландських вихідців на Україні” згідно з політикою партії на розмежування функцій господарських, релігійних та адміністративних органів. РНК УСРР запропоновано переглянути статут спілки відповідно до радянського законодавства та накреслити економічні заходи щодо залучення реорганізованої спілки як кооперативної організації до загальної мережі та системи радянської кооперації, збільшивши кредитування низової мережі кооперації. Німецькій секції КП(б)У доручено вжити заходи по розшируванню членів товариства зсередини, шляхом створення серед них радянського активу. Визнано доцільним зміни складу та правління спілки на наступному з’їзді шляхом висунування під час виборів радянськи настроєних членів. Крім того, дозволено виїзд за кордон для тих менонітів, які розпродали своє майно та мали паспорти. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 30.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про недопущення підвищення цін на хліб у промислових районах, навіть за рахунок збитків хлібозаготівельників, а також про постачання хлібом Харківського ринку з метою зниження цін на хліб. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 29.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про передання Українському центральному робітничому кооперативу та транспортній секції 35% імпортного фонду споживчих товарів Всеукраїнської кооперативної спілки для постачання робітників. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 29.*

3. 8. Полтавський Хлібопродукт (відділення Всеукраїнської контори Державного акціонерного товариства торгівлі хлібними та іншими сільськогосподарськими продуктами) приступив до заготівлі 80 тис. пудів зерна для експорту на о. Ява. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 4 вересня.*

4. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про українізацію преси. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 30.*

8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про з’їзд КПЗУ. Для підготовки з’їзду ухвалено створити комісію в складі І. Булата, Максимова, Ф. Корнюшина та запропонувати РНК УСРР асигнувати для проведення з’їзду 6 тис. доларів. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 1, арк. 251.*

5 вересня (субота).

1. Могилів Подільської губернії. При нарсуді округу було відкрито єврейську камеру. Судові справи та видача довідок здійснювалися єврейською мовою. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 вересня.*

1. Київська прокуратура прийняла рішення активізувати заходи боротьби з розтратниками в кооперативних органах і громадських організаціях. Вирішено прискорити розгляд судових справ, пов'язаних із розтратами громадських коштів, влаштувати низку показових процесів над розтратниками та взяти під захист робкорів і сількорів, які допомагали виявляти посадові злочини. Для цього пропонувалося порушити проти осіб, які переслідували сількорів, низку кримінальних справ. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 вересня.*

1. 8. Загальні збори молдаван Могилівського округу висловили протест проти суду над татарбунарськими селянами в Румунії. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 вересня.*

2. 4. Харків. ЦК Всеросійської спілки працівників мистецтв заборонив бенефіси як форму преміювання артистів, визнавши бенефіси “пережитками найгірших традицій дореволюційного часу”, що суперечили радянському колективізму. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 вересня.*

3. 6. Було відкрито автобусне сполучення між Києвом, Черніговом і Гомелем, а також передміське автобусне сполучення в Києві, Бердичеві, Житомирі на автобусах італійської фірми “Фіат”. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5, 10 вересня.*

3. Полтавський округ. В долині р. Супой було знайдено значні поклади торфу. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 вересня.*

6 вересня (неділя).

4. Миколаївський округ. Було поновлено розкопки давньогрецького м. Ольвія. Археологічну експедицію очолював діючий член Російської академії історії матеріальної культури член-кореспондент Академії наук Б. Фармаковський. *Культура і побут, Харків, 1925, 6 вересня.*

7 вересня (понеділок).

3. 6. Полтава. Відбувся пуск першого в місті хлібозаводу. *Пролетарий,*

Харьков, 1925, 12 сентября.

8 вересня (вівторок).

3. 8. Миколаїв. Пароплав “Абсіде” прийняв 7,3 млн. т пшениці для експорту до Амстердаму. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 8 вересня.*

9 вересня (середа).

1. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про встановлення точного списку міст і поселень міського типу скасованої Київської губернії”, згідно з яким до розряду міст було віднесено: Київ, Білу Церкву, Бердичів, Умань, Черкаси, Смілу; а до розряду поселень міського типу – Васильків, Чорнобиль, Сквиру, Тарашу, Фастів, Казатин, Тальне, Богуслав, Звенигородку, Канів, Корсунь, Шполу, Златополь. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 67, Ст. 392.*

2. 8. Харків. Прибула делегація японських льотчиків. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 9 вересня.*

3. Харків. ВУЦВК відхилив прохання членів української сільськогосподарської артілі “Рідна стежка” Акмолінської губернії РСФРР про переселення в УСРР, мотивуючи відмову браком вільних земель. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 9 вересня.*

3. 6. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про позбавлення колишніх поміщиків, великих землеволодільців і нетрудових орендаторів права на землекористування та проживання в господарствах, що належали їм до встановлення на Україні радянської влади”. До 1 січня 1926 р. підлягали вибірковому виселенню та позбавленню прав на землекористування колишні поміщики з дворян і їхні родини; колишні великі землеволодільці недворянського походження та їхні родини; колишні великі трудові орендатори (коли їхні стосунки з місцевим населенням мали кабальний характер) і їхні родини, якщо зазначені категорії ще проживали в маєтках, що належали їм, або в таких, що знаходилися в їхньому користуванні до 1 січня 1919 р. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 67, Ст. 387.*

6. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про Українське курортне управління”, яке мало об’єднати під керівництвом Наркомздорів’я

УСРР діяльність курортів загальнодержавного значення УСРР та їх підсобних підприємств з метою обслуговування трудящих. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 68-69, Ст. 359.*

10 вересня (четвер).

1. Прилуки Полтавської губернії. Окружний суд засудив до 8 років ув'язнення з суворою ізоляцією та позбавленням громадянських прав після ув'язнення строком на три роки колишнього голову сільради с. Сліпород та начальника міліції за зловживання владою (незаконні арешти селян, їх побиттям, вимоги хабарів і з'валтування селянки). *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 вересня.*

1. С. Сурсько-Литовське. Голова райвиконкому та голова КНС вчинили самосуд над селянином, внаслідок якого "підсудний" загинув. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 вересня.*

3. Житомир. Окружною прокуратурою викрито зловживання в житомирському відділенні Всеукраїнського пайового товариства роздрібної торгівлі "Ларьку". *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 вересня.*

3. На Боковському антрацитовому руднику в Донбасі встановлено ліфт і велику електричну сортувалку вугілля. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 вересня.*

3. 6. Лубни Полтавської губернії. Встановлено телефонний зв'язок з 16 районами округу та 47 сільрадами із 247, що існували. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 вересня.*

6. Харків. Президія ВУЦВК затвердила постанову Українського курортного управління про зарахування Миргорода до розряду державного курорту. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 вересня.*

11 вересня (п'ятниця).

2. 8. Президія Всеукраїнського комітету гірників надіслала привітання гірникам Пенсильванії, що страйкували, та постановила надати їм матеріальну допомогу. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 вересня.*

2. 8. Харків. З дружнім візитом прибула делегація австрійської робітничої молоді в складі 7 осіб. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 13 вересня.*

3. 6. Гуляйпільський район Запорізького округу. Згідно з розпорядженням

Наркомзему УСРР було виділено 8 тис. десятин землі для землевлаштування євреїв. Секція нацменшин при запорізькому окрвиконкомі зареєструвала близько тисячі заяви єврейських родин, які виявили бажання займатися сільськогосподарською працею. З них близько 100 – мали намір організувати сільськогосподарський колектив. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 вересня.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У запропонувало РНК УСРР вжити термінові заходів для допомоги одеським безробітним, зважаючи на гостроту безробіття в Одесі. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 31 зв.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило резолюцію про колективізацію сільського господарства. Накреслено заходи залучення широких селянських мас до колективного господарювання; щодо постачання сільськогосподарських колективів машинною технікою; розвитку довгострокового кредитування для сільських кооперативів; контрактації та авансування заготівель сільськогосподарських продуктів таких кооперативів; їх земельного забезпечення. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 31 зв.; спр. 75, арк. 80.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про укладання колективних угод. Зауважувалося на необхідності підтягування заробітків робітників нижчих розрядів до заробітків кваліфікованих робітників та одночасного переукладання колективних угод для підприємств важкої індустрії (вугільної, хімічної та металургійної промисловості). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 30 зв.*

3. Харків. У зв'язку з припиненням робіт у Маріупольському порту внаслідок трудового конфлікту, Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову по доповіді про обстеження портів. Вирішено припинити роботу Маріупольського порту. Комфракції транспортників запропоновано зняти з роботи профспілкових та господарських працівників, які скомпрометували себе ігноруванням інтересів робітників та замінити їх досвідченими працівниками. Питання господарсько-технічного порядку ухвалено передати для розв'язання до РНК УСРР, а щодо покращання побуту робітників – на розгляд профспілок для погодження з господарськими органами. У випадку домовленості профспілкам пропонувалося поставити це

питання на розгляд Української економічної ради, а в разі не досягнення угоди – Політбюро. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 32; спр. 75, арк. 83.*

3. 6. Житомирський округ Волинської губернії. У багатьох селах розпочалося святкування “Дня врожаю”, під час якого влаштовувалися екскурсії на дослідні сільськогосподарські станції з метою ознайомлення селян з передовими методами господарювання та організувалися сільськогосподарські виставки, на яких відзначалися досягнення селян. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 вересня.*

3. 8. Миколаїв. З порту відплив італійський пароплав “Армандо”, навантажений залізною рудою. Вантажилися рудою ще два пароплави та очікував на навантаження третій. Ці пароплави мали вивезти до Італії 25 тис. т залізної руди. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 вересня.*

3. 8. Бердянськ Маріупольського округу Донецької губернії. З порту відплив італійський пароплав “Конте Стефані Тіса”, навантажений 2 млн. 366 тис. т марганцю. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 вересня.*

12 вересня (субота).

1. Балта МАСРР. РНК МАСРР затвердила проект адміністративно-територіальної комісії щодо перерайонування МАСРР з метою наближення радянського апарату до населення. Планувалося організувати 50 нових сільрад, у тому числі – польські та німецькі. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 12 вересня.*

1. За даними прокуратури УСРР, з початку року за замітками сількорів і робкорів було порушено 700 кримінальних справ. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 12 вересня.*

1. Кременчук. Створено окружну комісію в справі перегляду особового складу міліції та прокуратури. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 12 вересня.*

1. Київ. Окрвиконком постановив організувати національні сільради та відділення містечкових рад, діловодство в яких мало здійснюватися на національних мовах населення. Наркомосу УРСР було доручено розширити мережу німецьких і польських шкіл у районах. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 12 вересня.*

3. Артемівський округ. Після ремонту печі, що тривав півроку, було

пущено Микитівський срібний завод. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 12 вересня.*

3. Брянський рудник Донбасу. Завершено відбудову декількох шахт. На початку вересня було пущено шахту “Горлівка №5/6”. Підготовано до пуску шахти “Надгоровська” і “Долгоруковська”. *Правда, Москва, 1925, 12 вересня.*

9. 8. Німеччина. На міжнародних змаганнях планеристів український планерист Яковчук завоював друге місце, встановивши рекорд за дальністю перельотів, а також отримав приз за конструкцію літака. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 12 вересня.*

13 вересня (неділя).

3. Харків. Президія Вищої ради народного господарства УСРР прийняла рішення про організацію ради місцевої та кустарної промисловості з метою виявлення їхніх потреб, обслуговування та регулювання. Рада формувалася з завідуючих окружних рад народного господарства та окружних відділів місцевої промисловості, представників Держплану, Наркомфіну УСРР, НК РСІ УСРР, ЦСУ, ВУРПС, кооперативних органів, ради бюро з'їздів місцевої та кустарної промисловості, а також українських банків. Раду мало очолювати виборне бюро в складі 7 осіб, а голову призначала президія Вищої ради народного господарства УСРР. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 13 вересня.*

6. Харків. Окружна поштова контора організувала доставку кореспонденції в неробочі дні. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 13 вересня.*

14 вересня (понеділок).

4. Харків. На адміністративних курсах при окружному відділенні наркомату зв'язку відбувся перший випуск курсантів. Всі 30 випускників (комуністи та комсомольці) направлялися на роботу в села для керівництва установами зв'язку. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 вересня.*

6. С. Ярмолинці Вінницького округу. Службовці пошти вбили на ґрунті антисемітизму співробітника єврея. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2119, арк. 48.*

15 вересня (вівторок).

3. Херсон Одеської губернії. У Будинку праці відбулося слухання

справи секретаря профспілки радянських працівників, що розтратив 1300 крб. профспілкових грошей. Розтратника було засуджено на два роки ув'язнення в будинок примусових робіт із суворою ізоляцією та позбавленням громадянських прав на рік після звільнення. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 вересня.*

3. Сталіно. В робітничому кооперативі викрито розтрату на суму більше 4 тис. крб. Співробітників робкоопу, винних у розтраті, знято з роботи й притягнуто до судової відповідальності. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 вересня.*

3. Катеринослав. Віддано під суд колишніх завідувачів камерою схову речових доказів при Катеринославському суді за привласнення та розтрату цінних речей, що зберігалися в камері. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 вересня.*

3. Катеринослав. Підготовлено до пуску після трирічної консервації металургійний завод ім. Петровського. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 вересня.*

3. Харків. Українська економічна нарада затвердила “Статут Всеукраїнського акціонерного товариства “Укрутильзбір”, створеного для збору, скупки, переробки та продажу утильсировини (ганчір’я, паперу, кісток, металолому). *ЗУ України, 1925, Від II. № 26, Ст. 64.*

3. Завершено відбудову Коростенського порцелянового заводу, що не працював 13 років. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 вересня.*

3. Завершено технічну реконструкцію підприємств “Махортресту”. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 вересня.*

3. Донбас. Відбувся пуск шахти № 9 Щегловської копальні, де мався значний запас газового вугілля. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 вересня.*

4. За розпорядженням і під редакцією Істпарту Всеукраїнське кінофото управління приступило до виготовлення серії діапозитивів з історії революційного руху в СРСР. Планувалося випустити 30 серій (700 малюнків). *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 вересня.*

4. Харків. ЦК КП(б)У постановив українізувати 7 газет, що видавалися “місцевою мовою”, й організувати випуск нових газет українською мовою. “Селянську правду” було вирішено реорганізувати на тижневик для сільського активу, а “Радянське село” – залишити масовою селянською газетою, що видавалася двічі на тиждень. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 вересня.*

Перша половина вересня.

3. 8. Одеса. До порту було експортовано 3 млн. 700 т пшениці та 2 тис. т жита. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 23 вересня.*

16 вересня (середа).

1. Артемівськ Донецької губернії. Окрвиконком постановив збільшити мережу національних районів з трьох до одинадцяти, а також організувати молдавські сільради. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 16 вересня.*

1. Одеса. Окрвиконком постановив організувати нові німецький та болгарський національні райони. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 16 вересня.*

3. Завершено підготовку до пуску содового заводу в Слов'янську та дзеркального заводу в Краматорську. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 16 вересня.*

3. Криворізький округ. Пущено Старобагатівську копальню, що не діяла 7 років. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 вересня.*

3. Полтавський округ. При Халтуринській цукроварні пущено цегельно-черепичний завод. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 16 вересня.*

3. Полтава. Сільськогосподарський банк одержав 20 тис. крб. для допомоги розселенням і переселенням. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 16 вересня.*

3. 6. 10. Миколаїв. Прибуло 11 вагонів жита для неврожайних районів. Крім того, уряд вирішив асигнувати 400 тис. крб. для заготівлі робочої худоби, організації громадських робіт і дитячого харчування в окрузі. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 16 вересня.*

4. Центральна студія дитячої літератури спілки селянських письменників "Плуг" оголосила про влаштування публічного диспуту на тему "Яка дитяча книжка нам потрібна". До участі було запрошено комсомольців, педагогів, бібліотекарів, письменників, видавців. Підготовка доповіді для обговорення доручалася методологічному комітету Головоцвуху (Головного управління соціального виховання). *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 вересня.*

10. Суми. На машинобудівному заводі ім. Х. Раковського відбулася пожежа. Знищено ливарний та механічний цехи. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 вересня.*

17 вересня (четвер).

1. Камянець-Подільський Подільської губернії. Відбувся показовий

суд над розтратником профспілкових коштів, колишнім скарбником окрпрофбюро, який вкрав 890 крб. Розтратника засуджено на 2 роки ув'язнення з суворою ізоляцією та позбавленням громадянських прав на 5 років. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 вересня.*

1. Житомирський округ Волинської губернії. Довбищенський польський район перейменовано в Мархлевський. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 вересня.*

1. С. Супрунове Вінницького округу. У відповідь на колективну скаргу селян про зловживання місцевої влади до селища прибула ревізійна комісія окрвиконкому. Було встановлено факти тероризування селян (незаконні арешти та катування заарештованих) головою й заступником голови сільради разом з головою КНС. Винних у злочинах було передано до суду. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 вересня.*

3. 4. Миколаїв. Організовано курси по підготовці кваліфікованих робітників з двома відділеннями – індустріальним і економічним, розрахованим на 400 слухачів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 вересня.*

4. Кременчук. Оголошено про видання з 1 жовтня нової української двотижневої селянської газети “Радянське село”. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 вересня.*

4. 8. Київ. До ВУАН надійшов лист Лапландського університету (Північна Америка) з пропозицією встановлення наукових зв'язків та обміну науковими працями співробітників університетів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 вересня.*

6. Одеса. На кошти “Охматдиту”, Червоного Хреста та Ради боротьби з проституцією було відкрито “Будинок самотньої матері”. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 вересня.*

6. Сталіно. Окрвиконком прийняв постанову про надання безкоштовної медичної допомоги кустарям, які не були позбавлені виборчих прав. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 вересня.*

6. Катеринославський округ. Організовано інститут сільських листонош. На роботу листоношами було прийнято 50 безробітних комуністів, демобілізованих червоноармійців і членів КНС. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 вересня.*

6. Одеса. З Палестини приплив пароплав “Тобольськ”, на якому прибуло 40 реемігрантів євреїв. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 вересня.*

18 вересня (п'ятниця).

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило постанову по резолюції Південного металургійного тресту. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 33.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про хід хлібозаготівель. Зважаючи на високі ціни на хліб, запропоновано ввести як тимчасовий захід погодження заготівельних цін заготівельниками. Наркомвнуторгу УСРР доручено жорстко регулювати ціни на товари, що входили до бюджетного набору, та дотримуватися постачання промтоварами найбільш важливих районів за рахунок призупинення постачання інших районів. Підтверджено постанову Української економічної ради про скорочення плану заготівлі пшениці на вересень місяць з 11 до 6 млн. пудів. Ухвалено організаційні заходи щодо здійснення вказаних постанов. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 33 зв.*

3. Слов'янськ Артемівського округу Донецької губернії. Пущено содовий завод “Червоний хімік”. *Пролетарий, Харків, 1925, 20 сентября.*

3. 8. Бердянськ Маріупольського округу Донецької губернії. До порту прибуло три іноземних пароплави, що перевозили українську пшеницю до Італії та Англії. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 вересня.*

3. 8. Миколаїв. Відплив до Німеччини пароплав “Еллін” з вантажем 1 млн. 800 т пудів ячменю. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 вересня.*

4. 7. Харків. РНК УСРР присвоїла звання Народного артиста республіки артисту П. Саксаганському (Тобилевичу) за видатні заслуги в розвитку українського театрального мистецтва. *ЗУ України, 1925, Від. 1, № 70, Ст. 397.*

4. Київ. Філіал сільськогосподарського наукового комітету розпочав видавництво науково-популярного сільськогосподарського журналу “Агроном”. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 вересня.*

4. 8. Київ. Прибули німецький історик професор Вінклер та чехословацький мистецтвознавець професор Мурло, які бажали ознайомитися зі станом української історичної науки та мистецтва. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 вересня.*

19 вересня (субота).

3. Слов'янськ Артемівського округу. Відбувся пуск содового заводу "Червоний хімік". *Пролетарий, Харків, 1925, 19 вересня.*

3. 4. Запоріжжя. На заводах "Комунар", "Більшовик", "Інтернаціонал" було організовано піврічні курси по ліквідації технічної неписьменності, що готували кваліфікованих робітників для металопромисловості. *Пролетарий, Харків, 1925, 19 вересня.*

3. 6. Відкрито регулярне автобусне сполучення між містами Київ, Кролевець, Чернігів, Гомель. *Пролетарий, Харків, 1925, 19 вересня.*

20 вересня (неділя).

3. Харків. Відбулася нарада представників місцевої промисловості. Порядок денний: про стан і перспективи місцевої промисловості УСРР; про завдання в галузі кустарної промисловості; про орендну політику та практику. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 вересня.*

3. Костянтинівка Сталінського округу. Пущено єдиний в СРСР дзеркальний завод. *Правда, 1925, Москва, 22 вересня.*

3. Єнакієве. На колишньому металургійному заводі, що не працював з 1923 р., пущено дві доменні та одну мартенівську піч, а також два прокатних цехи. *Пролетарий, Харків, 1925, 22 вересня.*

3. Балта, МАСРР. Відкрито першу Все молдавську кустарно-промислову виставку. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 вересня.*

3. 6. Налагоджено телефонний зв'язок між Одесою та Москвою. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 23 вересня.*

4. Миколаїв. Вийшов перший номер української газети "Червоний плугар". *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 жовтня.*

20-22 вересня (неділя – вівторок).

1. 2. Харків. Окружний суд розглянув справу колишнього голови Всеукраїнського правління спілки працівників поліграфічної промисловості, звинуваченого в розтраті профспілкових коштів. Розтратника було засуджено до 10 років позбавлення волі з суворою ізоляцією та 5 років позбавлення громадянських прав після відбуття ув'язнення. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 20,22 вересня.*

21 вересня (понеділок).

8. Варшава, Польща. Прибув наркомзаксправ СРСР Г. Чичерін, який мав обговорити з польським урядом питання про суперечності СРСР і Польщі у взаєминах з Малою Антантою й відповідно Румунією, балтськими країнами, а також погодження транзитних проблем. *Діло, Львів, 1925, 20 вересня.*

22 вересня (вівторок).

2. Харків. РНК УСРР затвердила положення “Про Всеукраїнський та місцеві комітети порятунку на водах”. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 72, Ст. 414.*

4. Оголошено про видання у Катеринославі щотижневого журналу “Мистецтво”, присвяченого висвітленню подій, головним чином, театрального життя. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 20, 22 вересня.*

4. Харків. Наркомос УСРР вирішив відкрити 207 сільськогосподарських шкіл на селі. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 вересня.*

4. Харків. РНК УСРР прийняла постанову “Про організацію в Україні Державного єврейського театру”. Театр визначалося створити в Харкові. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 71, Ст. 405.*

6. С. Мотижне Київського округу. Селянський схід постановив використати будівельні матеріали, заготовлені для спорудження церкви, на будівництво клубу. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 вересня.*

23 вересня (вівторок).

1. Умань. Окружний виконком за скаргою сількора викрив зловживання владою адміністрації Цибулівського району: завідувача фінансовим управлінням, фінансового інспектора, голови райвиконкому. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 23 вересня.*

1. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про зміни в адміністративно-територіальному поділі Житомирського та Коростенського округів”. В Житомирському окрузі розформовано Фастівський та Левківський райони; створено Іванківський район; було перенесено районні центри: Миропольський – з Мирополя до Ромен, Піщевський – з Піщева до Ярунь із відповідним перейменуванням районів. *СУ України, 1925, Від. I, № 71, Ст. 407.*

2. 4. Балта. Відкрилася Все молдавська конференція учителів. Порядок денний: про національні школи, про роботу учителів на селі, про навчальні плани. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 23 вересня.*

3. 8. Миколаїв. У порту було навантажено декілька іноземних суден криворізькою рудою для вивозу до Італії: пароплав “Вальпурно” – 8,2 тис. т марганцевої руди та пароплав “Путей” – 4,5 тис. т залізної руди. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 23 вересня.*

4. Оголошено про постанову режисерами Лукацьким і Ханісом у Першому робітничому театрі Пролеткульту буфонади В. Юровського “Пригоди пичевоків”. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 23 вересня.*

4. 7. Відділом мистецтва Наркомосу УСРР, Харківським інститутом народної освіти та ВУРПС організовано український театр “Жива газета”. На посаду режисера було запрошено колишнього артиста Лисовського. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 23 вересня.*

4. Охтирка Харківського округу. Відбулася радіоконференція членів місцевого товариства “Друзів радіо”, які підготували радіовиставку. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 23 вересня.*

4. Харків. Прибув американський сенатор, професор економіки університету штату Індіана Гудріч, який зустрівся з головою ВУЦВК Г. Петровським. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24 вересня.*

2. 4. 8. Харків. Прибув секретар учительського Інтернаціоналу Ван-Ден-Мартель. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 23 вересня.*

24 вересня (середа).

3. Харків. Українська економічна нарада затвердила положення “Про всеукраїнські з’їзди представників біржової торгівлі”. Визначено мету, завдання, склад, компетенцію та порядок скликання з’їздів представників біржової торгівлі, їх фінансову базу та керівні органи. *ЗУ України, 1925, Від II, № 20, Ст. 50.*

3. 8. Харків. РНК УСРР прийняла постанову “Про хлібо-експортне бюро України”, яке створювалося при уповноваженому наркомзовнішторгу СРСР при РНК УСРР. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 73, Ст. 416.*

4. 7. Харків. Колегія Наркомосу УСРР ухвалила рішення про надання звання Заслуженого артиста УСРР директору Одеського оперного театру

ім. А. Луначарського Прибіну. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24 вересня.*

25 вересня (четвер).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило резолюцію „Про Херсонщину” з приводу судового процесу над керівниками Херсонського округу, які порушили революційну законність через посадові злочини: казнокрадство, хабарі та „кругову поруку” в покриванні цих злочинів. Визначено ознаки „херсонщини” - типові факти розкладу компартійно-радянського апарату окружного рівня та бездіяльності органів прокуратури та суду, що також проявилися в Тульчині, Києві та інших містах. Вказано на причини її виникнення - пасивну позицію партійних низів та безпартійних мас щодо злочинців; „кастовий” відрив керівників від мас; пережитки військового комунізму в методах керівництва; вплив міщансько-непівського середовища на партійно-радянських працівників; низький культурно-політичний рівень партійної маси; відсутність внутрішньопартійної демократії. Запропоновано заходи подолання „херсонщини”: популяризацію та впровадження рішень XVI партійної конференції щодо боротьби за революційну законність; посилення зв'язку керівників з партійними масами; поширення політико-вихованої роботи серед рядових членів партії; їх висування на керівну роботу; чутливе ставлення партійних керівників до потреб мас; впровадження засад внутрішньопартійної демократії; дотримання революційної законності для всіх членів партії, незалежно від їх революційних заслуг; посилення контролю з боку партійних контрольних комісій та органів РСІ за партійними керівниками; покращання кадрового складу органів прокуратури, суду і міліції та підтримка їх діяльності з боку партійних органів; залучення засобів друку до виявлення злочинів з боку органів влади та парторганізацій; створення спеціальної партійно-радянської інспекційної комісії з представників ЦК, ЦКК, ВУЦВК та прокуратури для попередження посадових злочинів. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 36; спр. 75, арк. 187-188.*

2. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило участь делегатів з України в конгресі інвалідів. Секретаріату ЦК доручено погодити це питання з ЦК РКП(б). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 36 зв.*

2. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило резолюцію по доповіді ЛКСМУ. Запропоновано вжити заходи стосовно організації молоді навколо комсомолу; залучення старих членів партії до роботи в ЛКСМУ; налагодження співпраці комсомолу з іншими громадськими організаціями; залучення комсомольців до всеобучу; висування авторитетних та політично витриманих комсомольців у радянські органи та для керівництва піонерськими організаціями; здійснення політики українізації в комсомолі; налагодження партосвіти комсомольців. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 35 зв.; спр. 75, арк. 174.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про зарплату по місцевому бюджету. Ухвалено погодитися з постановою РНК УСРР про те, щоб окружні виконкоми утримувалися від укладання колективних угод на заробітну плату до затвердження місцевих бюджетів. ВУРПС рекомендовано надіслати відповідне розпорядження профспілками, а Наркомфіну надати вказівку бюджетно-кошторисній нараді, щоб при розгляді бюджетів дефіцитних окружних виконкомів третього поясу, намагатися нараховувати зарплату по місцевому бюджету за нормами, встановленими РНК УСРР (6 крб. 50 коп. для району та 8 крб. для округу). На випадок, якщо б таке підвищення здійснювалося за рахунок основних потреб місцевого бюджету, дозволялося знижувати зарплату, але не нижче 5 крб. 50 коп. для району та 7 крб. для округів. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 36.*

3. 8. Зовнішторг СРСР експортував до Константинополя 40 букерів, виготовлених на заводі Укрсільмаштресту “Червоний поступ”. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 25 вересня.*

3. 8. Одеський порт. Закінчено навантаження пароплава “Гермес” для відправки в Італію (до Піренеїв) 1 тис. 200 голів рогатої худоби та тисячі голів овець. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 25 вересня.*

25-29 вересня (п'ятниця – вівторок).

4. Харків. Відбувся Всеукраїнський з'їзд клубних працівників. Порядок денний: огляд діяльності клубних установ, робота клубів з юнацтвом, українізація клубів, громадська робота в клубах, профспілкова пропаганда в

клубах. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 25, 29 вересня, 1 жовтня.*

27 вересня (четвер).

1. 2. Головний суд Кримської АСРР засудив трьох працівників Центрального робітничого кооперативу до розстрілу та 16 – до різних строків ув'язнення за крадіжки в крамницях кооперативу. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 вересня.*

10. Біля станції Березань Прилуцького округу відбулася залізнична катастрофа товарного потягу Київ – Полтава. Перші вагони розбилися, були людські жертви. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 вересня.*

28 вересня (п'ятниця).

4. Київ. Спільне зібрання ВУАН затвердило склад президії Кам'янець-Подільського наукового товариства: голова – професор О. Полонський, заступник голови – Ю. Сіцинський, секретар – В. Зборовець, голови секцій – К. Копержицький, В. Храневич, Ф. Запучинський, І. Олійник. *Історія Національної академії наук України. 1924-1928 рр. – К.: НБУВ, 1998. – С. 572.*

3. 8. Одеса. До порту прибув італійський пароплав “Больсена”, що привіз тисячу пудів мануфактури, призначеної для продажу на селі. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 вересня.*

29 вересня (субота).

1. Опубліковано вирок суду в “справі терпенівських землевпорядників”: одного з них приречено до розстрілу, а інших – до 10 років ув'язнення з конфіскацією майна. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 вересня.*

3. Сталінський округ. На площі 9 тис. десятин землі організовано дослідну сільськогосподарську станцію. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 вересня.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про безробіття. Було підтверджено попередні постанови про боротьбу з безробіттям, зокрема, про боротьбу з сільським безробіттям. Зауважено на необхідності виокремлення основних центрів безробіття (Харкова, Києва, Одеси та Катеринослава) при проведенні заходів по наданню допомоги безробітним, зокрема, при асигнуванні коштів на боротьбу з безробіттям. Українській

економічній раді доручено визначити форми огороження цих міст від надмірного напливу безробітних та поліпшити в них становище безробітних. Зокрема, Вищій раді народного господарства, Наркомпраці УСРР та Всеукраїнській спілці кустарної промисловості (Кустпрому) запропоновано забезпечити безкоштовне учнівство в кустарній промисловості на засадах утримання учнів кустарями. Крім того, пояснювалося, що рішення політбюро про відрахування полуденного заробітку в фонд допомоги безробітним згідно з постановою від 29 травня про проведення місячника допомоги безробітним мало виключно добровільне значення не тільки серед робітників. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 35.*

4. У мистецькому об'єднанні "Березіль" заснована студія мови та термінології, яка за допомогою ВУАН мала розробити театральну термінологію для підготовки спеціального словника. На штатну посаду знавця української мови було запрошено Ніковського. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 вересня.*

30 вересня (неділя).

1. Львів. ЦК Українського Національно-державного об'єднання висловило польському уряду протест з приводу побиття 16 вересня політичних в'язнів українців. *Діло, Львів, 1925, 20 вересня.*

3. 8. Одеська контора Зовнішторгу зафрахтувала судна для перевезення в жовтні з Маріуполя до портів Італії та Франції 40 тис. т вугілля. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 30 вересня.*

3. 8. Одеська контора Хлібопродукту (Державне акціонерне товариство торгівлі хлібними та іншими сільськогосподарськими продуктами) навантажила для німецької фірми "Іва" 35 вагонів яєць. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 30 вересня.*

6. 8. Одеський порт. На пароплаві "Ілліч" прибула група реемігрантів із Палестини в кількості 49 осіб. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 1 жовтня.*

31 вересня (понеділок).

4. Київ. У політехнічному інституту відбувся випуск 20 "червоних інженерів", які закінчили механічний факультет. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 1 жовтня.*

4. Харків. Відкрився перший Всеукраїнський з'їзд політосвіти. Порядок денний: питання методологічного характеру; про план роботи та навчальну програму в різних галузях політосвіти. З'їзд тривав три дні. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 1 жовтня.*

Жовтень.

1 жовтня (вівторок).

3. Микитівка. Артемівського округу. Пущено єдині в СРСР ртутний рудник і завод. *Правда, Москва, 1925, 1 октябрю.*

4. Одеса. Розпочато реорганізацію театру "Масодрам" в Російський драматичний театр ім. В. Леніна // *Бернацька Р.П., Бурмістренко С.Л. 50 років українському радянському драматичному театру (хроніка) // Театральна культура. Міжвід. Наук. Щорічник, 1964. – Вип. 1. – К., 1966. – С. 290.*

3. Завершилася підготовка до пуску 108 цукрових і 6 рафінадних заводів зі штатом 70 тис. працівників. *Правда, Москва, 1925, 1 октябрю.*

3. Вступив у дію наказ Вищої ради народного господарства СРСР від 24 серпня 1925 р. про виокремлення Краматорських державних машинобудівних і металургійних заводів тресту Донвугілля (Об'єднання донецької державної кам'яновугільної промисловості) до самостійного тресту загальносоюзного значення Краматорський державний завод з безпосереднім підпорядкування тресту Держметал. *Економическая жизнь в СССР, Москва, 1925, 11 ноябрю.*

3. 8. Катеринослав. З Чехословаччини прибула партія сільськогосподарських машин, які закупило катеринославське відділення Зовнішторгу. *Правда, Москва, 1925, 1 октябрю.*

3. 6. Харків. При Наркомпраці УСРР відбулася нарада з питань боротьби з безробіттям на селі. Було вирішено асигнувати близько 3 млн. крб. на організацію громадських робіт для безробітних батраків. *Правда, Москва, 1925, 1 октябрю.*

2 жовтня (середа).

1. Львів. У залі музичного товариства ім. М. Лисенка відбувся з'їзд Української трудової партії. Порядок денний: питання українського

державного та приватного шкільництва; організаційні справи; вибори керівних органів. *Діло, Львів, 1925, 7 листопада.*

3. Таганрог Донецької області РСФРР. Пущено потужніший в СРСР котельний завод Південного машинобудівного тресту, який не діяв з 1917 р. *Правда, Москва, 1925, 3 октября.*

3. Тирасполь МАСРР. Оголошено про пуск 10 жовтня нової консервної фабрики продуктивністю 5 тис. банок консервів щоденно. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 2 жовтня.*

3. Кривий Ріг. Пущено потужну електростанцію. *Пролетарий, Харків, 1925, 2 октября.*

4. Київ. Спільне зібрання ВУАН затвердило постанову II відділу про перейменування Мікробіологічного інституту в Інститут біології ім. Ф. Омельченка. *Історія Національної академії наук України. 1924-1928 рр. – К.: НБУВ, 1998. – С. 573.*

4. Київ. Спільне зібрання ВУАН затвердило статут Чернігівського наукового товариства при ВУАН. *Історія Національної академії наук України. 1924-1928 рр. – К.: НБУВ, 1998. – С. 573.*

4. 9. Харків. На Вищих курсах фізкультури відбувся випуск 34 інструкторів фізкультури. *Правда, Москва, 1925, 2 октября.*

6. Інспекція соціального забезпечення Харківського округу прийняла рішення про організацію в містечку Хорошевому будинку трудового перевиховання колишніх проституток, розрахованого на 100 жінок. Крім того, було ухвалено притягнути 200 проституток до трудового життя, організувавши для них виробничі артілі в столиці. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 2 жовтня.*

6. 8. З Відня до УСРР виїхало 700 реемігрантів з Австрії та Чехословаччини, у більшості – колишні білогвардійці. *Діло, Львів, 1925, 2 жовтня.*

6. Інспекція соціального забезпечення Харківського округу ухвалила план боротьби з безробіттям серед інвалідів на 1925/26 р. Було вирішено залучити до інвалідної кооперації 300 безробітних інвалідів у м. Харкові та 700 – в окрузі. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 2 жовтня.*

3 жовтня (четвер).

1. Харків. ЦК нацмен УСРР затвердила план утворення в УСРР

мережі національних судових, слідчих та нотаріальних камер для обслуговування національних меншин їхньою рідною мовою. Було визнано доцільним організувати національно-судові камери по всіх округах України в кількості 92, з них єврейських – 33, російських – 31, німецьких – 14, польських – 1, болгарських – 1 (кількість інших національних сілрад не повідомлялася). Для правового обслуговування національних меншин касаційним інстанціям та органам прокуратури ЦК національних меншин було поставлено за обов'язок виокремити 20 посад членів окружних судів та 20 посад помічників прокурорів, а також 10 нотаріальних камер для юристів, що знали мову та побут національних меншин. У районах із мішаним національним складом населенням було вирішено створити “мішані” судові камери, що працювали на мовах місцевого населення. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 жовтня.*

3. С. Буча біля Києва. Побудовано перший в СРСР сірково-углеродний завод. *Пролетарий, Харьков, 1925, 4 серпня.*

3. Житомир. Відкрито відділення Коштовного банку з капіталом у 150 тис. крб. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 жовтня.*

3. 8. Маріуполь. До порту прибуло три іноземних пароплави: німецький, грецький та італійський, середнім тоннажем 6 тис. т, для навантаження українським зерном. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 жовтня.*

3. 8. Закінчилося навантаження англійського судна “Пенден” 2,2 тис. ячменю і 4,5 тис. т пшениці. Пароплав “Букенгем” навантажений 4,5 тис. т пшениці вирушив до Англії. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 жовтня.*

4. Одеса. Організовано пересувний український театр для гастролей на селі. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 жовтня.*

4. 9. Харків. За постановою ВУЦВК було створено комісію з представників Головнауки УСРР і Головнауки РСФРР для відбору до повернення в УСРР архівних матеріалів, що зберігалися в РСФРР, але стосувалися історії України. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 жовтня.*

4. Харків. Президія ВУЦВК затвердила постанову малої президії про передачу будинку на Маріїнській вул. № 4 Вищій раді фізичної культури для організації Будинку фізкультури та розміщення курсів інструкторів фізкультури. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 жовтня.*

4. Одеса. Після відбудови приміщення театру поновив вистави Державний український театр опери і балету. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 жовтня.*

4. Київ. У медичному інституті відбувся випуск 70 “червоних” лікарів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 жовтня.*

4. Одеса. Відкрито німецький професійний технікум, семирічку, спеціальний інтернат та дитяче містечко для німецьких дітей. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 жовтня.*

6. Харків. Центральне управління соціального страхування відпустило Наркомздоров'ю УСРР 1 млн. крб. у безвідсоткову позику на 4 роки для ремонтно-будівельних робіт санітарно-медичних закладів у Донбасі. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 жовтня.*

4 жовтня (п'ятниця).

3. Містечко Жашків Уманського округу. Відбувся пуск цукрового заводу, що не діяв 7 років. *Пролетарий, Харьков, 1925, 9 октября.*

3. 8. Повідомлялося, що у Чорноморських портах перебувало 85 чужоземних пароплавів, що завантажувалися зерном, нафтопродуктами та вугіллям. З них 23 – у Новоросійському порту, 11 – у Таганрозькому, 4 – Одеському, 6 – Феодосійському. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 4 жовтня.*

4. Харків. Окрвиконком постановив звільнити від плати за навчання всіх учнів шкіл соціального виховання незалежно від їх соціального стану. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 4 жовтня.*

5-7 жовтня (субота – понеділок).

1. 2. Харків. Відбулася Всеукраїнська нарада представників міськрад. Прибули представники від 29 міськрад, наркоматів, голови президії та секцій Харківської міськради. Всього – 65 представників. Порядок денний: про пожвавлення роботи міських рад; про звіт роботи Харківської міськради; про нове положення про міськради. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 6-8 жовтня.*

5-8 жовтня (субота – вівторок).

4. Харків. Відбувся з'їзд у справі загального навчання при Наркомосі УСРР. Прибули представники майже всіх округів. Порядок денний:

про поширення шкільної мережі; про методику виховання в трудових школах. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 6-10 жовтня.*

6 жовтня (неділя).

3. Правління тресту “Південсталь” асигнувало: на розширення та переобладнання Дніпровського металургійного заводу ім. Ф. Дзержинського в Кам’янському Катеринославського округу 6,3 млн. крб., металургійного заводу ім. Комінтерну в Катеринославі – 1,5 млн. крб. *Правда, Москва, 1925, 6 октябрю.*

3. Миколаївський порт. Пущено вісім нових, закуплених за кордоном, електромеханічних перевантажувачів, а також електростанцію, відбудовану робітниками портових майстерень. Пуск нового устаткування збільшив вантажообіг порту на 20 млн. пудів на рік. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 6 жовтня.*

3. Уманський округ. Пущено Вільшанський цукровий завод, що не працював 6 років. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 6 жовтня.*

4. М. Проскурів. Організовано Подільський державний театр. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 6 жовтня.*

4. Харківська інспектура Наркомосу УСРР вирішила організувати по одній семирічці в кожному районі округу. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 6 жовтня.*

4. Кременчук. Засновано Іспарт. *Летопись революции, Харьков, 1926, № 1(16), С. 224.*

7 жовтня (понеділок).

1. Шепетівка. Було притягнуто до судової відповідальності за хабарництво народного суддю. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 7 жовтня.*

1. Проскурів. Завершився показовий суд над членом КП(б)У, колишнім головою Миколаївської містечкової сільради і його заступником. За звинуваченням у хабарництві та зловживанні владою головою було засуджено до 5 років ув’язнення з конфіскацією майна та позбавленням громадянських прав на три роки після звільнення, а заступника – на один рік ув’язнення. До судової відповідальності також було притягнуто 20 громадян містечка, які давали хабарі. Беручи до уваги, що вони допомогли

слідству свідченнями, суд вирішив не карати їх. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 8 жовтня.*

1. С. Чулаківка Голопристанського району Херсонського округу. Відбувся показовий суд над головою сільради, звинуваченим у зловживаннях владою. Звинуваченого було засуджено до 3 років ув'язнення із суворою ізоляцією. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 7 жовтня.*

1. 2. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про порядок реєстрації товариств і спілок, що не мають на меті добувати прибуток і про порядок догляду за ними”. Такі товариства, окрім профспілок, а також кооперативних, переселенських і меліоративних артілей та товариств, що діяли на основі спеціальних законоположень, мали впродовж місяця реєструвати свої статuti в Міжвідомчій комісії по товариствам і спілкам при НКВС УСРР. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 75, Ст. 438.*

3. Харків. Українська економічна нарада постановила організувати при ВРНГ УСРР Особливу комісію по поліпшенню якості продукції української промисловості в складі представників управлінь Вищої ради народного господарства, НК РСІ УСРР, Наркомзему УСРР, ВУКС, уповноваженого НКШС СРСР при РНК УСРР, Наркомздоров'я УСРР, Українського військового округу, Наркомвнуторгу УСРР, уповноваженого Наркомзовнішторгу СРСР при РНК УСРР, низки банків. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 7 жовтня.*

3. Харків. РНК УСРР прийняла постанову “Про Всеукраїнську постійну промислово-зразкову виставку при ВРНГ для демонстрації технічних досягнень і вдосконалень УСРР і СРСР, поширення промислово-технічних знань і передових процесів виробництва в окремих галузях виробництва”. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 77, Ст. 441.*

3. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про бюджетні права МАСРР і про порядок складання її державного бюджету”. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 77, Ст. 442.*

4. 9. Харків. При Вищій раді фізичної культури було відкрито перший в УСРР технікум по підготовці працівників фізкультури. Набір 60 студентів здійснювався з висуванців профспілок і рад фізичної культури. Ректором було призначено Бедункевича. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 7 жовтня.*

4. При Полтавському товаристві кобзарів засновано кобзарську

студію, на базі якої планувалося заснувати капелу кобзарів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 7 жовтня.*

8 жовтня (четвер).

1. Київ. Прибула комісія РНК УСРР по обстеженню роботи радянського апарату в УСРР. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 8 жовтня.*

1. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило представниками на з'їзд КП(б)У М.Скрипника, О. Шумського, Максимовича. Скрипнику доручалося зробити доповідь на з'їзді про господарське та політичне становище. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 38.*

3. 7. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У погодилося з пропозицією Г. П'ятакова про звільнення М. Рухомовича від виконання обов'язків голови Вищої ради народного господарства УСРР. На цю посаду затверджено В. Ауссема. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 38.*

4. Харків. Відділ мистецтв Головополітосвіти розробив план створення Всеукраїнського управління держаними цирками для планового керівництва їхньою роботою. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 8 жовтня.*

4. Харків. Колегія Наркомосу УСРР постановила розподілити 21 тис. стипендій по вишах, робітфаках і профшколах республіки. *Правда, Москва, 1925, 9 октябрю.*

4. Харків. В Державному драматичному театрі ім. І. Франка відбулася прем'єра п'єси М. Куліша "Комуна в степах". Режисер – Г. Юра, художник – М. Драк. // *Бернацька Р.П., Бурмістренко С.Л. 50 років українському радянському драматичному театру (хроніка) // Театральна культура. Міжвід. Наук. Щорічник, 1964. – Вип. 1. – К., 1966. – С. 290.*

4. Оголошено про проведення в Київському окрузі з 18 по 25 жовтня тижня ліквідації неписьменності. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 8 жовтня.*

9 жовтня (п'ятниця).

1. Волинський округ. Було виокремлено Бабичевський польський район. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 9 жовтня.*

1. Суми. Завершено перевірку міської міліції. За наслідками перевірки було звільнено 14 міліціонерів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 9 жовтня.*

2. Кременчук. Відбулися перші збори висуванців за участю 140 осіб. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 9 жовтня.*

3. Розпочалася підготовка Катеринославського лісництва до “тижня лісу”. Планувалося посадити 10 тис. дерев. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 9 жовтня.*

3. Харків. Завершено відбудову плиточного заводу. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 9 жовтня.*

3. Катеринославський округ. Селянам було передано 20 тис. десятин лісу. До кінця місяця планувалося передати ще 10 тис. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 9 жовтня.*

3. 4. Черкаси. Відбувся випуск 75 “червоних” фармацевтів для сільських аптек. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 9 жовтня.*

3. Український соляний трест закупив у Німеччині електричні бурові машини для електрифікації та механізації своїх підприємств. *Правда, Москва, 1925, 9 жовтня.*

3. Охтирка Харківського округу. Після капітального ремонту пущено борошномельний комбінат продуктивністю 10 тис. пудів борошна на добу. *Правда, Москва, 1925, 9 жовтня.*

3. 8. Маріупольський порт. Вантажилися хлібом 8 іноземних пароплавів. З початку експортної кампанії порт відвідало 70 закордонних пароплавів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 9 жовтня.*

6. Містечко Хорошове Харківського округу. Організовано будинок відпочинку для 50 інвалідів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 9 жовтня.*

6. Сталіно Донецької губернії. Розпочалося будівництво хлібозаводу. Планувалося спорудження хлібозаводів у Єнакієвому та Артемівську. *Правда, Москва, 1925, 9 жовтня.*

6. Повідомлялося про поширення серед селян Бердичівського округу руху за санітарно-гігієнічне впорядкування села. У двох селах з ініціативи селян було споруджено артезіанські колодязі. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 9 жовтня.*

6. Харків. Створено комісію по обслідуванню медичної допомоги на громадських роботах. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 9 жовтня.*

10 жовтня (субота).

1. Харків. РНК УСРР прийняла постанову “Про форму написів (вивісок)

на будинках, що містять радянські установи”. Такі вивіски мали бути написаними українською мовою або мовами національних меншин, що концентровано проживали в місцевостях розташування державних установ, на основі спеціальних інструкцій НКВС. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 78, Ст. 448.*

1. Варшава. Заарештовано головного редактора українського журналу “Новий час”, члена ЦК Українського національно-демократичного об’єднання Д. Панієва. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 жовтня.*

1. Одеса. Президія одеського окрвиконкому видала розрядження не пізніше 2 листопада перевести всі вивіски, штампи та печатки на українську мову. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 жовтня.*

2. 3. Миколаїв. На суднобудівному заводі ім. А. Марті робітники Маломанов і Катріч виготовили щітки для турбін, що раніше імпортувалися зі Швейцарії. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 жовтня.*

3. Правління тесту Південсталь асигнувало 8 млн. крб. на реконструкцію заводів ім. В. Леніна та ім. Г. Петровського в Катеринославі.

3. Кременчук. Пущено млин, що не працював 10 років, продуктивністю 1,5 тис. пудів борошна щоденно. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 жовтня.*

3. 8. Правління Одеського харчового тресту відрядило до Персії делегацію працівників для ознайомлення з організацією харчового виробництва в цій країні. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 жовтня.*

3. 8. Правління Українського махоркового тресту відрядило до Німеччини групу фахівців для ознайомлення з роботою вдосконалених набивних машин. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 жовтня.*

3. 8. Київ. Прибула комуна чехословацьких емігрантів у кількості 7 осіб. Комунари отримали землю в Савранівському районі Первомайського округу. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 жовтня.*

4. Харків. Відкрито держані курси есперанто. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 жовтня.*

11 жовтня (неділя).

1. Одеса. Створено окружну комісію по перевірці роботи міліції та

карного розшуку. До складу комісії увійшли представники ДПУ та міськради. До сприяння роботі комісії було притягнуто громадські організації. Комісія звернулася зі зверненням до населення повідомляти про факти, що компрометували працівників міліції та карного розшуку. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 жовтня.*

1. Тульчин. Закінчився розширений пленум окрвиконкому, що відбувся за участю представників місцевого радянського апарату. В питанні про революційну законність пленум констатував, що, незважаючи на оздоровлення роботи радянського апарату, місцеві органи не позбулися методів адміністрування. Враховуючи таке становище, прокурорам та народним суддям доручалося популяризувати в селах кампанію боротьби за революційну законність. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 жовтня.*

4. Одеська кінофабрика Всеукраїнського кіно-фото управління зняла художню кінокартину “У пазурах радвлади” (сценарій С. Левитіної, постановка П. Сазонова) та низку науково-популярних картин на замовлення Наркомзему – “Боротьба зі шкідниками”, “Боротьба із посухою”, “Як дбаєш, так і маєш”, “Боротьба з сухотами”. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 жовтня.*

4. Харків. Вища рада народного господарства УСРР підтримала клопотання профспілки деревообробників про підготовку кваліфікованого технічного персоналу для лісної промисловості. Постановлено розширити програму лісного факультету в сільськогосподарських інститутах, включивши до неї низку предметів із лісопильної та деревообробної справи. Також ухвалено організувати літні курси підвищення кваліфікації нижчого технічного персоналу. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 жовтня.*

6. Харків Друга сесія ВУЦВК ІХ скликання прийняла постанову “Про пенсійне забезпечення викладачів вищих шкільних закладів і робітничих факультетів, а також наукових працівників”. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 88-89, Ст. 507.*

6. Харків. РНК УСРР розробила заходи щодо забезпечення своєчасної виплати заробітної плати працівникам низового радянського апа-

рату. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 жовтня.

12 жовтня (понеділок).

4. 6. Одеса. Для боротьби з театральною халтурою в робітничих клубах відбулися показові літературні суди над п'єсою О. Толстого та П. Щеглова "Змова імператриці". Бернацьк Р.П., Бурмістренко С.Л. 50 років Українському драматичному театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. Міжвідомчий щорічник, 1964. – Вип.. 1. – К., 1966. – С. 290.

13 жовтня (вівторок).

1. Миропіль Житомирського округу. Виїзна сесія окружного суду приступила до розгляду справи народного судді, звинуваченого у вимаганні хабарів у селян за вирішення справ на їх користь. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 13 жовтня.

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило постанову по доповіді Держбанку. Визначено завдання його діяльності: посилення кредитування основних галузей індустрії союзного значення; збільшення кредитування заготівельних операцій органів кооперації та держторгівлі; організація довгострокового кредитування промисловості та сільського господарства шляхом фінансування кредитних позик відбудови, а також кредитних закладів; кредитування житлового будівництва та відбудови комунального господарства; узгодження розвитку вкладних операцій та безгрошових розрахунків; координація планів короткотермінових кредитних планів з планами господарських підприємств; передача фінансування низової української кооперації Українбанку; фінансування союзних трестів через філіали Держбанку; реорганізація взаємини з іншими банками; фінансування приватної торгівлі та промисловості через товариства взаємного кредиту; підняти кваліфікації працівників Держбанку – партійців. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 39; спр. 76, арк. 1.

3. Містечко Маків Кам'янецького округу. Відбудовано велику цукроварню, що не діяла з 1914 р. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 13 жовтня.

3. Затверджено проект побудови гідроелектростанції на р. Південний Буг біля с. Олександрівка. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 13 жовтня.

14 жовтня (середа).

3. Харків. Комісія по поліпшенню якості продукції Вища рада народного господарства УСРР накреслила заходи поліпшення якості продукції українського тресту сільськогосподарського машинобудування. Правління заводів, що входили до тресту, мали своєчасно постачати цехи сировиною та забезпечувати її правильне зберігання; організувати на заводах лабораторії по перевірці якості виробленої продукції, впровадивши посади приймальників цієї продукції. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 14 жовтня.

4. Полтава. В агрономічному кооперативному технікумі відбувся випуск 35 агрономів і 38 фахівців кооперативної справи. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 14 жовтня.

4. Первомайський округ. 3 вересня було відкрито 10 єврейських шкіл, де навчання проводилося єврейською мовою, які охопили 21% єврейських дітей шкільного віку. Крім них, було засновано німецькі, чеські та молдавські школи та 2 єврейські хати читальні. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 14 жовтня.

6. Петровська копальня. Завершено будівництво зразкового робітничого селища із 65 будинків та 4 гуртожитків для нежонатих. У селищі відкрито нічний туберкульозний диспансер. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 14 жовтня.

6. Харків. Наркомпраці УСРР зобов'язав інспекторів праці зміцнити боротьбу з нещасними випадками на виробництві, особливо у важкій промисловості. Вирішено розпочати роботу з вивчення виробничого травматизму. Запропоновано залучення громадськості до допомоги інспекторам праці, шляхом включення пунктів про охорону праці до планів роботи виробничих нарад. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 14 жовтня.

6. Київ. Президія окрвиконкому вирішила встановити в районах округу радіоприймачі. Для цього передбачалася технічна та матеріальна допомога на місцях. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 14 жовтня.

15 жовтня (четвер).

3. Повідомлялося про початок розробки покладів польового шпату в

околицях Житомира. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 жовтня.

6. Київ. Відділ комунгоспу асигнував 60 тис. крб. для будівництва трамвайної колії в робітничому районі Деміївка. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 жовтня.

6. Харків. На пленумі Центральної ради по боротьбі з проституцією організовано Центральну комісію, на яку поклалися завдання з'ясування розмірів проституції в республіці та розробки плану боротьби з нею. До комісії увійшли представники Наркомпраці, жінвідділу КП(б)У, Наркомвнусправ та Наркомздоров'я УСРР. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 жовтня.

16 жовтня (п'ятниця).

2. Харків. Відкрилася III Всеукраїнська нарада по комуністичному дитячому руху. Порядок денний: про підсумки та завдання дитячого руху в УСРР. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 жовтня.

3. Повідомлялося, що у 1924/25 господарському році Одеській порт відвідало 6 тис. 357 суден, з них 4 тис. 37 – закордонних. На чужоземних судах доставлялася головним чином сільськогосподарська техніка, цукор і шкіра. Загальний обсяг перевезень цих суден через Одеський порт становив 13 млн. 785 тис. пудів, причому на них було вивезено за кордон 9 млн. 757 пудів товарів, переважно зерна, лісу та худоби. Суднами Радфлоту доставлено до Одеси близько 3 млн. пудів товарів, а вивезено – 700 тис. пудів. Загальний товарообіг перевезень Одеського порту становив 40 млн. крб. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 16 жовтня.

4. 6. Полтавський округ. У 15 селах було встановлено кіноапарати. Ціна квитків на кіносеанси становила 5 копійок. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 16 жовтня.

4. Одеса. Організовано пересувний український театр для обслуговування селян Одеського округу. До репертуару театру входили вистави ідеологічної та агрокультурної спрямованості. Театральная неделя, Одесса, 1925, № 16, 16 октябрю, С.139.

4. Одеса. Відділ мистецтв губернської наросвіти разом з клубним відділом і відділом культури окружної ради професійних спілок організували українську “живу газету”, яка давала не менше двох вистав що-

місячно. *Театральная неделя, Одесса, 1925, № 16, 16 октября, С.139.*

16 – 21 жовтня (п'ятниця – середа).

1. Харків. Відбулася друга сесія ВУЦВК дев'ятого скликання. Порядок денний: про реалізацію врожаю та експорт хліба; про діяльність сільськогосподарського банку; про перспективи промисловості на 1925/26 р.; про загальне навчання; про революційну законність; про все-союзний перепис 1926 р.; про затвердження “Кодексу законів про брак, родину і акти громадянського стану”; про перехід до триступеневої системи управління. *Вторая сессия Всеукраинского ЦИКа девятого созыва, 16-23 октября 1925 г.: Стенографический отчет.* – Харків, 1926. – 334 с.

17 жовтня (субота).

3. Амур-Нижньодніпровськ Катеринославського округу. На дрото-во-гвоздильному заводі ім. К. Лібкнехта відбувся пробний пуск прокатного стану Бріде по виробництву сталевих туб. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 жовтня.*

3. Харків. Українська економічна нарада затвердила статут Катеринославського пайового торгового товариства з обмеженою відповідальністю “Роздрібник”. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 жовтня.*

3. У Горлівці та на ст. Байрак розпочалася відбудова коксобензолних заводів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 жовтня.*

3. 8. Катеринославське відділення Зовнішторгу отримало картоплекопалки та молотарки з Німеччини та США. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 жовтня.*

4. 6. Харків. РНК УСРР асигнувала 100 тис. крб. для будівництва клубів у Катеринославі та Сталіно. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 жовтня.*

6. Повідомлялося, що у Черкаському окрузі відкрито 5 жіночих консультацій. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 жовтня.*

8. Катеринослав. З дружнім візитом прибула чехословацька робітнича делегація в кількості 12 осіб. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 жовтня.*

18 жовтня (неділя).

3. Проскурівський округ. Відкрито Ярмолинецький ярмарок. Прибуло товарів на 330 тис. крб. У ярмарку брали участь трести, кооперативні об'єднання та приватні торгівці. Правда, Москва, 1925, 18 жовтня.

3. 8. До Туреччини експортовано першу партію кукурудзомолотарок (50 штук), виготовлених на запорізькому заводі Комунар. Правда, Москва, 1925, 18 жовтня.

4. Київ. У театрі "Березіль" відбулася прем'єра вистави М. Куліша "Комуна в степах", Режисер – П. Кудрицький, художники – М. Сімакшевич і В. Шкляєв. Бернацьк Р.П., Бурмістренко С.Л. 50 років Українському драматичному театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. Міжвідомчий щорічник, 1964. – Вип.. 1. – К., 1966. –С. 290.

4. Чернігів. В Українському держаному драматичному театрі відбулася прем'єра вистави М. Куліша "Комуна в степах". Режисер – Д. Смирнов. Бернацьк Р.П., Бурмістренко С.Л. 50 років Українському драматичному театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. Міжвідомчий щорічник, 1964. – Вип.. 1. – К., 1966. –С. 290.

4. Харків. Оголошено про відкриття Харківського театру музичної комедії. Головним режисером призначено Джусто. Першою виставою театру була прем'єра оперети "Веселий студент" у постановці М. Боголюбова. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 жовтня.

4. 6. Житомир. Розпочалася підготовка до святкування річниці революції 1905 р. Влаштовано музей революції, підготовлено до видання спеціальну збірку, присвячену історії революції 1905 р. на Волині. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 жовтня.

6. Харків. Окрвиконком доручив фінансовому відділу випустити єдиний театральний квиток для всіх театрів. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 жовтня.

6. Миколаїв. У зв'язку з поширенням пияцтва та хуліганства розпочалася кампанія боротьби з пияцтвом. У робітничих районах заборонявся продаж спиртних напоїв. Щодо робітників, які з'являлися на роботу в нетверезому вигляді, застосовувалися суворі адміністративні заходи, аж до звільнення з роботи. Хуліганські злочини розглядалися в судах у позачерговому порядку. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 жовтня.

6. С. Данилівка під Харковом. Організовано дитячу колонію, в якій влаштовано декілька навчальних майстерень і кузня. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 жовтня.*

10. Харків. Зафіксовано поширення пошесті скарлатини. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 жовтня.*

19 жовтня (понеділок).

2. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У загалом ухвалило проект декрету про реорганізацію КНС, передавши його на затвердження РНК та президії ВУЦВК. Визначено нові завдання діяльності КНС як добровільних громадських організацій, що діяли на основі власного статуту та добровільного членства згідно з положенням ВУЦВК та РНК від 11 липня 1923 р. КНС запропоновано сприяти відбудові та розвитку господарств незаможників на основі їх колективізації та кооперування, а також домагатися висування сільської бідноти в ради, КВП, органи кооперації та добровільні товариства, що працювали на селі з метою захисту інтересів незаможних. Наголошувалося на обов'язку реєстрації КНС та їх об'єднань в органах НКВС, а також на скасовуванні пільг членів КСН та на принципах експлуатації підприємств, що досі експлуатувалися комнезами, на основі кооперативних статутів відповідних виробничих об'єднань (артілей, кооперативів та ін). *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 42 ; спр. 76, арк. 47.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову по доповіді Південного металургійного тресту (Південсталі) про виробничу програму на 1925/26 р. Зважаючи на те, що виконання програми не гарантувало задоволення потреб СРСР в металі, тресту пропонувалося укласти угоди з кооперацією про його розподіл, а Вищій раді народного господарства створити спеціальний орган по регулюванню розподілу металу. Рекомендувалося вчасно укласти угоди з Об'єднанням донецької державної металургійної промисловості та Південним рудним трестом про постачання паливом та рудою, посилюючи координацію в роботі вказаних трестів. Наголошувалося на необхідності дотримання плану імпорту технічного обладнання для металургійних заводів та плану фінансування житлового будівництва для робітників Південсталі. Ухвалено

створити спеціальний орган, що мав залучити Україну до участі в розробці загальносоюзних планів будівництва підприємств металургійної промисловості. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 42; спр. 76, арк. 21.

3. 6. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про зарплату. Ухвалено пропозицію ВУРПС про заходи кампанії по переукладанню колективних угод. Накреслено підвищення заробітної плати по основних галузях промисловості та народного господарства за рахунок зниження собівартості продукції та підвищення продуктивності праці. Ухвалено підвищення зарплати працівників закладів, що фінансувалися за рахунок місцевого бюджету, до рівня держбюджетників. В той же час допускалося збереження різниці ставок робітників в одних округах, що фінансувалися за рахунок місцевого та державного бюджетів. Для встановлення зарплати по Донвугіллю в тижневий строк ухвалено створити спеціальну комісію. Передбачено лімітування заробітної плати для службовців (не вище 14 крб.), а для працівників торговельних закладів – преміювання в розмірі 50% основної ставки. Запропоновано внести до колективних угод пункти про поліпшення умов праці та побуту робітників; про розвиток мережі фабрично-заводського учнівства; підвищення кваліфікації дорослих працівників; організацію дитячих площадок та ясел. При укладанні колективних та тарифних угод пропонувалося провести обговорення їх проектів на місцях не пізніше місяця до закінчення строку попередніх угод, щоб внести до них поправки, на основі яких висунути вимоги перед господарниками. Обговорення належало проводити на конференціях за участю представників окружних відділів та заводських комітетів профспілок. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 42; спр. 76, арк. 35.

20 жовтня (неділя).

1. Миргород. Розпочався показовий судовий процес над секретарем районної спілки радянських службовців, що розтратив союзні кошти. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 жовтня.

1. Мелітополь. Окрвиконком розпочав кампанію боротьби за революційну законність. Президія окрвиконкому постановила звільнити з по-

сади голову Олександрівської сільради Вознесенського району за недбайливе ставлення до виконання службових обов'язків і пияцтво. Внесено суворі догани голові Снигирьовської сільради за незаконний трус у селян, а голові Новотроїцького виконкому – за незаконні арешти. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 20 жовтня.

1. С. Сетківці Бершадського району Тульчинського округу. Викрито зловживання голови та секретаря сільради, які з метою особистого збагачення страхували худобу, якої не було. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 20 жовтня.

3. Єнакієве. На металургійному заводі ім. О. Рикова пущено прокатний стан “280”. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 20 жовтня.

3. Харків. РНК УСРР прийняла постанову “Про хлібний комітет при Наркомвнуторзі УСРР”. Комітет створено в складі представників НК Внуторгу УСРР, уповноважених НК Зовнішторгу та НК шляхів сполучення СРСР при РНК УСРР, Наркомфіну УСРР, Наркомзему УСРР, Всеукраїнської контори Держбанку, НК РСІ, Всеукраїнської ради сільськогосподарської кооперації “Сільський господар”, Всеукраїнської кооперативної спілки. Мета діяльності комітету – організація, розвиток і регулювання торгівлі хлібом і олійним насінням, керівництво хлібозаготівлями та реалізацією врожаю на території УСРР. ЗУ України, 1925, Від. I, № 80, Ст. 466.

4. Київ. У музеї революції розпочато підготовку виставки, присвяченої ювілею повстання декабристів. Головне місце в експозиції зайняли експонати, пов'язані з повстанням декабристів Чернігівського полку у Василькові. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 20 жовтня.

3. Харків. РНК УСРР прийняла постанову “Про заснування комітету для нагляду за діяльністю видавництв, розповсюдженням друкованих творів, періодичних і неперіодичних видань при Наркомвнуторзі УСРР”. Комітет створено в складі членів колегії Наркомвнуторгу УСРР, Вищої ради народного господарства УСРР, Наркомосу УСРР, уповноваженого НК Зовнішторгу СРСР при РНК УСРР, ВУРПС та інших громадських організацій. Мета діяльності комітету – регулювання господарською діяльністю державних, господарських і приватних

підприємств по виданню, торгівлі, розповсюдженню періодичних видань. ЗУ України, 1925, Від. I, № 82, Ст. 484.

6. При Харківському комітеті біржі праці створено колектив безробітних українських артистів. На організаційні витрати колективу асигновано 2 тис. руб із фонду комітету. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 20 жовтня.

6. Роменська контора Держстарху безкоштовно передала селянам округу, що повністю виконали страхові оклади в 1924/25 р., 5 пожежних машин. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 20 жовтня.

10. На залізниці між селами Гребінки та Лазорки відбулася катастрофа товарного потягу. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 20 жовтня.

21 жовтня (середа).

1. Одеса. В суді відкрито камеру для термінового розгляду кримінальних справ, пов'язаних з хуліганством. На першому засіданні камери прийнято рішення вислати одного хулігана за межі міста на півтора роки, а інших притягнути до трьох місяців примусових робіт. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21 жовтня.

1. Одеса. Внаслідок перевірки адміністративного складу старшин міліції та карного розшуку за посадові злочини було звільнено 7 співробітників. В окрузі звільнено лише одну особу. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21 жовтня.

3. Артемівський округ. Повтомлювалося, що впродовж літа незможники разом із середняками організували 112 машинно-тракторних товариств. Правда, Москва, 1925, 21 жовтня.

3. 8. Одеса. До порту прибув італійський пароплав "Лахта" з вантажем італійських автомашин. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21 жовтня.

6. Катеринославська залізниця. Розпочалася радіофікація залізничних станцій. Радіоприймачі встановлено на 11 станціях. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21 жовтня.

6. Одеса. В порту та робітничих районах міста припинено продаж горілки. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21 жовтня.

7. Харків. РНК УСРР прийняла постанову "Про увіковічення

пам'яті заслуженого професора УСРР М. Трінклера”. Хірургічну лікарню № 29, де працював професор, перейменовано в “Народну лікарню ім. М. Трінклера” й переведено на державне фінансування для безкоштовного обслуговування хворих. ЗУ України, 1925, Від. I, № 79, Ст. 459.

21-23 жовтня (середа – п'ятниця).

1. Харків. Відбувся пленум ЦК КП(б)У. Порядок денний: про господарське становище, про з'їзд партії, про ліквідацію губкомів. Прийнято резолюцію “По доповіді про пленум ЦК РКП(б)”. КПУ в резолюціях і рішеннях ЦК КП(б)У... – Т. I. – С. 329- 331.

22 жовтня (четвер).

1. Балта. Президія ВУЦВК Молдавської АСРР затвердила герб і прапор Молдавської республіки. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 жовтня.

2. 8. Київ. Окружне відділення Міжнародного комітету допомоги борцям революції провів мітинги протесту в районах округу проти суду над румунським революціонером Ракоші. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 жовтня.

3. Кременчук. У конторі Укрмут (Українського борошномельного тресту) викрито великі зловживання. Заарештовано 4 співробітників. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 жовтня.

3. 4. Київ. Об'єднання червоних директорів оголосило про відкриття курсів “червоних директорів” висуванців. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 жовтня.

3. 4. Харків. При автозаводі з ініціативи окружного відділу зв'язку відкрито школу шоферів і автомеханіків. При Харківському автоклубі організовано курси підвищення кваліфікації шоферів. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 жовтня.

6. Харків. Влаштовано гуртожиток для безробітних матерів. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 жовтня.

6. Харків. Кооператив “Червоний жовтень” закінчив будівництво селища залізничників на 11 дерев'яних двоквартирних будинків. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 жовтня.

6. Бердичівський округ. Повідомлялося, що в деяких селах відкрито медичні амбулаторії. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 жовтня.

23 жовтня (п'ятниця).

1. Харків. Друга сесія ВУЦВК ІХ скликання прийняла постанову “Про наслідки у справі переходу на триступеневу систему управління”. ЗУ України, 1925, Від. I, № 91, Ст. 517.

1. Харків. Друга сесія ВУЦВК ІХ скликання прийняла постанову “Про надання чинності “Положенню про судоустрій в УСРР”. ЗУ України, 1925, Від. I, № 91, Ст. 521.

1. Харків. Друга сесія ВУЦВК ІХ скликання прийняла постанову “Про надання чинності “Виправно-трудового кодексу УСРР””. ЗУ України, 1925, Від. I, № 91, Ст. 523.

1. с. Керенці. Виїзна сесія Житомирського окружного суду розглянула справу судді, звинуваченого в хабарництві. За наслідками слідства колишнього суддю було засуджено до 6 років ув'язнення з суворою ізоляцією. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 23 жовтня.

1. Запоріжжя. З метою зміцнення зв'язку делегатів з виборцями, окрвиконком запропонував райвиконкомам прикріпити до сільрад тих членів, які були обрані цими сільрадами. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 23 жовтня.

1. Луганськ. З метою поживлення зв'язку радянського апарату з масами, окрвиконком постановив періодично проводити розширені наради за участю селян. Представники з сіл мали обиратися на загальних зборах сільрад із розрахунку 5 делегатів від кожного району. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 23 жовтня.

1. Харків. З метою політичного зміцнення сільрад під час наступної виборчої кампанії, окрвиконком перевів працювати на село 240 робітників з виробництва, членів КП(б)У. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 23 жовтня.

1. Харків. Відбувся пленум Центральної адміністративно-територіальної комісії (ЦАТК). Визначено за доцільне виокремити в Проскурівському та Вінницькому округах 4 селищні єврейські сільради, а в Білоцерківському, Кам'янецькому та Вінницькому округах – 13 єврейських сільрад. Крім того, ЦАТК доручила Павлоградському окрвиконкому вжити заходів забезпечення прав російського населення округу шляхом

виокремлення російських сільрад, а на території Хортицького району – німецьких сільрад. ЦАТК також перейменувала Ландауський німецький район Миколаївського округу в Лібкнехтівський. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24 жовтня.

3. 8. Харків. Друга сесія ВУЦВК ІХ скликання прийняла постанову “Про експорт сільськогосподарської продукції в 1925/26 р.” Визначено заходи, які сприяли виконанню експортного плану. ЗУ України, 1925, Від. І, № 91, Ст. 518.

3. Харків. Друга сесія ВУЦВК ІХ скликання прийняла постанову “Про реалізацію врожаю 1925/26 р.” Накреслено заходи, спрямовані на насичення внутрішнього споживчого хлібного ринку переважно через державну торгівлю та кооперацію, а також на зменшення заготівельних цін на зерно та на хліб. ЗУ України, 1925, Від. І, № 91, Ст. 519.

3. Харків. Друга сесія ВУЦВК ІХ скликання прийняла постанову “Про Всесоюзні переписи 1926 р.” Визначено заходи по забезпеченню правильного та своєчасного проведення перепису щодо фінансування та організації роботи статистичних органів, а також щодо залучення засобів масової інформації та громадської допомоги. ЗУ України, 1925, Від. І, № 103, Ст. 561.

3. Харків. Друга сесія ВУЦВК ІХ скликання прийняла резолюцію “Про перспективи промисловості в 1925/26 бюджетному році”. Визначено досягнення та недоліки розвитку промисловості в 1924/25 р., а також шляхи подолання останніх: сприяння розвитку кустарної промисловості, залучення кооперації до реалізації промислових товарів, використання хімічної промисловості для забезпечення сільського господарства добривами, розгортання електрифікації та ін. ЗУ України, 1925, Від. І, № 98, Ст. 103.

3. Харків. Друга сесія ВУЦВК ІХ скликання прийняла постанову “Про попередні підсумки виконання бюджету УСРР за 1924/25 р. і перспективи бюджету УСРР на 1925/26 р.” Головним завданням бюджетної політики визначено формування державного бюджету як основи народногосподарського планування. У прибутковій частині бюджету заплановано оподаткування на прибутки та залучення заощаджень

населення через систему ощадних кас та кредитування. У витратній частині передбачено державну допомогу місцевим бюджетам за рахунок промислового податку; асигнування на капітальні витрати в промисловості, сільському господарстві, торгівлі, кооперації; місцеві витрати на шкільне та лікарське будівництво та деякі інші витрати. Накреслено заходи розширення бюджетних прав республік і місцевостей, та спрощення побудови місцевого бюджету. ЗУ України, 1925, Від. I, № 103, Ст. 562.

3. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про діяльність Укрсільбанку”. Визначено шляхи залучення грошових накопичень селян для кредитування сільського господарства, поряд із державними коштами, переважно завдяки вкладним операціям у систему сільськогосподарського кредиту. Зосереджено увагу на використанні сільськогосподарського кредиту для кооперування селянських господарств. Поставлено завдання зміцнення основного банківського капіталу, постачання села сільськогосподарськими машинами, здешевлення та розширення сільськогосподарського кредиту. ЗУ України, 1925, Від. I, № 103, Ст. 563.

3. Лубни. Пущено ‘уральню Укрдержспирту (Управління державної спиртової монополії і об’єднаних спиртових заводів на Україні, продуктивністю 340 відер спирту щоденно. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 23 жовтня.

3. Маріуполь. Пущено центральну електростанцію порту потужністю 1 тис. квт. Правда, Москва, 1925, 23 октябрю.

4. Харків. Друга сесія ВУЦВК IX скликання прийняла постанову “Про проведення в Україні загального навчання”. Визначено заходи розвитку шкільної мережі в УСРР й, насамперед, національних шкіл та шкіл у МАСРР. ЗУ України, 1925, Від. I, № 91, Ст. 520.

4. Оголошено про видання Всеукраїнським правлінням Всеробітземлісу трьох фахових видань – “Український агроном”, “Лісовод України”, “Землеустрій України”. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 23 жовтня.

4. Харків. Головна наука (Головне управління науковими, науково-художніми та музейними закладами Наркомосу УСРР) постановила ор-

ганізувати при Харківському медичному інституті секцію рентгенології на чолі з професорами Штерманом і О. Палладіним. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 23 жовтня.

4. Харків. Створено нові науково-дослідні інститути – біохімічний та патолого-анатомічний. Ректором першого призначено професора О. Палладіна, а іншого – професора М. Мельникова-Розведенкова. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 23 жовтня.

4. Проскурів. Виставою М. Куліша “97” розпочав роботу Подільський державний драматичний театр. Режисер – В. Рожицький. Бернацьк Р.П., Бурмістренко С.Л. 50 років Українському драматичному театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. Міжвідомчий щорічник, 1964. – Вип. 1. – К., 1966. – С. 290.

8. Харків. З дружнім візитом прибула делегація норвезьких робітників. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24 жовтня.

10. Ст. Ясинувата. Зіткнулися два товарних потяги. Розбито 3 вагони. Жертв не було. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24 жовтня.
24 жовтня (субота).

1. Київ. Окрвиконком зняв з посади та віддав до суду голову сільради с.Вульшки за розтрату грошей сільради. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24 жовтня.

1. Катеринослав. За наслідками обслідування двох райвиконкомів і 10 сільрад округу, прокуратура виявила низку протизаконних вчинків місцевої влади. Винуватців віддано під суд. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24 жовтня.

1. Запоріжжя. Комісія у справі перевірки міліції зняла з роботи 20% міліціонерів: у тому числі 18% низових працівників і 37% – командного складу НКВС. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24 жовтня.

2. Харків. Відкрилася Всеукраїнська нарада ЛКСМУ по роботі на селі. Порядок денний: про роботу в сільрадах та КНС; про економічну роботу на селі; про роботу серед молдавських кустарів; про роботу сільських осередків ЛКСМУ. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 жовтня.

2 4. Харків. Підвідділ лікнепу Наркомосу УСРР уклав угоду з “Сільським господарем” про участь сільськогосподарської кооперації в лікві-

дації неписьменності. “Сільський господар” мав фінансувати постачання пунктів лікнепу підручниками, забезпечувати ремонт їх приміщень, популяризувати гасло “Кожен письменний хай навчить неписьменного!”, а також сприяти ліквідації кооперативної неписьменності серед учнів лікнепу. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24 жовтня. 3. Харків. Президія ВРНГ УСРР затвердила статут Всеукраїнського акціонерного товариства індивідуального будівництва (Інбуд). Основними пайциками товариства були Донвугілля (Об’єднання донецької державної кам’яновугільної промисловості), Південсталь (Південний металургійний трест), Цукротрест РСФРР, Південмаштрест (Південний машинобудівний трест), ПРТ (Південний рудний трест), Укрсільмаш (Український трест сільськогосподарського машинобудування). Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24 жовтня.

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про інцидент на ст. Олександрівськ – збройну сутичку під час перевірки квитків між військовою охороною залізниці та робітниками. Для попередження таких інцидентів уповноваженому Наркомшляху СРСР при РНК УСРР запропоновано в двотижневий строк провести зниження проїзної плати для населених пунктів, де мешкали робітники; вжити заходів щодо скасування затримок при індивідуальній видачі квитків на проїзд робітникам, а також звернути увагу на ліквідацію антисанітарного стану та скупченості в робітничих поїздах. Госпорганам поставлено за обов’язок при укладанні колективних угод гарантувати забезпечення всіх робітників, зайнятих на виробництві поза містом, проїзними квитками. Секретаріату ЦК КП(б)У доручено визначити хід проведення судового процесу по справі винних в інциденті. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 44 зв.

3. Катеринослав. На металургійному заводі ім. Г. Петровського пущено турбіну № 5, що забезпечила повну електрифікацію виробництва. Экономическая жизнь, Москва, 1925, 27 октябрю.

3. Амур-Нижньодніпровськ Катеринославського округу. Пущено трубопрокатний цех, що не діяв з 1918 р. Коммунист, Харьков, 1925, 24 октябрю.

3. 8. Одеса. Прибув австрійський посол Поль для обговорення питань австрійсько-радянської торгівлі. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 25 жовтня.

4. Оголошено про скликання в Києві в середині листопада Всеукраїнського бібліотечного з'їзду. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24 жовтня.

4. Харків. При ЦК КП(б)У відкрито курси окружних партійних працівників. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24 жовтня.

6. 10. Одеса. Відбулася розширена нарада з питань допомоги неврожайним районам. З 1,5 млн. крб., асигнованих урядом, вирішено витратити 300 тис. для дитячого харчування, 510 тис. – на ярову насінневу позику селянам, 140 тис. – на наймання худоби для запаики ярого клину й 312 тис. – на годування худоби. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24 жовтня.

25 жовтня (неділя).

3. Донбас. На Костянтинівському залізопрокатному заводі пущено перший цех – прокатний. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 28 жовтня.

4. Харків. В Інституті народної освіти відбувся перший випуск 139 педагогів для шкіл соціального виховання. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 жовтня.

27 жовтня (вівторок).

1. Мелітополь. В 6 районах округу завершено перевірку особового складу міліції та карного розшуку. Внаслідок чистки знято з посад 15-20% співробітників, переважно за пияцтво та грубе поводження з селянами. Співробітників, знятих за політичними мотивами (“політичною невпевненістю”), майже не було. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 жовтня.

1. Миколаїв. Відбувся суд над “доглядачами моралі” с. Новогригорівка: уповноваженим КНС і головою КНС, які вчинили самосуд над односільчанкою – коханкою одруженого чоловіка. Порушницю моралі заарештували та під барабанний бій під прапором із ганчір'я провели селом, після чого ув'язнили в підвалі. Винних у самосуді приречено до умовного позбавлення волі строком на три роки. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 жовтня.

4. 8. Париж. На Міжнародній виставці декоративного мистецтва художник київського театру Березіль В. Меллер отримав премію за макет декорацій до вистави “Секретар профспілки” по Л. Скотту. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 жовтня.

4. Одеса. На Першій державній кінофабриці Всеукраїнського фотокіно управління організовано відділи виробничих зйомок і кінохроніки. Обидва відділи очолив Л. Могилевський. Театральна неделя, Одеса, 1925, № 18, 27 октябрю, С.139.

4. Херсон. Засновано Іспарт. Летопись .революции, Харьков, 1926, № 1(16), С 224; Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 жовтня 5. Харків. У зв'язку з непорозуміннями з приводу дозволу на релігійні церемонії, НКВС УСРР дав роз'яснення місцевим органам влади про те, що відправлення панахид на кладовищах або передсвяткові молитви, котрі священики відправляли в помешканнях віруючих, не вважалися церемоніями, що потребували дозволу. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 жовтня.

28 жовтня (середа).

1. Харків. Друга сесія ВУЦВК ІХ скликання прийняла постанову “Про окружні з'їзди рад і окружні виконавчі комітети”. Визначено порядок скликання та повноваження окружних з'їздів рад, порядок обрання їх керівних органів. Окреслено структуру, склад, підпорядкування, й порядок роботи виконкомів окружних рад та повноваження їх членів. ЗУ України, 1925, Від. I, № 83, Ст. 487.

1. Харків. Друга сесія ВУЦВК ІХ скликання прийняла постанову “Про районні з'їзди рад і районні виконавчі комітети”. Визначено порядок скликання та повноваження районних з'їздів рад, порядок обрання їх керівних органів. Окреслено структуру, склад, підпорядкування, порядок роботи виконкомів окружних рад та повноваження їх членів. ЗУ України, 1925, Від. I, № 83, Ст. 488.

1. Друга сесія ВУЦВК ІХ скликання прийняла постанову “Про сільради”. Визначено принципи організації сільрад, права й обов'язки їх членів; повноваження зібрань виборців, виконавчих органів і комісій сільрад. ЗУ України, 1925, Від. I, № 85, Ст. 489.

1. Друга сесія ВУЦВК ІХ скликання прийняла постанову “Про міські

і селищні ради робітничих, селянських і червоноармійських депутатів”. Визначено принципи організації міських і селищних рад, права та обов’язки їх членів; компетенцію виконавчих органів та секцій міських і селищних сілрад. ЗУ України, 1925, Від. I, № 86, Ст. 490.

1. Друга сесія ВУЦВК ІХ скликання прийняла постанову “Про революційну законність”. Визначено заходи боротьби з порушенням революційної законності на місцях із метою організації своєчасного виконання розпоряджень центральних органів. ЗУ України, 1925, Від. I, № 90, Ст. 516.

1. Полтава. В робітничому клубі ім. К. Маркса відбувся показовий суд над колишнім секретарем робітничого комітету транспортників залізниці Павлоград – Київ, який розтратив 504 крб. профспілкових коштів. Розтратника було засуджено на 1,5 року ув’язнення. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 28 жовтня.

1. С. Богоявленське Кременчуцького округу. Виїзна сесія окружного суду розпочала слухання карної справи “червоних терористів”. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 28 жовтня.

3. Катеринославський Церабкооп розпочав боротьбу зі зловживаннями. Притягнуто до судової відповідальності 30 осіб, у тому числі 12 завідувачів крамницями та скарбники, звинувачені у великих розтратах, а решта – скарбники та продавці, звинувачені в шахрайстві. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 28 жовтня.

3. Харків. Держплан УСРР прийняв рішення про будівництво в столиці державної взуттєвої фабрики продуктивністю 1,2 млн. пар взуття на рік, та водогону. Правда, Москва, 1925, 28 октябрю.

3. Харків. Колегія Наркомвнуторгу УСРР, розглянувши питання про боротьбу зі зловживаннями в торгівлі, що дезорганізували ринок і сприяли ажіотажу та спекуляції, вирішила притягнути до судової відповідальності за необгрунтоване підвищення цін на товари такі організації: Одеську філію “Текстильсиндикату”, українську філію “Повітрошляху”, харківське окружне відділення “Центральної інвалідної кооперації”, товариство “Держпромкомбінат”, харківський “Губакторг”. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 жовтня.

4. Харків. Головна наука (Головне управління науковими, науково-художніми та музейними закладами Наркомосу УСРР) УСРР постановила відкрити в Києві музей української книги при історико-архітектурному заповіднику Києво-Печерська Лавра. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 28 жовтня.

6. Харків. При ВУЦВК створено комісію під головуванням А. Буценка у складі І. Корнєєва та К. Карлсона по вирішенню питань, пов'язаних із поверненням садиб і будівель їх колишнім власникам – членам родин осіб, що мали революційні заслуги. Вирішено повертати оселі близьким родичам революціонерів за умовою, якщо вони не брали участі в боротьбі проти радянської влади. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 28 жовтня.

29 жовтня (четвер).

1. Закінчено перевірку роботи станцій Катеринославської залізниці. Викрито низку злочинів, пов'язаних зі спекуляцією та розтратами. Зокрема, на 24 станціях зафіксовано 450 випадків продажу касирами квитків по спекулятивним цінам. Незаконні нарахування становили від 1 коп. до 5 крб. на кожному квитку. Залежно від розміру зловживань, винних було покарано із застосуванням адміністративних (звільнення з роботи) або судових заходів. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 жовтня.

3. Одеса. Окрвиконком провів “хлібну інтервенцію” в розмірі 7 тис. пудів борошна по цінах нижчих за ринкові з метою здійснення зниження цін на хліб. Крім того, для впливу на споживчий ринок було створено маневрений фонд у розмір 100 тис. пудів. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 жовтня.

3. Електрифіковано село Петрівка Катеринославського округу. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 жовтня.

4. Повідомлялося, що українська філія “Радіопередачі” створила радіораду задля ідеологічного керівництва радіомовленням. До складу ради ввійшли представники партійних і радянських органів, профспілкових та інших громадських організацій. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 жовтня.

6. Катеринославська залізниця. Повідомлялося, що за останній квар-

тал затримано 6 тис. “зайців”. Їх було оштрафовано на суму більше 15 тис. крб. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 жовтня.*

6. Катеринослав. Відкрито велику їдальню для 500 робітників. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 жовтня.*

30 жовтня (п'ятниця).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про перевибори до рад. Визначено строк проведення перевиборів сільських та районних рад, окружних та Всеукраїнського з'їздів рад, а також норми представництва різних верств населення в радах та на з'їздах рад різних рівнів. Ухвалено склад Центровибіркому та його президії. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 46-47.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про сіоністські угруповання та боротьбу з ними. Зауважувалося на посиленні сіоністського руху серед єврейського населення, головним чином кустарів, дітей та молоді, а також на фактах організації мережі підпільних законспірованих угруповань, що намагалися проникнути до позичково-ощадних та товариств кустарів, господарських і переселенських колективів, профспілок та радянських органів, комсомольських і піонерських організацій. Для боротьби з сіоністським рухом пропонувалося поліпшити економічне становище єврейської бідноти; встановити „правильне ставлення” радянських органів до єврейського населення; здійснити радянізацію єврейських містечок. Зокрема, ухвалено розгорнути популяризацію національної політики радянської влади серед єврейського населення, використовуючи безпартійні конференції; вилучити активних сіоністів з масових організацій; залучити єврейську інтелігенцію та студентство до культурно-масової роботи та землеустрою євреїв; посилити антисіоністську агітацію в пресі та видати декілька антисіоністських брошур; поширити антисіоністську агітацію в комсомолі та піонерських організаціях; організувати переведення дітей, що розмовляли єврейською мовою із загальних шкіл до єврейських трудових шкіл; застосовувати репресивні заходи до сіоністів-активістів; ознайомити широкі партійні маси з сутністю сіонізму та заходами боротьби з ним. *ЦДАГО України, ф.1, оп. 6, спр. 76, арк. 130-131.*

1. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про районні та селищні ревізійні комісії”. Мета діяльності комісій – контроль трудящих верств села за фінансовою та господарською діяльністю районних виконкомів і сільських рад, насамперед, за розпорядженням місцевими коштами та майном. Визначено порядок утворення комісій, принципи їх фінансування та повноваження членів. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 104-105, Ст. 566.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило рішення комісії політбюро про зарплату по Донвугіллю. Ухвалено підвищення заробітної плати по ставці 1-го розряду на 11 крб. Визнано необхідним завершити укладання колективних умов до травня 1926 р. Запропоновано ввести до колективних угод пункту про право господарникам та професіоналістам переглядати угоди на випадок, коли одна сторона попереджала про це іншу. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 46; спр. 76, арк. 91.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про хлібозаготівлі. Ухвалено пропозиції ЦКК, внесені до плану хлібозаготівель, зважаючи на знищення дощами частки хлібів. Визнано необхідним збільшити хлібні запаси для внутрішнього ринку, скоротивши хлібний експорт, а також подовживши строк експорту продовольчих хлібів та виконання нарядів на вивіз хліба до Російської Федерації. Підтверджено попередню директиву про погоджувальні ціни, а також вказано на необхідність перешкодити державним хлібозаготівельникам збільшувати ціни на хліб. Запропоновано залучення до судової відповідальності державних та кооперативних заготівельників, що необ’рунтовано підвищували ціни на хліб, а крім того, припинення фінансування приватних заготівельників. Ухвалено зміцнити кадровий склад хлібозаготівельного апарату та вжити заходи по скороченню накладних витрат й вишукуванню коштів для механічного хлібопечення з метою зменшення цін на хліб. Для вилучення позапланових хлібозаготівельників вирішено створити комісію в складі Д. Лебеда, Булата, М. Владимирського. Постановлено тимчасово усунути приватного оптовика від закупок товарів широкого вжитку в оптових державних та кооперативних організаціях.

ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 46; спр. 76, арк. 88-89.

3. Кам'янське Катеринославського округу. На Дніпровському металургійному заводі ім. Ф. Дзержинського пущено мартенівську піч з місячною продуктивністю 150 тис. пудів чавуну. Экономическая жизнь, Москва, 1925, 1 декабря.

3. 6. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову "Про пільги по єдиному сільгосподатку для населення недорідних районів прикордонної смуги". Повністю звільнено від сплати податку 1925/26 р. і недоїмок 1924/25 і 1923/24 рр. населення районів, сільських рад і селищ прикордонної смуги, що потерпіли від неврожаю в МАСРР, Тульчинському, Могилівському, Кам'янецькому та Одеському округах. ЗУ України, 1925, Від. I, № 104-105, Ст. 565.

5. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про Українську автокефальну церкву (УАПЦ). Визнано можливим реєстрацію статуту УАПЦ, за умовою виявлення нею лояльності щодо радянської влади шляхом оголошення декларації та повного розмежування з українською еміграцією. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 46; оп. 16, спр. 1, арк. 277.

7. Від паралічу серця помер голова Революційної військової ради СРСР, член ЦВК СРСР, ЦВК РСФРР, ЦВК ВУЦВК, Ради національностей СРСР М. Фрунзе. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 1 листопада.

31 жовтня (субота).

1. Житомирський округ. Завершено чистку міліції. Звільнено з посад 15% співробітників, головним чином за хабарництво та пияцтво. 12% звільнених становили комуністи. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 31 жовтня.

1. Вінницький округ. Прокуратура викрила посадові злочини співробітників Хмельницького райвиконкому: крадіжки палива головою виконкому, завідуючим і техніком відділу комунального господарства. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 31 жовтня.

2. Лубни. Пленум окрвиконкому висунув 7 селян на відповідальну роботу до окружних установ. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 31 жовтня.

6. Луганськ. Адміністрація паротягового заводу звільнила з роботи,

виключила з профспілки та звернулася до суду із заявою про притягнення до судової відповідальності робітника, який побив інженера за відмову задовольнити його незаконну вимогу – надати позачергову відпустку. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 31 жовтня.*

4. Харків. Оголошено про перший концерт українського хору ім. М. Леонтовича, який мав відбутися в приміщенні Державної бібліотеки 1-го листопада. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 31 жовтня.*

Жовтень

1. 5. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли рішення про надання виборчих прав колишнім служителям культу, які зреклися від віри, за умовою, якщо вони працювали в суспільному виробництві або не мали змоги працювати по незалежних від них причинах. Силантьєв В.И. *Большевики и православная церковь на Украине в 20-е годы.* – Харків, 1998. – С. 190.

2. 5 Київ. У Михайлівському соборі відбувся з'їзд Православного братства та Діяльної христової церкви (ДХЦ). Серед делегатів – 58 представників ДХЦ, решта – противники Всеукраїнської православної церковної ради (ВПЦР) Української автокефальної православної церкви (УАПЦ). З'їзд засудив керівництво УАПЦ, у тому числі митрополита В. Липківського “за політиканство”, після чого було розпущено ВЦПР та обрано новий тимчасовий орган – ВЦПР Діяльної христової церкви (ВПЦР-ДХЦ). Також було прийнято нове церковне кредо: “Намагатися будувати Царство Бога на землі”. Силантьєв В.И. *Большевики и православная церковь на Украине в 20-е годы.* – Харків, 1998. – С. 90.

4. Харків. Вийшов перший номер журналу “Нове мистецтво”, Існував до травня 1926 р. Бернацьк Р.П., Бурмістренко С.Л. 50 років Українському драматичному театру: (Хроніка) // *Театральна культура. Наук. Міжвідомчий щорічник, 1964.* – Вип.. 1. – К., 1966. – С. 290.

Листопад

1 листопада (неділя).

8. Харків. З дружнім візитом прибула делегація чехословацьких робітників. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 31 жовтня.*

2 листопада (понеділок).

1. Херсон. Після дводенної наради окружного суду винесено присуд у “справі душителів Висунської республіки”. Колишніх приставів було засуджено до розстрілу, а винних з поміщиків, вважаючи на давнину злочину, – на різні строки ув’язнення з суворою ізоляцією та позбавленням майна. Інших винних – до ув’язнення терміном на 3 роки. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 листопада.

3. Дебальцеве. Пуцено механічний завод. Экономическая жизнь, Москва, 1925, 1 ноября.

4 листопада (середа).

1. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про орден ”Трудового червоного прапору СРР”. Визначено порядок присудження цього ордена, встановленого 2 березня 1921 V Всеукраїнським з’їздом рад. Орден мав вручатися “для ознаменування особливих заслуг перед УСРР окремих радянських та іноземних громадян і колективів трудящих, які проявили надзвичайну самовідданість, ініціативу, працьовитість і організаційні здібності на трудовому фронті”. ЗУ України, 1925, Від . 1, № 87, Ст. 492.

1. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про винятковий стан”, який проголошувався у випадку контрреволюційних замахів і заворушень, масових замахів на особу та майно громадян, а також стихійних лих та як засіб переходу до нормального ладу в місцевостях, що були на військовому стані. Визначено порядок впровадження виняткового стану на території УСРР та МАССР, а також надзвичайні права виконавчих органів цих республік. ЗУ України, 1925, Від. I, № 82, Ст. 484.

2. Харків. Відкрився III Всеукраїнський пленум профспілок. Порядок денний: про масову роботу; про боротьбу зі спекуляцією. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 листопада.

2. 8. Харків. Прибула норвезька робітнича делегація в складі 5 осіб, відряджена Всенорвезьким з’їздом профспілок. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 листопада.

4. Харків. РНК УСРР прийняла постанову “Про Центральне архівне управління (Центроархів) та його місцеві органи”. Мета утворення уп-

равління – централізація архівної справи в УСРР. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 82, Ст. 485.*

4. 8. Чехословацька секція ради національних меншин отримала з Чехословаччини підручники з чеської мови для чеських шкіл. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 грудня.*

6. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про заохочення до житлового будівництва”. Володарям денационалізованих будинково-лодінь, побудованих або відбудованих не менше, ніж на половину, надавалися права: винаймати такі житла; користуватися в них житловою площею понад встановленою нормою; не здавати частину мешкань до комунального фонду; влаштовувати в частині мешкань торговельно-промислові приміщення та склади для власної експлуатації або здавати їх в оренду за згодою з відділами комунального господарства; купувати відбудовані будинки в порядку полегшених правилами. При цьому будинковолодіння “нетрудового елементу” мали обкладатися цільовим податком. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 96, Ст. 525.*

6. Харків. РНК УСРР затвердила положення про Всеукраїнську раду соціального страхування при Наркомпраці УСРР. Рада утворена з метою регулювання справи соціального страхування в УСРР. До її складу увійшли чотири представники ВУРПС і по одному – від Вищої ради народного господарства УСРР, Наркомпраці, Наркомздоров'я, Наркомфінансів УСРР та уповноваженого Наркомішляхів СРСР при РНК УСРР *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 листопада.*

9. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про вищі, окружні та районні ради фізичної культури УСРР”. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 96, Ст. 526.*

10. Харків. На паровозобудівному заводі виникла пожежа, припинена за три години. Згоріла частина даху. Матеріальні збитки оцінювалися в 1,5 тис. крб. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 листопада.*

5 листопада (четвер).

1. Київський суд виніс вирок у справі про вбивство сількора. Вбивцю, засуджено до розстрілу, а його співучасника – до 10 років ув'язнення з суворою ізоляцією та позбавленням громадянських прав на три роки

після відбуття ув'язнення. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 листопада.

3. Одеса. Оголошено про скликання з ініціативи окружної прокуратури наради представників окружного відділення Внуторгу, інших господарських органів, прокуратури та ДПУ для розробки заходів боротьби зі спекуляцією згідно з наказом Ф. Держинського про боротьбу із зловживаннями у торгівлі. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 листопада.

3. Харків. На паровозобудівному заводі підготовлено до пуску мартенівський цех продуктивністю 60 тис. фасованого лиття на місяць. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 листопада.

3. Харків. Відкрилася всеукраїнська хлібозаготівельна нарада в складі членів колегії Наркомвнуторгу УСРР, Хлібного комітету, представників хлібозаготівельних органів та завідувачів округторгів (окружних відділ торгівлі) 12 хлібозаготовчих районів УСРР. Порядок денний: про становище ринку хлібних і промислових товарів УСРР; про найближчі завдання в справі хлібозаготівель; про посилення боротьби за якість продукції. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 листопада.

3. Харків. У зв'язку зі зростанням конокрадства Центральний відділ міліції та карного розшуку УСРР визнав боротьбу із конокрадством ударним завданням у роботі органів НКВС. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 листопада.

3. Таганрог. На металургійному заводі відбувся пуск мартенівської печі. Экономическая жизнь, Москва, 1925, 7 ноября.

3. Розпочато електрифікацію сіл поблизу Бердянська Маріупольського округу. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 листопада.

3. Одеса. В порту закінчено спорудження механізованих комор, місткістю 300 тис. пудів, пропускною спроможністю 12 тис. пудів за годину. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 грудня.

3. 4. С. Кожанка Білоцерківського округу. Відкрито дизель-моторну станцію ім. Раковського та сільськогосподарські курси Київського сільськогосподарського інституту. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 листопада.

3. Харків. ВУЦВК постановив нагородити кращих працівників Миколаївського суднобудівного заводу ім. А. Марті орденом Трудового чер-

воного прапору УСРР. Правда, Москва, 1925, 5 листопада.

3. 8. З Туреччини через Одеський порт розпочався експорт бавовни та вина. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 листопада.

4. Харків. Українська економічна нарада постановила організувати видавництво "Український селянин" як пайове товариство в складі представників Наркомзему та Наркомосу УСРР, а також усіх господарських й кооперативних організацій, зацікавлених у поширенні сільськогосподарської літератури. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 листопада.

4. Харків. Відділ мистецтв Головополітосвіти прийняв рішення про видавництво журналу "Селянський театр" з метою керівництва культурно-масовою роботою на селі. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 листопада.

4. Харків. Музичний комітет Головополітосвіти розробив план конкурсу інструментально-вокальних творів з метою створення радянської української інструментально-вокальної літератури. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 листопада.

4. Полтава. При українському драматичному театрі ім. Т. Шевченка створено осередок стажистів з метою ознайомлення молоді з театральним мистецтвом. Театральні дисципліни викладали актори та режисер театру. До осередку набрано 16 стажистів. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 листопада.

4. Повідомлялося, що Київський театр "Березіль", Чернігівський драматичний український театр і Полтавський український драматичний театр ім. Шевченка приступили до постановки нової вистави В. Ярошенка "Шпана". Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 листопада.

4. Полтава. Виставою "Комуна в степах" М. Куліша розпочав роботу Український державний драматичний театр. Режисер – Л. Кліщев. Бернацьк Р.П., Бурмістренко С.Л. 50 років Українському драматичному театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. Міжвідомчий щорічник, 1964. – Вип.. 1. – К., 1966. –С. 291.

4. Повідомлялося, що композитор П. Козицький написав варіації на українську тему для струнного оркестру. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5

листопада.

4. 7. Київ. Оголошено про цикл лекцій з режисури Леся Курбаса в режисерському штабі театрального об'єднання "Березіль". Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 листопада.

6 листопада (п'ятниця).

3. Харків. Вища рада народного господарства УСРР скликала екстрену нараду представників українських трестів, відповідальних працівників господарських управлінь і наркоматів, присвячену питанням боротьби зі спекуляцією. Вирішено зобов'язати трести в тиждневий строк створити осередки спостереження за здійсненням наказу Ф. Дзержинського про боротьбу з ажіотажем і спекуляцією та надати до ВРНГ списки заснованих осередків, плани їх роботи на два тижні та пропозиції щодо розробки заходів боротьби з ажіотажем і спекуляцією. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 листопада.

3. 8. Одеса. Прибув пароплав "Албена", що доставив з Італії тисячу пудів мануфактури та галантереї для продажу на селі. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, листопада.

7 листопада (субота).

1. 6. Відбулося урочисте святкування восьмої річниці Жовтневої революції. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 листопада.

3. Харків. На паровозобудівному заводі ім. Комінтерну пущено мартенівський цех, що не діяв 8 років. Запрацювала перша мартенівська піч продуктивністю до 70 тис. пудів металевої виплавки щомісячно. Экономическая жизнь, Москва. 1925, 10 ноября.

3. Ізяслав Шепетівського округу. Пущено нову електростанцію. Коммунист, Харьков, 1925, 7 ноября.

3. Голодаєвський район Таганрозького округу. Винайдено значні поклади кам'яного вугілля, залізної та марганцевої руд і вапняку. Экономическая жизнь, Москва. 1925, 7 ноября.

3. Миколаїв. На суднобудівному заводі ім. А. Марти відбулася закладка нафтоналивного судна "Червоний Миколаїв". История городов и сел Украинской ССР. Николаевская область. – Киев, 1981. – С. 40.

3. Кам'янське. На Дніпровському металургійному заводі ім. Ф. Дзер-

жінського пущено домну продуктивністю 50 тис. пудів чавуну щомісячно. *Экономическая жизнь, Москва, 1925, 6 ноября.*

4. Одеса. Виставою “Полум’яні” А. Луначарського відкрився Одеський український державний драматичний театр ім. А. Луначарського (Держдрама). Режисер – Б. Глаголін, художник – М. Маткович, композитор – Ю. Губарев. До складу трупи увійшли: І. Замичковський, М. Тінський, Н. Ужвій, М. Загорський, Л. Мацієвська, П. Нятко, О. Кропивницька, Ю. Шумський та ін. При театрі засновано режисерську лабораторію, до якої входили М. Терещенко, М. Тінський, К. Блакитний, Л. Шклярєвський. Художники: К. Єлева, Ю. Павлович, М. Маткович. Бернацьк Р.П., Бурмістрєнко С.Л. 50 років Українському драматичному театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. Міжвідомчий щорічник, 1964. – Вип.. 1. – К., 1966. –С. 291.

6. Налагоджено телефонний зв’язок між Києвом і 60 населеними пунктами округу. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 листопада.*

8 листопада (неділя).

3. Артемовськ. Пущено реконструйований чавуноливарний завод. *Экономическая жизнь, Москва, 1925, 10 ноября.*

6. Харків. Відкрито першу в УСРР дієтичну їдальню та дитячу молочну кухню при другій робітничій поліклініці. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 листопада.*

8-10 листопада (неділя – середа).

3. Харків. Відбувся з’їзд ощадно-позичкових товариств. Порядок денний: про стан ощадно-позичкових кас; про розвиток кредитної кооперації; про кредитну політику та кредитну кооперацію; про позичкові операції ощадно-позичкових товариств; про посередницькі операції ощадно-позичкових товариств. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 8-12 грудня.*

8-13 листопада (неділя – п’ятниця).

6. Харків. Відбувся VI Всеукраїнський з’їзд охорони материнства та дитинства. Порядок денний: про наслідки та перспективи роботи Охматдиту в Україні; про роботу на селі по охороні материнства та дитинства; про завдання та форми робітничої медицини в галузі мате-

ринства та дитинства; про диспансеризацію; про досвід педагогічної роботи в закладах Охматдиту Харкова; про підсумки ясельної кампанії; про підготовку та перепідготовку персоналу дитячих закладів Охматдиту; про участь Центральної та місцевих комісій допомоги дітям в охороні материнства та дитинства; про взаємне страхування материнства; про план роботи по оздоровленню дітей на селі; звіт про оздоровчу кампанію 1925 р.; про курортну допомогу дітям. Тезиси и резолюції Всеукраїнського съезда охрани материнства и младенчества, 8-13 ноября 1925 г. – Харьков, 1925. – С. 3-80; Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 13-17 листопада.

9 листопада (понеділок).

1. Харків. РНК УСРР розглянула питання про хід українізації діловодства та апарату наркоматів УСРР, окружних закладів, райвиконкомів, сільрад, а також торговельних підприємств і господарських органів. Строк завершення українізації установ і закладів визначено до 1 січня 1926 р. Правда, Москва. 1925. 10 ноября.

10 листопада (вівторок).

2. 4. 8. Харків. Відкрився клуб політемігрантів Західної України на чолі з професором М. Яворським. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 листопада.

3. Харків. Українська економічна нарада затвердила статут Українського об'єднання каолінових заводів і родовищ (Українського каолінового об'єднання), створеного з метою експлуатації каолінових заводів і родовищ. До складу об'єднання увійшли Лозовиківський і Райківський каолінові заводи Київської губернії з розробками, Новоселицька розробка Київської губернії, Паланківська розробка Подільської губернії, Вертіївська та Новомиргородська розробки Одеської губернії. ЗУ України, 1925, Від II. № 26, Ст. 65.

3. Харків. Українська економічна нарада затвердила “Статут Всеукраїнського паперового тресту (Укрпапіртрест). ЗУ України, 1925, Від II. № 23, Ст. 60.

3. Одеса. Після відбудови пущено єдиний в СРСР завод по виробництву лінолеуму тесту “Центропробізол” продуктивністю до 700 тис.

м лінолеуму на рік. *Экономическая жизнь*, Москва. 1925, 10, 15 ноября.

4. Київ Прибув режисер Першої одеської державної кінофабрики Гардін для зйомок артиста “Березолі” В. Бучми в фільмі “Т. Шевченко”. *Вісті ВУЦВК*, Харків, 1925, 10 листопада.

4. При Державному драматичному театрі ім. І. Франка організовано музей історії театру. *Вісті ВУЦВК*, Харків, 1925, 10 листопада.

4. Харків. Колегія Наркомосу УСРР дозволила видавати українсько-російські та російсько-українські словники, як приватним особам, так державним і громадським органам, без дозволу ВУАН. За установами Наркомосу залишалось право догляду. *Вісті ВУЦВК*, Харків, 1925, 10 листопада.

4. Організовано Всеукраїнську наукову асоціацію Сходознавства. *Правда*, Москва. 1925. 10 ноября.

4. 8. Харків. Повернулася делегація кінопрацівників на чолі з головою Всеукраїнського кіно-фото управління Хелмо, надіслані з метою закупівлі в Німеччині та Франції кіноапаратури та кіноустаткування для села. У Франції закуплено 600 кіноапаратів “Пате” для демонстрації фільмів, 10 знімальних кіноапаратів “Дербі”, 300 автономних електростанцій та 120 лампочок для показу фільмів. Крім того, придбано 70 науково-популярних фільмів і декілька комедій та драм. З Німеччини приїхала група кінофахівців. *Вісті ВУЦВК*, Харків, 1925, 10 листопада.

6. Одеса. На околиці побудовано два робітничих селища на 120 квартир з яслами, бібліотекою та клубом. Селищам надано назви ім. М. Фрунзе та ім. Г. Котовського. *Вісті ВУЦВК*, Харків, 1925, 10 листопада.

11 листопада (середа).

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло до керівництва директиву ЦК РКП(б) з питання про участь робітників у прибутках. Заборонено так звану “індивідуальну участь”, тобто участь у розподілі прибутків саме тих підприємств, де працювали робітники. Ухвалено практику “колективної участі” шляхом відрахувань з прибутків до загального фонду покращання побуту робітників. *ЦДАГО України*, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 49 зв.

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У погодилося з організацією акціонерного будівельного товариства „Індустрой”. Головою товариства призначено Єрмоленка. Визнано необхідним, щоб нова організація проводила раціоналізацію виробництва та зменшення накладних витрат. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 49.

3. Повідомлялося, що економічне управління Вищої ради народного господарства УСРР прийняло рішення про організацію синдикату шклярної промисловості в УСРР з основним капіталом в 225 тис. крб. Мета створення синдикату – об'єднання торгової діяльності трестів і підприємств консервної промисловості, та постачання їх сировиною. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 листопада.

4. Київ. Організовано український “Театр читця”. Керівник – І. Кунін. Бернацьк Р.П., Бурмістренко С.Л. 50 років Українському драматичному театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. Міжвідомчий щорічник, 1964. – Вип.. 1. – К., 1966. –С. 29й.

6. Повідомлялося про завершення побудови в Катеринославі нового робітничого селища, названого “Фрунзенським”. Правда, Москва, 1926, 11 ноября.

7. Харків. Президія ВУЦВК затвердила на посаді голови Найвищого суду УСРР Мазура. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 листопада.

6. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про пенсійне забезпечення викладачів вищих навчальних закладів і робітничих факультетів, а також наукових працівників”. Штатні викладачі інститутів, технікумів і робітничих факультетів, як і наукові працівники, що пропрацювали в таких закладах не менше 25 років або досягли 65 річного віку та пропрацювали не менше 10 років, отримали право на довічну пенсію в розмірі окладу, встановленого для відповідних штатних посад, з автоматичним підвищенням пенсій згідно з підвищенням тарифу. ЗУ України, Харків, 1925, Від I. № 89-90, Ст. 507.

11-14 листопада (середа – субота).

1. Балта. Відбулася II Все молдавська партійна конференція, яка обговорила проблеми радянського будівництва в Молдові. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 12-15 листопада.

12 листопада (четвер).

3. Електрифіковано с. Васильківка Павлоградського округу. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 листопада.

4. Харків. Оголошено про набір слухачів до театральної студії при "Будинку мистецтв". Приймались виключно члени профспілок. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 листопада.

4. Харків. В театрі "Березіль" відбулася прем'єра вистави "Жакерія" за П. Меріме. Режисер – Б. Тягно, художник – В. Шкляїв, композитори – В. Вериківський, О. Буцький. Бернацьк Р.П., Бурмістренко С.Л. 50 років Українському драматичному театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. Міжвідомчий щорічник, 1964. – Вип.. 1. – К., 1966. – С. 29й.

6. З початку року органи міліції та карного розшуку ліквідували 400 кубел розпусти. Найбільше – в Одесі, Києві та Харкові. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 листопада.

6. За даними НКВС УСРР, за другий квартал 1925 р. було покарано за виробництво самогонки 1 тис. 260 осіб у великих містах і 26 тис. – в округах республіки, в той час як у першому кварталі цього ж року відповідно – 2 тис. 770 і 22 тис. осіб. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 11 листопада.

12-14 листопада (четвер – субота).

6. Відбувся розширений пленум ЦК Українського Червоного Хреста (УЧХ). Порядок денний: вибори голови УЧХ; звіт про діяльність УЧХ; про взаємини УЧХ з Наркомсоцзабезом та товариствами взаємодопомоги; про діяльність ревізійної комісії; про медично-гуманітарну роботу; про фінансове становище УЧХ. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 листопада.

13 листопада (п'ятниця).

3. 8. З Латвії імпортовано першу партію шкіри для постачання сільськогосподарських кооперативів. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 13 листопада.

4. 8. Харків. Прибув єврейський американський поет Д. Лейвіше, який планував відвідати Київ і Одесу. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 13 листо-

пада.

14 листопада (субота).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У загалом затвердило тези про партбудівництво. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 51.*

2. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У загалом затвердило тези про профроботу. Визначено завдання організаційної діяльності профспілок в місті та на селі; зміцнення профспілкових фінансів; щодо розвитку робітничої демократії; керівництва партією профспілками; налагодження взаємин з господарськими органами; по вирішенню трудових конфліктів та керівництву страйковим рухом; в галузі економічної роботи; організації виробничих нарад; поліпшення матеріального становище робітників; охорони їх праці; боротьби з безробіттям; реорганізації кас взаємодопомоги; культурно-масової роботи; роботи серед дітей робітників; національної роботи; щодо профспілкового друку. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 51, спр. 76, арк. 212-239.*

2. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У загалом затвердило тези по доповіді ЛКСМУ. Ухвалено дотримуватися норм охорони праці підлітків; сприяти підвищенню їх виробничої кваліфікації шляхом організації шкіл робітничої молоді; розгорнути комсомольську роботу на селі; посилити організаційний та ідеологічний вплив КП(б)У на КСМУ шляхом активізації марксистської освіти комсомольської молоді під керівництвом „старих” членів партійців, створення спеціальної літератури для робітничо-селянського юнацтва, висування досвідчених членів КП(б)У на роботу в КСМУ, кампанії по зближенню комсомолу з партією, формування комсомольського активу та проведення ідеологічних чисток серед комсомольців. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 51.*

3. *Кам'янське Катеринославського округу. На металургійному заводі ім. Ф. Дзержинського пущено доменну піч № 3 з добовою продуктивністю 18 тис. пудів чавуну. Пролетарий, Харьков, 1925, 18 листопада.*

3. *Катеринослав. Поновлено залізничний рух по відбудованому Дніпровському мосту, який було зруйновано в 1921 р. махновцями. Правда, Москва, 1925, 14 листопада.*

3. *Черкаси. Завершено реконструкцію махоркової фабрики. Вісті*

ВУЦВК, Харків, 1925, 14 листопада.

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У в основному затвердило тези про господарське будівництво. Визначено чергові практичні завдання в галузі промисловості, сільського господарства, торгівлі, транспорту, електрифікації, підготовки фахівців та щодо організації управління. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 51.*

3. 8. Харків. Прибула делегація німецьких промисловців на чолі з графом Штейнцем для ознайомлення з виробництвом на Нікопольських і Криворізьких рудниках й портовим обладнанням Миколаєва. Мета візиту делегації – налагодження економічного співробітництва з УСРР. До складу делегації увійшли представники відомих європейських фірм: “Равак і Грюнорельд”, німецьких машинобудівних заводів у Дюссельдорфі, Люксембурзьких машинобудівних фірм, італійських пароплавних кампаній і Вітковецьких машинобудівних заводів (ЧСР). *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 листопада.*

4. Одеса. П’єсою “Фабрика джентльменів” М. Тригера відкрився реорганізований Російський драматичний театр ім. Леніна (колишній “Масодрам”). Режисер – Е. Бриль, художник Данілов. Бернацьк Р.П., Бурмістренко С.Л. 50 років Українському драматичному театру: (Хроніка) // *Театральна культура. Наук. Міжвідомчий щорічник, 1964. – Вип.. 1. – К., 1966. – С. 290.*

15 листопада (неділя).

2. 8. Харків. З дружнім візитом прибула делегація німецької і чехословацької молоді. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 листопада.*

6. Харків. Пуцено перший в Україні механічний хлібний завод. Максимальна продуктивність заводу (при роботі в три зміни) – 4,5 тис. пуд. хліба, що на половину задовольняло потреби столиці в хлібі. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 листопада.*

6. Харків. Міська інспектура по охороні праці вирішила організувати в столиці декілька наркологічних і антиалкогольних диспансерів (у Плеханівському районі, на Старомосковській вулиці, на Основі та в районі Південних залізниць). Диспансери мали надавати першочергову медичну допомогу застрахованим хворим: лікувати їх гіпнозом і стрихніном,

а також проводити серед них культурно-освітню роботу. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 листопада.

16 листопада (понеділок).

1. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про комітети незаможних селян”. ЗУ України, 1925, Від. I, № 96, Ст. 527.

16-20 листопада (понеділок – п’ятниця).

3. Харків. Відбулася Всеукраїнська нарада інспекторів сільськогосподарського кредиту. Порядок денний: про завдання сільськогосподарського кредиту; про організаційні засади та стан системи сільськогосподарського кредиту в Україні; про інструкторську роботу сільгоспоперації та її взаємини із сільськими кредитними товариствами; про завдання “Сільгоспбанку” в зв’язку з районуванням УСРР. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 13-19 листопада.

16-17 листопада (понеділок – вівторок).

3. Харків. З метою підготовки до перепису проведено I Всеукраїнський з’їзд статистиків. Порядок денний: інформаційна доповідь голови ЦСУ СРСР М. Попова про роботу міжнародного статистичного інституту та про майбутній перепис 1926 р.; про промисловий перепис; про сільськогосподарський перепис; про торговельний перепис; про перепис населення; про баланс народного господарства. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17, 19, 25 листопада.

17 листопада (вівторок).

1. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про виборчі права громадян і провадження виборів”. Розширено коло осіб, які мали виборчі права, визначено структуру і функції виборчих комісій та порядок проведення виборів. До категорії громадян, що мали право обирати та бути обраними до рад і на з’їзди рад, було включено ремісників, що використовували працю одного дорослого робітника чи двох підлітків; членів кустарних артілей; осіб, що займалися домашнім господарством, а також тих, хто торгував за безкоштовними патентами, виданими Наркомсоцзабезом; іноземців, які проживали в Україні та належали до категорії трудящих, а також деякі інші групи населення. ЗУ України, 1925, Від. I, № 97, Ст. 530.

3. Миколаїв. На суднобудівному заводі ім. А. Марті налагоджено виробництво пневматичних молотів для суднобудівних робіт, що раніше експортувалися. *Экономическая жизнь, Москва, 1925, 18 ноября.*

3. Одеса. Розпочав роботу комітет поліпшення якості продукції. Обстежено декілька торговельних закладів. При торговельних організаціях засновано спеціальні комісії. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 листопада.*

3. 6 Макіївка Сталінського округу. Розпочалося будівництво хлібозаводу, що планувалося завершити в грудні 1925 р. Завод мав випікати 3 тис. пудів хліба щоденно. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 листопада.*

18 листопада (середа)

3. Кременчук. Окружний відділ Внуторгу приступив до обслідування націнок у закладах державної та кооперативної торгівлі. До районів виїхали торговельні інспектори Внуторгу. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 листопада.*

4. Одеса. Товариство “Друзів кіно” організувало тримісячні курси кіномеханіків для села. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 листопада.*

3. 8. Одеса. Зважаючи на роль Одеського порту в торгівлі зі Сходом, організовано експортне бюро Українсько-Східної торгової палати. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 листопада.*

19 листопада (четвер).

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про Херсонський процес. З метою висвітлення перед широкими партійними масами заходів по боротьбі з „херсонщиною” ухвалено розмістити в пресі інтерв’ю з генеральним прокурором республіки про херсонську, київську та тутьчинську справи, в якому мали визначати строки розгляду цих справ та вказувалося б на міру покарання винних. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 54.*

1. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило регламент проведення IX з’їзду КП(б)У, що визначив час його проведення, тривалість та число виступів і доповідачів. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 53.*

1. Харків. Центральна адміністративно-територіальна комісія при ВУЦВК затвердила проекти окружних виконкомів про створення в

УСРР 195 нових сільрад. Правда, Москва, 1925, 20 листопада.

1. 8. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про штати Уповноваженого Наркомзаксправ СРСР при РНК УСРР. Ухвалено опротестувати перед Наркомзаксправ рішення про скорочення штатів уповноваженого Наркомзаксправ України. Текст відповідного протесту доручалося написати О. Шліхтеру. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 1, арк. 283.*

2. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У затвердило статут та штат районних працівників КНС. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 54.*

2. Президія Харківської міської ради постановила залучити до участі в роботі міськради робітників з виробництва. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 19 листопада.*

3 Катеринослав. Завершено механізацію взуттєвої фабрики “Катеринославського шкіртресту”. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 19 листопада.*

3. 8. Катеринослав. Відділ Зовнішторгу одержав 100 молотарок з Австрії, які були розподілені між зсипними пунктами та сільськогосподарськими кооперативами. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 19 листопада.*

3. Згідно з наказом Ф. Дзержинського про боротьбу зі спекуляцією та ажіотажем, що виникло у зв'язку з гуртовим продажем, правління Харківського місцевого відділу акціонерного товариства роздрібної торгівлі “Ларьок” припинило вищевказаний продаж. Крам продавався виключно в роздріб. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 19 листопада.*

3. С. Осокорки біля Києва. Для електрифікації села засновано пайове товариство “Іскра Іллічі”. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 19 листопада.*

3. Суми. Президія окрвиконкому постановила віддати під суд співробітників місцевих відділів Внуторгу та Українського борошномельного тресту за звинуваченням “у торговельному ажіотажі”. Перший звинувачений встановлював націнки на мануфактуру в розмірі 180%, а другий – реалізовував борошно через приватників. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 19 листопада.*

4. Харків. Головна наука УСРР постановила організувати кафедру мовознавства на чолі з професором П. Риттером. У складі кафедри ство-

рено секцію загального та порівняльного мовознавства, що також очолювана Риттером, секцію української мови під керівництвом професора А. Синявського, секцію російської та інших мов на чолі з професором Л. Булаховським. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 19 листопада.*

6. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У в основному затвердило пропозиції ЦКК про регулювання продажу спиртними напоями та про боротьбу з пияцтвом. НКВС запропоновано видати постанову про заборону продажу 40-градусного вина: в дні відпочинку, а також напередодні цих днів з 12 годин; дітям та підліткам, а також особам, що знаходилися в нетверезому становищі; на винос із громадських будівель, де продавалися ці напої (станцій, ресторанів, їдалень Нархарчу), а також в культурно-освітніх закладах для їх вживання на місці. Крім того, НКВС рекомендовано переглянути закон про штраф у розмірі 300 крб. за появу в п'яному вигляді в громадських містах, розробивши інструкцію про застосування міліцією штрафів у розмірі від 5 крб. та вище щодо осіб, які з'являлися в громадських містах у нетверезому вигляді та були затримані за буйство. Органами охорони здоров'я та профспілками запропоновано розробити заходи боротьби з пияцтвом і самогонварінням на місцях шляхом виховальної роботи, використовуючи культурно-освітні заклади. Наркомздоров'ю поставлено за обов'язок розробити систему профілактичних заходів по боротьбі з алкоголізмом, що передбачали організацію лекцій в клубах, використання засобів друку, облік хворих на алкоголізм, а також проведення наукових досліджень про шкідливість вживання спиртних напоїв. Перед Наркоматом праці, Вищою радою народного господарства та профспілками поставлено завдання боротьби з невиходам на роботу та зниженням продуктивності праці через пияцтво. Для цього запропоновано, по-перше, встановити персональну відповідальність керівників підприємств за допуск п'яних до роботи; по-друге, накладати штрафи на осіб, винних у псуванні устаткування, сировини та продуктів виробництва внаслідок допуску нетверезих до роботи; й, по-третє, встановити контроль, який гарантував би недопущення компенсації соцстраху за прогули, пов'язані з пияцтвом, або у випадках симулювання хвороби на ґрунті пияцтва. Всеукраїнсько-

му кіно-фото комітету поставлено за обов'язок зняти спеціальні агітаційні фільми про боротьбу з пияцтвом, а Наркомату внутрішньої торгівлі та Вищій раді народного господарства розробити план та систему розподілу хлібного вина серед міського населення з таким розрахунком, щоб при розподіл його на селі дотримувати відсотку норми, встановленої Радою праці та оборони. Одночасно рекомендувалося проводити боротьбу з шинкарством у робітничих районах шляхом регламентації порядку видачі патентів, перешкоджаючи видачі таких дрібним торговцям. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 53 зв.; спр. 77, арк. 23-24. 20 листопада (п'ятниця).

1. Повідомлялося, що в Україні створено 16 нових сільрад нацменшин, у тому числі у Луганському окрузі – 4 німецьких, у Сталінському – 5 німецьких, у Запорізькому – 2 німецьких і 1 єврейську, у Миколаївському – 1 німецьку та 1 російську, в Шепетівському – 1 німецьку та 1 польську. Правда, Москва, 1925, 20 листопада.

2. 8. Харків. Центральна комісія незаможних селян звернулася до всіх незаможників України з закликом надати допомогу населенню Західної України, що постраждало від неврожаю. Комнезамам пропонувалося організувати збір коштів серед населення у фонд допомоги голодуючим. Правда, Москва, 1925, 20 листопада.

3. 8 “Донвугілля” закупило в США 150 врублових машин, 60 верстатів для буріння, 20 електровозів та 7 автоматичних вантажних машин з метою механізації здобичі вугілля в Донбасі. Загальна вартість закупленого устаткування становила 2 млн. крб. Крім того, було закуплено 42 врублові машини в Німеччині та 4 – в Англії. Правда, Москва, 1925, 20 листопада.

3. Торговельна інспекція Наркомвнуторгу УСРР завершила обстеження організації торгівлі бавовняними товарами в деяких округах УСРР. Виявлено високі націнки в багатьох торговельних закладах. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 20 листопада.

3. 4. Харків. Наркомзем УСРР надіслав місцевим органам розпорядження про сприяння “Аерохіму” в проведенні дослідів по використанню авіації в боротьбі зі шкідниками. Відділи Наркомзему мали безкоштов-

но надавати осередкам “Аерохіму” отруту та спеціальні апарати для зрошування хімікатами полів. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 20 листопада.

20-24 листопада (п'ятниця – вівторок).

2. 3. Харків. Відбувся Всеукраїнський з'їзд працівників комунального господарства. Прибуло 100 делегатів з місць. Порядок денний: про діяльність ЦК профспілки комунальників. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21-25 листопада.

21 листопада (субота).

1. Повідомлялося, що з січня 1925 р. Одеська окружна організація КП(б)У мобілізувала на роботу в села 1 тис. 369 комуністів. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21 листопада.

2. 3. 6. Харків. Президія ВУЦВК постановила організувати раду допомоги українському народному харчуванню з метою пропаганди громадського харчування та залучення громадськості до його організації. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21 листопада.

3. 6. Харків. Наркомвнуторг УСРР прийняв рішення про обстеження бюджетів робітників у Харкові, Одесі, Києві, Катеринославі, Миколаєві, Сталіно, Полтаві, Горлівці та Алмазівському районі Донбасу. Обстеженню також підлягати робкоопи та державні торгові організації, що обслуговували робітників. До проведення обслідувань залучалися профспілки. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21 листопада.

4. Київ. При ВУАН створено комісію в справі вивчення Європейського Заходу та Америки. Комісія також мала досліджувати історію та сучасність західних меншин в УСРР і на Східній Галичині. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21 листопада.

7. Відень. Помер Є. Левицький – організатор українського студентського руху, один із засновників Русько-української радикальної та Національно-демократичної партій, посол до австрійського парламенту, член Національної ради ЗУНР, дипломат, публіцист. Діло, Львів, 1925, 24 листопада.

21-22 листопада (субота – неділя).

3. Харків. Відбулася Всеукраїнська нарада по насінництву за участю

насіннезнавців та управляючих товариств насіннезнавства. Порядок денний: основні положення організації насінництва; про маточні та насінневі розплідники; про поля розмноження; плани харківських і катеринославських представництв. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 23 листопада.

21-23 листопада (субота – понеділок).

2. 3. Харків. Відбулася Всеукраїнська нарада житлово-будівельної кооперації. Порядок денний: про розвиток житлово-будівельної кооперації; про організаційну роботу та житлове законодавство; доповідь “Комунгосту”; вибори центрального правління житлово-будівельної кооперації. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22-24 листопада.

22 листопада (неділя).

3. Одеса. Пущено нові олійня і завод по виробництву винної кислоти тресту “Хімвугілля”. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 21 листопада.

3. Відкрито нову залізничну колію Ніжин – Чернігів. Пролетарий, Харьков, 1925, 24 ноября.

3. Відбудовано Ялтушковський рафінадний завод у Кам’янецькому окрузі, що не працював з 1917 р. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 листопада.

6. С. Помірки Харківського округу. Влаштовано туберкульозний санаторій для хворих, що лікувалися в стаціонарах Харкова. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 листопада.

6. Харківський відділ робітничої медицини вирішив відкрити в місті три вендиспансери: на Москалівці, Журавлівці та на Михайлівській вулиці. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 листопада.

6. С. Ріпки Харківського округу. Влаштовано туберкульозний санаторій для селян, розрахований для лікування 60 хворих. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 листопада.

7. Помер О. Саліковський – український громадський діяч і публіцист, редактор багатьох українських часописів, комісар Київської губернії у добу Центральної Ради, міністр внутрішніх справ в уряді Директорії, автор багатомної “Дитячої енциклопедії”, яку видавав Українських громадських фонд у Празі. Діло, Львів, 1925, 26 листопада.

да.

Між 22-24 листопада

3. Харків. Українська економічна нарада затвердила Статут Українського акціонерного товариства торгівлі папером, канцелярським та друкарським крамом (Українське постачання видавництв, Упоствед). Засновниками товариства виступили Державне видавництво України, видавництво “Пролетар”, видавництва газет “Український робітник”, “Комуніст”, “Вісті ВУЦВК”, а також “Державна друкарня”. ЗУ України, 1925, Від. II, № 23, Ст. 60.

23 листопада (понеділок).

6. Харків. Наркомпраці УСРР вирішив організувати сезонні трудові кооперативи по очищенню снігу, рубці льоду, пилянню дров й т. п. робіт для працевлаштування безробітних чорноробів. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 листопада.

24 листопада (вівторок).

3. Харків. Українська економічна нарада зобов'язала комісію по боротьбі зі спекуляцією та ажіотажем при ВРНГ УСРР передавати до суду та прокуратури всіх осіб, винних у встановленні “навмисних спекулятивних надлишків на собівартість товарів”. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24 листопада.

3. Харків. Комісія по боротьбі з ажіотажем і спекуляцією при ВРНГ УСРР спільно з аналогічною комісією Наркомвнуторгу УСРР вирішила перевірити націнки на крам у роздрібній державній та кооперативній торгівлі, а також переглянути план збуту промтоварів для пріоритетного постачання державних споживачів. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24 листопада.

3. Краматорський район. На території колишнього Новоросійського рудника відбулася закладка електростанції потужністю 30 тис. квт. Экономическая жизнь, Москва, 1925, 27 декабря.

3. На руднику “ім. Жовтневої революції” відбулося відкриття електростанції “ім. О. Рикова” потужністю 3 тис. квт. Экономическая жизнь, Москва, 1925, 27 декабря.

3. Повідомлялося, що на Рутчинківському коксобензольному заводі

пущено цех по виробництву хлористого амонію та бікарбонату, що раніше експортувалися. Щорічна продуктивністю цеху – 40 тис. пудів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24 листопада.*

4. Харків. Президія Головнауки УСРР постановила організувати в Харкові Будинок-музей Т. Шевченка, в якому б експонувалися праці Кобзаря, а також архівні документи та публікації, присвячені його життю та творчості. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24 листопада.*

4. Одеса. В Українському державному драматичному театрі (Держдрама) відбулася прем'єра “97” М. Куліша. Режисер – М. Тінський, художник и – К. Єлева, К. Маткович. Бернацьк Р.П., Бурмістренко С.Л. 50 років Українському драматичному театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. Міжвідомчий щорічник, 1964. – Вип.. 1. – К., 1966. – С. 29й.

4. Київ. Почав виходити журнал “Театр, музика, кіно”. Існував до 26 квітня 1927 р. Бернацьк Р.П., Бурмістренко С.Л. 50 років Українському драматичному театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. Міжвідомчий щорічник, 1964. – Вип.. 1. – К., 1966. – С. 291.

6. 10. Харків. РНК УСРР асигнувала 200 тис. крб. для допомоги дітям у неврожайних губерніях. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 25 листопада.*

24-30 листопада (вівторок – понеділок).

Рівно. Відбувся суд на 35 українцями, звинуваченими польською владою в створенні Української революційної повстанської організації, яка мала на меті підготовку збройних повстань задля відокремлення Волині, Полісся та Східної Галичини від Польщі та їх приєднання до СРСР. Чотири підсудних було приречено до чотирьох років ув'язнення, три -- до трьох й інші до одного року. Діло, Львів, 1925, 4 грудня.

25 листопада (середа).

3. Харків. Відбулося засідання президії Держплану УСРР, присвячене обговоренню наслідків осінньої хлібної кампанії. Було зосереджено увагу на зриві плану хлібозаготівель, накресленого в розмірі 250 тис. пудів. Його виконання в червні становило 68%, у серпні – 58%, у вересні – 62%, в жовтні – 40%. Визначено заходи подолання хлібозаготівельної

кризи: постачання хлібозаготівельних районів промисловими товарами, покращання хлібозаготівельного апарату, укрупнення мережі зсипних пунктів та інші. Правда, Москва, 1925, 26 листопада.

3. Харків. Наркомзем УСРР оголосив про організацію піврічних курсів агрономічного персоналу. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 25 листопада.

3. Луганський відділ ВАКОТ (Всеукраїнське акціонерне товариство торгівлі) припинив відпуск мануфактури, махорки та інших дефіцитних товарів крамарям, що торгували за патентами 3-го і 4-го розрядів, якщо вони самостійно купували товари в Харкові та інших містах, а також крамарям, які почали торгувати під час виникнення товарного ажіотажу. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 25 листопада.

3. Харків. Відкрито “Всеукраїнську контору Центрального комунального банку”. Правда, Москва, 1925, 26 листопада.

6. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про забезпечення членів родин робітників і службовців, відряджених до радянських партійних шкіл і комуністичних університетів”. ЗУ України, 1925, Від. I, № 98, Ст. 536.

26 листопада (четвер).

1. Повідомлялося про початок переведення роботи земельних судів на мову місцевого населення. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 26 листопада.

1. Катеринослав. Окрвиконком постановив висунути на відповідальну роботу в закладах і на підприємствах окружного центру 60 безпартійних робітників і селян. Правда, Москва, 1925, 26 листопада.

3. С. Білокуракіно Старобельського округу. Виїзна сесія окружного суду приступила до розгляду “Справи білокуракінської влади”. Головним обвинуваченим визнано голову райвиконкому, звинуваченого в розтратах та хабарництві. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 26 листопада.

3. Катеринослав. Прокуратура притягла до судової відповідальності низку державних торговельних організацій за надмірні націнки на товари та за примусовий асортимент (так звані “навантаження”) при продажі дефіцитних товарів. За наслідками розслідування порушень цих організацій підготовлено показові судові процеси. Вісті

ВУЦВК, Харків, 1925, 26 листопада.

3. Коростень Житомирської губернії. Пущено суконну фабрику, що знаходилася на консервації декілька років. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 26 листопада.*

27 листопада (п'ятниця).

1. Харків. Виїзна сесія Уманського окружного суду в містечку Цибуліві закінчила розгляд “Справи цибулівської влади”, представники якої звинувачувалися в розтратах, пияцтві, зловживанні владою та замаху на життя сількора – кореспондента “Правди”. Голову сільради було засуджено до трьох років ув'язнення із суворою ізоляцією, завідувача районним земельним управлінням – на 1 рік ув'язнення та фінансового інспектора на 3 роки ув'язнення. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 листопада.*

3. Харківський район. Розпочалася організація поштово-кінного зв'язку між районами та столицею. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 листопада.*

3. Криворізький залізорудний район. Пущено 14 нових рудників загальною продуктивністю 80 млн. пудів руди щорічно. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 листопада.*

3. Нікопольський марганцевий басейн. Відбулася закладка трьох рудників. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 листопада.*

3. 8. Миколаїв. Приплив пароплав “Ансальдо” для експорту 7 тис. пудів марганцю до Італії. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 листопада.*

3. 8. Південно-рудний трест закупив у Німеччині та Англії обладнання для українських рудників загальною вартістю 2 млн. крб. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 листопада.*

4. Лубенський округ. Сільрадам продано в розстрочку на 5 років 15 кіноапаратів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 27 листопада.*

28 листопада (субота).

1. Кам'янецький округ. Оголошено про виокремлення 20 національних сільрад: 11 єврейських, 8 польських, 1 російської. Розпочато роботу по переведенню діловодства в національних сільрадах на мову національних меншин. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 28 листопада.*

2. 4. Нова Баварія. На канатному заводі ім. Г. Петровського з ініціативи молоді організовано “Живу газету”. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 28 листопада.

4. Одеса. В Державному драматичному театрі ім. А. Луначарського відбулася прем'єра комедії Б. Ерדмана “Майдан” (переклад І. Микитенка). Режисер Б. Глаголін. – Бернацьк Р.П., Бурмістренко С.Л. 50 років Українському драматичному театру: (Хроніка)// Театральна культура. Наук. Міжвідомчий щорічник, 1964. – Вип.. 1. – К., 1966. – С. 291

4. 8. Київ. Музичне товариство ім. М. Леонтовича налагодило зв'язок з японськими музикантами, які надіслали до товариства японські музичні журнали та нотну літературу. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 28 листопада.

29 листопада (неділя).

1. Харків. РНК УСРР постановила асигнувати 20 тис. крб. Всеукраїнській комісії по організації святкування 20-ої річниці революції 1905 р. Правда, Харьков, 1925, 29 ноября.

3. Харків. Президія Держплану УСРР затвердила план будівництва елеваторів в УСРР на 1925/26 р. Передбачалося будівництво 38 елеваторів Держбанком і Хлібопродуктом. Экономическая жизнь, Харків, 1925, 29 ноября.

3. Харків. При прокуратурі УСРР відбулася широка нарада в справі боротьби зі спекуляцією та ажіотажем за участю представників каральних і господарських органів. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 листопада.

3. 8. Повідомлялося, що в 1924/25 господарському році з УСРР за кордон (головним чином до Італії, Туреччини, Франції та Єгипту) вивезено 14 млн. 335 тис. пудів вугілля. Правда, Москва, 1925, 29 ноября

3. 8. Харків. Прибула делегація австрійських кооператорів, представників “Австрійського товариства гуртових закупок”. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 1 грудня.

4. Харків. Відкрився Центральний будинок вчених “Всеукраїнського товариства допомоги вченим”. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 1 грудня.

30 листопада (понеділок).

3. 6. Харків. РНК УСРР постановила асигнувати 5,5 млн. крб. на житлове будівництво в республіці. Ці кошти призначалися головним чином на вогнестійке будівництво (будинків із глинобитними стінами, черепичними дахами й т. ін.). *Экономическая жизнь, Харьков, 1925, 1 декабря.*

30 листопада – 5 грудня (понеділок – п'ятниця).

4. 6. Харків. Відбувся IV Всеукраїнський з'їзд охорони здоров'я. Прибуло 50 делегатів – представників органів охорони здоров'я та громадських організацій. *Порядок денний: про охорону здоров'я в МАСРР; про бюджет Наркомздоров'я УСРР; про медичну допомогу застрахованим; про стан лікувальної справи; про лікувальні установи на селі; про роботу Українського Червоного Хреста; про боротьбу з соціальними хворобами на селі; про санітарну освіту на селі. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 29 листопада, 3-8 грудня.*

1 грудня (вівторок).

3. У зв'язку з організацією вагонобудування на Дніпровському металургійному заводі, Кам'янське правління Головметалу (Головне управління металургійної промисловості) запропонувало Південсталі (Південний металургійний трест) (до 1 січня 1926 р. реорганізувати управління Дніпровським заводом на основі комбінату, що складався б із вагонного та металургійного заводів. На первісні роботи по обладнанню вагонного заводу правлінням Гловметалу асигновано 1,1 млн. крб. *Экономическая жизнь, Харьков, 1925, 1 декабря.*

3. Харків. Президія ВРНГ постановила передати тресту Південсталь Кадіївський металургійний завод, що знаходився у віданні “Донвугілля”. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 1 грудня.*

1-2 грудня (вівторок – середа).

2. 3. Харків. З ініціативи “Сільського господаря” (Всеукраїнська рада сільськогосподарської кооперації) відбулася Всеукраїнська нарада сільськогосподарської кооперації. Мета наради – з'ясування фінансового становища сільськогосподарської кооперації та залучення до цього питання уваги державних і кооперативних органів та організацій. *Порядок денний: робота Кооптаху (Всеукраїнське кооперативне това-*

риство по збуті і експорту продуктів птахівництва); робота “Добробуту” (Всеукраїнська спілка скотарсько-молочарської кооперації); про хлібозаготівлі; про збут сільськогосподарської продукції; про контрак-тацію буряків; про фінансовий стан сільськогосподарської кооперації; про кооперативне будівництво; про підсумки роботи сільськогосподарської кооперації. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 грудня; Экономическая жизнь, Москва, 1925, 2 декабря.

2 грудня (середа).

2. 8. Київ. Прибула делегація японських і фінських металістів, що прямувала на Всеросійський з'їзд металістів у Москві. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 2 грудня.

3. Харків. РНК УСРР постановила створити особливий фонд довгострокового землевпорядкувального кредиту. Фонд призначався для видачі позик сільськогосподарським об'єднанням, земельним громадам і групам трудових землекористувачів строком від 2 до 4 років на землевпорядкувальні роботи. Экономическая жизнь, Харьков, 1925, 2 декабря.

3. Харків. Правління Цупрома зобов'язало правління Донвугілля (Об'єднання донецької державної кам'яновугільної промисловості) терміново приступити до закладання 45 нових і розконсервування 39 старих шахт у Донбасі. Вартість робіт було затверджено в розмірі 6,65 млн. руб, з яких у 1925/26 господарському році планувалося витратити 5 млн. крб. Экономическая жизнь, Харьков, 1925, 2 декабря.

3. Харків. Правління Головметалу (Головне управління металургійної промисловості) запропонувало Південсталі (Південний металургійний трест) обстежити коксові печі на заводах і рудниках, як працюючі, так і законсервовані, для з'ясування можливості їх розширення або пуску, а також визначення вартості необхідних відбудовних і реконструктивних робіт. Экономическая жизнь, Харьков, 1925, 2 декабря.

6. Харків. ВУЦВК і РНК УСРР прийняли постанову “Про Всеукраїнську раду соціального страхування при народному комісаріаті праці УСРР”. Раду було створено в складі членів президій Наркомпраці, Наркомздоров'я, Наркомфіну, Наркомсоцзабезу УСРР, ВУЦВК, Вищої ради

народного господарства УСРР, ВУРПС та уповноваженого НК шляхів сполучення СРСР при РНК УСРР. Мета її діяльності – регулювання соціального страхування на території УСРР. *ЗУ України, 1925, Від. I, № 100, Ст. 542.*

3. 8. Оголошено про відкриття пароплавної лінії Одеса – Марсель. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 2 грудня.*

4. Харків. В Державному драматичному театрі ім. І. Франка відбулася прем'єра вистави “Коронний злодій” за Х. Бергстедтом. Режисер Г. Юра. Художник М. Драк. Перший виступ В. Петера в заголовній ролі. Бернацьк Р.П., Бурмістренко С.Л. 50 років Українському драматичному театру: (Хроніка) // *Театральна культура. Наук. Міжвідомчий щорічник, 1964. – Вип. 1. – К., 1966. – С. 291.*

3 грудня (четвер).

3. 8. Харків. Спеціальна комісія Держплану УСРР разом з німецькими інженерами обстежила причини нерентабельності вітчизняного тракторобудування. З'ясовано, що внаслідок технічних і організаційних недоліків у роботі машинобудівних заводів та недосконалої конструкції вітчизняних тракторів їх виробництво обходилося дорожче, ніж експорт. *Экономическая жизнь, Харьков, 1925, 3 декабря.*

4. 8. Київ. Прибув секретар французького посольства Бриз-Парен, уповноважений встановити культурні зв'язки між СРСР і західними країнами. Він відвідав ВУАН і передав незмінному академіку А. Кримському від французького професора Боне книжки для кабінету арабо-іракської філології, а також французькі книжки з різних галузей знань. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 3 грудня.*

4 грудня (п'ятниця).

3. Черніковське рудоуправління Донбасу. Закінчено проходку та розпочато механізацію шахти “Нова”, що мало підвищити її щорічну продуктивність до 1 500 млн. пудів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 4 грудня.*

3. Київ. На новому сірково-водневому заводі відбулося виробниче випробування напередодні пуску заводу. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 4 грудня.*

3. Харків. Відбулася нарада завідуючих конторами та базами Вукоопспілки (Всеукраїнська кооперативна спілка), яка обговорила проблеми діяльності споживчої кооперації. Порядок денний: про стан споживчої кооперації; про генеральні угоди ВУКПС; про імпорتنі закупки; про торговельно-фінансовий план ВУКПС; про політику цін і націнки. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 6 грудня; Экономическая жизнь, Харьков, 1925, 5 декабря.

3. Чернігів. Віддано під суд членів правління Житлоспілки (Всеукраїнська спілка житлової кооперації) за продаж 400 тис. дахового заліза приватнику. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 4 грудня.

3. Суми. Комісія по боротьбі зі спекуляцією та ажіотажем постановила віддати під суд членів правління Межигірського кооперативу за торгівлю мануфактурою з націнкою у 150%. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 4 грудня.

3. Катеринослав. Вукопромспілка (Всеукраїнська спілка кустарно-промислової кооперації) створила комісію по перевірці калькуляції, собівартості та цін на промислові товари. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 4 грудня.

3. Комісія по боротьбі з ажіотажем і спекуляцією при "Київському шкіртресті" виявила випадки продажу кооперативами шкури з надлишками 60% понад прейскурантами. Винних у спекуляції передано до суду. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 4 грудня.

6. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У в основному затвердило резолюцію про сільськогосподарську кооперацію. Накреслено заходи розширення кредитування сільськогосподарської кооперації, зміцнення мережі районних спілок та проведення перевиборів у сільськогосподарських кооперативах. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 56; спр. 77, арк. 96-97.

7. Після хронічного ендокардиту помер член ВУЦВК, кандидат у члени ЦВК СРСР, редактор газети "Вісті ВУЦВК" В. Блакитний (Елланський). Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 грудня.

5 грудня (субота).

3. 6. Відкрито пасажирські залізничні перевезення між Червоногра-

дом і Катеринославою по колії Мерефа – Херсон. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 грудня.

4. Одеса. На Першій державній кінофабриці відкрито другу кінофотолабораторію. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 грудня.

4. Повідомлялося про відкриття філій Київського музичного товариства ім. М. Леонтовича у Кременчуці, Ромнах, Лубнах. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 грудня.

4. Проскурів. Окрвиконком постановив організувати в селах округу 7 єврейських і 7 польських хат-читалень. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 5 грудня.

6 грудня (неділя).

2. 3. Харків. ЦК профспілки радянських службовців звернувся із закликом до всіх окружних філій спілки із закликом залучити професійні організації до участі в боротьбі зі спекуляцією та ажіотажом. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 6 грудня.

3. Харків. Пленум ЦК КП(б)У прийняв постанову про наслідки осінньої хлібозаготівельної кампанії в УСРР. Вирішено скоротити державний план хлібозаготівель та скорегувати його календарний розподіл; здешевіти та скоротити державний хлібозаготівельний апарат шляхом зменшення кількості державних хлібозаготівельних органів, трестування найбільших млинів, орендованих приватниками, і укрупнення мережі зсипних пунктів; зменшити ціни на хліб завдяки створенню маневрених і резервних хлібних фондів. Экономическая жизнь, Харьков, 1925, 6 декабря.

3. Повідомлялося, що президія Держплану УСРР прийняла постанову про організацію управління комунальними підприємствами республіки на засадах юридичної та господарської самодіяльності. Экономическая жизнь, Харьков, 1925, 6 декабря.

3. Харків. Президія Держплану УСРР прийняла постанову про організацію до 15 грудня 1925 р. товариства по збуту сільськогосподарських машин і знарядь. Основними пайщиками товариства призначалися Укртрестсільмаш (Український трест сільськогосподарського машинобудування) (49% пайв), Укрсільбанк (20%), Наркомзем УСРР

(15%), Держторг (Управління державної торгівлі) (10%), Промбанк ((5%). *Экономическая жизнь, Харьков, 1925, 6 декабря.*

6. Харків. РНК УСРР постановила налагодити в селах, що не мали безпосереднього поштового зв'язку, видачу та прийом поштових відправлень, не рідше 2-3 разів на тиждень, користуючись послугами найближчих поштових пунктів. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 6 грудня.*

6-12 грудня (неділя - субота).

1. Харків. Відбувся IX з'їзд КП(б)У. Прибуло 192 делегата з вирішальним і 271 – з дорадчим голосом, які представляли 98 тис. 129 членів партії та 69 тис. 475 кандидатів в члени партії. Порядок денний: доповідь ЦК РКП(б); політичний звіт ЦК КП(б)У; організаційний звіт ЦК КП(б)У; звіт ревізійної комісії; доповідь ЦКК РКП(б); звіт ЦКК КП(б)У; про господарське будівництво; про роботу профспілок; про партбудівництво; про комсомол; вибори керівних органів КП(б)У. З'їзд обрав склад ЦК КП(б)У в кількості 55 членів і 14 кандидатів і ревізійну комісію у складі 5 осіб. КПУ в резолюціях і рішеннях ... – Т. 1. – К., 1976. – С. 332-333.

7 грудня (понеділок).

3. 8. Одеса. З Північної Америки прибув пароплав "Арденгольд", що доставив 50 тис. пудів сільськогосподарських машин. *Экономическая жизнь, Харьков, 1925, 9 декабря.*

8 грудня (вівторок).

2. ЦК профспілки цукровиків ухвалила передати до суду справу завідувача культвідділу Бердичівської окружної філії спілки цукровиків, звинуваченого у розтраті 415 карб. профспілкових грошей. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 8 грудня.*

3. Єнакієве. На Петровському металургійному заводі пущено третю за рахунком доменна піч № 2 продуктивністю 320-350 тис. пудів чавуну на місяць. З її пуском на заводах Південсталі (Південний металургійний трест) число працюючих домен досягло 17, а їхня місячна продуктивність – майже 7 млн. пудів чавуну. *Экономическая жизнь, Харьков, 1925, 8 декабря.*

9 грудня (середа).

3. Рутчинківська копальня. Винайдено новий шар вугілля, що міг щомісячно забезпечувати видобуток 1,2 млн. т вугілля. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 9 грудня.

3. Київ. Трест “Фаянс – Фарфор – Скло” приступив до будівництва нового скляного заводу. Экономическая жизнь, Харьков, 1925, 9 декабря.

3. Макіївка. На металургійному заводі розпочалося будівництво четвертої доменної печі із щомісячною продуктивністю до 1 млн. пудів чавуну. Экономическая жизнь, Харьков, 1925, 9 декабря.

3. Харків. Наркомвнуторг УСРР затвердив річний план постачання УСРР промисловими товарами в розмірі 587 млн. крб. Порівняно з попереднім роком збут збільшився на 87%. Правда, Москва, 1925, 10 декабря.

3. Харків. Особлива нарада при Вищій раді народного господарства УСРР з представниками Наркомвнуторгу та Кустекспорту (Об'єднане закордонне представництво українських кооперативних спілок у Лондоні) постановила організувати в УСРР товариство допомоги розвитку художньої промисловості. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 9 грудня.

3. Харків. Наркомпраці УСРР надіслав окружним комітетам по боротьбі з безробіттям інструкцію про організацію боротьби з розтратами та крадіжками в трудових колективах безробітних. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 9 грудня.

3. 4. Харків. При біржі праці організовано школу-завод з ливарним і ковальськими цехами для професійного навчання 300 підлітків. Строк навчання – 3 роки. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 9 грудня.

10 грудня (четвер).

3. Полтавський округ. Всеукраїнська спілка кустарно-промислової кооперації викрила низку зловживань і розтрат у кустарно-промислових артілях. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 грудня.

4. 6. Харків. Колегія Наркомосу УСРР затвердила норми плати за навчання в професійних школах УСРР на 1925/26 навчальний рік. Для музичних профшкіл – у розмірі 120 крб. на рік; для соціально-економіч-

них – 72 крб., для медичних – 50 крб, для індустріально-технічних – 32 крб., для сільськогосподарських – 30 крб. Для дітей робітників, службовців і селян з низькими доходами встановлювалася знижка в розмірі 50%. Цілком звільнялися від плати діти незаможників, червоноармійців, безробітних і педагогів, що отримували зарплату менше 75 крб. на місяць. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 грудня.

4. 6. Полтава. Інспекція охорони здоров'я надіслала до райцентрів пересувні санітарно-освітні виставки з відділеннями: соціальні хвороби, алкоголізм, епідемічні хвороби, житлове будівництво, водопостачання. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 грудня.

6. Харків. За згодою Наркомпраці УСРР та уповноваженого Наркоміляхів СРСР при РНК УСРР безробітні, що переїжджали до місця працевлаштування, отримували знижки на залізничні квитки в розмірі 50 %. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 грудня.

8. Харків. ВУРПС відвідала чеська робітничка делегація. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 грудня.

11 грудня (п'ятниця).

4. Харків. Президія Головнауки УСРР вирішила об'єднати сходознавців УСРР, надаючи пріоритетну підтримку філіям сходознавства в Києві та Одесі. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 грудня.

4. Харків. Президія Головнауки УСРР постановила організувати в Києві в 1926 р. науково-дослідний інститут водного господарства. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 грудня.

4. Харків. Президія Головнауки УСРР ухвалила виокремити у своєму складі художню секцію. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 10 грудня.

12 грудня (субота).

1. Харків. Відбувся об'єднаний пленум ЦК і ЦКК КП(б)У, який обрав виконавчі органи ЦК КП(б)У: політбюро, оргбюро, секретаріат. До складу політбюро ЦК КП(б)У було обрано: Л. Кагановича, В. Чубаря, Г. Петровського, М. Рухимовича, А. Радченка, І. Клименка, В. Затонського, М. Скрипника, К. Кіркїжа. Кандидатами в члени політбюро обрані: П. Постишева, О. Медведєва, Б. Семенова. Генеральним секретарем ЦК КП(б)У обрано Л. Кагановича. КПУ в резолюціях і рішеннях ...

– Т. 1. – К., 1976. – С. 333; *Правда, Москва, 1925, 15 декабрия.*

1. Комісія по увічненню пам'яті Г. Котовського зібрала в Уманському окрузі 5 тис. крб. для побудови літака "Крилатий Котовський". *Правда, Москва, 1925, 12 декабрия.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про колективний договір Південного металургійного тресту (Південсталі). Ухвалено з 1 січня 1926 р. встановити по Південсталі ставку для першого розряду в розмірі 12 крб. 75 коп. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 57.*

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову з приводу можливих фінансових ускладнень. У зв'язку з можливим фінансовим ускладненням ухвалено створити при ЕКОСО тимчасову комісію по зарплаті за участю представників НК РСІ, ВУРПС, Наркомпраці, якій доручалося вжити заходів до своєчасної виплати зарплати. Також запропоновано порушити питання про складне фінансове становище в УСРР перед союзними органами. *ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 57.*

3. Катеринослав. Комісія по боротьбі зі спекуляцією та ажіотажем постановила притягнути до судової відповідальності за надмірні націнки на мануфактуру, закуплену в Текстильтресті, членів правління Павлоградської районної спілки, Синельниківського єдиного споживчого товариства, Криворізького робітничого кооперативу. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 12 грудня.*

3. Харків. Наркомпраці СРСР і центральне правління Промбанку уклали угоду про кредитування трудових колективів безробітних, створених в УСРР, в розмірі 2,5 млн. крб. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 12 грудня.*

3. 8. Сталіно. Прибули два представники американських фірм для ознайомлення з роботою шахт і заводів УСРР з метою налагодження ділового співробітництва з цими підприємствами. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 12 грудня.*

6. Харків. РНК УСРР розглянула питання про житлову кризу в УСРР, яка досягла особливої гостроти в столиці. Було вирішено порушити клопотання перед союзними органами про асигнування Харків-

ському окрвиконкому на першочергові потреби житлового будівництва 9,65 млн. крб. на засадах безповоротної позики і 6,7 крб. як кредит Центральному комунальному банку. Правда, Москва, 1925, 13 декабря.

13 грудня (неділя)

3. 6. Харків. Відкрилася Всеукраїнська нарада трудових колективів, скликана ЦК по боротьбі з безробіттям. Порядок денний: про роль трудових колективів у боротьбі з безробіттям; звіт про діяльність трудових колективів; про умови праці в трудових колективах. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 грудня.

4. Харків. Головна наука (Головне управління науковими, науково-художніми та музейними закладами Наркомосу УСРР) УСРР вирішила створити Національний український музей на базі Національної художньої галереї. Також ухвалено заснувати при Головнауці Всеукраїнську художню академію. Правда, Москва, 1925, 13 декабря.

3. 10 Харків. РНК УСРР постановила надати населенню Маріуполя, що постраждало від повені, допомогу в розмірі 10 тис. крб. Правда, Москва, 1925, 13 декабря.

14 грудня (понеділок).

3. 6. Відкрито залізничну дільницю Перецепіно – Червоноград, що зв'язала Катеринослав з Полтавою найбільш короткою залізничною колією. Экономическая жизнь, Москва, 1925, 15 декабря.

15 грудня (вівторок).

2. Харків. ВУРПС постановила передати населенню Маріуполя, що постраждало від повені, залишки раніше зібраних коштів для допомоги робітникам Ленінграда, що також потерпіли від повені. Правда, Москва, 1925, 15 декабря.

3. За даними Наркомфіну УСРР, на 15 грудня 1925 р. в УСРР поступило сільськогосподарського податку на суму 29 млн. крб., що становило 41% річного завдання. Экономическая жизнь, Москва, 1925, 29 декабря.

3. 8. Із закордонного відрядження повернулися члени комісії Південсталі (Південний металургійний трест) на чолі з Макаровим - управляючим заводами ім. Г. Петровського та ім. В. Леніна, які відвідали ме-

талургійні підприємства Німеччини, Голландії та Чехословаччини з метою ознайомлення з передовим досвідом металургійного виробництва. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 грудня.*

3. 8. Одеса. З Італії прибула нова партія мануфактури в кількості 10 тис. пудів, що призначалася для продажу на селі. *Экономическая жизнь, Москва, 1925, 16 декабря; Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 грудня.*

4. Харків. В Державному драматичному театрі ім. І. Франка відбулася прем'єра вистави Л. Українки "Кам'яний господар". Режисер – Г. Юра, музика Н. Прусліна. Бернацьк Р.П., Бурмістренко С.Л. 50 років Українському драматичному театру: (Хроніка) // *Театральна культура. Наук. Міжвідомчий щорічник, 1964. – Вип.. 1. – К., 1966. – С. 291.*

4. Кам'янецький округ. Відкрито польську та німецьку семирічки, й 6 національних початкових сільських шкіл. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 15 грудня.*

16 грудня (середа).

3. Харків. Президія Вищої ради народного господарства постановила створити при Управлінні місцевої промисловості постійну раду кравецької промисловості. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 грудня.*

3. 8. Катеринослав. Прибули представники американських фірм для ознайомлення з роботою катеринославських заводів і залізниць з метою встановлення ділових стосунків. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 грудня.*

17 грудня (четвер).

3. Київ. За постановою окрвиконкому для відбудови цегляної промисловості організовано силікатний трест. Трест об'єднав цементний завод і 8 цегельень. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 грудня.*

3. Харків. Українська економічна нарада підбила попередні підсумки осінньої хлібозаготівельної кампанії в республіці. Констатовано, що основні хлібозаготівельні організації заготували в УСРР 95 млн. пудів зерно-хліба – трохи більше 50% річного плану. Враховуючи його нездійсненність, було вирішено знизити планове завдання, одночасно усунувши організаційно-технічні недоліки в справі хлібозаготівель та розши-

ривши ємність зерносховищ, побудувавши в поточному господарському році 38 лінійних елеваторів загальною ємністю 3 млн. 150 тис. пудів зерна. Правда, Москва, 1925, 17 декабля.

3. 8. Харків. При Українсько-Східній торговельній палаті відбулася нарада з питань діяльності київського Контрактового ярмарку в поточному господарському році. Визначено особливу роль ярмарку в розвитку торгівлі з близькосхідними країнами. Вирішено спростити операції із зарубіжними фірмами, що проводилися на ярмарку. Правда, Москва, 1925, 17 декабля.

3. 8. Італійський пароплав “Сірніці Мартіні” відкрив другу регулярну пароплавну колію Італія – Чорноморські порти. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 грудня.

4. Харків. Засновано Всеукраїнський інститут прикладної ботаніки. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 грудня.

4. Харків. Президія Головнауки УСРР доручила академіку Срезневському скласти проект заснування в Катеринославі дослідної кафедри з геофізики та сільськогосподарської метеорології. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 грудня.

8. Париж. Укладено радянсько-турецький договір, який гарантував нейтральність цих держав у випадку збройного виступу проти однієї з них третьої держави. Діло, Львів, 1925, 25 грудня.

18 грудня (п'ятниця).

1. Волинський окрвиконком організував 5 німецьких сільрад та вирішив виокремити 3 єврейські сільради й 1 селищну єврейську раду. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 грудня.

3. Київ. Президія окрвиконкому заслухала доповідь комісії в справах виселення колишніх поміщиків. Вирішено не виселяти поміщиків, які встановили із селянами добрі стосунки та не застосовували кабальних угод. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 грудня.

3. 3. Київ. В окружному суді розпочалося слухання справи про зловживання в київському відділенні Держбанку. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 грудня.

3. Полтавське ДПУ закінчило слідство та передало до суду справу

про зловживання на Жовтневій (колишній Карлівській) цукроварні за продаж малясу приватникам. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 грудня.

3. 6. Полтава. Текстильпром (Державне об'єднання текстильних підприємств на Полтавщині) підготував до пуску фабрику шовкових панчіх, обладнану німецьким устаткуванням. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 грудня.

3. 6. Харків. ВУЦВК прийняв постанову, згідно з якою всі неврожайні місцевості УСРР, головним чином Правобережжя, отримали пільги по сплаті єдиного сільськогосподарського податку в 1925/26 р. Повністю звільнялися від сплати податку та недоїмок за два попередні роки райони МАСРР, що постраждали від посухи. В Тульчинському, Могилівському, Кам'янецькому та Одеському округах звільнялися від податку 200 сіл. Для низки районів та сіл розмір податку знижувався від 20% до 80% залежно від інтенсивності неврожаю. Зокрема, в Молдавії податок було знижено в 42 селах; в Тульчинському, Могилівському та Кам'янецькому округах – в 102 селах. Правда, Москва, 1925, 18 грудня.

4. Київ. ВУАН отримала пропозицію від Баварської академії наук про встановлення наукових зв'язків. Баварська академія надіслала ВУАН низку праць німецьких науковців. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 грудня.

6. Артемівськ. При відділі праці організовано комісію з вивчення умов жіночої праці. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 18 грудня.

19 грудня (субота).

1. Відбулася нарада секретарів райвиконкомів і начальників міліції за наслідками обстеження діяльності сільрад у зв'язку з підготовкою до нових виборів. За наслідками обстеження виявлено факти систематичного позбавлення селян виборчих прав “за волинку”, “за образу голови сільради”, “за головотяпство”, “за погане поводження з жінками” й т. ін. Причому представники сільських рад не могли розтлумачити членам комісії, який сенс вони вкладали в звинувачення “волинки”, а “головотяпство” тлумачили як критику діяльності голів сільрад під час обговорення їхніх звітів. Нарада запропонувала членам виборчих комісій звернути особливу увагу на правильне складання списків виборців і попередження випадків самочинного позбавлення виборчих прав се-

лян з боку представників місцевої влади. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 19 грудня.

1. Першотравневий округ. Створено 11 національних сільрад: 2 молдавські, 2 російські, 2 єврейські, 4 болгарські. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 19 грудня.

3. Лубни. За скаргою селян прокуратура розпочала слідство по “справі Ржанівської сільськогосподарської споживчої кооперації”, правління якої звинувачувалося в продажі дефіцитного краму переважно приватним торговцям та членам своїх сімей. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 19 грудня.

3. Харків. Всеукраїнська кооперативна спілка (Вукоопспілка) звернулася з доповідною запискою до Наркомвнуторгу УСРР з приводу невиконання останнім планів постачання кооперації мануфактурою. Вукоопспілка заявила про зняття з себе відповідальності за задоволення потреб низової мережі кооперації мануфактурою в межах норм, встановлених Наркомвнуторгом. Экономическая жизнь, Москва, 1925, 19 декабря

3. Харків. Наркомзем УСРР звернувся з доповідною запискою до Української економічної наради з питання поліпшення постачання селян УСРР сільськогосподарськими машинами, у зв'язку з невиконанням Українським трестом сільськогосподарського машинобудування зобов'язань щодо постачання села сільськогосподарськими машинами в жовтні – грудні 1925 р. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 19 грудня.

10. Сталінський округ. В 1924/25 господарському році трапилося 12 тис. нещасних випадків на виробництві, з них – 66 смертельних. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 19 грудня.

20 грудня (неділя).

3. Харків. Українська економічна нарада асигнувала 500 тис. крб. на розвиток робітничої кооперації в Донбасі. Правда, Москва, 1925, 18 декабря.

3. Одеса. Окрвиконком затвердив проект будівництва нового хлібозаводу продуктивністю 3,5 тис. пудів хліба щоденно, пуск якого мав на половину задовольнити потреби Одеси в хлібі. Правда, Москва, 1925,

18 декабля.

6. Харків. РНК УСРР затвердила проект організації в УСРР місячника допомоги безробітним з метою збору коштів у фонд допомоги безробітним шляхом встановлення надбавок на квартплату для осіб, що не мали виборчих прав, а також введення націнок на рахунки в ресторанах, пивних кафе та у розважальних закладах. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 20 грудня.

4. Харків. Колегія Наркомосу УСРР прийняла рішення про видавництво в УСРР нового історичного журналу “Культура та революція”. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 20 грудня.

3. 10. Харків. РНК УСРР доручила Наркомфіну УСРР додатково асигнувати до 200 тис. рублів для надання продовольчої допомоги дітям неврожайних округів і 100 тис. крб. у формі позики селянам цих округів. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 20 грудня.

4. Харків. У Державному драматичному театрі ім. І. Франка відбулася вистава “Fata morgana” ха М. Коцюбинським. Інсценізація та постановка К. Кошевського, художник – М. Драк, музика Н. Прусліна. Бернацьк Р.П., Бурмістренко С.Л. 50 років Українському драматичному театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. Міжвідомчий щорічник, 1964. – Вип.. 1. – К., 1966. – С. 291.

4. 8. Харків. РНК УСРР постановила організувати у столиці “Українське товариство культурних зв'язків із закордоном”. Наркомосу УСРР доручалося розробити проект статуту товариства. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 20 грудня.

21 грудня.

4. 7. Київ. Спільне зібрання ВУАН затвердило обрання професора М. Максименка членом-кореспондентом ВУАН. Історія Національної академії наук України. 1924-1928 рр. – К.: НБУВ, 1998. – С. 573.

21-27 грудня (понеділок – неділя).

2. Харків. Відбувся Всеукраїнський з'їзд мисливців і рибалок. Порядок денний: про міжнародне та внутрішнє становище СРСР; звіт про діяльність центральної ради Всеукраїнської спілки мисливців і рибалок (ВУСМР); доповідь центральної дисциплінарної комісії; доповідь цен-

тральної ревізійної комісії; затвердження кошторису та плану роботи на 1925/26 р.; вибори центральної ради та ревізійної комісії; поточні справи. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 17 грудня.

22 грудня (вівторок).

1. 6. Повідомлялося про повсюдне святкування в УСРР 20-річчя революції 1905-1907 рр. Зокрема, у Харкові та Києві відбулися урочисті пленуми міськрад; у Катеринославі – вечір зустрічі з учасниками революції; у Горлівці – мітинг біля братської могили робітників Горлівського машинобудівного заводу, розстріляних царськими військами; в Одесі встановлено мармурові дошки на будинку університету та в порту (в пам'ять повстання на панцернику “Потьомкін”). Правда, Москва, 1925, 18 декабля.

3. Харків. Політбюро ЦК КП(б)У постановило не заперечувати проти можливого підвищення ставки 1-го розряду для підприємств Південного металургійного тресту, ухваленої 12 грудня 1925 р., якщо таке підвищення не викликало затримки виплати зарплати та підвищення фонду зарплати, передбаченої річним фінансовим планом. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 6, спр. 59, арк. 58.

3. Донвугілля (Об'єднання донецької державної кам'яновугільної промисловості) підготував до пуск 80 збагачувальних сортувалок. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 грудня.

10. Одеса. Англійський пароплав “Енгем” зіткнувся з радянським пароплавом “Феодосія”. Останній отримав великі ушкодження. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 22 грудня.

23 грудня (середа).

3. 8. Одеса. Повідомлялося, що за останній тиждень у порту активізувався рух імпорتنих вантажів. Прибуло 8 чужоземних пароплавів з 20 тис. т вантажів. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 23 грудня.

4. Київ. У театрі для дітей відбулася прем'єра вистави “Колька Ступін” С. Ауслендера. Бернацьк Р.П., Бурмістренко С.Л. 50 років Українському драматичному театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. Міжвідомчий щорічник, 1964. – Вип.. 1. – К., 1966. – С. 292.

24 грудня (четвер).

2. Харків. При фотографії “Червоний світлопис” організовано товариство “Друзів фотографії”. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24 грудня.

3. Повідомлялося, що осінній план постачання селян УСРР насіннєвим зерном виконано на 96%. Потреби неврожайних районів у насіннєвому зерні повністю задоволено. *Экономическая жизнь*, Москва, 1925, 24 декабря.

4. Харків. У соціальному музеї влаштовано виставку картин членів “Асоціації художників революційної Росії” І. Бродського, Г. Горелова, Владимирського, Білого, Дормідота. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24 грудня.

6. Сталіно. Створено окружну рентгенівську станцію, обладнану імпортною апаратурою. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24 грудня.

6. Луганськ. Президія окрвиконкому асигнувала 5 тис. крб. для заснування селянського санаторію ім. ВЦВК в Одесі. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24 грудня.

6. Артемівський округ. На підприємствах, де працювало більше 200 жінок, розпочалося відкриття дитячих ясел. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 24 грудня.

25 грудня (п'ятниця).

3. Харків. Відбулося засідання хлібного комітету Наркомвнуторгу УСРР, на якому розглянуто питання про хід хлібозаготівель. Констатовано, що у зв'язку з бездоріжжям, надходження хліба на ринки скоротилося, а ціни на хліб, особливо на Правобережжі, зросли. Внаслідок цього державними хлібозаготівельниками було заготовлено в грудні 8 тис. 664 тис. пудів хліба, тобто 55% місячного плану. Хлібний комітет запропонував усім державним хлібозаготівельникам посилити темп хлібозаготівель для виконання планових завдань. *Экономическая жизнь*, Москва, 1925, 30 декабря.

3. В УСРР зібрано 30,6 млн. берківців цукрового буряку, на цукрові заводи завезено 28,2 млн. т, тобто 92% врожаю. Цукровими заводами перероблено 40 млн. пудів – майже 82% виробництва поточної кампанії цукроваріння в УСРР. На 11 діючих рафінадних заводах на 20 грудня перероблено 9,7 млн. пудів цукрових буряків і вироблено 6,8 млн. пудів

рафінаду. Добова продуктивність рафінадних заводів перевищила довоєнну на 10%, а витрати палива знизилися порівняно з довоєнними на 8%. *Экономическая жизнь, Москва, 1925, 29 декабря.*

4. Харків. У театрі “Березіль” відбулася прем’єра вистави !1905№ за О. Поповським. Режисер – Л. Курбас, художник – В. Шкляїв. *Бернацьк Р.П., Бурмістренко С.Л. 50 років Українському драматичному театру: (Хроніка) // Театральна культура. Наук. Міжвідомчий щорічник, 1964. – Вип.. 1. – К., 1966. – С. 292.*

28 грудня (понеділок).

3. Харків. При Наркомпраці УСРР відкрилася Всеукраїнська нарада інспекторів праці промислових районів, на якій було обговорено доповідь спеціальної комісії, що обстежила умови праці в Донбасі. *Порядок денний: про завдання органів Наркомпраці; доповіді технічних і санітарних інспекторів Сталінського, Артемівського, Луганського, Катеринославського Маріупольського та Криворізького округів; про завдання роботи санітарних і технічних інспекторів; про умови праці на шахтах Донбасу. У зв’язку з високим виробничим травматизмом на шахтах, адміністрації шахт запропоновано терміново усунути технічні недоліки, небезпечні для забійників, а також розгорнути широку агітаційну кампанію по ознайомленню шахтарів з правилами технічної безпеки на виробництві. Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 30 грудня; Экономическая жизнь, Москва, 1925, 30 декабря.*

3. С. Камишевате Зінов’євського округу. Пущено паперову фабрику продуктивністю до 700 пудів паперу на місяць. На фабриці працевлаштовано 100 селян. *Экономическая жизнь, Москва, 1925, 30 декабря.*

29 грудня (вівторок).

3. 4. 8. Одеса. З Туреччини на пароплаві “Чичерін” повернулася делегація радянських студентів інституту шляхів сполучення, що ознайомилися з роботою турецьких залізниць та їхнім будівництвом. *Вісті ВУЦВК, Харків, 1925, 30 грудня.*

3. Одеса. Відбувся з’їзд членів профспілки водників і начальників портів Чорного та Азовського морів. Обговорено доповідь Чорноморсько-Азовської контори “Радторгфлоту”. Відзначено зростання обсягів

перевезень на основних коліях порівняно з минулим роком на 50% при збільшенні тоннажу використаних суден на 14%, а також на особливе перевантаження близькосхідної колії (наприклад, рейсові перевезення по Азовському морю вдвічі перевищили план). В цілому операційний рік завершено з прибутком у 500 тис. крб. Намічено побудувати та придбати за кордоном декілька суден, у тому числі 2 нафтоналивних. *Экономическая жизнь, Москва, 1925, 29 декабря.*

30 грудня (середа).

3. Харків. Хлібний комітет Наркомвнуторгу УСРР затвердив план хлібозаготівель на 1926/26 господарський рік у розмірі 165 млн. пудів зернових культур. План хлібозаготівель на січень 1926 р. затверджено в розмірі 11 млн. пудів. *Экономическая жизнь, Москва, 1925, 30 декабря.*

3. Харків. Особлива нарада по відбудові основного капіталу промисловості розробила п'ятирічний план відбудови виноробної промисловості УСРР. Передбачено збільшити розміри виноробства з 8,6 млн. до 14,7 млн. відер спирту (тобто до 50% виробництва 1923 р.), побудувати 6 'уралень. *Экономическая жизнь, Москва, 1925, 30 декабря.*

3. Південний металургійний трест прийняв рішення про розширення Луганського паровозобудівного заводу. Заплановано будівництво паровозного і механічного цехів. *Экономическая жизнь, Москва, 1925, 30 декабря.*

Кінець 1925 р.

3. За даними Наркомзему УСРР, в республіці на кінець 1925 р. налічувалося близько 6 тис. колективних господарств (на 1 січня 1925 р. – 5 тис. 778), що об'єднали 80 тис. одноосібних селянських господарств. Загальна площа землекористування цих колективів становила 450 тис. десятин землі, а тракторний парк – 500 тис. тракторів. *Экономическая жизнь, Москва, 1925, 29 декабря.*

Список використаних джерел і літератури:

Бернадська Р.П., Бурмістренко С.Л. 50 років Українському драматичному театру (Хроніка) // Театральна культура, Наук. Міжвідомчий щорічник, 1966. – К., 1967.

. Вторая сессия Всеукраинского ЦИКа девятого созыва, 16-23 октября 1925 г.: Стенографический отчет. – Харьков, 1925.

Діло, Львів

Збірник законень і розпоряджень Робітничо-Селянського уряду України, Харків (ЗУ України).

-
- Історія Академії наук України, 1918-1923.* – К., 1993.
- История городов и сел Украинской ССР. Николаевская область.* – Киев, 1981.
- Коммунист, Харьков.*
- Комуністична партія України в постановах і рішеннях з'їздів конференцій і пленумів ЦК.* – Т. 1. – К., 1976.
- Культура і побут, Харків.*
- Летопись революции.* – Харьков – 1925, №1, № 5-6 (14-15); 1926, № 1 (16).
- Правда, Москва.*
- Пролетарий, Харьков.*
- Промышленность и рабочий класс Украинской ССР в период восстановления народного хозяйства (1921-1925 гг.): Сб. документов и материалов.* – К., 1964. – С. 558.
- Рубльова Н. Ліквідація в Україні ієрархії Римо-католицької церкви (кінець 1917-1937 рр.) // З архіву ВУЧК, ГПУ, НКВД, КГБ.* – № 2/4, 2000. – С. 311-337.
- Селянин, Харків.*
- Силантьев В. И. Большевики и православная церковь на Украине в 20-е годы.* – Харьков, 1998.
- Статистика України.* – № 148. – Кооперація на Україні в 1925/26 році. – Харків, 1926.
- Театральная неделя, №2, 7.*
- Тезисы и резолюции Всеукраинского съезда охраны материнства и младенчества, 8-13 ноября 1925 г.* – Харьков, 1925.
- Україна в 1917-1980- рр.: Хронологічна таблиця Енциклопедія українознавства.* – Т. 9. – Львів, 2001.
- Центральний державний архів громадських об'єднань України (ЦДАГО України): Ф. 1, оп. 6, спр. 58, 59, 65, 68, 69, 70, 72, 74, 75, 76; оп. 16, спр. 1; оп. 20, спр. 1117, 1119.*
- Четверта сесія Всеукраїнського ЦВК VIII скликання, 15-19 литого 1925 р.* – Харків, 1925.
- Экономическая жизнь, Москва.*

Ольга Мовчан

Этнография, 1925, № 1-2.